

SZILAGYSÁGI
REFORMÁTUS
NAPTÁR

AZ 1938. ÉVRE

SZERKESZTETTÉK:

KOVÁCS ZSIGMOND

esperes

G. KOVÁCS ISTVÁN

lelkész

BERECZKY JÓZSEF

lelkész

KÖBLŐS ENDRE

lelkész

KÁDÁR IMRE

lelkész

PÁLÚR MIKLÓS

lelkész

VÉGH ÁRPÁD

lelkész

RÓTH ÉS KOMÁROMY NYOMDA, KÖNYVKÖTÉSZET, CAREI

JANUÁR

31 NAP
RÉGENTE
VIZONTÓ HAVA
TELHÓ

Napok	Protestáns	Görög	☾	Nap		Hold	
				kezte	nyug.	kezte	nyug.
1 Sz	Újév 1938	Újév	☾	748	1619	721	1528

Izraelita.

Tebeth 5698

28 Sab. Vaera	1-én
1 Sev. R. Ch.	3-án
4 Sob. bôjt	6-án
6 Sab. Bo	8-án
11 Sob. bôjt	13-án
13 S. Bes.	15-én
15 Fák ünn.	17-én
18 Sob. bôjt	20-án
20 S. Jithro	22-én
25 Sob. bôjt	27-én
27 S. Misp.	29-én

Hold fényváltásai:

- Újhold 1-n 19 ó 58 p.
- ☾ Első negyed 9-n 15 ó 13 p.
- ☾ Holdtölte 16-n 6 ó 53 p.
- ☾ Utolsó negyed 23-n 9 ó 9 p.
- Újhold 31-n 14 ó 35 p.
- ☾ Földközlelben 15-n 3 ó.
- ☾ Földtávolban 27-n 7 ó.

Elsőjén a nap hossz. szá 8 ó 31 p, a hó végéig 1 ó 1 perc-cel nő.

Időjárás Herschel szerint:

1-8 derült hideg; 9-15 változó, 16-23 hideg szelek és heves eső, 24-31 jobbra fordul.

Időjárás a 100 éves tapasztalat szerint:

A hónap eleje hideg, 6-án hó és eső, azután boros és szel. A hó közepétől hidegebb. 23-án havazás, 24-25 de. rült, végül ismét hó és fagy.

1. Ünnapja. A református ember egyetlen egy vigasztalása. Róm. 14, 7-8.

1 V	B Ábel	B28 Szilv.	☾	748	1620	768	1725
3 H	Benjamin	Mulakiás	☾	748	1621	829	1828
4 K	Leona	70 apostol	☾	748	1622	858	1931
5 Sz	Simon	Teopempt	☾	748	1623	922	2036
6 Cs	Vízktörv ün.	Epifánia	☾	748	1624	946	2143
7 P	Attila	K. Sz. Ján.	☾	748	1625	10 9	2251
8 Sz	Szörény	György	☾	747	1626	1034	—

2. Ünnapja. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22-25.

9 V	B1 Marcel	B29 Poly.	☾	747	1628	11 0	0 0
10 H	Melánia	N. Gergely	☾	746	1629	1130	111
11 K	Ágota	Teódoz ap.	☾	746	1630	12 7	225
12 Sz	Ernö	Taeiána	☾	745	1631	1253	338
13 Cs	Vidor	Hermil	☾	745	1633	1348	449
14 P	Bódog	Raiti vtk.	☾	744	1634	1455	551
15 Sz	Lóránt	K. János	☾	744	1635	1610	645

3. Ünnapja. Az emberi természet romlottságának eredete. Róm. 5, 12.

16 V	B2 Gusztáv	B30 Pét. I.	☾	744	1636	1729	722
17 H	Antal	N. Ant. ap.	☾	743	1638	1848	8 5
18 K	Piroska	N. Atanáz	☾	742	1639	20 4	835
19 Sz	Sára	Makár	☾	741	1641	2118	9 2
20 Cs	Fabián és Seb	Eutim ap.	☾	740	1642	2229	928
21 P	Ágnes	Maxim hv.	☾	739	1644	2336	953
22 Sz	Artur	Timót	☾	738	1646	—	1019

4. Ünnapja. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34, 6-7.

23 V	B3 Zelma	B31 Kelem.	☾	738	1647	042	1047
24 H	Egyez. ünnep	Egy. ün.	☾	737	1648	146	1118
25 K	Pál fordulása	N. Gergely	☾	736	1649	246	1154
26 Sz	Vanda	Xenophon	☾	735	1651	343	1236
27 Cs	Lóthár	Krisztoztom	☾	734	1653	433	1324
28 P	Károly	Efrém	☾	732	1654	513	1417
29 Sz	Adél	Ignác ev.	☾	731	1656	568	1516

5. Ünnapja. Isten igazsága elégtételt kíván. Róm. 8, 3-4.

	B4 Mártonka	B32 Hár. p.	☾	730	1657	632	1619
	Virgília	Cir. és Ján.	☾	729	1658	7 1	1723

FEBRUÁR
28 NAP
RÉGENTE
HALAK HAVA
TÉLTUTÓ

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kekre	nyug.	kekre	nyug.
1 K	Ignác	Trifón		728	17 0	728	1828
2 Sz	Karolin	János t. S.		726	17 2	752	1935
3 Cs	Balázs	Sim., An.		725	17 3	816	2042
4 P	Ráhel	Izidor		723	17 5	840	2151
5 Sz	Ágota	Ágota		722	17 7	905	23 1

6. Ünnepje. Kicsoda az én Megváltóm, I. Kor. 1, 30.

6 V	B5 Dorottya	Vuc. si El.		721	17 8	934	—
7 H	Tódor	Partén pk.		720	17 9	10 8	013
8 K	Aranka	Tódor vt.		718	17 11	1049	124
9 Sz	Abigail	Nie. vt.		716	17 12	1138	232
10 Cs	Elvira	Karal. vt.		715	17 14	1238	337
11 P	Bertold	Teodóra		713	17 16	1347	433
12 Sz	Lidia	Melét pk.		711	17 18	15 1	520

7. Ünnepje. Megigazulásom egyedüli útja. Róm. 3, 24—25.

13 V	B Ella	Martinian		711	17 18	1619	559
14 H	Bálint	Auxent		7 9	1720	1737	632
15 K	Fausztin	Omezim		7 7	1722	1852	7 1
16 Sz	Juliána	Pamfil		7 5	1724	20 5	727
17 Cs	Donát	Tódor T.		7 3	1726	2117	754
18 P	Konrád	Leó p.		7 2	1727	2224	820
19 Sz	Zsuzsánna	Arkiop		7 1	1728	2330	848

8. Ünnepje. A szentháromság titka. I. János 5, 7.

20 V	B Álmos	Leon pk.		659	1730	—	919
21 H	Eleonóra	Timót		657	1732	034	959
22 K	Gerzson	Eug. vtk.		655	1733	132	1033
23 Sz	Alfréd	Polikárp		659	1735	225	1118
24 Cs	Mátyás	János f. m.		651	1736	313	12 9
25 P	Géza	Taráz		650	1738	354	13 6
26 Sz	Sándor	Porfir		648	1739	430	14 8

9. Ünnepje. Az Atya Isten, a világ teremtetője. Ap. Csel. 4, 24.

27 V	B Ákos	Procop		646	1740	5 2	1510
28 H	Elemér	Vazul		644	1742	529	1615

Hold fényvált.
tozása:

- 3 Első negyed 8-n
1 ó 33 p.
- ☾ Holdtölte 14-n
18 ó 14 p.
- ☾ Utolsó negyed
22-n 5 ó 24 p.
- ☾ Földközeli
12-n 7 ó.
- ☾ Földtávolban
24-n 2 ó.

Elsején a nap hossz-
sza 9 ó 32 p, a hó
végéig 1 ó 29 perc-
cel nő.

Időjóslás
Hersehel szerint:

Február 7-ig derűs
napok között csapós
lehűlés, 9—13, ha-
rátságosan enyhe,
14—21. derűs de
gyakori szélviha-
rok, 22. végig esős.

Időjóslás a 100 éves
tapasztalat szerint:

A hó első felében
többször nagy hi-
degek, 11-én eny-
hül, azután szélvi-
harok havazás-
20-án enyhe szép
nap. De 21—27 esős
és 28-án zivatar.

MÁRCIUS**31 NAP
RÉGENTE
KOS HAYA
TAVASZÉLO**

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kele	nyug.	kele	nyug.
1 K	Albin	Eudocia		642	1743	555	1722
2 Sz	Lujza	Hezieh		640	1745	620	1830
3 Cs	Kornélia	Eutrop		639	1747	645	1940
4 P	Kázmér	Cerazim		637	1748	710	2051
5 Sz	Adorján	Konon		635	1749	739	22 3

10. Ünnapja. Isten a világ gondviselője. Máté 10, 29—31.

6 V	B1 Gottlieb	42 Mueen.		633	1751	811	2315
7 H	Tamás	Vaz. és T.		631	1753	850	—
8 K	Zoltán	Teofilakt		629	1755	937	025
9 Sz	Franciska	Szeb. 40 vt.		627	1756	1032	129
10 Cs	Olimpia	Kodrát		625	1757	1136	227
11 P	Aladár	Szófr. pk.		623	1758	1247	315
12 Sz	Gergely	Teofanesz		621	18 0	14 0	356

11. Ünnapja. Jézus, az Atya Isten Fia, a világ Idvezítője.
1. Kor. 3, 11.

13 V	B2 Krisztián	Nichifor		619	18 2	1515	430
14 H	Matild	Benedek		617	18 3	1629	5 0
15 K	Longin	Agap		615	18 5	1743	527
16 Sz	Henriette	Szabina		614	18 6	1855	554
17 Cs	Gertrud	Elek		612	18 7	20 4	620
18 P	Sándor, Ede	Cirill pk.		610	18 9	2112	648
19 Sz	József	Krizsánt		6 8	1810	2217	718

12. Ünnapja. Krisztus hármias tiszte. Ezakián 11, 1—2.

20 V	B3 Hubert	P.u.inSava		6 5	1812	2318	750
21 H	Benedek	Jak. az ifj.		6 3	1813	—	829
22 K	Oktávián	Vazul vt.		6 1	1815	015	913
23 Sz	Frumenc	Nikon		6 0	1816	1 5	10 2
24 Cs	Gábor	Zakariás		558	1817	148	1056
25 P	Gy. o. B. A.	Gy. o. B. A.		555	1819	227	1154
26 Sz	Manó	Gábor		553	1820	3 0	1256

13. Ünnapja. Harmad napon halottaiából feltámadott.
Luk. 24, 1—12.

27 V	B4 Hajnalka	Matrona		551	1822	330	14 0
28 H	Gedeon	István		549	1823	356	15 5
29 K	Cirill	Márk pk.		548	1825	421	1613
30 Sz	Izidor	Kl. János		545	1825	446	1722
31 Cs	Árpád	Hipác		543	1827	512	1834

Izraelita

30 Ros Chod.	3-án
1 Vead. R. Ch.	4-én
2 S. Pekude	5-én
9 S. Vajikru	12-én
13 Eszter böjt	16-án
14 Purim	17-én
15 S. Purim	18-án
16 S. Zav.	19-én
23 S. Semini	26-án

Hold fényváltozásai:

- Ujhold 2-n 6 ó 40 p.
- ☾ Első negyed 9-n 9 ó 35 p.
- ☾ Holdtölte 16-n 6 ó 15 p.
- ☾ Utolsó negyed 24-n 2 ó 6 p.
- Ujhold 31-n 19 ó 52 p.
- ☾ Földközélen 11-n 9 ó.
- ☾ Földtávolban 23-n 22 ó.
- Tavaszi kezdet 21-én 7 ó 43 p.
- Elsőjén a nap hossza 11 ó 1 p, a hó végéig 1 ó 46 perccel nő.

Időjósítás**Herschel szerint:**

Március 1—8, erős szelek, 9—15, változékony, 16—23, sok szél, gyakori esők, 24—31, hűvös, sok esővel.

Időjósítás a 100 éves tapasztalat szerint:

Kezdetben szeles, reggel és este gyakrabban eső és hó. 5-től derült, reggeli fagyokkal 15, és 21-ike közt igen hideg és többször havazás. 27-ig derült, aztán eső.

ÁPRILIS

30 NAP
RÉGENTE
BIKA HAVA
TAVASZHÓ

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kele	nyug.	kele	nyug.
1 P	Hugó	E. Mária		541	1828	540	1947
2 Sz	Aron	Titusz		539	1830	612	21 1

14. Ünnapja, Krisztus feltámadott a mi megigazulásunkra.
Róm. 4, 25.

3 V	B5 Keresztély	B. Nichita		537	1831	649	22 14
4 H	Izidor	József		535	1833	734	23 21
5 K	Vince	Klandiusz		533	1833	828	—
6 Sz	Cölesztin	Eutik		531	1835	930	022
7 Cs	Hermann	György		529	1837	1038	112
8 P	Lidia	Herodion		527	1838	1150	155
9 Sz	Erhardt	Eupsz. vt.		524	1840	13 3	231

15. Ünnapja, Krisztusban mindnyájan megelevenítettünk.
1. Kor. 15, 20—22.

10 V	B6 Zsolt	B. Terentie		522	1841	1415	3
11 H	Leó	Antipa		521	1842	1528	330
12 K	Gyula	Vazul pk.		519	1844	1638	356
13 Sz	Ida	Márton p.		517	1845	1747	422
14 Cs	Tibor	Arisztark		515	1847	1855	448
15 P	Nagypéntek	Aristarch		513	1848	20 1	517
16 Sz	Lambert	Agape		511	1850	21 5	549

16. Ünnapja, Krisztus minket is új életre támaszt. Róm. 6, 2—8.

17 V	B Husvét vas.	B Virág v.		510	1851	22 3	625
18 H	Husvét hétfő	Dec. Ján.		5 8	1852	2256	7 6
19 K	Kocsárd	P. János		5 6	1854	2343	754
20 Sz	Tivadar	Teodór hv.		5 4	1855	—	847
21 Cs	Anzelm	Január		5 2	1857	023	943
22 P	Szótér	Nagyp.		5 0	1859	058	1043
23 Sz	Törv. ünnep	György		458	19 0	128	1145

17. Ünnapja, Krisztus feltámadásának haszná. Efézus 2, 1—5.

24 V	B1 György	Husvét v.		457	19 1	156	1249
25 H	Márk	Husvét h.		455	19 2	221	1354
26 K	Ervin	Vazul pk.		453	19 4	246	15 2
27 Sz	Arisztid	Simon		451	19 5	311	1612
28 Cs	Valéria	9 vértanu		449	19 7	338	1724
29 P	Albertina	Jázon		448	19 8	4 8	1839
30 Sz	Katalin	Jakab ap.		447	19 9	443	1954

Israellita

[R. Ch.

1 Niz. S. H. 2-án
8 S. Mezorah 9-én
15 Pasz. 1 n. 16-án
16 Pasz. 2 n. 17-én
21 Pasz. 7 n. S. 22-én
22 P. 8 n. Ach. 23-án
29 S. Ach. M. 30-án

Hold fényvált.
tozások:

3 Első negyed 7-n
16 ó 10 p.
4 Holdtölte 14-n
19 ó 21 p.
5 Utolsó negyed
22-n 21 ó 14 p.
6 Újhold 30-n 6 ó
28 p.
7 Földközeli
5-n 5 ó.
8 Földtávolban
20-n 18 ó.

Elsején a nap hossza
12 ó 47 p., a hó
végéig 1 ó 38 perc-
cel nő.

Időjárás
Herschel szerint:

Április 1—6. tulnyo-
móan derős, 7—13.
enyhe, sok napsü-
téssel, 14—21. erős
szélek, azután esős

Időjárás a 100 éves
tapasztalat szerint:

E hónap szép idő-
vel kezdődik, 9-12.
változó, majd esőre
fordul. A hó vége
hideg széllel

MAJUS

31 NAP
RÉGENTE
IKREK HAVA
TAVASZTÚTÓ

Napok	Protestáns	Görög		Nap		Hold	
				kezte	nyug.	kezte	nyug.

18. Ünnapja. Felméne mennyekbe, Luk. 24, 50—51.

1 V	B2 Munk. ün.	B2 Jerem.		445	1910	527	21 6
2 H	Zsigmond	N. Atanáz		443	1912	618	22 11
3 K	Irma	Tim. és M.		441	1913	719	23 9
4 Sz	Flórián	Pelágia sz.		440	1915	827	23 54
5 Cs	Gotthard	Iréne vt.		438	1916	941	—
6 P	Frida	Jób		437	1918	1054	032
7 Sz	Napoleon	Szt. † megj		435	1918	12 7	1 5

19. Ünnapja. Ől a mindenható Atya Istennek jobbján.
Eféz. 1, 20—23.

8 V	B3 Gizella	B3 Ján. ev.		434	1920	1319	133
9 H	Gergely	Izaiás pr.		432	1921	1428	2 0
10 K	Függ. ünnep	Nems. ün.		431	1923	1537	225
11 Sz	Mamertus	Móe vt.		429	1924	1644	251
12 Cs	Pongrác	Epifán		428	1925	1750	318
12 P	Szervác	Glicéria		427	1926	1854	349
14 Sz	Bonifác	Izidor vt.		426	1927	1954	423

20. Ünnapja. Hiszek Szentlélekben, Ap. Csel. 2, 17—18.

15 V	B4 Zsófia	B4 Pakóm		424	1929	2049	5 3
16 H	Mózes	Teodór		423	1930	2138	547
17 K	Peskál	Andronik		422	1931	2221	639
18 Sz	Erik	Péter és t.		420	1933	2257	733
19 Cs	Ivó	Patrik vt.		419	1934	2329	832
20 P	Bernát	Találó		418	1936	2357	931
21 Sz	Konstantin	Konst. II.		417	1936	—	1035

21. Ünnapja. Hiszek egy közönséges ker. anyaszentegyházat.
Eféz. 2, 19—22.

22 V	B5 Júlia	B5 Baz.		416	1937	023	1138
23 H	Dezso	Mihály pk.		415	1938	048	1244
24 K	Eszter	Simeon s.		414	1940	111	1351
25 Sz	Orbán	Iván f. m.		413	1941	137	15 1
26 Cs	Aldozó csüt.	Letitia		412	1942	2 5	1614
27 P	Béda	Hellád		411	1943	237	1729
28 Sz	Emil	Eutik		410	1944	316	1843

22. Ünnapja. Hiszem testünk feltámadását és az örök életet.
1. Kor. 15, 42—44.

29 V	B6 Maxim	B6 Teod.		410	1945	4 4	1953
30 H	Nándor	Izác apát		4 9	1946	5 2	2055
31 K	Petronella	Herma vt.		4 8	1947	6 9	2147

Izraelita

30 Ros Chod. 1-én
1 Ujar R. Ch. 2-án
6 S. Kedosim 7-én
8 Seni bójt 9-én
11 Cham. bójt 12-én
13 S. Emor 14-én
15 Seni bójt 16-án
18 Lag Beom. 19-én
20 S. Behar 21-én
27 S. Bechuk. 28-án
1 Sziv. R. Ch. 31-én

Hold fényváltozásai:

3 Első negyed 6-n
22 ó 24 p.
4 Holdtölte 14-n 9
ó 39 p.
5 Utolsó negyed
22-n 13 ó 30 p.
6 Újhold 29-n 14
ó 59 p.
7 Földközlemben
2-n 14 ó.
8 Földtávolban
18-n 19 ó.
9 Földközlemben
30-n 18 ó.
Elsején a nap hossza
14 ó 25 p. a hó
végéig 1 ó 16 perc-
cel nő.

**Időjósítás
Herschel szerint:**

Május 5-ig tart az
esős és szeles idő.
6—13. meleg nap-
sütés, 14—20. bo-
rongós, 21—28.
többesör esik,
enyhe.

**Időjósítás a 100 éves
tapasztalat szerint:**

Május első három
hete meleg, napos,
22-én mennydörgés
és zivatar. 24-től
kezdve borús erős
lehűléssel.

JUNIUS

30 NAP
RÉGENTE
RAK HAVA
NYARELOHO

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kekre	nyug.	kekre	nyug.
1 Sz	Pamfilius	Jusztin b.		4 7 1948	723	2231	
2 Cs	Hősök napja	Törv. ün.		4 7 1949	839	23 6	
3 P	Klotild	Lucillán		4 6 1950	954	2330	
4 Sz	Kerény	Mitrofán		4 6 1951	11 8	—	

23. Ünnapja. Egyedül hit által igazulhatunk meg. Gal. 2, 16.

5 V	B Pünkösöd v.	Dorotei		4 5 1952	1220	0 4	
6 H	Pünkösöd h.	Visar		4 4 1953	1329	031	
7 K	Róbert	Teodór pk.		4 4 1954	1437	056	
8 Sz	Törv. ünnep	Törv. ün.		4 3 1954	1543	122	
9 Cs	Félix	Cirill, A.		4 3 1955	1646	151	
10 P	Margit	Sándor		4 3 1955	1746	224	
11 Sz	Barnebás	Bartal, B.		4 3 1956	1843	3 2	

24. Ünnapja. A jó cselekedetek nem elegendők az idvességre. Luk. 17, 10.

12 V	B Szentthór.	B Pünk. v.		4 3 1956	1934	345	
13 H	Tóbiás	Pünk. h.		4 2 1957	2019	433	
14 K	Vazul	Elizeus pr.		4 2 1957	2058	527	
15 Sz	Vid	Ámosz pr.		4 2 1958	2131	624	
16 Cs	Jusztin	Tikon pk.		4 2 1958	22 1	724	
17 P	Tőhötöm	Manuel		4 2 1959	2227	826	
18 Sz	Arnold	Leone vt.		4 2 1959	2252	928	

25. Ünnapja. Honnan származik a hit? Róm. 10, 17.

19 V	B2 Gyárfás	B2 Jud. ap.		4 2 20 0	2314	1031	
20 H	Ráfael	Metód pk.		4 2 20 0	2339	1135	
21 K	Alajos	Julián vt.		4 2 20 0	—	1243	
22 Sz	Paulina	Özséb pk.		4 2 20 0	0 5	1352	
23 Cs	Zoltán	Agrippina		4 3 20 1	035	15 4	
24 P	Iván	Ker. J. sz.		4 3 20 1	1 0	1616	
25 Sz	Vilmos	Febrón. vt.		4 3 20 1	151	1729	

26. Ünnapja. A keresztség sákramentoma. Máté 28, 18—20.

26 V	B3 János, Pál	B3 Dávid r.		4 4 20 1	242	1836	
27 H	László	Sámson		4 4 20 1	345	1934	
28 K	Arszlán	Cir. és J. er		4 5 20 1	456	2023	
29 Sz	Péter és Pál	Péter és P.		4 5 20 1	614	21 4	
30 Cs	Pál	12 apostol		4 6 20 1	733	2137	

Izraelita

3 Selosah j.	2-án
4 hagebahah	4-én
5) S. Bamid	4-én
6 Sab. 1 n.	5-én
7 Sab. 2 n.	6-án
12 S. Nassza	11-én
19 S. Behalot.	18-án
26 S. Selach	25-én
30 Ros Chod.	29-én
1 Th. R. Ch.	30-án

**Hold fényvált.
tozások:**

3	Első negyed	5-n
	5 6 32 p.	
⊕	Holdtölte	13-n 0
	6 47 p.	
⊖	Utolsó negyed	21-n 2 ó 52 p.
○	Ujhold	27-n 22
	6 10 p.	
⊕	Földtávolban	14-n 19 ó.
⊖	Földközélen	28-n 2 ó.
	Nyárkezdet	22-n
	3 ó 4 p.	
	Elsőjén a nap hozza	15 ó 41 p, 22-ig
	17 perccel nő, azután	a hó végéig 6
	perccel fogy.	

Időjósítás

Herschel szerint:

Junius 1—5. több-
ször esik, 6—12.
kellemesen meleg.
'erült, 13—20. rö-
vid esők, 21—28.
kissé lehűl, keve-
sebb eső.

**Időjósítás a 100 éves
tapasztalat szerinti:**

Junius elején to-
vább tart a barát.
ságtalan idő, 8-16i
melegebb. 21-16i
szeles eső. 24-én bő
harmat. Azután
igen nagy meleg.

JULIUS

31 NAP
RÉGENTE
OROSZLÁN
HAVA NYÁRHÓ

Napok	Protestáns	Görög		Nap		Hold	
				kele	nyug.	kele	nyug.
1 P	Tibold	Kozma		4 7	20 1	850	22 7
2 Sz	Ottokár	B. A. meze.		4 7	20 1	10 5	2234

27. Ünnapja. Krisztus vére tisztít meg minket minden bűntől.
I. Ján. 1, 7.

3 V	B4 Kornél	B4 Jácint		4 7	20 0	1122	23 0
4 H	Ulrik	K. András		4 7	20 0	1232	2327
5 K	Enese	Márta özv.		4 8	20 0	1333	2355
6 Sz	Ézaiás	N. Szizoesz		4 9	1959	1438	—
7 Cs	Cirill	Tamás, Á.		4 10	1959	1540	027
8 P	Teréz	Prokóp		4 10	1959	1638	1 2
9 Sz	Lukrécia	Pankráé		4 11	1958	1731	143

28. Ünnapja. Az úrvacsorája sákramentoma. I. Kor. 11, 23—25.

10 V	B5 Amália	B5 Leone vt		4 12	1957	1818	223
11 H	Lili	Eufemia sz		4 13	1956	1859	321
12 K	Izabella	Proklusz		4 14	1956	1934	417
13 Sz	Jenő	Gábor főa.		4 15	1955	1910	517
14 Cs	Eőrs	Aquita		4 16	1955	2032	617
15 P	Henrik	Quirik		4 17	1954	2057	720
16 Sz	Valter	Atenogén		4 18	1954	2021	823

29. Ünnapja. Krisztus teste és vére az életnek kenyere és itala.
János 6, 25.

17 V	B6 Elek	B6 Marina		4 19	1953	2144	927
18 H	Frigyes	Emilián vt		4 20	1952	22 9	1032
19 K	Emília	Diusz		4 21	1951	2230	1139
20 Sz	Illés	Illés prof.		4 22	1950	23 6	1247
21 Cs	Dániel	Sim., Ján.		4 23	1949	2343	1357
22 P	Mária Magd.	Mária M.		4 24	1948	—	15 9
23 Sz	Lenke	Fókasz vt.		4 26	1946	029	1615

30. Ünnapja. Krisztus egyetlen egy tökéletes áldozata.
Zsid. 10, 10—12.

24 V	B7 Krisztina	B7 Kriszt.		4 27	1946	125	1717
25 H	Jakab	Anna		4 27	1945	231	1810
26 K	Anna	Hermolaus		4 28	1944	345	1855
27 Sz	Olga	Pantelemon		4 30	1942	5 4	1933
28 Cs	Ince	Nikánor		4 31	1941	624	20 6
29 P	Márta	Kallinik		4 33	1939	742	2035
30 Sz	Judit	Szila		4 34	1938	857	21 2

31. Ünnapja. A menyország kulcsai Az egyházfegyelem.
Máté 16, 19.

31 V	B8 Oszkár	B8 Eud.		4 35	1936	10 9	2129
------	-----------	---------	--	------	------	------	------

Izraelita

3 S. Korach 2-án
10 S. Chukath 9-én
17 S. Balak 16-án

24 S. Pinchas 23-án
1 Ab R. Kh. 29-én
2 S. Matoth 30-án

Hold fényváltozásai:

3 Első negyed 4-n
14 ó 47 p.

4 Holdtölte 12-n
16 ó 5 p.

5 Utolsó negyed 20-n 13 ó 4 p.

6 Újhold 27-n 4 ó 54 p.

7 Földtávolban 11-n 22 ó.

8 Földközélen 26-n 12 ó.

Elsőjén a nap hossza 15 ó 54 p., a hó végéig 54 perccel fogy.

Időjárás Herschel szerint:

Július 1—4. meleg napsütés, 5—11. borúsra fordul, 12—20. ismét tartós meleg, 21—27. hirtelen záporok, 28-tól esős napok.

Időjárás a 100 éves tapasztalat szerint:

A hónap lehűléssel köszönt be 8—13. közt nappal nagy meleg, az éjjek azonban hűvösek, 14-től a hónap végéig szárazság.

AUGUSZTUS

31 NAP

RÉGENTE SZÜZ HAVA NYÁRUTÓ

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kéte	nyug	kéte	nyug
1 H	V. Péter	Sz. körm.	☾	436	1936	1120	2158
2 K	Lehel	István vt.	☾	437	1934	1227	2229
3 Sz	Hermina	I. Fauszt	☾	439	1933	1331	23 4
4 Cs	Domonkos	Efezi 7 gy.	☾	440	1931	1431	2343
5 P	Oszvald	Euszn.	☾	441	1929	1526	—
6 Sz	Berta	Or szinev.	☾	443	1928	1524	027

32. Ünnapja. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18.

7 V	B9 Ibolya	B9 Pulk.	☾	444	1926	1658	117
8 H	László	Emilián	☾	445	1926	1735	211
9 K	Emőd	Mátyás aps	☾	446	1924	18 7	311
10 Sz	Lőrinc	Lőrinc vt.	☾	447	1922	1836	410
11 Cs	Tibor	Euplusz	☾	449	1920	19 3	512
12 P	Klára	Anicét	☾	450	1919	1926	615
13 Sz	Ipoly	Maxim hv.	☾	452	1917	1951	7 20

33. Ünnapja. A keresztény ember igazi bűnbánata. Efész 4:22—24.

14 V	B10 Özséb	B10 Mik. hv	☾	453	1915	2015	824
15 H	Mária	N. B. A.	☾	454	1914	2041	930
16 K	Ábrahám	Dioméd vt.	☾	455	1912	2110	1038
17 Sz	Anasztáz	Miron pap	☾	457	1910	2144	1146
18 Cs	Ilona	Florus, L.	☾	458	19 8	2225	1255
19 P	Huba	András vt.	☾	5 0	19 6	2315	14 2
20 Sz	István	Sámuel	☾	5 1	19 4	—	15 3

34. Ünnapja. Ne legyenek tenéked idegen isteneid. II. Mózes 20, 3.

21 V	B11 Sámuel	B11 Tádé	☾	5 2	19 3	014	1558
22 H	Menyhért	Agatonik	☾	5 3	19 1	122	1646
23 K	Farkas	Farkag	☾	5 5	1859	257	1727
24 Sz	Bertalan	Eutik	☾	5 6	1857	356	18 2
25 Cs	Lajos	Brtalan	☾	5 8	1855	413	1832
26 P	Izsó	Adrián	☾	5 9	1853	531	19 1
27 Sz	Gebhárd	Poemén	☾	5 10	1852	647	1929

35. Ünnapja. Ne csinálj magadnak bálványokat. II. Mózes 20, 4.

28 V	B12 Ágoston	B12 Mózes	☾	5 11	1850	859	1958
29 H	Erneszt	Ker. Ján. f.	☾	5 13	1848	10 9	2029
30 K	Róza	Sándor pk.	☾	5 14	1846	1116	21 3
31 Sz	Erika	B. A. öve	☾	5 16	1844	1220	2140

Izraelita

9 S. Devorim 6-án
10 Jer. p. bőjt 7-én
16 S. Voetkan. 13-án
23 S. Ekev 20-án
30 S. Reeh 27-én
1 Elul R.ch. 28-án

Hold fényvált.
tozások:

☾ Első negyed 3-n
2 ó 59 p.
☾ Holdtölte 11-n 6
ó 57 p.
☾ Utolsó negyed
18-n 21 ó 30 p.
☾ Újhold 25-n 12
ó 17 p.

☾ Földtávolban
8-n 4 ó.
☾ Földközben
23-n 18 ó.

Elsején a nap nesz-
sza 15 ó, a hó vé-
gig 1 ó 35 perccel
fogy.

Időjárás
Herschel szerint:

Augusztus 1-5. hű-
vös, kisebb esők.
6-11. szeles és de-
rűs, 12-17. változó
és többnyire meleg,
18-tól meleg néhány
záporosó.

Időjárás a 100 éves
tapasztalat szerint:

Augusztus meleg,
csak 11-én hűl le
valamelyest és né-
hányszor esik. 17-
től nyomasztó hő-
ség. Az utolsó na-
pokban zivatarok.

SZEPTEMBER
30 NAP
RÉGENTE
MÉRLEG HAVA
ŐSZELŐHÓ

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kele	nyug.	ke	nyug.
1 Cs	Egyed	Évkezdet		517	1842	1317	2223
2 P	Rebeka	Mamánt		519	1840	1419	2112
3 Sz	Hilda	Antim pk.		519	1839	1454	—

36. Úrnapja. Az Úrnak nevét hiába fel ne vedd. II. Mózes 20, 7.

4 V	B13 Rozália	B13 Babil.		521	1837	1533	0 4
5 H	Viktor	Zakariás pr		522	1835	16 8	1 2
6 K	Zakariás	Mihály es.		524	1832	1638	2 0
7 Sz	Regina	Szocont		525	1830	17 5	3 2
8 Cs	Mária	Kisass. n.		527	1828	1731	4 5
9 P	Ádám	Joachim		527	1827	1751	5 9
10 Sz	Erik	Menodóra		529	1825	1820	6 14

37. Úrnapja. A keresztyén esküdhetik Isten nevére.
 V. Mózes 20, 10.

11 V	B14 Teodóra	B14 Teod.		530	1822	1846	7 21
12 H	Guidó	Autonóm		532	1820	1915	8 29
13 K	Ludovika	Kornél		533	1818	1948	9 39
14 Sz	Szerénke	Ker. felm.		535	1816	2027	1046
15 Cs	Nikodém	Nikéta vt.		536	1814	2112	1153
16 P	Edit	Eufémia		537	1812	22 7	1255
17 Sz	Ludmilla	Zsófia vt.		538	1810	2310	1352

38. Úrnapja. A hetedik nap az Úrnak napja. V. Mózes 5, 12—15.

18 V	B15 Titusz	B15 Eumén		540	18 8	—	1441
19 H	Vilhelmina	Trófim vt.		541	18 6	020	1522
20 K	Friderika	Euszták		543	18 4	134	1558
21 Sz	Máté	Jónás pr.		544	18 1	250	1630
22 Cs	Móric	Fóka pk.vt		545	18 0	4 7	17 0
23 P	Tekla	Iván fog.		546	1758	522	1728
24 Sz	Gellért	Tekla sz.vt.		548	1756	635	1757

39. Úrnapja. Tiszteld anyádat és apádat, ez az Isten parancsolatja.
 II. Mózes 20, 12.

25 V	B15 Kleofás	B16 Eufr.		549	1754	747	1827
26 H	Jusztina	Nilusz		551	1751	852	1859
27 K	Adalbert	Kallisztr.		552	1749	10 3	1936
28 Sz	Vencel	Baruch pr.		554	1748	11 4	2019
29 Cs	Mihály	Kiriak r.		555	1746	1159	21 5
30 P	Jeromos	Gergely pk		559	1744	1248	2156

Izraelita

7 S. Softim 3-án
 14 S. Kí Th. 10-én
 21 S. Kí Thova 17-én
 28 S. Nezáv. 24-én
 1 Thisri 5099. 26-án
 2 Ujév 2. n. 27-én
 3 Gedal. b. 28-án

**Hold fényváltó-
 tozásai:**

3 Első negyed 1-n
 18 ó 28 p.
 7 Holdtölte 9-n
 21 ó 8 p.
 1 Utolsó negyed
 17-n 4 ó 12 p.
 1 Ujhold 23-n 21
 ó 34 p.
 1 Földtávolban
 4-n 18 ó.
 1 Földközelen
 20-n 13 ó.
 1 Ószkedet 23-n 18
 ó 0 p.
 1 Elsején a nap hűsz-
 szá 13 ó 25 p, a hó
 végéig 1 ó 41 per-
 cel fogy.

**Időjárás
 Herschel szerint:**

Szeptember 1—8.
 tiszta napsütés, 9—
 16. többször esős
 nap, 17—24. boros
 és esős, 25-től
 szeles.

**Időjárás a 100 éves
 tapasztalat szerint:**

Kezdetben kellemes
 kisebb esők. 14-16.
 esős, majd három
 napig ismét szép,
 21-én esik. Majd
 végig derűs.

OKTOBER
31 NAP
RÉGENTE
BÖKÖLY HAVA
ŐSZHÓ

Napok	Protestáns	Görög	3	Nap		Hold	
				kele	nyug.	kele	nyug.

1 Sz	Malvin	Ananie	2	538	1741	1329	2252
40. Urnapja. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Máté 22, 39.							

2 V	B17 Petra	B17 Cipr.	2	559	1739	14 6	2350
3 H	Helga	A. Dénes	2	6 1	1737	1438	—
4 K	Ferenc	Hierót	2	6 2	1735	15 6	050
5 Sz	Aurél	Karitina	2	6 4	1733	1532	153
6 Cs	Brunó	Tamás aps.	2	6 4	1731	1557	253
7 P	Amália	Szerg. vt.	2	6 6	1729	1622	4 0
8 Sz	Etelka	Pelágia	2	6 7	1727	1648	5 6

41. Urnapja. Őrizkedjék minden tisztátalanságtól.
I. Thess. 4, 3—4.

9 V	B18 Dénes	B18 Alf. J.	2	6 9	1725	1717	615
10 H	Gedeon	Eulamp vt.	2	6 10	1723	1748	724
11 K	Brigitta	Fülöp diak	2	6 12	1721	1826	835
12 Sz	Miksa	Próbusz	2	6 13	1720	1911	944
13 Cs	Kálmán	Kárp	2	6 14	1718	20 4	1049
14 P	Helén	Paraszkiva	2	6 16	1716	21 4	1147
15 Sz	Teréz	Lucián vt.	2	6 17	1714	2212	1238

42. Urnapja. Ne bántsd a más tulajdonát. II. Mózes 19, 11—13.

16 V	B19 Gál	B19 Longin	2	6 19	1712	2324	1321
17 H	Hedvig	Ozeás	2	6 20	1710	—	1358
18 K	Lukács	Lukács ev.	2	6 21	17 9	037	1431
19 Sz	Lucius	Joel pr.	2	6 23	17 7	151	15 0
20 Cs	Iréne	Artémusz	2	6 24	17 5	3 4	1527
21 P	Orsolya	Hil. pk.	2	6 26	17 3	416	1556
22 Sz	Előd	Abera pk.	2	6 27	17 1	528	1625

43. Urnapja. Kövessétek és védelmezzétek az igazságot.
Eféz. 4, 25.

23 V	B20 Gyöngyi	B20 Jak. ap.	2	6 29	1659	638	1657
24 H	Salamon	Arétasz	2	6 30	1658	745	1732
25 K	Blanka	Marcján	2	6 32	1656	849	18 6
26 Sz	Dömötör	Dem. vt.	2	6 33	1654	947	1857
27 Cs	Szabina	Nesztor vt.	2	6 35	1652	1039	1947
28 P	Simon	Terene vt.	2	6 37	1650	1124	2041
29 Sz	Zenő	Anaszt.	2	6 39	1648	12 3	2138

44. Urnapja. Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok
tökéletes. Máté 5, 48.

30 V	B21 Kolos	B21 Zenób.	2	6 40	1648	1237	2238
31 H	Reform Eml.	Epimák vt.	2	6 41	1646	13 6	2338

Izraelita

10 Jom K.	5-én
13 S. Haaszinu	8-án
15 Szuk. 1 n.	10-én
16 Szuk. 2 n.	11-én
21 H. Rabb.	16-án
22 S. azeret	17-én
23 Szimehat	18-án
27 S. Beresith	22-én
30 Ros Chs.	25-n
1 Marches.	26-án
4 S. Noach	29-én
6 Seni böjt	31-én

Hold fényváltásai:

- 3 Első negyed 1-n
12 ó 45 p.
 - 4 Holdtölte 9-n 10
6 37 p.
 - 5 Utolsó negyed
16-n 10 ó 24 p.
 - 6 Újhód 23-n 9
6 42 p.
 - 7 Első negyed
31-n 8 ó 45 p.
 - 8 Földtávolban
2-n 12 ó.
 - 9 Fölközelben
16-n 9 ó.
 - 10 Földtávolban
30-n 8 ó.
- Elsőjén a nap hossz. 11 ó 43 p. a hó végéig 1 ó 40 perc. fel fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Október 1—8. nagy-
 gyon esős, 9—15.
 erősen lehűl, 16-23.
 hideg esők, 24—31.
 megenyhül.

Időjárás a 100 éves
 tapasztalat szerint:
 Októberben a jó idő
 tovább tart. 8-án
 borzra fordul.
 Több nap ködös.
 17-én der jelentke-
 zik. 18-án fagy.
 Azután délutánon-
 ként szép meleg
 különben borongós

NOVEMBER

30 NAP
RÉGENTE
NYILAS HAVA
ŐSZTÓ

Napok	Protestáns	Görög		Nap		Hold	
				kele	nyug.	kele	nyug.
1 K	Marianna	Kozma, D		642	1645	1332	—
2 Sz	Achill	Aeindin vt.		644	1643	1358	041
3 Cs	Gvőzö	Acepsz.		646	1641	1422	144
4 P	Károly	Joannie		647	1639	1448	248
5 Sz	Imre	Galaktion		649	1638	1515	355

45. Ünnapja. Szüntelen imádkozzatok. 1. Thess. 1, 11.

6 V	B22 Lénárd	B22 Pál pk.		650	1637	1545	5 5
7 H	Rezső	Hier. 32vt.		651	1635	1621	610
8 K	Gottfried	Mihály f.		653	1634	17 4	728
9 Sz	Tivadar	Onezifor		654	1632	1755	836
10 Cs	Luther	Öresztész		656	1631	1855	939
11 P	Márton	Menna		657	1630	20 3	1034
12 Sz	Jónás	Al. János		659	1629	2114	1121

46. Ünnapja. Isten édes Atyánk a Jézus Krisztusban. Máté 6, 9.a.

13 V	B23 Szaniszló	B23 Ar.sz.J.		7 0	1628	2228	12 0
14 H	Klementina	Fülöp aps.		7 2	1626	2341	1234
15 K	Lipót	Guriasz		7 3	1625	—	13 3
16 Sz	Ottmár	Máté aps.		7 5	1623	059	1331
17 Cs	Hortense	Cs.Gergely		7 7	1622	2 5	1358
18 P	Ödön	Plátó vt.		7 7	1621	314	1426
19 Sz	Erzsébet	Abdiasz pr.		7 9	1620	425	1456

47. Ünnapja. Szenteltesék meg a Te neved. Máté 6, 9-b.

20 V	B24 Jolán	B24 D.Gerg.		710	1620	532	1529
21 H	Olivér	B.A. felaj.		712	1619	636	16 7
22 K	Cecília	Filémon		713	1618	736	1650
23 Sz	Kelemen	Amf. pk.		715	1617	831	1738
24 Cs	Emma	Kelemen p.		716	1616	919	1830
25 P	Katalin	Katalin vt.		718	1615	10 0	1927
26 Sz	Milos	Alipius		719	1614	1035	2025

48. Ünnapja. Jöjjön el a Te országod. Máté 6, 10-a.

27 V	BI Virgil	B25 Perzs.J.		720	1614	11 7	2126
28 H	Stefánia	István		721	1613	1135	2226
29 K	Noé	Paramon		723	1613	1159	2329
30 Sz	András	András ap.		724	1612	1224	—

Izraelita

9 Khamisi b. 3-án
11 S. Lekh-La. 5-én
13 Seni böjt 7-én
18 S. Vajere 12-én
25 S. Chaje. 19-én
1 Kiszlev 24-én
3 S. Toldoht. 26-án

**Hold fényvál-
tozásai:**

⊕ Holdtölte 7-n
23 ó 23 p.
☾ Utolsó negyed
14n 17 ó 20 p.
○ Újhold 22-n 1 ó
5 p. {
☾ Első negyed
30-n 4 ó 59 p.

☾ Földközlelben
11-n 5 ó.
☾ Földtávolban
27-n 4 ó.

Elsőjén a nap hasz-
sza 10 ó 3 p. a hó
végig 1 ó 17 perc-
cel fogy.

**Időjárás
Herschel szerint:**

November 1—6. hi-
deg esők, hó is 7—
13. boros hideg,
14—21. kellemes
enyhülés, 22—30.
lehül, éjjeli erős
fagy.

**Időjárás a 100 éves
tapasztalat szerint:**

November eleje
váltakozó. 7-től hoz-
zas esők. 11—16.
közti hó. Két szép
nap után mindvégig
kellemetlen.

DECEMBER
31 NAP
RÉGENTE
BAK HAVA
TÉLELŐHÓ

Napot	Protestáns	Görög		Nap		Hold	
				kezte	nyug.	kezte	nyug.
1 Cs	Elza	Nahum pr.		726	1612	1248	031
2 P	Aurélia	Habakuk		727	1611	1314	136
3 Sz	Olivia	Szofoniasz		728	1611	1342	242

49. Urnapja. Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10-b.

4 V	B2 Borbála	B26 Borb.		729	1610	1414	351
5 H	Vilma	Szabbasz		731	1610	1453	5 2
6 K	Miklós	Miklós		732	16 9	1540	614
7 Sz	Ambrus	Ambrus ea.		733	16 9	1637	722
8 Cs	Mária	Patáp		734	16 9	1743	832
9 P	Natalia	B. A. fog.		735	16 9	1856	915
10 Sz	Judit	Menna		736	16 9	2012	958

50. Urnapja. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.
Máté 6, 11.

11 V	B3 Árpád	Ósatyák		737	16 9	2129	1035
12 H	Gabriella	Szpiridion		738	16 9	2244	11 8
13 K	Luca	Eusztrát		739	16 9	2357	1136
14 Sz	Szilárdka	Tirzus vt.		740	16 9	—	12 4
15 Cs	Johanna	Eleutér pk.		740	1610	1 7	1231
16 P	Albina	Aggeusz		741	1610	216	13 0
17 Sz	Lázár	Dániel pr.		742	1610	323	1332

51. Urnapja. Bocsásd meg a mi bűneinket a Jézus Krisztusért.
Máté 6, 12.

18 V	B4 Augusztá	Sebesty.		743	1610	428	14 6
19 H	Viola	Bonifác vt.		743	1611	528	1447
20 K	Teofil	Ignác vt.		744	1611	624	1532
21 Sz	Tamás	Julianna		744	1612	715	1622
22 Cs	Zenó	Anasztázia		745	1612	759	1718
23 P	Viktória	Kr. 10 vt.		745	1613	836	1816
24 Sz	Adám, Éva	Karác. b.		746	1613	9 9	1916

52. Urnapja. Tied az ország és a hatalom és a dicsőség.
Máté 6, 13.

25 V	B Karácsony	B Nagykar.		746	1614	938	2016
26 H	István	Istensz. M.		747	1614	10 4	2117
27 K	János	István f.		747	1615	1028	2219
28 Sz	Kamilla	Több e. vt.		747	1616	1051	2321
29 Cs	Dávid	Aprós.		747	1617	1116	—
20 P	Zoárd	Ainizia sz.		748	1617	1142	025
31 Sz	Szilveszter	Melánia		748	1618	1211	131

Izraelita

10 S. Vajeze 3-án
17 S. Vajislach 10-én
24 S. Vajesev 17-én
1 Tebeth. 23-án
2 S. Mikez 24-én
3 Soth Ch. 25-én
9 S. Vajigas 31-én

Hold fényvált. tozása:

☾ Holdtölte 7-n 11
6 22 p.
☾ Utolsó negyed
14-n 2 ó 17 p.
☾ Újhold 21-n 19
6 7 p.
☾ Első negyed
29-n 23 ó 53 p.
☾ Földközlelben
9-n 2 ó.
☾ Földtávolban
25-n 20 ó.
Félkezdet 22-n 13 ó
14 p.

Elsőjén a nap hossza
8 ó 46 p. 22-ig
19 perccel fogy, az-
után a hó végéig 3
perccel nő.

Időjárás Herschel szerint:

December eleje vi-
haros, 7—13. erős
szelek, 14—20. ha-
varik, 21—28. de-
rűs hideg, 29—31.
enyhébb, de nedves.

Időjárás a 100 éves tapasztalat szerint:

December 9-ig sok
köd, többször hó.
A következő héten
száraz hideg, 16.20
zord, 25-ig derűt
hideg. Azután meg-
enyhül és esős.

Csillagászati és más apróbb hasznos tudnivalók.

1. Központi test a Nap ☉

2. Fölbolygók:

Mercur, közel 8 millió mértföldnyire a Naptól, 88 napból áll az éve.

Vénus, 15 millió mértföldnyire a Naptól mintegy 225 napból áll az éve.

Föld, 20 millió mértföldnyire a Naptól.

Mars, 32 millió mértföldnyi távolságra a Naptól, esztendője 687 napból áll.

Jupiter, 107 millió mértföldnyire a Naptól; majdnem 12 év alatt teszi meg útját a Nap körül.

Saturnusz, 194 millió mértföldnyire a Naptól; körútját 29 év és 16 nap alatt teszi meg.

Uranusz, 306¹/₂ millió mértföldnyire a Naptól; 34 év alatt teszi meg útját a Nap körül.

Neptun, 621 millió mértföldnyire a Naptól, körútját 164 év és 216 nap alatt teszi meg.

Pluto, 797 millió mértföldnyire a Naptól, körútját 249 év alatt teszi meg.

3. Mellék-bolygók, vagyis holdak:

a Földnek van 1, Marának 2, Jupiternek 9, Saturnusznak 10, Uranusznak 4, Neptunnak 1 holdja van.

Az u. n. uralkodóbolygó ez évben a Jupiter.

Az esztendő 365 napból áll.

Tavaszi kezdet: március 21-én 7 óra 43 perckor. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: (Tavaszi nap-egyenlőség.)

Nyári kezdet: június 22-én 3 ra 4 perckor. A mi földrésznünkön leg hosszabb ez időtáj a nappal. (Nyári napfordulás.)

Őszi kezdet: szeptember 23-án 18 óra 0 perckor. A nappal ez időtáj ismét egyenlő az éjjel. (Őszi nap-egyenlőség.)

Téli kezdet: december 22-én, 13 óra 14 perckor. (Most a mi vidékünkön leg hosszabb az éj: (Téli napfordulás.)

Természeti évszakok a mi églünk alatt:

Téli december 21-től február 24-ig tart, 62 nap.

Téli február 24-től március 19-ig tart, 23 nap.

Tavaszi: március 19-től május 16-ig tart, 38 nap.

Nyárelő: május 16-tól június 8-ig tart, 23 nap.

Nyári: június 8-tól augusztus 20-ig tart, 73 nap.

Nyárelő: aug. 20-tól szept. 21-ig tart, 32 nap.

Őszi: szept. 21-től nov. 11-ig tart, 51 nap.

Téli: nov. 11-től dec. 21-ig tart, 43 nap.

Időszámítások:

Amikor Romániában (és Bulgáriában, Görögországban, Törökországban, Palesztinában) déli 12 óra, akkor:

Ausztriában, Csehlovákiában, Dániában, Jugoszláviában, Németországban, Norvégiaiban, Magyarországon, Olaszországban, Svédországban déli 11 óra; — Angliában, Belgiumban, Franciaországban, Peruiában, Spanyolországban déli 10 óra; — Japánban és Peruban reggel 5 óra; — viszont a Fülöp szigeteken délután 6 óra, Koreában este 7 óra, Hawai szigeteken éjjel 11 óra.

Helyi középideje és vészidője közti különbség.

Abud	— + 32 perc	Tg-Mureș	+ 38 perc
Arad	— + 25 "	Bala-Mare	+ 33 "
Huedin	— + 32 "	Carel-Mare	+ 30 "
Bistrita	— + 38 "	Sibiu	+ 37 "
Brasov	— + 42 "	Oradea	+ 28 "
Bucuresti	— + 34 "	Orsova	+ 30 "
Buzias	— + 26 "	Sighisoara	+ 37 "
Făgăraș	— + 40 "	Satu-Mare	+ 32 "
Gheorgheni	— + 42 "	Odorheiu	+ 38 "
Alba-Iulia	— + 35 "	Timisoara	+ 25 "
Cluj	— + 31 "	Turda	+ 34 "

A Nap felkelésének, illetve lenyugvásának időtartama egy kapjuk meg, ha a kérdéses nappal a naptárban leírt időadatokhoz a fentebb felsorolt helységeknek után álló perckülönbséget hozzáadjuk. Pl.: Tudai akurjuk Arad déliidője június 10-én: A nap kél 4 óra 3 perckor, + 25 perc = 4 óra 28 perc a pontos déliidő.

Hány esztendőt számoltunk:

7669-ik a septuaginta évszámítás szerint.
7136-ik a görög egyház koraszámítása szerint.
5698/99-ik a zsidók koraszámítása szerint.
5385-ik a viadón vége óta.
1835-ik Déciának Traianus általi elfog.
445-ik Amerika felfedezése óta.
421-ik Luther hitújítása óta.
61-ik Románia függetlensége óta.
24-ik a világháború kitörése óta.

Fontosabb találmányok keletkezésének ideje:

Bányász biztonsági lámpa (Davy)	— —	1815
Diesel-motor 1893, automotor (Daimler)	— —	1885
Ejtőernyő (Leonardo da Vinci)	— —	1480
Fényképezés (Daguerre, Talbot)	— —	1839
Gőzhé (Hethcote, Fowler)	— —	1855
Gőzgép (Watt)	— —	1788
Gőzhajó (Fulton)	— —	1807
Gőzmotor (Stephenson)	— —	1814
Gramofon, fonográf (Edison)	— —	1878
Kaszálógép (Smith)	— —	1811
Kerekpár pedállokkal	— —	1835
Irányító: Kínában 1120, Európában	— —	1181
Könyvnyomtatás (Gutenberg)	— —	1450
Lámpa (petróleum-lámpa)	— —	1855
Morgófénykép: Edison 1887, Lumière	— —	1865
Repülőgép (Wright)	— —	1903
Telefon (Reiss) 1861, (Bell)	— —	1876
Távíró, sodronyvezeték (Morse)	— —	1837
Távíró (sodrony nélküli), — rádió (Marconi)	— —	1896
Vasút, lovakkal	— —	1827
Vasút, gőzmotorral	— —	1830
Varrógép (Howe)	— —	1875
Villamos világítás	— —	1841
Villamos szénlámpa (Edison)	— —	1871
Villamos motor (Faraday)	— —	1822
Villamos vasút (Siemens)	— —	1878

Tűzfűtőanyagok kalóriája.*

Szén	2420—4500	Kőszén	5000—6500
Faszén	3370—6510	Kátrány	6000—9000
Turfa	3500—4000	Petróleum	10000
Barnaszén	2200—4500	Világítógáz	6500

* Kalória az a melegmennyiség, amely egy liter 0-fokú viznek 1 Celsius fokkal való felmelegedéséhez szükséges.

Földmérték:

1 öl	— —	1,896 méter
1 öl	— —	3,506 méter
1 kataszt. hold	0,57546 hektár	(0,527 öl)
1 méter	— —	0,527 öl
1 hektár	1,7576 kat. hold	(10,000 öl)
1 méter	— —	0,278 öl

A Föld átmérője az Egyenlítónél	40,078.364 m.
A Föld tengelye sarktól-sarkig	12,712.260 "
Egyenlítő átmérője	12,754.800 "
A Föld területe	509,950,714 km ²
A Föld területéből vízzel borítva	373,911.842 "
Atlanti óceán	88,634.130 "
Csendes óceán	130,433.232 "
Déli Jeges-tenger	16,350.000 "
Északi Jeges-tenger	11,482.760 "
Indiai óceán	74,011.717 "
Száraz földterület	136,038.872 "
Ázsia (északi szigetek nélkül)	44,580.850 "
Amerika " " "	38,473.138 "
Afrika " " "	29,823.253 "
Európa (északi szig. nélkül)	9,730.570 "
Ausztrália " " "	8,952.835 "
Sarkvidékek " " "	4,479.208 "

JANUÁR

„Ne aggodalmaskodjatok tehát és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; s ezek mind megadatnak néktek”. (Máté 6 r. 31, 33 v.)

Jan 1962.

Január 1962

FEBRUÁR

„Örvendezz ifju a te ifjuságodban és vidámitson meg téged a te szíved a te ifjuságodnak idejében és járj a te szívednek utáiban és szeméidnek látásiban; de meptud, hogy mindezekért az Isten tégedet ítéletre von!” (Préd, 19 r. 1 v.)

MÀRCIUS

„Szenteljétek meg azért magatokat és szentek legyetek, mert én, az Úr, vagyok a ti Istenetek”, (III Móv, 20 r. 7 v.).

This image shows a single sheet of off-white or light beige paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or printed text on the paper.

APRILIS

„És aki hozzöttek első akar lenni, legyen ti szolgátok. Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy neki szolgáljon, hanem, hogy ő szolgáljon és adja az ő életét váltságul sokakért”. (Máté 20 r. 27. 28 v.)

[illegible]

MÁJUS

„Ittenen gyűjtették magateknuak kincseket menynben, ahol sem a randa, sem a moly meg nem emészté és ahol a telenjok hi nem dörög, sem el nem löpják. Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek és. (Máté : 6 : 20, 21 v.)

JUNIUS

„A lélek az, ami megtelevenit, a test nem használ semmit a borsódek, amolyakat és szőlők nektek, lélek az élet“. (Lukács ev. 6 : 1, 21 v.)

JULIUS

„Na társasággal, Istent nem csafoltatik meg; mert amik
vel az ember, az aratandó is” (Pál, Gal. lev. 6. t. 7. v.)

AUGUSZTUS

Hagyjdtok, hogy egykét nőjén mind a kettő az aratásig és az aratás idején azt mondom majd az aratóknak: Szerjétek össze először a korbélyt és kasszákat kényszerbe, hogy megőssessék; a buadt pedig szarítsátok az én szőlőimbe. (Máté 13. r. 30 v.)

NOVEMBER

„Mert kegyelemből tartattok meg, hit által; és ez nem tö-
letek van: Isten ajándéka ez“. (Pál. Efész. lev. 2, r. 8-v.)

This image shows a single sheet of off-white or light beige paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.**DECEMBER**

„És a világ elmúlik és annak kívánsága is; de aki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké”. (János, 1. lev. 2 r. 17 v.)

This image shows a single sheet of off-white or cream-colored paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration or foxing, particularly towards the edges. There is no handwriting or printed text on the page.

1938

Jó Uram küldött hozzátok,
 Isten! a ti jó Atyátok! . . .
 Megparancsolta erősen,
 Minden percem áldás legyen,
 A bú s baj zsákját bekössem,
 Hol a nép él igaz hitben . . .
 Oldjam az áldás szaruját,
 Adjak, ahol hittel várják,
 S Istent együtt mind imádják!

Hoztam békés újesztendőt,
 Mindenekben reménykeltőt.
 Lesz vig farsang, hangos napok,
 Családiás disznótorok.
 Lakodalom, keresztelők
 Sokkal több lesz, mint ezelőtt.
 Csend, békesség a családban,
 Hol szeretet, hitűség van.
 Ellakarni a búzákat
 Hozok elég fehér havat.
 Meleg tavaszi szeleket,
 A vetések éledjenek.
 Bő májusi fellegeket
 És nyári jó melegeket . . .
 Borju bőg a tehén alatt,
 Lóval a csikója szalad,
 Gyorsan nő a sok kis malac . . .
 Tojás egy se lesz majd kottlós,
 Bőven csordul minden csatlós.
 Az egészség kacag, nevet,
 Doktor, palikus didereg . . .
 A halál is bujkál, mert fél
 Az egészséges embernél;
 E jó évben nem is arat,
 Csak az ember ér vig nyarat.
 Lesz felt kéve, tele hambár . . .
 Majd hordók közt boldogan jár..
 A gyümölcs is bőven terem
 Kerítés, völgyön, dombon, hegyen.
 Munkás szegény egy se lehet,
 Nyugodtan várja a telet!
 S én is boldogan elmegyek!!..

De ha Istent nem imádtok,
 Minden rossz lesz: átok, átok!!..

Id. Kádár Imre.

Krisztus egyházának alaptörvényéről.

Református anyaszentegyházunk és benne gyülekezeteink mai állapotának, hitbeli vallásos életének a jellemzésére azt mondotta egyik kiváló prédikátorunk, hogy ha mi magyar reformátusok együtt vagyunk és fölcsendül ajkunkon egy-egy ősi zsoltár szava és dallama, úgy hangzik az, mint valami diadalmas harci riadó. Ha valaki idegen hallja, azt hihetné, hogy világhódító erők dübörögnek bennünk. Vagy amikor egybegyűlünk és beszélgetünk régi dicsőségről, hitünk szépségeiről és szinte dacosan kitör ajkunkon a kálvinista önérték csaknem elbizakodott büszkesége és önelégültsége, azt gondolhatná a világ felőlünk, hogy életünk lája rakva van a mi szent hitünknek sok és drága gyümölcseivel. Mikor azonban elzengett a zsoltár dallama, visszhangja éppenséggel nincs s életünk táján azokat a hitbeli bizonyosságokat, azokat az áldott gyümölcsöket is hasztalan keressük. Fájo érzéssel kell tapasztalnunk, hogy a gyakran és nagy önértékkel hangoztatott evangéliumi hitünknek, annak a Pál apostol által is hangsúlyozott *lelki erőnek* legteljebb csak hirdetői és nem egyuttal bizonyágtévői is vagyunk. Emiatt csaknem szakadatlanul hangzik az elégedetlenség panaszszava ajkunkon. Vizsgálódunk, elmélkedünk és kivált az újabb időben elég gyakori összejöveteleinken kutatjuk, keressük egyházi életünk e tengődésének, sőt már valósággal aggodalmat keltő sorvadásának az előidéző okát. Az egyház életéért aggódo jólelkék, nemiesen érző szívek igyekeznek is minden lehető megtenni, hogy az egyház feje felől a fenyegető veszedelmet elhárítsák és újra egészséggé és képessé tegyék arra, amire

fundálta és rendelte is azt ennek az egyháznak Feje és Ura, t. i. hogy olyan erős tábora legyen az igaz hitben megegyező, örökéletre elválasztott seregnek a Krisztus zászlója alatt, amely töltött Urunk jövődölése és ígérete szerint a pokol kapui sem vehetnek diadalmat. Ezek a jó lelkek, nemesen érző szívek azonban hova-tovább mindig kevesebb számmal szállnak táborba és küzdenek az egyház fenntartásáért. Gyülekezeteinknek, hiveinknek nagy részében elhalványodott a hitbeli öntudat, közömbösség, vagy éppen ellenszenv váltotta fel lelkük mélyén a ragaszkodó hűséget és az önös érdek szolgálata és hajszolása az egyház iránti áldozatos érzést. Pedig nem lehet kétséges a kisebbségi sorsra ítélt magyar kálvinista ember előtt, hogy földi életének legnagyobb értékei, legdrágább kincsei: magyar anyanyelve és református krisztusi hite megy veszendőbe, ha közömbösen, vagy éppen hitetlenül ellordul attól az anyaszentegyház-tól, aki pedig e legdrágább kincseit igyekszik apolni, hiven és tisztán megőrizni és akinek kebelében ezek a kincsek egyedül őrizhetők meg.

Midőn azért egyházmegyénk lelkipásztori testülete részéről naptárunknak ezt az újabb évfolyamát is utnak indítjuk, szolgálni óhajtván ezzel most és ilyen módon is hiveinknek, látván és tapasztalván egyházi életünk e tokozatos elerőtlenedését, erre a minden református magyar embert egyaránt fenyegető veszedelemre óhajtottam rámutatni és egyházam és hiveink iránti buzgóságos szeretettel arra kérni és a legnagyobb komolysággal arra figyelmeztetni e naptárnak is első sorban református olvasóit, hogy szíveljék meg és fontolják is jól meg, milyen súlyos felelősség terhét, milyen felbecsülhetetlenül drága értékek megtartásának és megőrzésének a feladatát ruházta ma egyen-egyen mindnyájunkra az életsorsunkat vezérlő és igazgató Isten bölcs akarata. Régebbi — más életviszonyaink között is teljes hűséget kívánt ezek tekintetében tőlünk a mi Urunk. Ereznünk kell, hogy ma még odaadóbb hűséget, még kitartóbb buzgóságot kell tanusítanunk a reánk bízottakban, ha azt akarjuk, hogy az anyaszentegyháznak — ennek a Szentlélek munkája folytán egybetűződött lelki szövetségnek áldása boldogítson, megnyugtasson, biztasson, vigasztaljon és az örök üdvösségre is megtartsa.

Feladatainkat, kötelességeinket mindnyáján jól ismerjük. Az igehirdetés számtalanszor utal reá és buzdít is a teljesítésükre. Buzduljon is hát fel minden szív és lélek az egyháznak és az egyházért való hű és odaadó szolgálatra. Ez a parancsa hozzánk az egyház Urának — a Krisztusnak; ez az alaptörvénye a Krisztus anyaszentegyházának. Szolgálni Istentől nyert minden tehet-

ségünk, testi és lelki képességeink minden erejével. Ne legyen senki, aki magát különítéle ürügy alatt ki akarná vonni a szolgálat kötelezettsége alól. Se szegény, se gazdag. Se kicsi, se nagy. Se tudós, se tanulatlan. Még a beteg is tud szolgálatára sietni az ő szíve szerint való imádságával s vajjon a munkára erős kezű, lelki és testi javakkal megáldott, ép és egészséges tag ne tudna?! Ne felejtse senki, hogy nem az a gazdag, aki — sokszor a mások rovására is — de mindig csak gyűjt, ám sohasem elégedett; hanem aki másokat is tud gazdagítani. És nem az a boldog, aki mindig csak a saját boldogságát kergeti, hanem aki boldogságot tud árasztani maga körül.

Krisztus egyházának alaptörvénye tehát nem más, mint a szolgálat kötelezettsége. Odaállítani magunkat minden áldozatos készséggel és hűséggel Krisztusnak és egyházunknak a szolgálatába. Nem azért, mert erre a szolgálatunkra Krisztusnak volna szüksége. Hiszen ő magára nézve egész határozottsággal kinyilvánította, miszerint „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és adja életét is váltságul sokakért”. Az a szolgálat, amellyel egyházunkat erősítjük, volta-képpen csak a saját magunknak való szolgálat, mert vele földi életünk békességét, bajaink és betegségeink enyhülését, sokszor siralmas sorsunk és szomorúságaink vigasztalását és az örökélet reménységét és ennek a reménységnek majdan boldog valóra válását szolgáljuk, munkáljuk, ápoljuk és biztosítjuk. Az ilyen buzgó és hűséges szolgálját mondja Idvezítő Urunk „boldog”-nak.

E szolgálat kötelezettségének hűséges átérzése és a teljesítése iránti buzgó készség birt arra engem is, hogy amidőn egyházmegyénk a több mint 70 egyházközséget magába foglaló nagy egyházmegye esperesi tisztségét reám ruházta, a három és fél évtizedet is meghaladó lelkipásztori szolgálatom folytán megfoglyatkozott erővel bár, vállaljam e nagyon súlyos terhet jelentő többre-biztatás szolgálatát. E szolgálat kötelezettségének teljes átérzésével kérlek azért Téged kedves olvasóm és kérlek mindnyájan Titeket gyülekezeteink népei, anyaszentegyházunk hívei teljesítsétek hitbeli buzgósággal, állhatatos kitartással és áldozatos szívvel-leléssel Krisztus egyházának, anyaszentegyházunknak ezt az alaptörvényt és akaratokat és tudatokat hitben és hűségben mindenkor érdemes szolgál lenni Istennek, Krisztusnak és az anyaszentegyháznak.

Santau—Tasnádszántó, 1937. július hó.

Kovács Zsigmond
esperes

Nem hagyjuk az Úr hajlékát!

— Történelmi rajz a XVIII. század elejéről. —

Szeszélyes áprilisi szél zörgetett az Orhegy alatti papilakás ablakán. A nap alig néhány pillanatra villant fel, rávetődött sugara Zoványi P. György uram vállra-hulló fehér türtökkel s aláomló szakállal övezett szelid arcára. De csak egy pillanatig, azután sötét, nehéz felhők takarták el. A tiszteletes és tudós püspök tolla serényen szántott végig az előtte levő papíron. Levelet irt a Tisza-melléki református eklézsiák főkurátorának, gróf Bethlen József uram őnagyságának. Már a vége felé járt a levélnek: „... Nem kétlem, hogy Nagyságod megkapta tekintetes Németi István és tiszteletes Patai uramék leveleit, melyben azt írják, hogy a mi nagy nyomoruságunkban és hitünk miatt való üldöztetéseink között jó volna az egész árva anyaszentegyházban böjtölni úgy, amint azt régentén nagy veszedelmek idején tették a mi eleink. Tőlem kértek véleményt az urak, de én azt feleltem, hogy a mi állapotunk ugyan méltán megkívánhatná a böjtölést, de mégsem ajánlom, mert ha Óielsége tudára lenne és kérdést tenne: ki bántott titeket s miért böjtöltök, nehéz lenne válaszolni. Inkább azt javallottam, hogy vagy három egymás után következő vasárnapokon tegyünk könyörgést állapotunk javulásáért és Óielségéért, hogy a szent és igaz Isten tegye szívét könyörületessé irántunk. Így elkerülhetnők a vádolkodást, eleget tennünk a szent apostol szavának is, hogy imádkozzunk mindenkért, de kivált a felső méltóságban helyezettekért etc. De minek is fordulnánk mi olyan eszközhöz, amiből veszedelem és zavar származhatik, mikor hozzánk legméltóbb az imádkozás lelki tegyvere, amit Isten bizonylyal meghallgat és gondoskodik minden mi szükségünkről...”

Eddig jutott az írásban, amikor kopogtatás hallatszott ajtaján. A belépésre-bátorító szóra fiatal legényke lépett be. Tunyogi Ferenc uram fia, János.

— Mi járásban vagy, Jankó fiam? — fordult az ősz püspök az illően beköszöntő fiúhoz.

— Rossz hír kergetett ide, tiszteletes püspök uram — válaszolt Tunyogi János. Edesapám kiküldött Királykutára, a két lovunkkal. Ahogy jövök hazatelé, a kiserdő mellett egy csapat lovaskatonát látok. Lehetek vagy kétszázan. Legnagyobbobbrészt németül beszéltek, de az egyik magyarul szólított meg s azt kérdezte, hogy sokan vagyunk-e mi itt reformátusok. Ahogy tőlük elváltam, egy göröcsöni jobbágytól megkérdeztem, hogy miért táboroznak ezek a katonák itt. Azt mondta, hogy nem lesz a mi templomunk többé a miénk, a nagyságos báró Andrási, a mi földesurunk azért hívta ezeket a német katonákat, hogy elloplaltassa a templomot és átadja az ő vallásán lévőknek. Nekem sem kellett több, ugyancsak neki eresztettem a lovakat, hogy minél hamarabb tudtul adjam a tiszteletes püspök urunknak, amit hallottam. Ne engedje, hogy ezt a mi szép, hegyen épült templomunkat elvegyék tőlünk, tiszteletes püspök uram.

Az utolsó szavakat megremegező hangon, megpirosodott orcával mondta az ifjú ember.

— Köszönöm, kedves fiam, hogy ezt a hírt elhoztad — felelt a püspök, — már én is hallottam arról a jóembereimtől, hogy azon úr miket forral. Bizom az igaz Ürbenben, hogy nem engedi ennek a gázságnak megtörténtét. De résen kell lennünk. Siess le a kurátor uramhoz s küldjed lel hozzám, hogy megbeszéljük vele a teendőket.

Tunyogi János elsietett, Zoványi P. György uram pedig előhívta az egyházfit s annak is rendelkezett.

Csakhamar együtt voltak nála az egyház vezetői, a város legtekintélyesebb polgárai. Ünnepeles csendben hallgatták végig a püspök szavait:

— ... Tudják kigyelmetek, hogy mindig a békesség embere voltam. De az Úr hajlékát nem hagyhatjuk, még ha az életünkbe kerül is. Ha elveszik tőlünk, ha elhalgat benne Isten igéjének hirdetése, elvesztünk ...

— Nem hagyjuk az Úr hajlékát! — hangzott lel egy-szerre az egyház véneinek ajakáról, miután lekipásztoruk előadta mondanivalóit. Gyorsan megtárgyalták a teendőket: az uccatvák és segítőik még most végig járják negyedük minden legyveres térfiát, hogy a kora hajnali harangszóra, mind ott legyenek az Úr házában. Aztán legyen meg az Úr akarata.

Az alászálló estben a kis csoport elhagyta a papi házat, sietett eleget tenni a reáharulól feladatnak. Azon az éjszakán kevés felnőtt szemére szállott pihentető álmom

a városban. Az esti imádságokba forró, tusakodó szavak szövődtek a templom szabadulásaért. A könyörgés és reménység szavai...

A hajnali harangszó sem hiába szólott. Megtelt a templom. Nemcsak a férfiak padja, de az asszonyoké is. A karzatot a kollégium diákjai foglalták el a rektor uram vezetésével. A püspök már benn várta a templomban a gyülekezetet, kapcsokkal diszitett hosszú dolmányát a palástja alatt selyem öv fogta össze, úgy, ahogy csak nagyünnepeken lehetett látni rajta. A diákok rázendítettek az énekre: *Adj békességet Úristen*, a mi időnkben e földön mert nincsen nekünk több bajvivónk és hadakozónk, hanem csak Te, Úristen! Az alapigét a szent Pál apostol rómaiabeliekhez intézett levelének 8. része 38 és 39 verséből vette fel az agg főpap. Szilárd bizalom hangzott szavaiból: az övét nem hagyja az Úr, bármi várjon ránk, sem életben, sem halálban semmi sem szakaszthat el az Isten szerelmétől, mely vagyón a mi Urunk Jézus Krisztusban. Mikor pedig remegő hangon könyörögni kezdett: *Úristen, szabadíts meg, ne engedd, hogy kirekesztessünk a Te tornácaidból*. . . csendes zokogás ráta meg a templom népét. A végső ének csak pár szavas volt, sietni kellett, minden percben megérkezhetnek a katonák: *Könyörülj rajtunk Úristen, és hallgasd meg a mi imádságinkat*.

Az asszonyok és kisebb diákok elvonultak. Meleg bucsuszavak is hangzottak, mert ki tudja, mit végzett a templomvédők élete felől Isten. Bezárták és eltorlaszolták a templomot övező köfal kapuit. A jőfegyverű és biztosan célzó térfiak a templom tornyában helyezkedtek el, minden ablaknál ketten-hárman, bőven ellátva magukat löszerrel. A cinteremben, a fal mellett és a sírkövek mellett is legyverések vonták meg magukat. Akinék lövészerszám nem jutott, vágó vagy szuró legyverrel szerelte fel magát. A csoportok közt serényen osztogatott utasításokat a fiatal bíró, Szűcs Mihály uram.

Zoványi P. György teljes papi öltözetében a cinterem piac felőli részén sétált felindultan és Könyves Mihállyal, a helybeli postamesterrel beszélgetett. Könyves Mihály uram, kitől az öreg báró Andrási már jó ideje elvette erőszakkal a postaházat, keserűen tört ki:

— Az apja becsületes nemes embereket forgatott ki galádul a tulajdonukból, ez, a gyalázatos, már az Isten házára veti szemét. Ne legyen se neki, sem pedig ivadéka maradása Istentől!

— Nem rosszindulatu ember a mi fiatal földesurunk — válaszolt Zoványi, csak gonosz tanácsadói, különösen az udvari papja lovalják bele ilyen igazságtalanságokba. Avval biztatják, hogy királyi kitüntetést fog kapni. Talán

grófi címet, ha elragadja tőlünk Isten hajlékát. S a világ hiúságai nagy kerítők...

A toronyból hirtelen figyelmeztető szó harsant — jönnek! Mindenki az alszeg felé nézett.

A város alsó vége felől gyors ütemben lovagló katonacsapat közeledett. Pár perc alatt itt lehetnek. A városbíró megtette utolsó intézkedéseit. Zoványi P. György uram még egyszer végiggondolta, hogy mit kell mondania.

A csapat, egy század lovas, megérkezett a templom alatti tágas piacra és szabályos négyszögben felsorakozott. A piac néptelen volt, csak az ablakokban jelent meg egy-egy kíváncsi asszony vagy gyermek feje. A csapat élén egy nem katonaruhás szikár férfi tárgyalt nagyhangon, parancsolólag a fiatal, nyílt tekintetű kapitánnyal. Egyszerre csak a kapitány leszállt lováról és egyenesen a templom piaci kapuja felé indult. Mire behaladt a lépcsőköz, a kapu előtt már várta tiszteletet parancsoló nyugalommal az öreg pástör. Balján az egyház kurátora, Kevei Gergely uram állott. A bemutatkozó és üdvözlő szavak elhangzottak s a kapitány előadta jövevele célját:

— Önagyságának, e nemes város földesurának parancsából felszólítom kegyelmeitek, tiszteletes predikátor uram, hogy ennek a templomnak kulcsait haladéktalanul szolgáltassák ki, mert ezt a templomot felsőbb parancs és az idetartozó törvények szerint a helybeli catholica ecclesia veszi használatába.

— Vitéz kapitány uram, — válaszolt Zoványi plüssök — az, aki kegyelmeidet iderendelte, félrevezette. Ennek a templomnak a mi nemes és szent református egyházunk több mint két évszázada van háborítatlanul a birtokában. Nincs olyan törvény, amelyikre hivatkozva ezt tőlünk el lehetne venni. Még kevésbé van a báró úr önagyságának erre ölelségétől, a császár-királytól külön parancsolatja. Kötelességemnek tartom figyelmeztetni kapitány uramat, hogy éppen akkor, ha nem akar a törvényekkel összeütközni és vitéz katonáemberhez méltatlan erőszakhoz folyamodni, ne hallgasson elvakult és bennünket gyűlölő papjai által felkészített megbízó urára, ne háborítson törvényes birtokunkban. Én részemről, Isten és emberek előtti teletöltségem tudatában a kulcsok átadását megtagadom.

— Ha a kulcsokat békésen meg nem kapom, parancsom van az erőhatalom használatára — felelt a kapitány és erőteljesen sípjába tújt. A sípjelre a piacról a csapat a templom felé indult.

— Fel! — harsant fel a kurátor hangja és egyszerre megjelentek a toronyablakokban és a körfal lőrésén

a fegyverek csövei és a városvédő polgárok sűrű sorokban tödültek a hirtelen kitért kapu felé.

A kapitányt meglepettette ez a nemvárt készüllet. A püspök mintegy magyarázatul érces hangon tette hozzá, tulkiáltva a közelgő csapat zaját:

— Aldjuk Istent, hogy csendes és békességes időket adott nekünk és szeretnők megőrizni a békességet. De ha Önagysága tel akarja bolygatni e csendes várost, sőt kegyetlen vérontásba és öldöklésbe akar kezdeni, mi készen várjuk. Az Isten hajlékának elrablása sok vérbe fog kerülni!

A kapitány hirtelen sarkonfordult és visszatért a templomhoz induló csapat élén álló földesurhoz. A templomvédökhöz tisztán felhallatszott, amint a kapitány a templom elfoglalására jogosító felsőbb parancsot kérte a földurtól. A válasz indulatos volt és kitérő. A kapitány viszontválasza határozottan csengett lel a templomig:

„Törvényes parancs nélkül békét nem háborítok, a reám bízott katonaságot ilyen jogtalan öldöklésre át nem bocsáthatom.” A kudarcotvallott báró mérges szemrehányásaira mit sem vetve, visszasietett a templomkapuban még mindig ott álló egyházi vezetökhöz.

— Tiszteletes uram, — fordult a püspökhöz — igaza volt, nincs felsőbb parancs a templom elfoglalására. Köszönöm, hogy bölcs szavaival és hűségével megóvott egy olyan lépéstől, mely töltoet ejtett volna katonai becsületemen. Boldog az a nép, amelyiknek ilyen derék és erős hitű lelki vezéreket adott az Isten.

— Aldott az Úr, akinek mi szolgálunk — telelte Zoványi alázatosan.

Az ilju tiszt őszinte tisztelettel bucsuzott, azonnal indulót ívatott és gyorsan eltávozott századával a városból.

Ekkor már zúgtak a megtartott templom harangjai s özönlött kicsiny és nagy az Úr drága hajléka felé.

Soha úgy nem zengett, akkora hálával és hittel, mint a megtartatás napján a hivek ajakán a reformátori ének: *Erös várunk nekünk az Isten és fegyverünk ellenség ellen!..* 1736-ot irtak akkor az Úr születése után.

Forrás: Szilágyi Ferenc: Zilah történelméből e. műve (1870) 71—72 oldal.

M. Nagy Ottó.

„Eleven szén.”

Írta: **Tapsony Endre.**

Sajnos, de való, bizony én börtönviselt ember vagyok. Ha tagadnám, ha nem, elárúlja a balassagyarmati, híres, ódon, ötemeletes rabkalitka »vendégkönyve«, amelybe 1919 június 20-án a »vörös-világ« jóvoltából beírták a nevemet, valamint az az emlékül-örzött, kőkeményre-száradt, sárfekete kenyérdarab, amelyet az ételhordó, fogolykartárs cigány nyársra tűzve naponként benyújtott a cellaajtó kémlelő ablakán.

Igaz, megvan a zárkám belsejének sajátkezü rajza is, a tejedelmének egyáltalán nem mondható berendezéssel: a mindennélküli, csupasz vasággal, a zománcatlan, ütöttkopott ivókannával és csuporral, a piszkos vesszőseprővel és egy bizonytalan alakú és célú, vederszerű edénnyel.

Hogy miért lettem a börtön lakója? Igazán ártatlanul. Hiszen a két tenyerem olyan hamisítatlan proletár-tenyér volt, hogy külsőleg bízvást kiérdemelhettem révükön az »elvtárs«-titulust. Földmunkát végeztem, követ hordtam, építkezésnél segítettem abban az időben, akár a legutolsó napszámos, hogy megszolgáljam az egyébként szívesen megosztott falatot Nógrádbecskén lakó rokonaimnak, akiknél a leszerelésem utáni határelzárás miatt ottrekedtünk az édesanyámmal.

De az volt a baj, hogy a bensőm kellő átváltozását vonták kétségbe a kommün hatalmasai, mivelhogy a felhívást magamra nem értelmezve nem jelentkeztem nyilvántartás végett a vörös hadsereg parancsnokságánál.

Ha jól emlékszem, azon a délutánon éppen kerítést javítottam, ingujjra vetkezve a rekkenő hőségben, amikor lölényes-kemény hang mordult rám a hátam mögül.

— Hé, elvtárs, ide csak azonnal!

Visszafordultam. Két, rosszarcú, katonaféle ember állott tegyveresen a kertajtóban.

Hozzájuk siettem, hirtelen megvallatva a lelkiismeretemet, de semmiről se vádolt, ami miatt nyugtalan lehettem volna.

— Mit parancsolnak? — kérdeztem.

— A berceli vörösréség parancsnoka vagyok — dörgötte az idősebb — s elvtársért jöttünk.

— Értem???

— Igen! Elvtárs, aki, tudtunkkal, leszerelt tüzérfőhadnagy, nem jelentkezett az illetékes katonai parancsnokságnál, holott a *Vörös Újságban* többször közölve volt a felhívás.

— Mindentéle szennylapot nem olvasok! — csúszott ki véletlen-akaratlanul a számon a hergelő, meggondolatlan visszavágás.

A parancsnok-elvtárs elsápadt, majd elvének külső igazolásaként pulykavörösre váltott át a képe s úgy ordította:

— Mi??? Magának a *Vörös Újság* szennylap?!!
•Kész! — vezényelte aztán egy szál emberből álló legénységnek, aki nagy zakatolással mellemnek szegezte puskáját.

Fiatalos fitymálással s gunyosan felütöttem a rámlogott fegyvert:

— Ne komédiázzék itt azzal a puskával, vitéz, mert hátha meg van töltve!

— Hátha?!!! — acsarkodott a parancsnok-elvtárs. — Még viccelni mer velünk?!!! •Elő a bilincset!•

Legénység-elvtárs a parancsra tényes láncot cibált elő magából valahonnan s a kezem után nyult.

— Hallják, — kiáltottam leldühödve — mégis csak disznóság, hogy maguk úgy bánnak velem, mint valami rablógyilkossal! Hát nézzék meg a feltört tenyeremet, az egyetlen, agyonnyútt ruhámat, így fest egy burzsuj?!

Ekkorra már, az éles hangokra, tegyverzörgetésre, hozzánk siettek a sűrűlombú fák alatt távolabb kézimunkázó-beszélgető rokonaim is az édesanyámmal s rémülten állták körül a csoportunkat; míg Borka, a szolgálóleány eszeveszett sikoltozással rohant be a házba, amint később mondta azért, hogy tejét párnába fúrva ne hallja, hogy lövik főbe a főhadnagy urat.

Édesanyámban volt a legtöbb lélekjelenlét. Rémulését elfojtva, mézédés hangon békítgette a megdühödt parancsnokot, aki nyegle viselkedésemet nehézményezte.

— De, kedves tiszthelyettes úr(!) — léptette elő vagy két fokkal a tekintélyében megsértett vadembert — mire való ez az erőszakoskodás? Jó, jó, hát persze, hogy hibás a fiam is, hogy nem beszél önnel a helyzet

komolyságához illően. De kegyeskedjék belátni, hogy öt méltán bánthatja, hogy amikor, pap létére, harminchat-hónapi önkéntes frontszolgálat után, egy jobb proletárnak sem való munkákat végez, mikor leszakad róla egyetlen ruhája, hát ők ráátmadnak, megbilincseléssel, agyonlövéllel fenyegetik.

— Hát miért izélt velünk az elvtárs? Mért nem beszél úgy, mint az elvtársnő? — dohogott a vörösebbik vörös, a nagy titulusra és a női szóra engedékenyebben. — Mink csak a parancsot teljesítjük. Nékünk az elvtársat be kell kísérlünk Gyarmatra azonnal. Szedje össze magát, osztán indulunk! — vágott telém. — Odavisszük a többi jómadár közé! — tette hozzá sziszegve.

— Jómadár az öregapád! — morogtam vissza a fogam közt, de anyám lódított rajtam egyet.

— Siess be és öltözz!

— De szaporán, — hajította utánam a szót a parancsnok, — mert gyalog hat órát is megtart, míg beérünk!

— Gyalog?! — kérdezte anyám megütődve. — Csak nem mennek gyalog, amikor itt a rokonom hintója s a szomszédban két jó ló? Önnök csak parancsolnia kell, tiszthelyettes úr s azonnal rendelkezésére áll minden. Hiszen őknek sem lehet öröm akkora útat gyalog tenni meg, ha nem muszáj; ha már a fiamat nem is nézik.

— Tényleg! — ment bele az ajánlatba jövődő díszkíséretem teje, de látszott az arcán, hogy úgy szeretné megoldani a dolgot, hogy engem valahová a kocsni mellé kötözzön s aztán úgy tussak versenyt a járművel, míg ő magassága lent trónol, pórázomat tartva, a kocsin.

— Na de erre nem került sor. Sőt, mikor — a kisebbhatalmu vöröskatona mindenüvé nyomon kísérő, legyveres ellenőrzése mellett végzett borotválkozás, öltözés, vacsorázás, megymás után — a hintó előállott s benne az édesanyámat az útnak öltözve megpillantottam, a parancsnok hallgatag, nyálnyeltes bosszuságára a legtermészetesebb módon mellé telepedtem a hátsó ülésre, úgyhogy a gögös-dühös úr kénytelen-kelletlen a szembeülésre került, miután a »legénység« lelétszámolt a kocsni mellé.

Mama útközben a családja iránti érdeklődéssel puhítgatta a veszedelmes vizávit, én azonban nem szóltam volna hozzá egyetlen szót se, ha mindjárt akasztani vlt volna is, csak szívtam egymásra a cigarettákat.

Ejféltájt értünk be Gyarmatra, a fogházba. Anyámat nem akarták beereszteni, de beturakodott utánam a kapun. Az álmából felriasztott öreg, pohos börtönőrmester

„könnyű magyarban“. Álmosan iktatott be az ásítozva előszedett nagy-könyvbe, únottan bólingatva a parancsnok kaján beajánlásaira, amikkel átadásomat fűszerezte. Majd a kulcsfogashoz tőtyögött s leakasztotta róla a másodík-emeleti, 78-as számú, üres zárka kulcsát.

A vörösparancsnok, miután megkapta az öregtől a rólam szóló s nagy szuszogással kiállított nyugtát, eltávozott a katonájával.

Anyám szelíden-kérlelőn gondjaira bízott a becsületes arcu börtönőrmesternek.

— Kérem szépen, — telett az tisztességgel — tessék egészen nyugodtnak lenni nagysádnak. — Majd óvatosan-halkan hozzátette: — Olyan fehérek vagyunk mi itt börtönőrök mindnyájan, mint a hó, csak hát, tetszik tudni, a kenyér, a család. Muszáj! . . . Semmi bántódása nem lesz itt a főhadnagy úrnak. Hanem a koszt az szerlelett gyenge, azért tessék holnap engedélyt kérni a felügyelő úrtól s be fog lehetni hozni akármi ennivalót.

Anyám megcsókolt, kölgyítő nyájassággal köszönt az öregnek s elment éjjeli szállást keresni magának az ismeretlen városban. Jellemző a kommún vidéki terjedésének némely helyen való lagymatagságára, hogy egy vörössörjárat emberséges vezetője, kinek csapatába véletlenül beleütközött, nem engedte szállodába menni az édesanyámat, hanem elvezette a saját lakására s telköltött, szíves-kedves asszonyának vendéglátó gondjaira bízta. Aldja meg őket az Isten!

Az öreg őrmester jól tette, hogy csak a rabkoszt gyengeségét említette, mert kétségbeesett volna anyám, ha meglátta volna a kovártélyomat, melyből, amint a felvezető börtönőr tájékoztatott, aznap délelőtt eresztették szabadon az elődömet, egy gyilkos kovácslegényt.

Hajnalig küzdöttem álommal, letekvéssel, de akkor már, elcsigázódva, mégis végig kellett dölnöm a dicső elődeim elképzelésétől még iasztóbbá vált vaságy kemény bordáin, egyetlen puhasággal a fejem alatt, amit a levetett zubbonyom nyújtott.

De azért nyomban elaludtam és csak reggel nyolc óra körül ébredtem fel, amikor a kémlelő lyukon behangzott az ügyeletes őr igazán kellemesre stimmelt baritonja.

— Kérem, tessék felkelni és lemenni az irodába, ott várja az édes mamája.

Lenyargaltam, három lépcsőlokot is egybelogva. S azt hiszem, csecsemő koromban szívtam csak olyan mohó élvezettel az anyatejet, ahogy a behozott, nagy üvegnyi kávét magamba öntöttem, a puha kenyér előre küldött falatjait szaporán itatgatva. Délre is maradt az ele-

mózsából, de kellett is a rothadt krumpliból főzött leves pótlásaképpen.

Megismerkedtem néhány kollegával is. Többek közt egy ugyancsak politikai fogoly tanítóval, aki azzal igyekezett agyonütni a bőséges időt, hogy a togház méhézetét kezelte s egy szurokfekete, középkori cigánnyal, aki a cigarettavégek miatt járt folyton a nyomomban és segített búslakodni ilyenformán:

— Mondja már, nem is tudom miképp tiszteljem az urat, mért hozták be ide? — érdeklődött.

— Nem akartam vöröskatona lenni.

— Ccc! Osztan csak azért? Frász az ilyen kormányba! — véleményezte egy nagyot köpve.

— Hát maga miért ül? — kérdeztem vissza kartársian.

— Hm! — vakarta meg a fejét. — Hát, tudja, egy bornyú véletlenül hozzám szegődött a szécsényi vásáron. — felelte saványú humorral.

— Jaj, barátom, — nevettem fel — hát az afféle semmilyen kormány mellett sem szabad!

— Nem ugyi? — pislogott rám ravaszul. Majd rémülten a számra pillantva, rám kiáltott: — De ne szíjja az ujja hegyéig azt a cigaretta, már majd kiszakad egy kis üst után a béiem.

Harmadnap, mert közben eljárt a anyám a csak kényszerűségből elvörösödött törvényszéki bírák mindenikét, soron kívül lelolyt a tárgyalásom: telmentettek, szabadlábba helyeztek s egy véletlenül bennjárt, lahordó szekeren hazadöcögünk Becskére.

Örült az egész talu; még néhai Gregor Géza barátom, a drága jó katólikus plébános is elébem sántikált a köszvényes lábával s könnyezve-dorombolva ölelgetett.

— Csakhogy visszajöttél!

Estharang kondult. S a szabad ég csillagvirágos, kék burája alatt feltohászkozva imádkoztunk ketten egy szívvel: a reverendás pápista pap, meg a katonaruhás kálomista...

*

Néhány hét múlva fordult a világ: fehér lett a vörösből. Az én szomszéd falubeli vörösparancsnokom is minden gondolkozás nélkül egyik napról a másikra átváltozott fehérré. Kigyóbőre volt és még kigyóbb lelke.

A volt tiszteknek fel kellett varrniok a kommun által letépett rangjukat s jelentkezniök összeírás céljából a csenőrségeken.

Atmentem én is Bercelre s mindjárt az őrsiroda ajtajában belebotlottam egykori táncoltatómba, aki majdnem összerogyott ijedtében, amikor meglátott.

— Jelentkezni jöttem, — mondtam egyszerűen, az őrmester kínos helyzetét élvezve

— Parancsoljon betáradni, főhadnagy úr! — hebegte az őrsparancsnok s már nyomta is alá a széket.

— Gondolom, ismeri az adataimat — szóltam. — Csak hát nem akartam elmaradni, nehogy esetleg ismét bajom legyen, mint a múltkor, — hangsúlyoztam célzatosan huncutkodva.

— Ó hogye, ... á dehogy ... Igazán fölöslegesen méltóztatott fárasztani magát — dadogta.

Egyszerre csak nyílt az ajtó. A felesége lépett be, akibe minden oldalról vagy hat apró gyerek csimpeszkedett. Azt hitte szegény asszony, hogy bosszút állni jöttem.

— Kérem szépen, — könyörgött zokogva — ne tessék semmit csinálni az uramnak! Kényszerűségből tette azt az izét a főhadnagy úrral. Tessék tekinteni engem, meg ezeket a kis ártatlanokat!

— Nézze, jó asszony, — mondtam pirulva-meghatódva — nekem eszemben sincs bosszút állni az urán. Nem azért jöttem. Csak, hogy megmondjak neki ennyit: látja, barátom, milyen jó, hogy különbség van az emberek között; ha most maga lenne az én helyemben és én a magáéban? Igaz?

Az őrmester lehajtotta a fejét a megbocsátással rá-rakott »eleven szén« arcpiritó égetésére. Az asszony meg a kezemnek uszította a gyerekeit; alig bírtam el-ráncigálni tőlük.

ISKOLÁNK HUMORA

Tanító: Na, Jancsi, mondd meg nekem, mi a *Kör*? Jancsi hallgat, egy kisebb gyerek nyújtja az ujját

Tanító: Na mondd meg te annak a csacsinak Pista!

Pista: Idesanyám nagyon haragszik rá, mert idesapám minden szombati este, meg vasárnap berugva jön haza onnan.

Pap: (vallásórán) — Erzsike, hová menekült Betlehemből, Heródes haragja elől József és Mária a kis Jézussal?

Erzsike: (harsányan) — Egyik Tomból a másik Tomba!

Pap: — Látod, látod, te haszontalan Gyuri, még ismétléskor sem tudod, hogy ki csábította el a paradicsomkertben Évát!

Gyuri: (nagy fejtörés után) — Noé!

Tanító: — Milyen a te anyanyelvéd, Marika?

Marika: — Piros!

A pele-keszii református egyházközség története

Összeállította : Csizsár Gyula ref. lelkész.

A pele-keszii ref. egyházközséget két községnek a református lakói alkotják. Egyik község *Pele*, a másik *Keszzi*. E két községet mindössze egy 2—300 m. széles rét választja el egymástól, de azért önállóságukat a legujabb időkig megtartották s csak 1931-ben váltak egy politikai községgé — akkor sem jószántukból, hanem a közigazgatási törvény kényszerítésére — *Becheni* név alatt. Bár térben nagyon közel fekszik s fekszik egymáshoz a két község, de lakóinak multja, jelleme, gondolkozása között igen-igen nagy a különbség. Pele csaknem 100%-ban református, míg Kesziznek alig a fele. Pele jelenlegi lakóinak az ősei is legnagyobb részben itt éltek és összeházasodások útján csaknem az egész község kisebb-nagyobb mértékben rokonságban van egymással, míg Keszi mostani lakóinak s főként ezek őseinek a nagyobb része nem itt született, hanem több vidékről vándorolt be ide s azért nem is nagy a kapcsolat közöttük. A peleiek 1848 előtt jobbágyság voltak s a jobbágyság megszűnése után földet kaptak, erdőhöz, réthez, legelőhöz jutottak; ennek következtében élhető, sőt jómódu kisgazdák lettek, míg a kesziek — bár „nemes”-ek voltak, de határjuk igen kicsi lévén, csekély kivétellel alig tengődő, szegény emberek voltak, míg az 1929-ben befejezett u. n. „agrárreform” útján bizonyos fokig nem enyhült a soruk. Ez a magyarázata annak is, hogy az egyházközség összes javai, minden ingatlan vagyona kivétel nélkül peleiek eredetű, azokban a keszieknek semmi részük nincs s így az egy-

község külső történetében tulajdonképpen alig játszanak szerepet.

* * *

Hogy a ref. egyházközség itt mikor keletkezett, arról semmiféle adat, vagy hagyomány nincs. Bizonyos azonban, hogy Pele község már a reformációt megelőző időben megvolt s volt egyháza is, de természetesen katolikus. A legrégebbi írott emlék, mely ezt bizonyítja, egy harang feliratának a másolata, melyet az egyház 1535-ben öntetett s amikor ez elhasadt 1821-ben újraöntették, az akkori lelképásztor lemásolta a rajta volt feliratot, az egyháznak ma is meglevő jegyzőkönyvébe. Ezen a harangon a következő felirat volt: „I. N. R. I. V. C. S. R. REX VENIT IN PACE DEVS HOMO FACTVS EST. 1535“. A felírás igazolja, hogy a harang katolikus templom részére öntetett, tehát a ref. egyház csakis 1535. után keletkezhetett. A ref. egyház itt is valószínűleg akkor és úgy jött létre, mint a többi, környékbeli községekben: a XVI. században református földesúré lett a község, a Csomaközi családé. A XVII. századból már bizonyos adat van arról, hogy ekkor virágzó és életerős ref. egyház van Pelében. Egyik bizonyossága ennek Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek az a rendelete, mellyel a pelei egyház predikátorának fizetésül rendeli a határ dézsmájának egy részét, a másik bizonyossága pedig Csomaközi Zsigmond második feleségének: Ibrányi Zsófiának adománya, ki a pelei ekklezsiának egy selyemmel varrott, patyolat úrasztali terítőt ajándékoz 1644-ben, amely ma már nincs meg, csak emlékét őrzi a levéltári feljegyzés. Ettől kezdve több, mint 100 éven keresztül sem az egyhárról, sem a községről nem lehet tudni semmit. A töröktár hadjáratok, melyek éppen ezen a vidéken dúltak a legerősebben s az egész „Ermellék“-et elpusztították, bizonyára községünket sem kímélték s az utána következett kuruc-labanc világ még jobban betetőzte a romlást és pusztulást. A felégetett és elpusztított község lakóit vagy lemészárolta az ellenség, vagy elbujdostak, elmenekültek előle — ki merre tudott — úgy, hogy amikor 1715-ben végre — nyugodtabb idők következvén — összeírják a családokat, a háztartásokat: Pelében mindössze 7 háztartást találunk 63 lélekkel, míg Kesziről még szó sincsen, hogy újból életre kelt volna. Ettől kezdve aztán lassanként újra fejlődésnek indul az egyház; előbb templomot, majd iskolát épít s derék földesura: a Csomaközi család buzgón támogatja, hogy poraiból újraedjen és újból erős vára lehessen a Krisztus vitézkedő anyaszent-egyházának.

1. A templom.

Első temploma elpusztult a fergeteges időben. Ma már azt sem tudjuk, hogy hova volt építve. A hagyomány azt

tartja, hogy mintegy 300 méterrel keletre a mostani templomtól. Jelenlegi templomunk több részletben épült. Legrégibb része az, amelyet ma „kis templom”-nak neveznek. Ez az alig néhány méter hosszúsággal és szélességgel rendelkező kis épület egy része volt annak a templomnak, amelyet a magához-térni kezdő gyülekezet épített s amely a lassaként visszaszállingózó s másként is szaporodó hiveknek rövid idő alatt kezdett már szűk lenni. Hogy e kis templomot mikor építették, arról nincsen semmi adat; valószínűleg 1720. körül. Alig 30 év múlva már bővíteni kellett. Ekkor épült hozzá az a rész, amely a torony mögött van közvetlenül. Ennek részének az építését 1756-ban fejezték be, amit bizonyít a templom ajtaja. Az ajtón ugyanis már alig látható, de figyelmes vizsgálat mellett mégis tisztán kivehető, domború betűkkel a következő felirat van: „Anno 1756. Ns. Vasadi Pál tsinálta”. Mivel pedig az ajtó bizonyára az építkezés befejezése után készült, ezért bizonyos, hogy ekkor lett kész az új templom. Azonban a hivek további szaporodása folytán az így tetemesen megnagyobbított templom is csakhamar kicsinynek bizonyult. Alig 40 év múlva ismét bővíteni kellett, aminek megkezdését bizonyítja az akkori anyakönyvben található következő feljegyzés: „A pelei szt. ekkla megnagyobbítván templomát, az új templomnak fundamentuma szerentsésen letétetett 1796. Jul. 22. napján Pataki József predikátorsága idejében”. A munka 22 évig tartott s befejezése így van megörökítve ugyanabban az anyakönyvben: „Az elkezdett munkát a pelei szt. ekkla Istennek szent segedelme által tökéletesen elvégezte a maga költsége és fáradsága által 1798. Okt. 12-ik napján akkori predikátor Hajdu János idejében”. A templomnak ez a része valamivel keskenyebb, mint az eleje s jelenleg a férfiak ülőhelye. Eredetileg szegletesen végződött, de 1905.-ben, az orgona beállítása alkalmával az egyház pár méterrel megtoldotta és kerekre alakította.

Elkészülvén így a templom, még mindig hiányzott melőle a torony. Azonban ez sem sokáig. Már az 1830-as évek elején adakozás indul meg a „jövendőbeli Torony építésére” s 1838. július 15-én, a „közönséges gyűlés” megállapítása szerint „csak kevés híjja van a Torony építésének”. Ezt a megállapítást az idézte elő, hogy a kesziakkal baj volt. Nem akartak ugyanis a toronyépítésben segítségére lenni a peleieknek, csak a munka vége felé. Ezért az említett közgyűlésen felvetett a kérdés: „vajjon — minek-utánna a Nemes Keszi Fél Ekklessia magát a Torony építésétől elvonta és számos nap-számosok mentek reá és csak kevés híjja van a Torony építésének, ez után magukat jelentették, hogy az egygyesség fennálljon és ajánlották az építés további folytatására magukat — fogadják-e magokhoz a Toronyépítésben?” amire nézve „tökéletes nyilatkoztatás volt a Peleiek részéről, hogy ha eddig nem jöttek, ne is jöjjenek, hanem a Peleiek felépítik a

Tornyot; egyébaránt a Templomba járhatnak együtt és Gyermekeik az iskolába járhatnak." Milyen szép, keresztyén gondolkodás, melyből hiányzik minden bosszúállás! A keszkiek vonakodásának talán az lehetett az oka, hogy ők is templomot akartak építeni, sőt önálló egyházzá készültek szervezkedni. Még 1825-ben kérvényt adtak be a parciális sinodushoz (egyházmegyei közgyűlés), amelyben arra hivatkozva, hogy miután már 57 családra felszaporodtak a reformátusok s mivel „egy tiszta és keresztyéni érzésű atyánkfiaitól, ama 73 esztendőket élt Ns. Beke Páltól az ő részére tartozó örökös kúriális telkét testamentumnál fogva Parochiális Fundusnak és Templom Helynek megnyertük volna... egy szívvel-lélekkel arra vettük magunkat, hogy Isten segédelmével külön Templomot építsünk s külön Ekklesiát formáljunk". E kérésüket hosszadalmasan meg is indokolják; megajánlják a templomépítéshez szükséges anyagokat és munkát, a lelkész javadalmára szánt földet, fát, terményeket stb. egyszóval nagy buzgalommal látnak hozzá, hogy „a pelei reformata sz. ekklesiától, mellyel több mint 100 éve a Ns. Keszi is egyesülve volt” — elszakadjanak. Kérésükre a következő választ nyerték: „Mikor minden készületeket megtett a keszii nép arra, hogy egy Papnak tisztességes fizetés és lakhely állíttasson, a Pelei Ekkliának meghallgatásával rekomandáltatni fog a Gen. sz. Synodusnak”. Minthogy e válasz reménykeltő volt s talán az önállósulás irántvaló lelkesedés is élt még a szívekben, ez lehet a magyarázata annak, hogy a Pelében nem sokára megkezdett toronyépítési munkából kivonták magukat s csak mikor évek multak a nélkül, hogy az önállósításhoz akár egy lépéssel is közelebb jutottak volna, akkor ajánlották fel segítségüket a peleieknek, amit azonban a peleiek ekkor már nem fogadtak el, de azért továbbra is testvéri jóakarattal maradtak a keszkiek iránt, akiknek felbuzdulása aztán anynyiban is maradt, nem lett belőle semmi.

A torony aztán 1839-ben teljesen készen lett és csak 1876-ban volt még reá nagyobb kiadás, amikor a régi és már tönkrement deszkafedél helyett bádorgfedelet kapott, melynek egy része a gömmbel és vitorlával együtt 1922-ben kicseréltetett.

A templom berendezése (padok, székek, stb.) 1905-ből való. Ekkor készült a padlás is. Urasztalát 1906-ban adományozott id. Szabó Ferencné: Pákai Julianna, amelyet 1934-ben keményfából készült asztallal cserélt ki id. Veres Károly presbiter. Az orgonát 1908-ban vásárolta az egyház 1500 koronáért Ország Antal nagyvárad-i orgonakészítőtől, sípjait sikerült annakidején szerencsésen megmenteni az elrekviráltástól.

Harangja kettő van, mindkettőt Klein Oszkár kudsiri harangöntő készítette. A nagyobbik 364 kg súlyú s rajta a következő felirat van: „A pelekeszii református egyházközség

régi harangja, mely öntetett 1535-ben; újraöntetett először 1821-ben, másodszer 1929-ben. Egyedül Istené a dicsőség!" Ez a harang az 1821-ben kelt harangöntési szerződés szerint abból a harangból készült, amely — mint fennebb említettem — még a régi templom számára öntetett volt 1535-ben s a világháború idején megmenekülvén az elrekvirálástól, 1929. márc. 10-én harangozás közben elhasadt. A kisebbik harang 197 kg.-os, rajta a következő felirat: *"Isten dicsőségére öntette a pelekeszii református egyház 1925-ben"*. Ez a harang a katonai kincstár által 1917. márc. 12-én hadicélokra igénybevett harang helyett készült, melyet az egyház 1830-ban öntetett Szatmári Antal fülesdi harangöntő mesterrel, kinek az öntéshez adott volt egy 133 fontos, megrepedt harangot ezzel a felirattal: *"In Hon. Dei in R. Signum Renov. curavit Eccl. Ref. Pele Sigismundus Csomaközi anno 1766"*. Mindkét harang egyidejűleg vaskoronával szereltetett fel s együtt mintegy 75.000 L-ba került az egyháznak, mely összegből több, mint 50.000 L a hívek önkéntes adományaiból gyűlt össze, a többi rovatalból.

A templom jelenleg drótkerítéssel van körülvéve, melyet a hívek adományaiból begyűlt 12.000 L-ért készíttetett az egyház 1921-ben. A templom mellett, tőle északra, van a község egykori földesurának s az egyház utolsó főkurátorának: Menszáros Károlynak és családjának sírboltja. A benne nyúgvók nevét fekete márvány sírkő örökíti meg, melyen a családi címer meg van fordítva annak jeléül, hogy a család teljesen kihalt. A templom körüli fenyőfákat lelkész adományozta és ültette el 1914-ben.

2. Az iskola.

Hogy egyházunk mióta tart fenn iskolát, azt ma — adatok hiányában — megállapítani nem lehet. Az első tanító, kiről feljegyzés maradt, Dobosi György 1759-ben említetik először, tehát valószínű, hogy mielőtt az egyház a XVII. század vége felé történt pusztulása után újból éledni kezdett, mindjárt iskoláról is gondoskodott. Az iskolaépület a tanító lakásával együtt közvetlenül a lelkési lakás mellett volt, de hogy mikor épült, arról nincs semmi feljegyzés. Az épület 1892-ben leégett. Az egyház már a következő esztendőben új iskolát épített tanítói lakással együtt, de az épületen meg látszik nemcsak a gyors munka felületessége, hanem a mester lelkiismeretlensége is, mert alig 6 év múlva, 1899-ben a lelkész jelenti a presbiteriumnak, hogy „az épület északi fala ki akar dűlni s ezért javítása elodázhatatlan”. Javítanak is rajta, de a teljesen elhibázott épület azután sem volt soha céljának megfelelő. Mivel magasságához képest tulságosan széles, ezért mindig sötét volt úgy a tanítói lakás, mint az iskola. Hiába volt 5 ablak is a tantermen, a tanfelügyelői látogatások jegyzőkönyveinek állandó refrainje volt: a tanterem

alacsony és sötét. Nemsokára azonban kezdett kicsiny is lenni a tankötelesek számához képest s ezért az egyháznak még egy tanterem felépítéséről s még egy tanerő beállításáról kell vala gondoskodnia. A fenyegető tehertől Keszi azzal siet menekülni, hogy — mint külön község — állami iskolát kér, amit a kultuszminisztérium engedélyez is. Erre Pele is megretten s felajánlja iskoláját államosításra, amit az egyházi főhatóság is jóváhagy. Egyszerre az a veszély mutatkozik, hogy az egyház ősi iskolája megszűnik. Hogy azután tulajdonképpen min hiusult meg ugy Pelében, mint Kesziben az állami iskola létesülése, az a levéltári iratokból meg nem állapítható, de tény az, hogy elmaradt s ezért az egyház 1911-ben átalakíttatja régebbi magtárépületét II. tanteremmek, melyben a tanítás 1912 szeptemberében meg is kezdődött s folyt 10 éven keresztül. 1922 után azonban a háború alatt történt csekély számú születés következtében a tankötelesek száma annyira lepadt, hogy nincsen szükség két tanerőre. Ujból csak a régi s a tanügyi hatóságok által folytonosan — de nem ok nélkül — kifogásolt tanteremben folyik a tanítás, míg a tankötelesek száma megint fel nem emelkedik annyira, hogy egy teremben nem fértek el. Ekkor két út állott az egyház előtt. Vagy saját maga gondoskodik megfelelő tanteremről és pedig már nem is egyről, hanem kettőről, vagy megvárja, amíg az állam épített — jórészen hiveink költségén — megfelelő iskolát, amely azonban már nem lesz a miénk. És a gyülekezetnek örök dicsősége marad, hogy minden habozás és vita nélkül az első megoldást választotta. 1928-ban egyhangú lelkesedéssel megszavazta a hivek egy évi állami adójának négyszeresét iskolaépítés céljára, ami körülbelül 360 000 L-t tett ki s ebből a következő évben csaknem teljesen be is fizetett pénzből meg az egyház buza-magtárának eladása folytán kapott 40 000 L-ből 1929-ben felépíttette Pelez Antal nagykarolyi vállalkozóval 2 tanteremmel és irodával ellátott új iskoláját, mely ékessége a községnek és büszkesége a ref. gyülekezetnek. Különös kegyelme volt a jó Istennek, hogy megfelelő szép telek is állott e célra az egyház rendelkezésére. 1928-ban elhatározván az úrasztalát adományozó id. Szabó Ferenéc unokája: Szabó Anna — ki utolsó tagja volt a családnak — végrendeletében az egyháznak hagyományozta közvetlenül a templom mellett fekvő s a község legszebb helyén levő 2 holdas házastelkét. Erre a telekre épült fel az új iskola, melynek belső falán fekete márványtábla örökíti meg úgy a hagyományozó emléket, mint hiveink áldozatkészségét a következő szavakkal: „Néh. Szabó Anna által hagyományozott telken építtette a pelekeszi református hivek áldozatkész buzgósága. 1929.”

A II. tanterem magyitása alkalmával — 1912-ben — új padok készültek oda, melyek megfelelnek az új iskolának is egyik tantermében, míg a másik 1929-ben új bútorzatot s

mindkettő új kályhát kapott. A harmoniumot 1922-ben kapta ajándékba az iskola az akkor működő ref. dalárdától. A esengő, melyét 1860-ban Péchy Tamás és felesége: Menszáros Albertina öntettek az iskolának ez a felirat volt rajta: „P. T. M. A. 1860.” — megrepedvén 1930-ban, még ugyanabban az esztendőben újra is öntetett.

3. A papilakás.

A régi papilakás, mely még 1765-ben épült, lassanként annyira tönkremet, hogy 1892-ben panaszolja az akkori lelkipásztor a közgyűlés előtt, miszerint „a papilakás csaknem lakhatatlan”. Nem is esoda, hiszen majdnem 20 évvel előbb, 1874-ben már olyan rozoga állapotban volt, hogy a presbiterium elhatározza: „szerezzenek anyagot egy parochiális ház építéséhez”. A határozat azonban annyibamarad; az akkori öregedő lelkipásztor: Kiss Pál nem szorgalmazza az anyagok beszerzését úgy, hogy amikor ő meghal és utódja 1891. jun. 28-án az első presbiteri gyűlésen előhossa az építés kérdését, a presbiterium valósággal méregbejön és úgy határoz, hogy: „sem ez időben, sem pedig a következő 6 év leforgása alatt építkezni nem hajlandó és nem is fog”. De az iskola leégésének esztendejében: 1892-ben — attól teljesen függetlenül — leég a papilakás is. (Az volt a híre, hogy maga a lelkipásztor gyújtotta fel, akit e gyauu hatása alatt egy nem sokkal ezután támadt másik tüzeset alkalmával, amikor az udvaron levő istálló gyuladt meg, bezártak az izgatott emberek az égő istállóba, ahonnan csak az ennek hírére előrohanó uradalmi gazdatisztok mentették ki). Így már most nem lévén papilakás, az építkezéssel nem lehetett várni a presbiterium által kitűzött 6 évig. 1895-ben felépítették az egyház a jelenlegi papilakást, — legnagyobbbrészt adósságra. Az egyházkerületől 5000 forint kölcsönt vesz fel e célra, amelyet aztán nem tud törlesztgetni, sőt még a kamatait sem tudja rendesen fizetni úgy, hogy 1913-ban még mindig 7000 korona áll fenn ebből az adósságból annak ellenére, hogy a pelei volt urbéres birtokosság 1900-ban közös legelőjéből 10 kat. holdat boesát át feltörés és használás végett az egyháznak, amely területet aztán az egyház tagjai közmunkával munkáltak is. Mégsem tudott megszabadulni az egyház ettől az adósságától mindaddig, míg a lelkész 1914-ben a főhatóság jóváhagyásával át nem boesította ez adósság letörlesztésére azt a dézma kárpótlási tőkét, melyet a még Bothlen Gábor erdélyi fejedelem által lelkészi fizetésül megállapított dézmának a kárpótlásául kapott volt az egyház a dézmaváltság alkalmával s amelyet az egyházkerület pénztára kezelt. Ennek a tőkének a kamatai a lelkész javadalmát képezték és most az egyház pénztára fizeti lelkésznek e kamatokat mindaddig, amíg az elköltött, illetve az adósság kifizetésére fordított tőke eredeti összegére visszánövekedik. Így szabadult meg az egyház aránylag

kis teher vállalásával attól a súlyos adósságtól, amely a paplakás építéséből évtizedeken át reánehazedett s amely nagyban gátolta anyagi téren való előhaladását. Időközben az épület zsindefedele nagyon elavult s az 1920-ban történt borzalmas jégverés annyira tönkretette, hogy 1924-ben újra kellett fedetni 44,000 L. költséggel. Az épület előtt levő 7 drb. fenyőfát a lelkész ültette el 1914-ben.

4. Egyéb ingatlanok.

Az egyház tulajdonában levő földek egy részéről ma már nem lehet megállapítani, hogy mikor és milyen módon jutottak az egyház birtokába. Valószínű azonban, hogy itt is — mint a legtöbb helyen — a földesurak adományából. Egyik ilyen régi ingatlana volt az egyháznak a mintegy 3 kat. hold területű csányivölgyi szőlő, amely azonban 1931-ben eladatott. A másik a nagyhegyi szőlő, mely körülbelül 2 hold, de csak a fele valóban szőlő, míg a másik fele szántó és kaszáló. A harmadik a jelenleg is még használatban levő, de már betelészhez közeledő ó-temető, amely 3 hold területű. Ennek az alsó részén a zsidók számára 1818-ban egy darab helyet jelölt ki az egyház temetkezési helyül, amelyet ők valóban ma is használnak. Ezért ők haszonbér fizetésére voltak ugyan kötelezve, azonban semmi feljegyzés nincs arról, hogy valóban fizettek is volna valaha valamit az egyháznak. Ebbe az ó-temetőbe — a középső részén — 1925-ben mintegy 2000 drb. akácfaemete ültetettetett el. A tagosítás alkalmával — 1872-ben — kapott az egyház 2 hold területet temetőhely céljára, ha majd betelik a régi. Ennek a felét 1937-ben elcserélte az ó-temető közvetlen közelében ugyanakkora területtel s így azt megnagyobbította. Az új-temetőből még maradt 1 hold területet szántóföldnek használja. Ugyancsak a tagosítás alkalmával jutott az egyház tulajdonába az a fordulónként 2—2 köblös szántóföld is, amelyet jelenleg használnak és amelyet tulajdonképpen cserébe kapott. Volt ugyanis a „Besenyő” nevű határrészen az egyháznak és a községnek közösen birt és közösen is használt 11 köblös szántóföldje, melynek eredetét nem lehet megállapítani. Ezt a közösen használt földet aztán 1865-ben egymás között megosztották az egyház és a politikai község egyenlő arányban s ettől kezdve külön-külön használta mindegyik a magáét. A tagosítás alkalmával aztán ezek helyett a fordulókban kapott ugyanakkora területet úgy az egyház, mint a község. Ugyancsak a tagosításkor adományozták a földesurak a belhivatalnokok javadalmául szolgáló földeket és pedig fordulónként lelkész részére 2—2, kántor részére 1—1 köblös szántóföldet s ugyanakkor hasított ki a jelenlegi papi rét is a lelkész javadalmára az addigi szénafizetés helyett. Végül 1929-ben — az agrárreform befejezése alkalmával — a gr. Dégenfeld örökösök birtokából a pelei határon 18 hold, a keszi határon

(a Töberkén) pedig 6 hold szántóföld méretett ki a lelkész hasznoalatára, míg kántori javadalomra közvetlenül a lelkészé mellett a pelei határon is 3, a keszi határon is 3 hold szántóföld adatott.

5 Ktenodiumok.

Az 1770-es évekből maradt fenn egy összeírás, melyben az egyház akkor meglevő úrasztali terítői és edényei vannak felsorolva 17 pontban. Sajnos, az összeírás első lapja hiányzik s így nem lehet tudni, hogy az 1—3 pontok alatt mi volt feljegyezve. A 4. pont így hangzik: „Vagyon egy patyolat keszkenő, Sejjemmel varott, melynek Inscriptiója ez: Csomaközi Zsigmond második Házas Társától Ibrányi Söfiától adatott az Pelei Ekleziának 1644. Esztendőbe”. Ez a terítő ma már nincs meg.

Az 5. pont: „Vagyon második patyolat keszkenő Eskófiummal varott, kinek Inscriptiója ez: Dobai Mária, ki is volt Tektes N. V. Csomaközi Péter úr Hites Társa”. Ez a rendkívül finom munkájú terítő ma is megvan csaknem sértetlen állapotban. A négy szélén köröskörül a XX. Zsoltár 1 verse van reá varrva arany fonállal, így: „Az Ur tégedet meghallgason te nagy inségedben — A Jákob Istene megtartson te veszelmedben — Küldjön te néked segedelmet az Ur Ó szent házából — Te reád fordítsa kegyelmét, tartson meg a Sionból”. A terítő közepén bizonyára a családi címer: csőrében olajágot tartó galamb s körülötte az adományozó neve: Dobai Mária. A terítő négy sarkában 3—3 tulipán, száraikkal egymásba fonódva.

A 6. pont: „Vagyon más gyolcs keszkenő Sellyemmel varrott, ez Dobai Mária Asszony Ajándéka, T. N. Vitázló Csomaközi Péter Ur Hites Társa”. Ez a terítő is megvan.

A 7. pont: „Vagyon ismét más gyolcs keszkenő veres és fejér Sejjemmel varott, ki ajándéka, nem tudatik”. Ez ma nincs meg.

A 8. pont: „Vagyon egy sávos abrosz Az Fellyebb megírt Földes Asszony Dobai Mária ajándéka”. Ez hasonlóan hiányzik.

A 9. pont: „Vagyon más Sávos Abrosz T. N. és Vitázló Csomaközi Sigmund Ur ajándéka, mely adatott 1759 esztendőbe”. Ez is elveszett.

A 10. pont: „Vagyon egy virágos Kék Tafota, ezüst Csipkével körül véve, mellyel az Ur Asztalán levő egész apparátus be takartatik, Az mely adattatott az T. N. és Vitázló Földes Ur Csomaközi Sigmund Úrtól 1766 esztendőbe”. E ma is teljes épségében meglevő úrasztali takaró négy sarkában az adományozás éve (1767 és nem 1766), a közepén a családi címer: egy körbe csavarodott és farkát harapó kígyó, melyre egy sas teszi egyik lábát. A címer bel-

sejében ez a felírás: „T. N. V. Csomaközi Sigmond úr attá a pelei rf. sz. eklesianak”.

Ezek az említett összeírásban felsorolt abroszokon és terítőkön kívül van még egy hasonló réGINEK látszó, skóFIUM-mal himzett és a 4 sarkában 3—3 tulipánnal díszített terítő, amelyen azonban semmi felirat nincs. Későbbi takarók és abroszok: egy köröskörül rojtos, tiszta fehér, rendkívül finom szövésű és a szélein sávos abrosz ezzel a felirattal: „V. M. vette 1844.” továbbá egy olajzöld alapon, piros mintával szőtt selyem terítő minden felirat nélkül és végül egy krémszín alapú köröskörül színes virágszegéllyel körülvett habos selyem terítő ezzel a felirattal: *Péchy Mária meghalt 1872. Május hó 3-kán*”.

Az elől említett összeírás 12. és 16. pontjai alatt egy ónpohár és egy ónkanna van felemlítve, melyeket egy nem sokkal később, de más kéz által történt bejegyzés szerint Csomaközi Zsigmond adományozott 1714-ben. Nincs rajtuk semmi felírás. Éppen így felírás nélküli az a 2 óntányér is, amelyek a 13. pont alatt említetnek s amelyekről a későbbi bejegyzés azt mondja, hogy a Dobai Mária ajándékai. Ezekon kívül van még 2 drb. nagyobb ónkanna, melyeket a már többször említett összeírás 11. pontja is feltüntet ezzel a megjegyzéssel: „ki ajándéka nem tudatik”. Ezekon sínes semmi felirat, de a kisebbeknek a fenekén — belül — Jézus a keresztben látható s a kereszt alatt egyik oldalon Mária, a másikon János apostol. Végül a 17. pont így hangzik: „Vagyon egy ezüst Pohár b. emlékeztető Csomaközi Sigmond Úr ajándéka”. E pohár kívül-belül aranyozva volt, de a külsejéről nagyrésztben már lekopott az aranyozás. A poháron ez a felírás olvasható: „Ad dei gloriam et in usum Retae eccl. peleiensis fieri curavit Sigismundus Csomaközi de eadem 1767”. A talpán kívül a Csomaköziek már említett címere, belül pedig alig észrevehetőleg belevésve a készítő neve: „Rimai Szétsi, László csinálta”.

Az összeírásban nem szerepelnek, mivel későbbi eredetűek a következő edények: Egy ovális, rácsosított, ezüst kenyérszótányér, hátán a következő felirattal: „Néhai T. Mens Sand úr és hitv. T. Szeg. Jul. aszsz. által 1801. eszt. a pelei ref. sz. eklé. ajánd. tsészből a sz. asztalra pótlással készített ezen tányért édes leányuk Thérésia A. Móricz Sámuelné Szigeten Máram. 1804”. Továbbá egy másik, ezüsből készült, kerek kenyérszótó tányér, amelynek ez a felirata: „Drága jó férjem emlékére péchujfalusi Péchy Tamásnak, ki meghalt 1897. szept. 17-en. Bánatos özvegye Péchy Tamásné született Mensáros Albertina. A pelei református egyháznak”. És végül egy belül aranyozott, ezüst pohár, melyen ez a felirat: „A pelei reform. egyháznak Poroszlay Zsigmondné Matolcsy Borbála 1909. XII. 22.”

A keresztelési edények: 1 ónkancsó és tál özv. Pappszász Károlyné adományai 1904-ből. Felirat nincs rajtuk.

6. Lelkipásztorok.

Az egyház anyakönyvei 1756-ban kezdődnek s ez idő-től kezdve a következő lelkipásztorai voltak a gyülekezetnek:

1. *Bányai Mihály* 1759-ig.
2. *Kardos György* 1760-tól 1771-ig, ekkor Erszodoróra távozott.
3. *Török Diószegi István* 1772-től 1786-ig. Itt halt meg 1788. okt. 21-én 67 éves korában.
4. *Pataki József* 1787-től 1796-ig, ekkor Érendredre távozott.
5. *Hajdu János* 1797-től 1805 jun. 18-ig, amikor is meghalt 55 éves korában.
6. *Lakatos János* 1805—1806 áprilisig, mint káplán.
7. *Sallai János* 1806-tól 1812. április 23-ig, amikor 58 éves korában meghalt.
8. *Szaklányi Zsigmond* 1812-től 1831. január 9-ig, amikor meghalt 47 éves korában.
9. *Tüdös Mihály* 1831—1832.
10. *Bányai István* 1833-tól 1838-ig.
11. *Hartmann Márton* 1839—1840.
12. *Kiss Pál* 1841-től 1890-ig, amikor nyugalomba ment. Meghalt 1893 április 23-án 78 éves korában.
13. *Sziky Ádám* 1890-ben, mint káplán.
14. *Borbély Sándor* 1891—1892; innen Selymesilosvára távozott.
15. *Csák Emil* 1895-től 1900-ig, amikor Reformátuskóvásházára távozott.
16. *Kovács Zsigmond* 1902-től 1908-ig, innen Diószadra távozott.
17. *Boronkay Béla* 1909-től 1913 júniusig, amikor Zsi-bóra távozott.
18. *Csiszár Gyula* 1913. okt. 1 óta.

7. Kántortanítók.

Dobosi György említették 1759-ben.
 Tasnádi István 1774—1775.
 Török Ferenc 1776—1784.
 Nagy György 1785—1791.
 Miskolezi András 1792—1803.
 Kalik István 1804—1810.
 Erdei Péter 1811.
 Barra Boldizsár 1812—1817.
 Kulifai Pál 1818.
 Molnár Antal 1819—1822.
 Adám István 1823—1840.
 Oláh István 1841—1842.

Kovács Zsigmond
a szilágyszolnoki egyházmegye esperese.

A becheni—pele-keszti ref. egyház iskolája.

A becheni—pele-keszii ref. egyház temploma.

A becheni—pelekeszii ref. egyház papi lakása.

Bajó János 1843—1844.
 Székely József 1845.
 Várkonyi Gáspár 1846—1855.
 Séra János 1856.
 Porcsalmi Lajos 1857—1865.
 Kiss Lajos 1866.
 Rákosi Sándor 1867—1874.
 Várkonyi László 1875.
 Orosz Miklós 1876—1892.
 Sáfár István 1896—1911.
 Málnásy Andor 1912—1916.
 Nagy Gábor 1917—1920.
 Béczy Ernő 1921.
 Bagossy Endre 1922—1923.
 Bod Ferenc 1925—1929.
 Tury András 1930.
 Eördögh Imre 1931.
 Benke Béla 1932. szept. 1-től.

S. Tanítónők.

Jakó Melinda 1913.
 Csiszárné: Elsnitz Anna 1914—1921.
 Bod Erzsébet 1922.
 Kabay Erzsébet 1924.
 Spangenberg Ilona 1930.
 Eördöghné: Bodnár Margit 1931.
 Derzsy Gizella és Szöcs Irén 1932.
 Benkéné: Langyel Eszter 1932. szept. 1-től.

* *

Egyházközségünknek csak a külső történetét tüntetik fel — s azt is csak vázlatosan és alig 200 esztendőről — ez igénytelen sorok, de Isten megsegítő kegyelme mellett a kicsiny gyülekezet élni akarását s a viszontagságos időben is hitéhez és anyaszentegyházához való ragaszkodását tanúsítják. Ha a múltban is szükség volt erre, ekkor még inkább szükség van a jelenben és szükség lesz a jövőben. A jövő Isten kezében van, de Isten a maga terveit rajtunk: embereken keresztül valósítja meg. Mi eszközök vagyunk az Ő szent kezében, ha megfelelőknek talál, akkor velünk és általunk épít, ha pedig nem használhat, akkor félrelök minket s nélkülünk, más eszközökkel folytatja soha meg nem szűnő, felséges munkáját. „Akinak van, annak adatik és akinak nincs, attól az is elvétetik, amije van”. (Márk: IV; 25.)

Vajas Klára verseiből

A vasdarab.

Mint óriás hatalmas karja,
úgy nyúlik le az emelő fogója,
s a kínban égő vasdarab
emelkedik — és indul.

Húzzák fogóval és gépbe teszik.
Lesz belőle lap,
minden ütéssel vékonyabb.
Lesz belőle rúd
és sín — és fut
a maga útján.

Tiltakozik, nyög az olló alatt,
A hengernek sziporkázva felel.
Nem akar nyúlni
Csikorog és haragszik.

Egyszer vége:
készen van és
— leteszik pihenésre.

S ott a nagy csendben,
amikor jövője
megvillan, akkor tudja csak
hogy jó volt az a hatalmas akarat!
Tűzben, kohóban, hengerek alatt
lett csak belőle
holt tömeg helyett — élő vasdarab.

Dílgőyőr-Vasgyár. 1957. V. 15.

Tűzvonalban.

Már én a tűzvonalba kerültem.
Dörgés, robbanás, omlás, van körültem.
Karom fokozott munkára feszül,
Álmom rövid és mindhosszabb a nap
s egy-egybomba hol itt, hol ott, lecsap.

Már én a tűzvonalba kerültem,
Hős nem vagyok, csak állom.
Belep a por, a füst és a korom.
Körültem el-elhull egy-egy vitéz
és felettük szemem távolba néz
s helyettük is megyek tovább az úton.

Itt állok a harc közepén, tudom
A készüllet sejtelmes ideje
eltűnt. Dalos vonatok
elrobogtak. Csákómról a bokréta
lemaradt. Csodálkozásom
valóságba nőtt.

Itt állok a nagy küzdelmek előtt
élet harcában szürke közvilág,
Kikerülök épen a tűzvonalból?
Ősz hajamra hull-e majd napsugár?
Vagy sebesülve, csonkán érkezem?
Vagy itt végezem be az életem?

Élet harcában közvilág vagyok.
S mint Ő vitte, a drága névtelen,
selyemkendőben, vad harcokon át,
úgy viszem én is, - szívemhez szorítva
egyetlen oltalmam:

a Bibliát!

1957. IV.

Lóth asszonya.

Óh én értem Lóth asszonyát!
Hátranézett s kővé meredt,
Rémségekre nyílt a szeme
s érző szíve bús szikla lett,

Gerincemet bénítja meg,
mit ő érzett, — a borzalom
s némán, fojtva félbeszakad
a jaj, kővé vált ajkamon.

Uram! adj parancsot nekem!
Zúgjon angyali harsona,
hogy: menjek új világ felé
és ne nézzek vissza soha!

Nyíregyháza, 1936. XI. 5.

Láthatatlanúl.

Zene zendül emelkedik
mérföldeken is túl
és a szívemhez érkezik
láthatatlanúl

Valami nagy törvény lehet,
titkos parancsolat,
hogy azt, ami jó, szent, igaz,
látni nem szabad,

Fény és meleg árad le rám
a nyitott ablakon
s honnan kiindult, a napot,
én nem láthatom

Milyen jó tudni Istenem,
hogy ha éltem lehűll:
szent jövődőbe olvadok
láthatatlanúl.

1937. I. 9.

Ha a hajnal szárnyaira kelnék és a ten-
ger túlsó szélére szállanék: Ott is a te ke-
zed vezérelne engem és a te jobbkezed
fogna engem.

139. Zsolt. 9—10. vers.

A fertőző betegségekről.

A fertőző betegségek a legrégibb idők óta a legfélelmetesebb ellenségei voltak az emberiségnek. A Bibliában is olyan sokszor említett belpoklozság, továbbá a dögvész (pestis), a kolera és a valódi himlő borzalmas pusztításokat okoztak az emberiség körében. Járványok idején az emberek milliói haltak meg; a járványok az emberiséget valósággal megtizedelték, egyes területek lakosságát csaknem teljesen kiirtották, népeket és nemzeteket tettek tönkre. A fertőző betegségek, évszázadokon keresztül, az emberi faj fejlődésének egyik legnagyobb akadályát képezték, a világtörténelem sok fontos eseményére, népek, nemzetek sorsára döntő befolyást gyakoroltak.

Lássunk néhány adatot a fertőző betegségek által okozott pusztításokról: a XIV. században dühöngő, „fekete halál”-nak nevezett pestisjárvány alatt 45 millió ember vesztette életét (Európában kb. 24 millió, a földrézslakosságának $\frac{1}{4}$ része); Európában jelenleg nem fordul elő, ellenben Ázsia és Afrika egyes vidékein még ma is rettenetes pusztításokat okoz. A kolera Európában 1823-ban jelent meg először szörű hét nagy és több kisebb járvány alkalmával ezrével szedte áldozatait a földrézslakossága közül; Ázsia egyes városaiban jelenleg is állandóan vannak kolerás betegek s az összhálozás 10—12 százalékát a kolera okozza. A himlő-elleni védőoltás kötelezővé tétele előtt száz haláleset közül 12—14-et a valódi himlő okozott; az európai országok közül jelenleg csak Angliában, ahol a védőoltás nem kötelező, és Oroszországban (évente 80,000—100,000 megbetegedés) fordul elő. India és Kína egyes vidékein az összhálozás 70 százalékát még ma is a himlő okozza. A világháború elején (1914—15-ben) Szerbia lakosságának $\frac{1}{5}$ része betegedett meg kiütéses tifuszból s az ország két és fél milliónyi lakosságából 115,000 ember halt meg, míg az osztrák foglyok közül 30,000 ember esett áldozatul. Oroszországban (a kiütéses tifusz főfészke) 1919-ben két millió, 1920-ban pedig három millió ember halt meg ki-

ütéses tifuszban. Sajnos, ez a rettenetes betegség hazánk egyes vidékein is előfordul. Az 1918—19. évi spanyoljárvány (nátház, influenza) is valóságos világcsapás volt, közel 20 millió áldozattal (kb. háromszor annyi, mint a világháborúban elesettek száma). Dél-Oroszországban a világháború előtt 3 millió, a háború után pedig 10 millió ember betegedett meg évente mocsárlázban (váltóláz, malária).

Amint már említettem, a pestis, a kolera és a valódi himlő nálunk jelenleg nem fordulnak elő; az ellenük fogantatosított, részben nemzetközi egészségügyi rendszabályok és intézkedések (védőoltás, kikötők és országhatárok egészségügyi ellenőrzése stb.) teljes eredménnyel jártak. Sajnos, a többi fertőző betegségekről nem mondhatjuk ezt, sőt, egyesek közülük, dacára az egészségügyi szervek minden erőfeszítésének, az utóbbi években mind gyakrabban és gyakrabban lépnek fel egyes vidékeken járványok alakjában s különösen gyermekeink közül szedik áldozataikat, de nem kímélik meg a felnőtteket sem.

Nézzük meg most, hogy mit értünk fertőző betegségek alatt, hogyan terjednek ezek egyik emberről a másikra és végül azt, hogy miképpen tudunk ellenük védekezni.

A fertőző betegségeket a szervezetünkbe jutott, szabad szemmel nem, hanem csak górcsővel (mikroszkóppal) látható apró élőlények (baktériumok, vagy egysejtű állatok) okozzák; egyes fertőző betegségek okozói még így sem láthatók s ezeket láthatatlan vírusoknak nevezzük (ilyen pl. a kanyaró, gyermekbénulás stb. okozója). Tekintet nélkül arra, hogy baktériumról, egysejtű állatról, vagy láthatatlan vírusról van szó, a következőkben a baktérium, bacillus vagy kórokozó csíra (kór-betegség) elnevezést fogom használni. A baktériumok nagyságát a milliméter ezredrészével mérjük, melyet mikronnak nevezünk; a lépfene bacillusa, mely egyike a legnagyobbaknak, 5—6 mikron hosszú és 1—1,5 mikron vastag, míg a tifuszbacillus csak 2—3 mikron hosszú és 0,8—0,6 mikron vastag, a vérbaj (szifilisz) okozója pedig kb. 20 mikron hosszú és $\frac{1}{4}$ mikron vastag.

A fertőzés forrása csaknem mindig a beteg ember, vagy beteg állat. A fertőzés, azaz a kórokozó csírák átterjedése egyik emberről a másikra, vagy állatról az emberre közvetlen és közvetett uton történik. Közvetlen fertőzésnél a baktériumok a beteg ember, vagy állat közelében tartózkodó emberekre terjednek át a szervezet váladékai útján, melyek közül legfontosabbak a köpet, az ürülék és a vizelet.

A köpet útján azok a fertőző betegségek terjednek, melyeknek okozói a szájban, az orr-garatürben és a légzőszervekben székelnek. A bacillusok hordozói azok az apró nyálcseppcscskék, melyeket a beteg köhögés, beszéd és tüsszentés közben permeter szét; a beteg körüli levegőréteg tele van ezekkel az apró, alig látható, vagy éppen láthatatlan nyál-

cseppcseppeskékkel, melyek a belégzett levegővel bejutnak a beteg környezetében levő egészséges ember szervezetébe és megfertőzik azt. Ezek a nyálcseppcseppeskék lerakódnak a beteg közelében levő tárgyakra, ételneműekre stb. is, melyek a fertőzés közvetítőivé válhatnak, amint később látni fogjuk. A fertőzésnek ezt a módját, mivel a bacillusok hordozói a már említett nyálcseppcseppeskék, cseppfertőzésnek nevezzük. Ilyen módon terjednek: a kanyaró, vörheny, vagy skarlát, valódi és bárányhimlő, szamarkőhögés, torokgyík, vagy diftéria, járványos fültőmirigygyulladás, vagy mumpsz, járványos gyermekbénulás (gyermekparalízis), járványos agyvelőgyulladás, járványos nyakszirtmerevedés, náthaláz vagy influenza, gümőkór vagy tuberkulózis.

Az ürülék (bélvár, székle) az emésztőszervekben székelő betegségek terjesztésében játszik fontos szerepet, amilyenek a tifusz, a vérhas és a kolera. A beteg ürülékével, ágyával, az általa használt tárgyakkal való érintkezéskor a bacillusok a beteg közelében levő egészségesek (ápolók, látogatók stb.) kezére jutnak s ha ezek az érintkezés után nem mossák meg és nem fertőtlenítik kezeiket, a bacillusokat az ételekkel vagy más tárgyakkal (cigaretta, ceruza stb.) szájukba viszik. Az ürülék a beteg közelében levő összes tárgyakat (ágy, ágynemű, fehérnemű, evőeszközök, könyvek, élelmiszerek, víz stb.) bepiszkolja és ezek is a fertőzés közvetítőivé válnak.

A vizelet szerepe alárendeltebb jelentőségű, de a tifusz terjesztésében elég nagy jelentősége van. Egyéb fertőző váladékok: a sebváladék (orbánc, szifilisz, lágy sánkér), a hányadék (kolera), a pörkők és a geny (valódi himlő).

A később részletesebben tárgyalt bacilluszgázok, váladékaik által, ugyanúgy lehetnek a fertőzés forrásai, mint maguk a betegek.

Közvetett fertőzésnél a bacillusok a betegtől távol levő emberekre terjednek át. A fertőzést közvetíthetik: 1. A beteg váladékai által fertőzött tárgyak. A beteg környezetében levő vagy a beteggel érintkezésbe jutott összes tárgyak szerepelhetnek: ruhaneműek, ágyneműek, ágy, evőeszközök, játékszerek, fényképek, levelek, könyvek, ceruza, lázmérő, éjjeli edények, a beteg szállítására szolgáló járművek (székér, vonat, autó stb.). 2. A beteg váladékai által fertőzött víz különösen a tifusz, kolera és vérhas terjesztésében játszik fontos szerepet; kisebb jelentősége van a diftéria és a vörheny terjesztésében. Fertőzött lehet a kutak, források, patakok, folyók, tavak, sőt még a városi vízvezetékek vize is. Hogyan jutnak a bacillusok a vízbe? Esőzések alkalmával az esővíz az árnyékszékek tartalmát, valamint a betegtől származott ürülékkel trágyázott talaj fertőző anyagait magával sodorhatja a kutak, források, patakok, tavak vizébe; elegendő az is, ha az árnyékszékek, vagy a talaj fertőző anyagai: tartalmazó víz a

kut vagy forrás körüli talajba beszívódik, mert így is bejuthat ezek vizébe. Városokban a szennyecsatorna, falun pedig az árnyékszékek tartalma rendszerint az ott folyó patakok vizébe ömlik. Elegendő az is, ha a betegek ruháit, ágyneműit stb. a patakok, vagy folyók vizében vagy pedig, amint falvakban szokták, a kutak közelében mossák. A kutak és források vize azáltal is fertőződik, ha a beteg környezetéből származó edénnyel merítenek belőlük vizet. A víz hosszú ideig megtarthatja fertőző képességét, a patakok és folyók vize pedig messze elviheti a fertőző anyagot. A tífuszbacillus három hónapig is élhet a vízben, a kolera bacillus egy hónaptól két és fél hónapig, a diftéribacillus kb. három hétig, s a vérhas okozója valamivel rövidebb ideig. A fertőzött vízből készült szódavíz, limonádé, jég stb., valamint az ilyen vízzel készült fagylalt szintén közvetíthetik a fertőzést, ugyancsak a fertőzött vízből származó halak is. 3. Fontos szerepet játszik a talaj, a föld is. A tífusz bacillusa öt és fél hónapig élhet a földben, a vérhas bacillusa száz napig, a koleraé pedig 35—68 napig. Abban az esetben, ha a földet betegtől származó ürülékkel trágyázzuk, fertőzött vízzel öntözzük, a bacillusok a földbe jutnak; máskor az esővíz az árnyékszékekből magával sodorja és a földön, a talajban szétszórja a fertőző ürüléket, vizeletet. Ha valaki ilyen talajon jár vagy leül, lábát ruháit bepiszkolja s azután innen a kezére jutnak a bacillusok, a kezével pedig a szájába juttatja azokat. Az ilyen talajon termelt főzelékek, zöldségek, nyersen elfogyasztva szintén közvetítik a fertőzést, valamint a fertőzött talajból származó por is. A merevgörcs, vagy tetánusz bacillusa különösen a trágyázott kerti és mezői földben, valamint az uceák porában, növényevő állatok ürülékében, továbbá a padlók porában, szénaporban, pókhálóban stb. fordul elő. 4. Az élelmiszerek közül fontos szerepet játszik a tej. A tejet fertőzheti a fejő, vagy tejkezelő személyzet, továbbá: ha a tejes edényt fertőzött vízzel mossák ki, vagy ha a tej hígítására fertőzött vizet használnak és ha olyan légy száll a tejre, amely előzőleg valamilyen fertőző anyagon tanyázott (ürülék, vizelet, köpet.) A nyers tejből készült vaj, túró stb. szintén közvetíthetik a fertőzést. A tej és származékai a tífusz, vérhas, kolera, vörheny és diftéria terjesztésében játszanak szerepet. Ugyancsak a tej útján terjed át az emberre az állati gümőkór (gyöngykór). Járványok idején ne fogyasszunk nyers tejet! A fertőzött talajon termelt, fertőzött vízzel megmosott, fertőzött egyén által kezelt főzelék- és zöldségfélék, nyersen elfogyasztva, fontos szerepet játszanak a tífusz, vérhas és kolera terjesztésében, ugyancsak a nyersen elfogyasztott fertőzött gyümölcsök is. Szerepelhetnek a többi élelmiszerek is (kenyér stb.) 5. Nagy jelentőségük van az állatoknak is. Egyes betegségek tulajdonképpen állat-betegségek s csak elvétve, szórvaosan terjednek át az emberre (lépfene, takonykór,

veszettség, Bang-fertőzés, papagálybetegség stb.). A fertőző betegségek egy másik csoportjában az állatoknak csak közvetítő szerepük van (pl. a pestist a patkánybolha terjeszti). Sok betegség terjesztésében fontos szerep jut a légynek. A legyek rászállnak a betegre, annak váladékaira, vagy a váladékok által fertőzött tárgyakra; a bacillusok rátapadnak a legyek lábaira, szárnyára és testére s azután tovább repülve és rászállva az egészséges ember kezére, arcára, ruháira, az élelmiszerekre, butorokra és a különféle tárgyakra, otthagyják a bacillusokat, melyek azután könnyen bejuthatnak az egészséges ember szervezetébe. Különösen fontos szerepe van a légynek a tifusz, vérhas, kolera, továbbá a himlő, diftéria, lépfenő (rászállnak a lépfenőben megdöglött állatok hulláira) terjesztésében. Egyes fertőző betegségek állatok közvetítése nélkül nem is terjedhetnek. Ilyenek: a kiütéses tifusz, melyet a tetvek (ruhatetű és kisebb mértékben a fejtetű) terjesztik és a mocsárláz, melyet egy szúnyog-faj visz át egyik emberről a másikra és még néhány, nálunk ritkán előforduló betegség. Tetű nélkül nincsen kiütéses tifusz, szúnyog nélkül nincsen mocsárláz.

Vajjon mindenki, akinek szervezetébe bacillusok jutottak, megbetegszik-e? Nem. A betegség kifejlődéséhez szükséges, hogy a szervezet fogékony legyen az illető betegséggel szemben, továbbá az, hogy a bacillusok eléggé nagy számban hatoljanak be a szervezetbe és eléggé mérgezők legyenek. Ha a szervezet nem fogékony valamely betegséggel szemben, akkor védettségről, vagy mentességről (immunitás) beszélünk. A védettség lehet természetes és szerzett. A természetes védettség velünk születik, míg a szerzett védettséget az illető betegség kiállása után, vagy pedig oltás útján kapjuk. A legtöbb fertőző betegség védettséget hagy maga után, ami azt jelenti, hogy másodszor nem kapjuk meg ugyanazt a fertőző betegséget. Természetesen vannak kivételek is. Abban az esetben, ha a szervezet nem fogékony az illető betegséggel szemben, vagy pedig a bacillusok kis számban hatolnak be a szervezetbe, vagy nem eléggé mérgezők, betegség nem fejlődik ki és ilyenkor azt mondjuk, hogy a fertőzés rejtett vagy néma maradt, míg a rejtett fertőzés hordozóját egészséges bacillusgazdának nevezzük. Az egészséges bacillusgazdák ugyanúgy lehetnek a fertőzés forrásai, mint a betegek; váladékaik által ugyanúgy fertőzhetnek a közelükben levő egészségeseket, továbbá a különböző tárgyakat, vizet, talajt, élelmiszereket stb. mint a betegek. A körülöttük levő levegő ugyanúgy tele van fertőző nyálcseppcsekkel, mint a betegek körüli levegő. A bacillusgazdának van egy másik csoportja is: azok, akik valamely fertőző betegségen átestek, meggyógyulás után még bizonyos ideig, sokszor hónapokon, sőt éveken keresztül (pl. tifusz és vérhas után) üríthetnek ki szervezetükből bacillusokat; ezek is ugyanolyan szerepet ját-

szanak, mint az egészséges bacillusgazdák és a betegek. A legújabb vizsgálatok szerint azok, akiknél a fertőzés rejtve marad, tehát nem betegszenek meg, noha a bacillusok behatoltak szervezetükbe, szintén védettséget kapnak, éppenúgy, mint azok, akik átesetek az illető betegségen. A cseppfertőzéssel terjedő fertőzéseken csaknem mindenki átesik és pedig legtöbbször már gyermekkorban. Egyik részük megbetegszik és egész életére védett lesz az illető betegséggel szemben; másoknál a fertőzés rejtve marad, de ezeknél is védettség fejlődik ki. Ennek az lesz a következménye, hogy felnőtt korban ezekkel a betegségekkel szemben csaknem mindenkinek védettsége lesz. Így magyarázható meg az, hogy a cseppfertőzéssel terjedő betegségek legtöbbje csak gyermekeknél fordul elő. Abban az esetben, ha valakinek gyermekkorában nem volt alkalm a velük való fertőzésen átesni, felnőtt korában éppenúgy megbetegedhetik, mint a gyermekek.

Abban az esetben, ha valamely fertőző betegség felhalmozódik, nagyon elszaporodik a lakosság között járványról beszélünk. A járvány állandóan előfordulhat valamely helyen (pl. nagyvárosokban állandóan vannak kanyarós, diftériás, vörhenyes, bárányhimlős betegek; egyes falvakban állandóan vannak tifuszban, vérhasban szenvedő betegek, mocsaras vidékeken pedig maláriások stb.) vagy csak bizonyos időközökben tör be oda (falvakba és kisvárosokba a legtöbb fertőző betegség). Olykor a járvány kiterjed egy egész földrészre, vagy éppen az egész földre (ilyenek voltak a mult századbeli kolerajárványok és az 1918—19-iki spanyoljárvány). Egyes fertőző betegségek nyáron és ősszel (pl. a tifusz és a vérhas), mások télen (vörheny, diftéria, mumpsz, járványos nyakszirtmerevség stb.) jelentkeznek nagyobb számban. A kiütéses tifusz télen és tavasszal, a mocsárláz nyáron (inkább esős időjárás idején), míg a gyermekparalízis inkább meleg évszakban fordul elő.

A fertőző betegségek elleni védekezés és a fertőző betegségek megelőzése különbözik a szóbanforgó betegség szerint, de általában a fertőzés módjától függ. Van néhány általános, az összes fertőző betegségeknek érvényes megelőzési mód. Ezek közül elsősorban az elkülönítést említem meg. Legjobban azáltal tudunk védekezni a fertőzések ellen, ha a fertőzés forrását, melyik, amint láttuk, lehet a beteg, egészséges bacillusgazda és a betegségből felgyógyult ember, elkülönítjük, megakadályozva ezáltal azt, hogy egészséges emberekkel érintkezessen. Az elkülönítés a lehető legszigorubb legyen: az ápoló személyzetten (szülő, testvér, orvos stb.) kívül senkinek sem szabad a beteg szobájába belépni. A fertőző betegségekben szenvedőket ne látogassuk!! Az ápoló személyzet valahányszor elhagyja a beteg szobáját, mossa meg jól kezeit meleg vízzel és szappannal s esetleg valamilyen fertőtlenítő folyadékkal is (pl. Lysoform-mal). A cseppfertő-

zéssel terjedő fertőzéseknel, ezenkívül, mindig csináljon toroköblögetést is valamilyen fertőtlenítő folyadékkal (hipermangan, hiperol stb.) vagy állandóan szopogasson valamilyen fertőtlenítő pasztillát (Anacet Panflavin stb.) Abban az esetben, ha az elkülönítés a beteg lakásán lehetetlen, vagy pedig nem tartják be szigorúan azt, a hatósági orvos (körorvos, városi főorvos) kórházba utalja a beteget. A betegnek legyen külön ágyneműje, fehérneműje, törülközője, evőeszköze, könyvei stb. Nem szabad a beteg által használt tárgyakat, ruhákat, evőeszközöket az egészségesekkel egy helyen tartani. Másik fontos védekezési mód a fertőtlenítés, melynek az a célja, hogy a váladékokban, tárgyakon, élelmiszerekben levő bacillusokat ártalmatlanná tegye, elpusztítsa. A váladékokat közvetlenül a szervezetből való távozásuk után fertőtleníteni kell. Fertőtlenítenedők továbbá a beteggel érintkezésbe jutott összes tárgyak s a betegség lezajlása és az elkülönítés megszűntetése után a beteg szobája is. A fertőtlenítés módjára nézve a hatósági orvos ad utasítást, ez különbözik a szóbanforgó fertőző betegség szerint. Az egészségügyi törvény mindenkit, akinek tudomása van valamely fertőző betegségben szenvedő betegről, kötelez, hogy jelentse azt a hatósági orvosnak. A cseppfertőzéssel terjedő járványok idején ajánlatos naponta minél többször toroköblögetést végezni valamilyen fertőtlenítő folyadékkal (halvány rózsaszínű hipermangan oldattal, vagy hiperollal stb.) vagy állandóan szopogatni valamilyen fertőtlenítő pasztillát. Étkezés előtt mindig mossuk meg kezeinket meleg vízzel és szappannal s esetleg valamilyen fertőtlenítő folyadékkal is; különösen tifusz-, vérhas- és kolerajárvány idején. Egy francia orvos a tifuszt „piszkos kezek betegsége” nevezte s ugyanezt mondhatjuk a vérhasról és koleráról is. Járványok idején ne igyunk felforraltatlan vizet, tejet, ne együnk nyers gyümölcsöt, nyers főzelékeket. Lakásunkból irtsuk ki a legyeket és általában vigyázzunk lakásunk, ruháink, testünk tisztaságára! Láttuk, hogy a mocsárlázt szunyogok terjesztik; a szunyogok fejlődéséhez feltétlenül szükséges a víz. Legjobban azért tudunk a mocsárláz ellen védekezni, ha a lakott helyek közelében levő pocsolyákat és egyéb állóvizeket eltüntetjük. A kiütéses tifuszt tetvek terjesztik; legbiztosabb védekezési mód a tetvesedés elkerülése (tisztaság!)

Sajnos, azonban ezekkel a rendszabályokkal és módszerekkel nem tudunk biztos eredményt elérni és főleg nem azokkal a betegségekkel szemben, amelyek éppen az utóbbi időben mind nagyobb és nagyobb pusztításokat okoznak (az u. n. civilizációs járványok: diftéria, vörheny, kanyaró, szarmarkőhögés, stb.) Láttuk, hogy a fertőzés forrásai bacilluszgázok is lehetnek. Ezeknek a felkutatása és elkülönítése, valamint váladékaiknak fertőtlenítése, nagy nehézségekbe ütközik, vagy teljesen lehetetlen. Járványok idején, noha a be-

teggel nem érintkezünk, mégis ki lehetünk téve a fertőzés veszélyének. Láttuk, hogy a víz, élelmiszerek, tárgyak, stb. is terjeszthetik a fertőzést és sohasem tudhatjuk, hogy mikor és miképpen fertőzhetjük magunkat. Mi tehát a teendő? Láttuk, hogy a betegség csak abban az esetben fejlődik ki, ha a szervezet fogékony, míg abban az esetben, ha a szervezet mentes vagy védett, a fertőzés rejtve marad. Vajjon védetté tehetjük-e szervezetünket a fertőző betegségekkel szemben? Igen. Ezt a célt szolgálja a védőoltás. A védőoltásnak köszönhető, hogy a valódi himlő ma már nem fordul elő (azokban az országokban, ahol kötelező az oltás), továbbá a védőoltás által sikerült megszüntetni a háború elején a katonák között fellépő kolerajárványt. Ma már nagyon sok fertőző betegséggel szemben sikerrel alkalmazható a védőoltás. Az utóbbi időben nálunk kötelezővé tették a diftéria-elleni oltást is s reméljük, hogy ez a veszedelmes betegség pár év múlva csak nagyon ritkán fog előfordulni. Járvány idején oltassuk be magunkat, mert ezáltal biztosíthatjuk magunkat legjobban a fertőző betegségek ellen. Egyes esetekben megtörténik, hogy valaki, noha beoltatta magát, mégis megbetegszik, de ilyenkor a betegség rendszerint nagyon enyhe lefolyású szokott lenni és nem is tart olyan hosszú ideig, mint azoknál, akik nincsenek beoltva.

Csehul-Silveniei (Szilágycseh), 1937. július 10.

Dr. Molnár Ferenc

ORVOS.

Imakönyvbe.

Az imádság: Jákób arany lajtorjája, amely összeköti az eget a földdel.

A létra foka: örömeink, bánataink, jólétünk, szenvedéseink, mosolyaink és könnyeink.

A le- s feljáró angyalok: szívünknek menny-kereső érzései, gondolatai, amik könyörgésünket és hálaunkat Isten szívéhez közvetítik.

T. E.

A Zágoni Batz Péter esete.

Dohos szekrényből, kopott sarku, porlepte könyv kerül elő: a tasnádi nemes és szent eklézsia egyik régi »Protoculuma«, melyben az első bejegyzés 1779-ből való, Elsárgult lapok. Nehezen olvashatók. Nem csoda, hiszen már túléltek a 140 esztendőn. Bizony, akkor még lúdtollal mázolták papírra a bodzafa-bogyóból maguk készíttette tintát és itatós helyett finomra szitált homokkal száritták.

Legkönnyebb lenne egyszerűen kimásolni a jegyző-könyvből a címben megnevezett históriát. De hányan értenék meg az eféle és ezekhez hasonló rövidítéseket: »Ns.« »Tettes« stb., aztán meg azt a sok ékes latin szót, kifejezést, amellyel annak idején úgy megspékelték beszédben és írásban szép magyar nyelvünket, mint a gazdasszony szalonba szeletekkel a sovány borjucombot. Pl: »Exorbitantiáji«, »Venerabilis Superintendentia«, »Tractus«, »Substantiája«, »Prókátor, aki a procesusokat Principálisának visszahányja«, »Individualiter subscribálni, denomináltatni«, »Deutri punktumok«, »Insinuáltassék super-reflexiója« stb. Ez az írás, úgy ahogy van, a mai embernek olyan halott, mint azok, akikről benne emlékezés tétetik. Amikor vele foglalkozunk úgy tetszik, hogy az ezékieli látomás szétszórt csontjai között járunk valahol a völgyben, ahová letette a prófétát az Úrnak keze. Az elképzelés feladata, hogy a jegyzőkönyvi előadás sovány, szétmáló csontvázát, izmokkal, hússal borítva be, idegszálakkal szöve át, élő alakokként állítsa az olvasó elé, a Zágoni Batz Péter esetének szereplő személyeit.

A delet már rég elharangozták, de főkurátor úr, Bátori József még nem tért haza. Pedig az egész háznépe ugyancsak várja: főkurátorné asszony, hogy megkezdhesse a tálatást, a megéhezett gyermekek, mesterlegények és inasok pedig, hogy minél előbb asztalhoz

ülhessenek. A műhelyben még szorgosan tolylik a munka, no meg a nótázás is. Ki nem fogynának, a szép régi és új nótákból, melyeket ama rádiótlan világban a dalos debreceni diákok, mint legátusok, szuplikánsok rektóriákra kimenő tógátusok közvetítettek erre a vidékre is. Mikor a korgógyomrú legények, a mai segédurak elődei, belefáradtak a dalolásba, sorra kezdték az istenes énekeket és bőjtő havában járván, újták olyan lelki szomorúsággal, hogy a pogányok szíve is megesett és megkönyörült volna rajtuk. Mennyivel inkább a főkurátorné asszonyé, aki ugyan mindent meglátó szemű, jól torgó eszű, kapitányos járású és beszédű, de alapjában véve áldott lelkű asszonyság volt. Kétszer is kifutatta hát a kapu elé Miskát, az inasgyereket, hogy amint gazdáját közeledni látja, már is jelt adjon a leves belözésére.

Bátori uramat súlyos dolgok késleltették. Nem a magáé. Azok jó rendben voltak ép úgy a családban, mint a mesterségben és a gazdaságban. Hanem az eklézsia dolgai okoztak neki igen sok gondot. A templombház ugyan már két évtizede kész, orgonát is hozatott bele Kassáról vitéz Vay ezredes pátrónus úr, de azért van még benne éppen elég csináltatni való. Aztán meg hiányzik a szép sugár torony, amelyet olyan nagasnak tervezett, hogy jószeműlek Debrecenből is megláthassák és ne legyen párja három vármegyében. Hej, de mikor lesz ebből a tervből valóság, mikor még a belső emberek fizetésének a beszedésével is annyi baj van! Csak a minap reguláztatta meg durva ellenszegülésért Verebélyi uramat, kirovatván rá a konzisztóriummal (ez a mai presbiterium régi neve) a törvényes bírságot. Most meg Zágoni Batz Péter miatt fő a feje. Hogy soh'se lépte volna át az apja, vagy a nagyapja a tasnádi határt, hanem maradt volna látornyos falujában, valahol, messze a székely hegyek között. Ma is erről az emberről tárgyaltak olyan sokáig Szatmár Ferenc tiszteletes úrral. Azt végezték felőle, hogy rendezavaró viselkedését »exorbitanciáit« tovább elszenvetni az eklézsia nagy kárvallása nélkül nem lehet.

Ki volt ez a Zágoni Batz Péter? Mikor vétségeinek a lajstromát az ember végigolvassa, úgy véli, hogy Gyula erdélyi vezér valamelyik pogány vitéze támadt fel benne halóporaiból, talán a keresztyénség ellen fellázadt Vatha, vagy Koppány seregéből tévedt vissza valaki, hogy szilaj kedvvel, vad dacolással szegüljön ellen az egyház parancsainak, torgassa fel jórendjét és botránkoztassa meg mocskos szavaival és tisztátalan cselekedeteivel a kegyes lelkeket. De halljuk az ellene szóló vádakat, amint következnek.

A konzisztóriumtagjait, paraszt — disznóknak nevezi. Megesküdött, hogyha valaki eklézsia dolgában megy

hozzá, — leányársalja, sőt a feleségével is így bánik, ha nem az ő példája szerint cselekszik az eklézsia dolgában járókkal. A tavalyi kurátorokat letolvajozta, azt állítván róluk, hogy az eklézsia borát megitták, holott őt lehet vádolni bizonyos huszonegy aranyforintok eltulajdonításával. — Megverte az apját, latornak, paráznának nevezte. — A feleségét gyakran száraz bikacsökökkel veri, és minek utánna már leánykorában megszeplősítette, olyan szeméremsertő módon él vele, hogy a jegyzőkönyv erre vonatkozó kifejezései nem is közölhetők, mert szégyenében elvörösödne a tekete nyomdatesték. — Egyik korcsmából a másikba jár, éjet, napot ott tölt, nemes ember létére parasztokkal verekedik; többektől ütlegeteket kapott, a korcsmában még a cigányokkal is kártyázik. — Ucca, korcsma, tele van ocsmány káromkodásaival, melyeket «nyelv ki nem mondhat, elme tel nem loghat, penna le nem írhat.» — Religiót (vallást) nem tart, templomba nem jár, Úrvacsorával nem él. — Az alispánt lakásán támadta meg, úgyszintén tiszt Bölöni Gáspárt éjszakának idején. — Sem Istent, sem embert, sem társadalmat, sem törvényt figyelembe nem véve, folytatja zabolátlan életét.

Az egyház vezetőinek minden fáradozása hiábavaló volt a garázda ember megtekezésére s megjavítására. Bezzeg, ha nem lett volna nemes ember, majd ráncbaszedték volna ő kigyelmét, amiképpen sok nem nemes rendű vétkessel elbántak. A konzisztórium kivizsgálta a vádakat, ítéletet hozott és annak értelmében átadta az elítéltet a városi előjáróságnak. Ez aztán a nőt a városháza előtti kalodába záratta, a térfitt nyilvánosan deresre huzatta, ráverelvén a megszabott 6—12, vagy több botot, aztán a «csákánosokkal» visszavezettette a konzisztórium elé, hogy ott megkövesse az ekléziát.

Mivel nemes embert megbotoztani nem lehetett és egyéb igénybevehető tegyelmi eszközök alkalmazása eredményre nem vezetett, a tasnádi konzisztórium 1795 szept. 27-i gyűléséből „a méltóságos gróf camerárius és főispány úrhoz» intézett kérvényben a vármegye rendelkezésre folyamodott, hogy vizsgáltaassák ki a Batz Péter esetét, szerezzenek érvényt a törvénynek és nyujtsanak védelmet és támogatást a konzisztóriumnak. Ugyanezt a kérést intézték az egyházmegye főkurátorához, Ippi Bideskuthy Imréhez is.

Amint a következő jegyzőkönyvek mutatják, az egyházi és világi többség komolynak minősítette a panaszt és az úgynevezett «penerális szék» megindította az eljárást. Kiadta a panaszt a panaszlottnak. Ennek válaszáat a konzisztóriumnak, bekérte a tanuk neveit és azokat, akik az egyházat ez ügyben képviselni logják. Bi-

zottságot küldött ki, hogy a helyszínen eszközölje a kihallgatásokat.

Mire ítélték Zágoni Batz Pétert, a tasnádi egyházi jegyzőkönyvekből nem tűnik ki, valahol az egykori Közepszolnok vármegye, vagy a szilágy-szolnoki egyházmegye, vagy a magyarországi nagykarolyi egyházmegye levéltárában talán még ma is megtudhatnók. De ki ér rá ezt kutatni? Abban nem kételkedem, hogy Zágoni Batz Péter megkapta a magáét és hogy a büntetés javára szolgált, arról a tasnádi egyház egyik 1800-ban felvett jegyzőkönyve tanuskodik. Eszerint már az általa egykor paraszt, disznónak nevezett konzisztórium tagjaként munkálkodik, a jó útra tért ember az anyaszentegyház építésén és az erkölcsök megjavításán.

Mi pedig tegyük vissza az ócska protokolumot, ahol állott, még öregebb társa mellé; mielőtt azonban búcsut vennénk tőle ki tudja mennyi időre, neki is, olvasóimnak is bizonyos magyarázattal tartozom. A régi latin mondás szerint »a halottakról vagy jót, vagy semmit«. Miért teregettem én ki akkor a Zágoni Batz Péter dicséretesnek éppen nem nevezhető dolgait? A Bibliaszavaira utalok: »Mert amelyek régen megíratlak, a mi tanúságunkra irattak meg.«

Mikor legújabbban református egyházi főhatóságaink megalkották az úgynevezett egyházi legyelmanezési szabályrendeletet és ennek alkalmazására elkötelezték a presbiteriumokat, lön nagy zúgás, tiltakozás némely berkeinkben. Beszélgették egymás közt, sőt néhol a szemünkbe is vágták: »ez megint a pápok kitalálása avégből, hogy újít a nyakunkra ülhessenek.«

Hát kedves Testvéreim nincs igazatok! Az egyházi legyelmanezés a Jézus Krisztus tanításán alapszik. (Máté evangéliuma 18 rész 15—18 vers. stb). Az ő rendelkezéséből gyakorolta az őskeresztyén egyház; újították meg a reformátorok és különösen szigorúan alkalmazták a Kálvin egyházában, vagyis a mi református őseink. A Zágoni Batz Péter esete is azt bizonyítja, hogy a 18-ik század végén is, milyen komolyan élt a mi egyházunk a kulcsok hatalmával, igénybe véve a legyelmanezéseknél a világi rendeket is. Nem sajnálták az időt, munkát, fáradságot, sőt még a költséget sem. A tasnádi egyház a Batz Péter miatt kiszállott vizsgáló bizottságot megvendégeli; nemcsak étellel traktálja, hanem az eklézsi pincéjéből jó bort is rakat az asztalukra kielégítő mennyiségben. Mikor az Isten dicsőségének, az egyház jórendjének, a keresztyén erkölcsiségnek a védelmezéséről, egy züllötélben levő embernek a legyelmanezés által remélhető megmentéséről van szó, — megmozdul a vármegye főispánja,

az egyházmegye főgondnoka, minden egyházi és világi illetékes.

Mai presbiterek! Ne restelljétek, ne vonakodjatok őseitek példáját követni az egyházi tegyelmezés gyakorlásában! Krisztus parancsát teljesítitek, egyházunk, népünk javát, megtartását munkáljátok vele.

A lenyitőket pedig mindenki alázatosan telvegye a maga megjobbulására! A Zágoni Batz Péter példája mutatja, hogy senki sem annyira romlott, hogy meg ne javulhatna. Az újjászületett embert pedig vegyűk vissza magunk közé örömmel és szeretettel, alkalmat adván neki Isten iránt való hálájának megmutatására, amint a tasnádi konzisztórium is nagyon bölcsen cselekedte a Zágoni Batz Péter esetében.

Bereczky József.

Az okos fiu.

Az I. osztályos Pista nagy kinok közt győtrődik a házi feladat kidolgozásán. Anyja újra meg újra visszaadja neki javítás céljából. Végül ráun az oktatásra, leszamarazza és nyakonkapja a gyereket. Ez méltatlankodva jegyzi meg:

— Idesanyámnak számár vagyok! Lássá, a tanító úr már csak okos ember, osztán tegnap is tőlem kérdezte meg, hogy mennyi 2 x 2!

A mai gyerek.

Béluskát az örvendetes családi esemény után hazahívatták a szomszédból. Anyja megmutatja neki az újszületett pólyásbabát és megkérdi:

— Na, örülsz az őcsikédnek?

A fiu elfintorítja az arcát és kedvetlenül legyint a kezével:

— Van is okom rá!

Anyja: Ugyan Béluskám, hogy beszélhetsz így?

Béluska: Hát miért örüljek? Most már 20 holddal kevesebb jut nekem!

A hálás szülő.

Valami elintéznivalója akadt az apának kislánya mulasztása miatt az iskolában. Kérését teljesítik és ő hálára buzdulva így szól:

— Kisasszony kérem, ha meg nem sérteni, küldök egy kosár cseresznyét.

A tanítónő szerénykedik, hogy ne fáradjon vele, hiszen ő csak a kötelességét teljesíti stb.

Apa: Csak tessék elfogadni! Már háromszor vitte ki a feleségem a piacra. A fenének sem kell. Tele van már féreggel. Vagy rajtunk rothad, vagy a disznó eszi meg úgyis.

Aminnek nincs értelme.

A tanítónő az elmondott mesét kérdi fel az I. osztályos gyerekektől. Andrist is felszólítja. Ez mélyen hallgat, csak a fejét rázza tagadólag, meg a vállát vonogatja.

Tanítónő: Legalább állj fel!

Andris: (lassan felemelkedik) Hászzen felállni épen felállhatok, de elmondani ugyse tudom!

A leghasznosabb befektetés.

A nap, ez az öreg vándor már régen fennragyog a tiszta, kék égboltozaton. Aldásos melegét pazarul ontja szét, megfürösztve a völgyeket és halmokat aranysárga sugaraiban.

A fokozódó hőséget csak alig-alig enyhíti egy-egy kis szellőcske, mely hirtelen végigszalad a jövő év kenyérmagját rejtő már megsárgult búzakalászon. A haragoszöld kukoricalevelek pillanatnyira hirtelen megrázkódnak a szellő érintésére — mintha egy tündér suhított volna meg varázsvesszőjével, de azután meglepetésükből feleszmélnek, látva, hogy semmi különösebb esemény nem történt, csupán csak egy kis hűsítőt hozott nekik a szellőcske.

A gyermekek vidám játékának a zaja, amely nem is olyan régen áthallatszott a szomszédos iskola tágas udvaráról — elnémult. Szinte bántja zajhoz szokott fülemet az a mély csend, amely mint novemberi sűrű köd, ereszkedik a falura. Olyan a falú, mintha teljesen kihalt volna. Üres a falú, mert minden munkabíró ember és gyermek most a mezőn, vagy a szőlőben dolgozik. Itt is, ott is megsuhannak a kaszák s nyomukban ledül az érett búzakalász, majd mint katonák — sorakoznak egymást takarva a felrakott keresztek.

Ismét elhozta az Isten az aratásnak idejét.

Megkezdődött a földművesnek a legszebb, de egy szersmint a legfontosabb munkája. Istennek gondviselő jósága megőrizte az ősszel reménykedve elszórt magvakat. Csírába indította, szárba hajtotta, megérlelte a ka-

lászba zárt kenyérmagvakat — és megtartotta az aratásra.

Nem csak te, földműves testvérem, hanem mindenki örvend az aratásnak, mert ilyenkor remény kél szívében, hogy szorgalmas munkájával megszerezheti családjá számára Istennek legnagyobb áldását, — a mindennapi kenyeret.

Amíg vágod kaszáddal, vagy sarlóddal földműves testvérem — a buzarendeket s majd szemléled a belőle rakott kereszteteket, szívedet a hálaérzete tölti be s ajkad imát rebeg:

„Áldott legyen Atyánk nagy neved,
Hogy gabonát adtál” (163. ének 4. verse).

Isten valóban megáldja a benne bízó ember munkáját.

Igy munkálkods, verejtékezel egész életeden át, mint ahogy szüleid, nagyszülőid dolgoztak, hogy megszerzd mindazt, ami életed fenntartásához szükséges, hogy családod eltarthasd — és jövőjét biztosíthasd.

Mint óriási méhraj, gyűjt, fárad, munkálkodik az emberiség, hogy megélhessen. A munkamező ugyan különböző, — de a tisztességgel, becsülettel elvégzett munka értéke egyenlő. A napszámos munkája éppen olyan értékes, — mint azé, aki az ország kormányzásában, vezetésében vesz részt. A munkát azonban csak akkor kíséri Istennek az áldása, ha azt jókedvvel, s a benne vetett hittel végezzük. A munka így valóban áldás az ember részére.

Az ember életének célja azonban nem más, mint az Istennek, az Ő törvényének helyes megismerése — és tisztelete — a benne való bizodalom. A munka, a fáradozás csak eszköz, — amivel Istennek a dicsőségét kell szüntelen szolgálnunk — s nem *ólato*l.

Sajnos, azonban sok ember nem tudja, hogy mi az ő életének a célja, hogy miért is él a földön. A célt észtevesztí az eszközzel. A legtöbb ember csak azért fut, fárad — éjet nappallá téve egész életén át, hogy testi életének a szükségait, vágyait minél jobban kielégítse.

Tökrét gyűjt össze, romlandó földi kincset halmoz fel, amelyek a sors egy véletlen fordulata, vagy egy nem várt szerencsétlenség következtében elvesznek, kezéből kisiklanak, — de lelki, szellemi javak megszerzésén nem fáradozik. Pedig az Úr Jézus legszebb tanításában a Hegyi beszédben így figyelmeztet minket: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol a rozsdá és a moly megemészti és ahol a tolvajok kiássák és ellopják; hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket mennyben, ahol sem a rozsdá, sem a moly meg nem emészti

és ahol a tolvajok ki nem ássák, sem el nem lopják.» (Máté ev. VI. r. 19–20 vers).

Gyűjtünk tehát maradandó kincseket! Ezek a lelki kincsek a jószág, szeretet, hűség, alázatosság, a tudomány. Ezeket nem veszíthetjük el, ezek velünk maradnak s elkísérnek a sirig. Ezeket a lelki kincseket már a gyermekkorban kell gyűjteni. Már a togekony gyermeki szívbe kell belehinteni ezeknek a magvait. A gyermek lelke »Tabula rasa«, egy »Fehér lap«. Egy tiszta fehér papírhoz hasonlítható, — melyet a gyermek által szerzett benyomások írnak tele fekete, vagy aranyozott sorokkal. Erre a tehér gyermeklélekre írott aranyosok az a pénzre át nem váltható, át nem számítható tőke, — amely meghozza a maga áldásos gazdag gyümölcsét, — kamatát már a gyermekkorban, de még teljesebben a felnőtt ember életében.

Ezek a benyomások a gyermek környezetétől függenek. Arra kell tehát törekednünk, hogy a gyermek részére olyan környezetet teremtsünk, — ahonnan csak jó benyomások érik, — ahol csak a szépet és a jót hallja, — mert ezek a kívülről kapott hatások alakítják ki a lelkét és formálnak jó, vagy rossz embert belőle.

A gyermek első környezete a család. Ezért minden szülő cselekedetének az kellene hogy legyen a zsinórmértéke, — hogy mi jó származik ebből a gyermek részére.

Azonban nagyon sok szülő annyira el van foglalva a mindennapi kenyér megszerzésének nehéz munkájával, hogy nem ér rá gyermekének megteremteni a megfelelő környezetet, — szóval nem tudja nevelni gyermekét.

A gyermek a szülei teügyelet hiánya miatt aztán kikerül az uccára, ahol nagyon sok rosszat lát, tanul. Ezek a rossz benyomások, példák, egészen megváltoztatják a gyermeki lelkét. A szülő egyszer csak azt látja, hogy gyermeke teljesen kiesett kezéből, nevelésének a hatása alól, — eldurvult, engedetlen, makacs és tiszteltelen vele szemben. Ezek a rossz benyomások, példák formálják aztán a gyermek lelkét tovább s így alakul ki az a sok romlott, jellemtelen, gonosz ember, — akik kerülnek a becsületes munkát, akik dolog nélkül, embertársaiknak a megkárosítása, megcsalása, vagy éppen életük kioltása árán, akarnak anyagi javakhoz jutni, — amiből magukat fenntarthatassák.

Ezt tapasztalva, a szülők már régen belátták, hogy a kenyérszerzés gondja, — munkájuk és a nevelésben való tudatlanságuk miatt, nem tudják ezt a munkát, — amely pedig gyermekük lelkiéletére nézve olyan fontos — elvégezni. Nem nyújthatják azokat az ismereteket, amelyekre gyermekeiknek az életben szükségük lesz.

Igy születtek meg, jöttek létre az emberek elhatározásából azok az intézmények — ahol a gyermekeket a nevelés és tanítás munkáját értő tanítók, tanárok gondjaira bizzák. Ezek az intézmények a különböző iskolák, — amelyek nemcsak városon, hanem falun is fellelhetők. Amikor ezeknek a fenntartásához tehetséged szerint hozzájárulsz — nem is gondold keresztyén testvérem, — hogy gyermeked javára a legnagyobb tökélyre helyezed el, amely már a gyermekkorban, — még inkább a felnőtt korban, meghozza a maga kamatát. Az ide befektetett kis pénzeddel nem pillanatnyi, földi, — hanem örökké tartó lelki, szellemi javakat kap gyermeked. Ezeknek a kincseknek a birtokában milyen boldog az ember élete s milyen bátran szembeszállhat az élet gondjaival, küzdelmeivel, — míg ezek nélkül milyen sivar, üres a szív s reménytelen az élet!

Az iskola a szellemi tőkegyűjtés helye. Itt gyűjtik össze azokat a lelki kincseket, tőkéket, — amelyeket gyermeked egykor, mint örökséget visz ki magával az életbe.

Ilyen örökséget, vagyont Te, keresztyén testvérem nem tudsz adni gyermekednek. Ennyi kamatot egyetlen egy pénzintézet sem ad neked.

Az iskola munkája három irányu, u. m.: testi nevelés, értelmi nevelés és jellemfejlesztés.

A tornagyakorlatok és játékok segítségével ügyesítik, erősítik a testét a gyermeknek.

A testi nevelés mellett azonban az értelmi nevelés, a tanítás a legnehezebb munka, — amit mi tanítók végzünk. A gyermek az iskolában megtanul beszélni, gondolkodni, következtetni, helyesen ítélni. Milyen boldog vagy keresztyén testvérem, amikor 1. osztályba járó kis gyermeked, karácsony telé már érthetően olvas, — ír könyvéből. Később az írás és olvasás segítségével megszerzi mindazokat az ismereteket, amelyekre szüksége lesz.

De az értelemfejlesztésen kívül itt az iskolában alakítják ki a gyermek jellemét. A gyermek jó és rossz szokásokat, — hajlamokat hoz magával az iskolába. Az iskolának az a hivatása, hogy a jótulajdonságokat megerősítse, a rosszakat pedig a gyermek lelkéből a nevelés segítségével kiirtsa.

Az iskolában hintegetik a gyermeki szívbe a különféle erényeknek: a szeretetnek, jóságnak, engedelmességnek, türelemnek stb. magvait, amelyek később a felnőtt korban hoznak gazdag gyümölcsöket.

Itt, a mi kálvinista iskoláinkban tanítjuk gyermekeiteket Istennek ismeretére, szeretetére, a vallásos nevelés által. Itt nevelünk buzgó egyháztagokat, jó állam-

polgárokat, — s a társadalomnak hasznos tagokat, gyermekeitekből, unokáitokból.

Mi nem holt anyaggal dolgozunk, hanem jellemeket formálunk, — fundamentumát rakjuk le a *jövőnek*.

Az iskola a kicsinyek temploma, Nekünk kálvinistáknak két erősségünk, — várunk van. Az egyik a templom, amely a felnőttek iskolája, a hitnek a védője és táplálója. A másik a tudomány, a műveltség terjesztője. Ez az iskola. Mind a kettő a Tiétek keresztyén testvéreim! Az ösöknök a bűzgő vallásos hite — vagy a Tiszíveteknek a szeretete hozta létre mindakettőt.

Amikor e sorokat olvasod, — már rég megnyitlaktok iskoláink kapui gyermekek, unokád előtt, akik vidáman jönnek naponként ide — s mi tanítók újra megkezdjük a magvetést, — amely majd gyermekeidben kamatos-kamataival fizeti vissza neked azt az összeget amit iskola-fenntartás címén oda fizettél, oda befektettél.

De az iskola csak úgy tudja ezt a nehéz hivatását eredményesen betölteni, ha siettek támogatására s örömmel — zúgolódás nélkül fizetitek be azokat a kis tőkéket — amelyekkel ezt az áldásos intézményt fenntartjátok.

Ha gyermekekben Istennek a legnagyobb áldását látod s nem pedig eszközt, amely csak annyit ér, amennyi jövedelmet tud hozni a házadhoz, — úgy az Ő lelkének javaiért szívesen hozol áldozatot is. Mert mit ér az, ha gyermekeknek sok földet, házat — pénzt, hagysz örökségül, — de értelmét nem fejlesztetted — s lelke üres, szegény.

De ne csak anyagilag segítsétek az iskolát, — hanem imádkozzatok is érte, — hogy Isten segítse meg a tanítók és tanulók munkáját, hogy fáradozásukat áldás kísérje.

Fogjátok meg kis új tanköteles gyermekeiteknek kezét és úgy vezessétek őt az első tanítási napon az iskolába. — mint ahogy ez hajdan a régi időkben tették volt a szülők, — amikor áhítattal lépték át annak küszöbét s bízták gyermeküket tanítójuk szerető gondviselésére. Hadd érezze az a kis gyermek az előtte még ismeretlen új világban, — hogy Őt szülője örömmel bizza tanítójára, aki neki lelki szülője.

Vegyetek részt gyermekeitek évnnyitó ünnepélyén — és vizsgáján, — ahol Ők bizonyosságot tesznek egy évi eredményes munkájukról. Ne álljatok közönyösen azoknak a táborába, — akik az iskolaüggyel nem törődnek és azt csak a tanító, — lelkész és az iskolaszék ügyének tekintik csupán — s nem saját ügyüknek.

Vigyázzatok Testvéreim, — mert a közügyek, köz-

intézmények iránti hidegség, közönyösség a legnagyobb bűn, — amit egy keresztyén ember elkövethet.

Az iskolátok iránti közönyösséggel, nemtörődömségekkel mindennap egy-egy téglát téptek ki annak falából — s fakasztok könnyet Érettetek fáradozó tanítói-tok szeméből.

Legyen gyermekeitek nevelése, tanítása a Ti ügyetek is! Vegyétek tel azoknak gondját, akiket Isten reátok bízott, — akikért Neki felelősséggel tartoztok. Csak így tudjátok keresztyéni és szülői hivatásotokat betölteni.

Fel hát a közös munkára! Dobbanjon össze mindnyájunk szíve a nemes, szent cél érdekében, a közös munkálkodásban, a közös imádkozásban.

Visszhangozzék szívünkben szüntelen — és huzdítson cselekvésre a mi legnagyobb tanítónknak az Úr Jézusnak a mondása: „És aki egy ilyen kis gyermeket befogad az én nevemben, engem fogad be”. (Máté ev. 18 r. 5 v.).

Péter Dezső

borlai (szilágyballai) ref. lg. tanító.

Amből következtetni lehet.

A tanítónő a képzett főneveket tanítja a IV. osztályban. Az —ász —ész képzőt elmagyarázván, példákat mond. Már jó egynehányat felsoroltak a növendékek.

— Na, ki tud még? — kérdi.

A hátulsó padból az újját nyújtja egy lurkó, aki különben nem szokott serénykedni a jelentkezéssel.

Tanítónő: Derék fiu vagy Laci! Na mondj hát te is —ász képzős szavakat.

Laci: (nagy harsányan kíválgja) Tök ás, makk ás, piros ás, zöld ás!

(Az apja a falujabeli kártyások atyamestere.)

Egy kis névcsere.

A gyermekek a tanítás alatt feltűnően kinézegetnek az ablakon. A tanító megkérdezi, hogy mit néznek? A növendékek kórusban felelik, hogy a községházán, szövetkezeten ki van tűzve a zászló. A tanító csodálkozik, hiszen nincs nemzeti ünnep. Leküld egy leánykát érdeklődni a szövetkezetbe, hogy miért tették ki a lobogót? A leányka nem értvén meg a boltos magyarázatát, ezzel a hírrel jön vissza:

— A jegyző ur elrendelte, hogy tegyék ki a zászlót, mert most utazik a falun át Pápai András és Nunc Ius.

(T. i. a köruton levő Cassuló András pápai nunciust kellett volna mondania.)

A maradi István bá' és a gazdasági iskolát végzett és világlátott János gazda beszélgetése a kaszálók gondozásáról.

Irta: KLEISL. GYULA.

Egy június eleji népes nagyvásár alkalmával, ahol messze vidékekről gyűltek össze az eladni- és vásárolni szándékozó falusi gazdák, heves nyári zivatar zavarta meg a vásárt s mindenki iparkodott a nagynak mutakozó zivatar elől fődél alá menekülni. Itt találkozott István bá' a szomszéd megyében lakó János gazdával egy lítereeské „gondűző” poharazgatása mellett a vásártér melletti „Becsáliban”. Miről is beszélhet ilyen időtájtban a gazda egyébről, mint a most legjobb növekedésben levő kaszálók terméséről.

István bá': Nem tudom, mivel tarthatjuk jószágainkat a télen, mert a mi kaszálóinkon nem nő a fű! Dacára annak, hogy gyakran volt áldásos májusi eső, jó meleg idő van, de a fű nem gyarapodik. Ezelőtt pár héttel jártam azon a vidéken, ahol Kelmed is lakik, ott már akkor olyan volt a fű a réteken, hogy csaknem kaszálni lehetett volna, de a mi falunk határában még ma is alig pár ujjnyi magas, pedig amint az ottani atyámfia mondta, ott se volt több eső és nem volt jobb az időjárás mint a mi határunkban.

János gazda: Talán nem szokták maguk felé a kaszálókat kellő módon gondozni!

István bá': Hát ki is gondol arra, hogy a kaszálókat is gondozni kell? A mi őseink se gondozták azokat és mégis termett elegendő szénánk, de most már minden évben akár milyen időjárás is van, mindig kevesebb-kevesebb terem.

János gazda: Itt van a bökkenő István bá! Én azt tanultam a gazdasági iskolában és az úgy is van, amit lépten-nyomon tapasztalhatunk is, hogy abban a talajban, amelyikből hosszú éveken át kihasználták, kiélte a növény a neki

megfelelő és szükséges táplálóanyagokat, az már nem jut kellő mennyiségű és minőségű táplálékhoz, az ott csak tengődik és végül teljesen kipusztul, helyében olyan kisigényű fűvek és egyéb növények telepednek meg, melyek kevesebb táplálékkal is beérik, de viszont kevésbé értékes, vagy teljesen értéktelen növényeket teremnek csak, de azt is minél kevesebbet. Ilyen értéktelen növények: a sovány kaszálókat és legelőket ellepő mohák, zuzmók és különféle haszontalan és káros gyomnövények.

Ha szántóföldeinket, szőlőinket, kertjeinket nem trágyázzuk meg időnként, bizony azok esakhamar terméketlenné válnának, vagy csak kevésbé értékes minőségű és mennyiségű terményt termelnének. Hogyan várhatjuk azt tehát éppen a kaszálóktól, hogy azok a gazdának legdrágább és legnaggyobb értékét képező vagyonának: a marhaállományainknak táplálékát szolgáltató télitakarmányát termő földünket trágyázás nélkül kellő mennyiségben és minőségben szolgáltatassák? A gabonaneműek szalmáját, törekjét, pelyváját, a gumós és gyökeres termények termését, a kaszálókon termett szénát, sarjút, részben takarmány alakjában használjuk föl, nagyrészt pedig almozunk vele és az így származott, a trágyában rejlő, a növények növekedési ideje alatt a földből kibaszta, a következő évben a növényzet táplálkozásához szükséges tápanyagot nagyrészt visszajuttatjuk a termőföldbe a trágyázás alkalmával, hát ne tartsuk a kaszálóinkat mostoha gyermeknek, juttassunk abból kaszálóinknak is.

István bá: De hogyan is jutna a kaszálókra trágya, mikor a szántóinkra és szőlőinkre se jut elegendő belőle?

János gazda: Nem is szükséges a kaszálókat okvetlenül istállótrágyával megtrágyázni, de ha jut arra is, bizony nagyon meghálálja azt. Hány udvarból láthatjuk azt, hogy a kincset érő trágyalé kifolyik az ucca árkába s ott nem csak hogy veszendőbe megy, de undorító szagot terjeszt az egész uccába, melegágyát képezi a különféle ragályos emberi és állati betegségeknek. Ezt a trágyalevet alkalmas módon összegyűjtve, vízzel felhígítva, mint kiváló jó trágyát használhatjuk kaszálóinkon. Kitűnő trágya a kaszálókra az emberi ürülék. Minden rendes háznál kell hogy legyen olyan hely, ahol az összegyűl. A katonai-, esendőrségi laktanyáknál, az iskoláknál, vendéglőknél, hivataloknál stb. stb. ezen célra épült pöcegödörökben sok emberi ürülék gyűl össze, amit a legtöbb esetben ingyen szerezhethetünk meg és hordhatjuk ki kaszálóinkra. Készíthatunk udvarunk vagy kertünknek valamely félreeső helyén komposztrágyát a kerti gyomokból, az udvarunk tisztogatása alkalmával kikerülő gyomokból, seprédekekből, a lakóházaink tatarozása, meszelése idején kikerülő vakolat és mész hulladékokból, a pálinkafőzésnél visszamaradt kifőzött törkölyből stb. Az ily módon nyert komposztrágya is kiváló jó a kaszálókra.

Katonai szolgálatom ideje alatt, amit Stájerországban töltöttem, gyakran láttam azt, hogy a kaszánya árnyékszékeiben meggyült emberi ürüléket az ottani gazdák kihordták kaszálókra. Vágtak is azok olyan rendet az ürülékkel megtrágyázott kaszálókön, hogy ugyancsak hajlott a kasza nyele.

István bá': Ugyan kedves János barátom, hogyan is gondolhat ki olyant, hogy az árnyékszék tartalmát, azt az undorító anyagot hordjuk ki a kaszálókra? Talán a belem is kifordulna az undortól, ha azzal kellene dolgoznom!

János gazda: Ne mondjon ilyent István bá'. — Mit nem tesz meg az ember a saját boldogulásáért és hasznáért? Nekünk gazdálkodó embereknek sokszor kell olyan nem kedvünkre való dolgot elvégezni, amit más foglalkozású ember nem tenna meg, de nekünk ilyesmitől nem szabad undorodni. Gondolja meg csak István bá', hogy az a bor, amit most iszunk, milyen undorító seprőről kerül le és mégis szívesen isszuk! Még talán dalolunk is tőle, ha az eső nem áll el a kénytelenek vagyunk ittmaradni! Kelmetek is nem csak egy hízót szoktak lenni úgy Karácsony táján és azt is látta, hogy milyen undok munka az, mikor az asszonyaink a hízó beleit megtakarítják a bélsártól és mégis milyen jóízűen falatoztunk az imént is a jó magyarosan megpaprikázott, megborsolt, foghagymázott füstölt kolbászból! Hány sok iskolát kijárt és sokat tanult városi méraók ember kénytelen kötelessége teljesítése közben a legundorítóbb piszkot tartalmazó földalatti kanálisokban járni-kelni és dolgozni, ha olyan helyen elodázhatatlan dolga akad. — Hány nagyuri sorban élő orvos professzor kénytelen a nagy kórházakban a legundorítóbb sebekkel babrálni! A munka, legyen az bármilyen is, soha se szűgyen s az ember a maga boldogulásáért sok mindenre képes.

István bá': Ugy látom, hogy Kelmed nagyon sokfelé járt, sokat tapasztalt, mondja el tehát, hogy miként is kezelik, gondozzák a maguk vidékén a kaszálókat, mert amint láttam, a maguk kaszálói az idén is bő szénatermést ígérnek.

János gazda: A mi falunkba az az általános és bevett szokás, hogy kaszálóinkat a hóolvadás után azonnal, mihelyt a kaszáló már annyira felszikkadt, hogy nem süppedékes, megtakarítjuk a tél folyamán esetleg odakerült kövektől, ágaktól és egyéb a kaszálást gátló anyagoktól. A tél folyamán keletkezett vakondtúrásokat kapával, gereblyével, lapáttal eltérgetjük, nagyobb gazdák rétgyalával járatják meg. Ennek elvégzése után ha nem is minden évben, de legalább minden második évben megtrágyázzuk a már említett trágyákkal. A trágyázást azonban ha idő van rá, már az ősz vége fele elvégezzük. A trágyázás után leboronáljuk a kaszálókat lánaboronával, vagy annak híján könnyebb vasboronával. Ezt azért tesszük, hogy a borona felszaggassa a mohákat, zuzmókat, melyek csak kárára vannak a nemes fűféléknek. A felszaggatott mohát és zuzmót összegereblyéjük, amit arra alkalmas

helyen komposzttrágya készítéséhez használunk föl. A boronálásnak az a nagy haszna is van, hogy a föllazított talaj nem engedi a talajnedvességet könnyen elpárologni, kapálást adtunk a kaszálóknak.

Azt a rossz szokást, hogy a kaszálókat Szent György napig legeltessük, teljesen elvetettük. — Gondozott és kellő időnként trágyázott kaszálóinkon rendszerint terem annyi takarmányunk, hogy nem vagyunk kényszerítve arra, hogy Szent György napig jóságainkat legelőre boesássuk, mert már van a szintén jól gondozott legelőinken annyi fű, hogy azon jóságaink bő legelőt kapnak. — A mi falunk határában ősszel se jár a jóság nedves időjárás mellett a kaszálókon, még pedig azért nem, mert a legelő jóság a nedves időben összetapossa a kaszálót. A föllazult nedves talajon mélyen besüppedő kőrmök elszaggatják a növényzet gyökereit, azonfelül úgy összetapossákká a kaszálókat, hogy különösen a kissé lejtős helyeken nem hatolhat az eső és hő a talaj mélyébe, hanem lefolyik róla. Már pedig azt tudjuk nagyon jól, hogy ha nincs téli nedvesség a földben, gyenge szénatermést várhatunk.

István bá: Kedves János barátom! Már eddig is olyan megszívlelendő dolgokat beszélt el nekem ez alatt a rövid idő alatt, hogy azokból sok hasznosat tanultam öreg létemre is, azt mondja meg nekem, mi az oka annak, hogy a mi falunk határában elterülő, mérsékelt lejtőn álló úgy nevezett „szénafű” nem terem jóféle és elegendő széna. Ezeket a szénafüveket csak egyszer szoktuk kaszálni és azt is elég későn, rendszerint aratás után, mert sarjút ott rendszerint nem kaszálhatunk, ha csak valami rendkívüli jó időjárás nincs. Ezek a szénafüveken termett széna nem fog a jószágon, inkább romlik, mint javul, mikor azt etetjük vele. Azonfelül több marad izéknek, mint amennyit megesszik.

János gazda: Ez attól van kedves István bátyám, hogy a szénafüveket se gondozzák kellőleg, nem trágyázzák kellőképen, tehát sokat nem teremhet. — Hogy az ott termett széna nem jó, nem fog a jószágon, attól van, hogy mindig későn kaszálják. A mi falunk határában a kaszálókat akkor kaszáljuk, mikor legjobb virágában vannak azok a fűfélék, amelyekből a legtöbb és legjobb széna kerül. Ha akkor kaszáljuk a fűvet, mikor az már megsárgult, magvát megőrlötte, már csak szalmaszámba számíthatjuk azt, mert a legtöbb, a jóságot tápláló anyagot a fű magtermésre használta föl, tehát a fű szalmájában már csak nagyon kevés olyan tápláló anyag maradt, mely a jóság táplálkozásához szükséges és fontos. Azt nagyon jól tudjuk, hogy a szemes életet termő növények szalmájával tartott jóság nem javul, hanem lesoványodik. A szénafüveken meg egyáltalán a későn kaszált füvekből készült széna már csak szalma értékű, mert a magtermelésre felhasználta tápláló anyagok a magtermésre használtatván föl, értéktelenné lettek, amennyiben a fű magva, mely értékes táp-

anyagot tartalmaz, a szénakészítés és behordása, valamint annak elraktározása alkalmával a szénából kihull, elkallódik s a gazda számára megsemmisül.

István bá: Amint látjuk, az áldásos eső még nem akar szünni, még nem indulhatunk haza felé. De sok olyan hasznosat hallottam már is Kelmed szájából, hogy akár reggelig is elhallgatom bőséges tanácsait, utbaigazításait. Még egy kérdésem volna Kelmedhez, mert tudom, hogy mint gazdasági iskolát végzett és sokfelé járt, sokat tapasztalt és látott ember talán arra nézve is tudna tanácsot adni. Van nekem egy jódarabocskó sík fekvésű rétem, melynek egy nagy részében csak sásos és kannamosós szőna terem, amit tudvalevőleg a lábas jószág nem szívesen eszik. Akármilyen száraz idő jár is, az mindig nedves, sőt, esős időjárással valószínűs tőszág képződik rajta. Hogyan lehetne azt jóvá tenni?

János gazda: Annak a kaszálónak az a baja, hogy az *altalaja* olyan földnemből áll, mely a vizet nem engedi a föld mélyébe leszivárogni, hanem túlságosan nedvesen tartja a talajnak azt a részét is, amelyben a jobbféle fűvek megélhetnének, de a vizes talajt kedvelő sás, káka, nád, kannamosó megélnék rajta, amelyek pedig nem valami értékes szénát szolgáltatnak. Az ilyen túlságosan vizes, nedves kaszálókat megjavíthatjuk és jóféle fűvek termelésére tesszük alkalmassá az *alagesővezéssel*. Az alagesővezetés azonban kisebb birtokokon költséges és mérnöki munkával jár, de mi kisebb birtokosok úgy segítünk magunkon, hogy kellő mélységű árkokat ásunk az ilyen vízenyős helyről kiindulva az ut, vagy más egyéb vízlevezetéshez szolgáló már meglévő árokig, hogy azon a fölösleges víz lefolyhasson. Ha egyébként nem lehet, hát közös akarattal a szomszédos birtokokkal, mert bizonyára azoknak is van azon a tájon olyan vízenyős kaszálója. Hogy azonban a vízlevezető árokkal ne apadjon a kaszálónk területe, az árkokat ne hagyjuk nyitva, hanem rakjunk az árok fenekébe végig kötőrmeléket, vagy annak híján faágakat vagy 30–40 cm. magasságban, földeljük be ismét. Így a kötőrmelék vagy faágak között a fölösleges víz leszivároghat, a vízenyős réteket könnyű módon kiszáradva ott már nemesebb fűvek telepednek meg, a sás, káka, kanna eltűnik.

Láttam egy gazdasági kiállításon, ahol a kiállító bemutatta azt, milyen minőségű szénát termelt a kaszáló az alagesővezetés előtt és után. Az alagesővezetés előtt csupa sás, káka és kannamosóból állt a szőna, az alagesővezetés után pedig egy szál se volt belőle, hanem csupa nemes, jóféle fűből állott az.

Ha pedig a vízenyős hely kaszálónk olyan részében van, hogy azt nem vagyunk képesek árokkal vízmentessé tenni, van egy mód, mellyel a vizet levezethetjük. Ez abból áll, hogy kikeressük annak a vízállásos helynek a legmélyebb pontját és ott legalább egy 30 cm bőségű lyukat furó föld-

fúróval átfurjuk a vizet *átmeresztő* földréteget olyan mélységig, amíg a furó egy *vízátéresztő* réteget elért. Ilyen vízátéresztő réteg lehet a homok, kavics, tőzeg, kőtörmelék. Ha azt megkaptuk, a furt lyukat töltjük meg kőtörmelékkel, kavicssal, durva homokkal, hogy azon át a kaszálónk ezen pontján meggyülemelni szokott víz leszivároghasson. Ezt a műveletet természetesen csak abban az esetben tudjuk haszonnal eszközölni, ha a vizet átmeresztő földréteg nem nagyon vastag, mert ha az, akkor a munka oly sokba kerülne, hogy nem állna arányban az elért haszonnal.

István bá': Amint látszik, már eláll az eső, indulhatunk haza felé. Nagyon köszönöm kedves János barátom a jó-tanácsokat. Az igazat megvallva, olvasunk mi otthon ilyen és hasonló tanácsokat a „Magyar Nép” című ujságból és a „Népnevelés” című folyóiratból, de a legtöbben azt tartjuk, hogy az ilyesmit úgy gondolják ki az ujságírók, de mikor ilyeneket egy magamfajta gazdaember szájából hallok, bizony azokat el is hiszem és meg is fogadom a jótanácsokat.

János gazda: Hát hiszen a mi falunkban is sokan így gondolkoznak, jobban mondva: csak gondolkoztak, de amióta már néhányan jártunk a falunkból a gazdasági iskolába, meggyőződünk arról, hogy a könyvekben és ujságokban írtak nem közönséges *mesék*, mert az iskola gazdaságában azok szerint dolgoztunk és meggyőződünk arról, hogy a könyvekből tanultak a valóságnak megfelelőnek és ahogy nekünk, tanulóknak annak idején az igazgató ur is elmondotta, azokat a hasznos utbaigazításokat olyan emberek írják, akik azokat kipróbálták, gyakorlatilag tapasztalták, hosszas kísérletek után hasznosnak látják, azon célból írják meg a könyvekben és ujságokban, hogy azokból mi, falusi gazdák tanuljunk, hasznunkra fordítsuk ne csak a magunk, de a közjára is.

István bá': Ezek az utóbbi mondásai azt a gondolatot érintették meg az én már ösz fejemben, hogy én is elküldöm unokámat, aki most már 16 éves, a gazdasági iskolába, hadd tanuljon az is meg okoszerűen gazdálkodni, mert bizony amint a Kend szavaiból is látom, ott sok hasznosat lehet tanulni, tapasztalni.

János gazda: Bizony István bá', azt nagyon okosan teszi, mert ma már az olyan gazdálkodással, amilyent mi a régi *öregektől* tanultunk, nem tudjuk kis gazdaságainkat fenntartani, a folyton fokozódó közterheket, adókat fizetni, viselni, a folyton dráguló ruházatunkat és egyéb szükségleteinket fedezni. Törekednünk kell tehát minél többet és minél jobbat, szebbet termelni, amit csak úgy érhetünk el, hogy szakítsunk a régi, idejét multa rossz szokásokkal, tanuljunk és dolgozzunk okoszerűen, hogy boldogok lehessünk. Felejtjük el azt az általános közmondást: „Ha jó volt a nagyapámnak, nekem is jó lesz”.

Az Isten áldása legyen velünk! Jó egészséget!

Jobb adni, mint venni.

Kedves Barátom!

Hozzám írott soraiddal nagyon megörvendeztetél, mert kiérzett minden szavából az őszinteség és az irántam táplált bizalmad. Engedd meg azért, hogy most én is ilyen őszinteséggel és bizalommal írjak neked arról a kérdésről, mely levelednek lényegét, úgy szólván egyetlen tárgyat képezi.

Azt kérdezed tőlem, hogy miért kellett új istentiszteleti rendtartásunk egyik pontjaként beiktatni minden istentisztelet alkalmával az *adakozásra való felhívást*? — „Unalmassá válik — írod leveledben — a gyülekezetben az adakozásra való folytonos serkentés. Hiszen van ma az adakozásra — folytatod tovább — úgyis elég alkalom, mikor alig múlik el tőlünk nap, hogy templomra, iskolára, vagy a maguk nyomorának az enyhítésére be ne kopogtatna házunknak ajtaján egy-egy kéregető. Beleláradunk már a sok adakozásba, Kórház, Arvaház, Diakonissza intézet, kül- és szórványmisszió, meg mit tudom én, hogy hányféle intézményünk van még, amelyekre állandóan kéregetnek a papok. Nem jut eszükbe, hogy mi is szegények vagyunk és nincsen miből folyton adakozni!... Egyszerűen kikelsz a sok adakozásra való felhívás miatt és egyetértesz azokkal, akik azt mondják, hogy ha kell az egyháznak az anyagi támogatás, hát rendezzen műkedvelői előadásokat, táncmulatságokat. Azokra mindenki szívesen áldoz és ebből az áldozatból szép összeg jut a különböző, nemes célokra is.

Ezek a kérdéseid és ez a meggyőződésed. Előre bocsátom, hogy nem értek veled egyet és ezért az aláb-

biakban meg is kísérlem, hogy fel fogásod megváltoztatására bírjalak. Es már most kérek arra, hogy ha álláspontod helytelenségéről meg tudtalak győzni, úgy levelem alapján légy te is szószólója saját gyülekezetedben, református hittestvéreink előtt annak az általam már most leszögzendő igazságnak: *Adakozás nélkül nincsen igaz keresztyén élet!*

Tudjuk a vallástörténelemből, hogy az ember valósi életének legősibb, mondhatni egyetlen megnyilatkozási formája az áldozat volt. Az ember mintegy ösztönösen érezte az áldozatnak szükségyszerűségét. Ennek az áldozatnak a célja, a maga ősi formájában vagy az, hogy a haragvó szellemnek (telsőbb hatalomnak, Istennek) bosszuját az ember magától eltávoztassa, vagy pedig, hogy annak támogatását, segédelmét a maga számára megnyerje, biztosítsa. Az áldozat ebben az alakjában kizárólagosan az emberi öncélúságnak szolgálatában áll. Az áldozatnak már egy magasabb, tisztultabb jelentkezése az, amikor az ember az Istentől nyert javakból *hála-köpen* vizs ajándékot az Isten számára. Kain és Abel a föld terméséből, illetve a juhok első fajzásából viszi áldozatát az Úr elé. (I. Móz. IV. 3, 4) Még több és értékesebb tartalmat kölcsönöz az áldozatnak a zsidó vallásos fel fogás. Ennél már jelentkezik az ember büntudata. Az ember bűnével megbántotta a Jehova Istent. A főpap által, az évi engesztelés ünnepén bemutatott áldozattal ezt a megbántott, haragvó, bosszúálló Istent akarja megengesztelni a bűnös ember. (III. Móz. XVI. 34.)

Szükségtelemnek tartom, hogy részletesebben foglakozzam még a különböző pogány, de főként a zsidó vallásban gyakorolt étel-, ital-, égő- és véres áldozatokkal, s azoknak céljával. Ehelyett inkább rámutatok mindjárt arra a legtökéletesebb áldozatra, amit már nem az ember hoz az Istenért, hanem az örökkévaló, kegyelmes, mennyei Atya bűneiből megváltott gyermekeiért, amikor megmérhetetlen és megérthetetlen szeretetéből egyszülött fiát, az Úr Jézus Krisztust adja oda áldozatul a kereszt kinjain át a halálra.

Ennek a legtökéletesebb áldozatnak kell most már telé bresztenie minden hívő, keresztyén embernek lelkében azt a vallásos meggyőződést, hogy ha a szó betűszerinti értelmében a keresztyén embernek nem is kell többé áldoznia, de oda kell adni egész életét minden javával együtt annak az Istennek, akitől az ember földi életében boldogulásához minden jót megnyert, örökkévaló életére pedig ingyen kegyelemből, hit által a Jézus Krisztus érdemeért váltáságot és üdvösséget kapott. És ebből a meggyőződéséből kell fakadnia ama másíknak, hogy igenis a keresztyén ember vallásos életében, annak

külső jelentkezési formájában: az istentiszteletben épen úgy helyet kell foglalnia az adakozásnak, mint ahogyan helyet foglal abban az éneklés, imádkozás, igeolvasás, vagy magyarázás és a szakramentumok kiszolgáltatása.

Nehogy azt mondd azonban kedves Barátom, hogy amiket eddig elmondottam, vagyis irtam neked, csak emberi bölcselkedés, reámutatok most arra is, hogy az adakozásra nézve mit tanít a Biblia. Hiszem, hogy szentkönyvünknek e kérdésre tartozó igazságait, mint jó keresztyén ember, magad is elfogadod.

Mikor Keresztelő János a megtérés evangéliumát hirdeti a pusztában és kemény beszédének hatása alatt az őt hallgató sokaság azt kérdezi: «Mit cselekedjünk tehát?» — Keresztelő János így válaszol: «Akinek két köntöse van, adja annak, akinek nincs és akinek van eledele, hasonlóképp cselekedjék.» (Lk. III. 10. 11.) — Megváltó Urunk hegyi beszédében így tanít: «Mindennek pedig, aki tőled kér, adj.» — «Adjatok, néktek is adatik.» (Lk. VI. 30. 38.) Pál apostol a rómaiakhoz írt levelében ezt írja: «Ha éhezik a te ellenséged, adj ennire, ha szomszujhozik, adj innia.» (Róm. XII. 20.) A zsidókhoz írt levél XIII. részének 16. versében ezt olvassuk: «A jótékony-ságról pedig és az adakozásról el ne felejtkezettetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.» — «A szentek szükségére adakozók legyetek» köti szívükre a rómaiaknak ugyancsak Pál apostol. (Róm. XII. 13) Majd a gazdagokhoz intézett parancsában így inti azokat: «Legyenek szíves adakozók.» (I. Tim. VI. 18.) De nemcsak az ilyen, vagy ezekhez hasonló bibliai helyek idézésével lehet az adakozásnak a keresztyén életben Isten által megkövetelt szükségességét bizonyítani, hanem magának a teljes Írásnak tartalmával. Ugyanis aki ismeri a Szentírást, a Krisztus evangéliumát és különösképen a Krisztus életét, az előtt teljesen világossá lesz az, hogy az adakozás annyira hozzátartozik a keresztyén ember életéhez, hogy anélkül Isten gyermekeihez, választottaihoz illő életet nem élhetünk. A Jézus előtt megjelenő gazdag ifjunak történetében félremagyarázhatatlanul kifejezésre jut ez az igazság. Jézus ugyanis a törvényt különben betartó gazdag ifjunak ezt mondja: «Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el vagyonodat és oszd ki a szegényeknek és kincsed lesz a mennyben.» Mikor pedig erre az ifjú elszomorodik, Jézus így szól tanítványaihoz: «Bizony mondom néktek: a gazdag nehezen megy be a mennyek országába.» (Mt. XIX. 16—23.) Vagy amidőn Zakeus a hozzá betért Jézus előtt így nyilatkozik: «Ime minden vagyonomnak a felét a szegényeknek adom...» Jézus azt mondja erre: «Ma lett üdvössége e háznak» (Lk. XIX. 8, 9). Maga Megváltó Urunk pedig egész életével arról

tesz bizonyosságot, hogy az Ő élete az övéért égő szeretetnek szolgálatában áll. Lehajol a nyomorúthoz, visszaadja egészségét a betegnek, életét a megholtak és végső fokon a saját életét áldozza fel e bűnös világnak bűnös gyermekeért.

Ez az azonban, kedves Barátom, ami a ma élő keresztyének nagy többségének nem jut eszébe akkor, midőn az egyháznak Istenországáért folytatott munkájához szükséges legparányibb áldozattól is elzárkózik. Mennyiben valósul meg a ma élő keresztyén embernek életében a Pál apostol kívánsága: •Kérlek azért titeket, atyámfiai, az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteket. (Róm. XII. 1). Bizony, bizony nagyon kevés keresztyén válaszolna ma erre az apostoli kívánságra így: megcselekedtem Uram! Kevés, mert ennek a felhívásnak teljesítése önmegtágadást jelentene, már pedig a mai önző, csak önmagának és csak önmagáért élő ember mindenre képes inkább, mint arra, hogy magát tagadja meg. Ki ismeri ma el komoly alázatossággal a Szentírás ama tanítását, hogy minden javunkat az Istentől nyertük (I. Kor. IV. 7). Istennek ajándékai azok, melyekkel nekünk földi életünkben sáfárkodnunk kell az Ő dicsőségére s amiket Isten egykor tőlünk számon is fog kérni. (Mt. XXV. 19). Megvalósíthatatlan életfelfogás ez — fogják erre mondani sokan. De mennyire rácáfol erre a meggondolatlan kijelentésre az ő keresztyének élete. Ez az igazán Krisztusba oltott, Isten akarata alá rendelt élet. „Mindenük köz vala és jószágukat és marháikat eladogatták és szétosztogatták azokat mindenkin, amint kinek-kinek szüksége vala. — Mert szűkölködő sem vala ököztöttük senki, mert valaki földet, vagy házak birtokosai voltak, eladván, elhozák az eladottak árát és letevék az apostolok lábainál: aztán elosztattott az egyesek között, amint kinek-kinek szüksége vala.“ (Aplcs. II. 44, 45, IV. 34, 35). Tévedés volna azonban a keresztyéneknek ebből a cselekedetéből arra következtetni, hogy itt egy átélé erőszakkal végrehajtott birtokfelosztásról, vagy kommunista vagyonszétosztásról volna szó. A világért sem! Amikor így cselekedtek azok az első keresztyének, ezzel csak annak adták tanúbizonyosságát, hogy ők minden javukat valóban az Isten ajándékának tekintették és azokat az Isten legnagyobb parancsa: a szeretet követelménye szerint használták fel. Ezért nem volt előttük még életük sem drága, azt is kész szívvel tették le a Krisztus lábaihoz, ha a császár szobrok előtti áldozással hitük megtagadására akarta őket kényszeríteni a zsarnoki önkény. Vak rajongás — mondják erre a rideg észemberek. Am legyen! De ez a vak rajongás még mindig van any-

nyira tiszteletreméltó, mint amennyire megvetendő a csak a maga hasznát néző és csak a maga anyagi jólétét hajhászó mai ember cselekedete, aki, mert egyháza valami áldozatot kívánt tőle, avagy mert más érdeke kívánta így, megtagadja ősei hitét és vallását, mint valami ócska rongyot dobja el magától. Vajjon bele tudna-e nézni az ilyen fajsúlytalan, református keresztyén ember arcpírulás nélkül a mi református hithőseink, nagy elődeink életének tükrébe? A börtönről-börtönre hurcolt, halálra ítélt, de hitét soha megtagadni nem tudó nagy reformátorunk: Dévai Biró Mátyás, a törökrabságban véresre vert Szegedi Kiss István és a minden képzeletet felülmúló szenvedéseken kesztülment gályarabok élete örök mementóként kellene, hogy odavetítődjék az ilyen ingatag, téreglelki, törpe utódoknak a lelki síkjára. Vagy ezeket az örök tényben tündöklő, hitükért minden áldozatra képes hithőseinket is el lehet intézni egy nyegle kézlegyintéssel, hogy ők is csak rajongók voltak! És rajongók mind, drága országrészünk nagy fejedelmei: Bocskay István, kit korábban a magyarok Mózesének neveztek, aki előtt az élet és annak minden java csak anynyiban jelentett értéket, amennyiben, mint Isten által adott eszközökkel a jövőt és Isten dicsőségét lehetett munkálni. Bethlen Gábor, aki életének végén igazi, hívő lélekkel tesz bizonyosságot arról, hogy minden előmenetelét, győzelmeit, dicsőségét egyedül Istennek köszönheti és aki Isten iránt érzett mélységes hálaként alapítja meg a gyulafehérvári, ma nagyenyedi bíres iskolát, hogy annak falain belül neveljék fel a jövő számára a református hitnek, tudománynak harcos katonáit. I. Rákóczy György, aki az Új-testamentumot harminckétszer olvassa el s hogy élő hitének külsőképen is kifejezést adjon: iskolákat emel, s falvainak népét énekeskönyvekkel látja el. Ugyebár ők is csak rajongók voltak! Csodálatos, hogy mire nem képes az önbűnét takargatni próbáló ember. Azt elismeri, hogy hősök, kik hazájukért áldozták életüket a harcmezőjén, de azokat, kik Isten országának szent ügyéért áldozták oda minden javaikat, sőt életüket is, azokat csak mint rajongókat könyveli el megbillent mérlegű lelkenek büntöltös lapjain.

Ez igazi nagy férfainknak áldozatos életén kívül felidézem még egyházunk történetéből két nagyasszonyunknak a jó kedvű adakozásra példát adó életét. Lorántffy Zsuzsánnának, I. Rákóczy György hitvesének nevét említem először. Ez a fejedelemasszony az élő hitnek, a nem kérkedésből, nem az elismerést hajhászó, hanem csak Istenországának ügyét szolgáló irgalmas cselekedetek gyakorlásának volt igazi királyasszonya. Fejedelmi bőkezűséggel osztogatta javait ott, ahol épen

szükség volt rá. A Rákóczy-uralom alá tartozó területen alig volt gyülekezet, iskola, szegény pap, tanító, vagy tanuló diák, aki az ő áldott kezének ajándékaiban né részesült volna. Ő alapította Sárospatakon a máig is fentálló főiskolát. Másik nagyasszonyunk Bethlen Kata grófnő, akit Arva Bethlen Kata néven emleget a történelem, azért, mert életében elszenvedett sok próbáltatása mellett az Isten azzal is meglátogatott, hogy férjét s minden gyermekét visszakérte tőle. És ez a nagyasszony a súlyos keresztek alatt is boldognak vallotta magát akkor, ha egyházáért s annak intézményeiért áldozhatott. Szembeszáll rokonaival, midőn ezek földi javaiból álnok kézzel ki akarják torgatni, de csak azért, hogy annál többet tudjon áldozni Urának, Teremtőjének szent oltárain. Ez egyházukért, hitükért, Istenükért élő és áldozni tudó nagyjaink mellett, ki tudná felsorolni a múltból azoknak az áldott lelkeknek nevét, amelyek itt is, ott is felvannak jegyezve egy egy gyülekezet életének történetében adakozásokkal kapcsolatosan. Vannak ezek között az adakozók között gazdag főurak, földbirtokosok, szegény hivatalnokok, iparosok és kérges kezű földművesek. Különböző osztályosai az életnek, de a lélek mindenkinél ugyanaz, mert Istenért és egyházért adakozni tudó lélek mindenik.

Igy beszél kedves Barátom, hozzánk az adakozásról a múlt. Most pedig lássuk a jelent. Hangoskodó tömeg áll vasárnapon, igehirdetés után, a templomajtó előtt. Már megint adakozunk! Ma templomra, holnap iskolára, kórházra, tűzkárosultaknak. Hát ki bírja ezt? Folyton adni és adni, de hát miből? ... És feleletként megszólal a templomtól alig száz lépésnyire levő bálházból a víg kurjantásoktól kísért muzsika. Szekér döcög végig a falú utcáján, olyan keserves sirással nyöszörög a kereke. A szekeren egyházi adóban lefoglalt tárgyak olyan lelkünkbe markoló némasággal kiáltják: szomorú jelennek szomorú jele, reménytelen jövő fekete tejfája!

— A jótékony Nőegylet egyik tagjának háza ajtaján alázatosan kopogtat egy szegény öreg asszony: Nagy beteg a lányom, sürgős orvosi segítségre van szükség, könyörgöm adjanak egy kis segílyt.

— Most épen nincs pénzünk, — hangzik a válasz. Ma este lesz azonban épen egy jótékony célú táncmulatságunk, jöjjön majd reggel, akkor már biztosan lesz pénz, abból majd adunk ... Ki tehet róla, hogy a jótékony célú táncmulatságból a hajnali órákban hazatérő, vidám bálozók útja egy halottját sirató szegény, öreg asszony ablaka előtt viszen el. Nem folytatom tovább. Elfordulok és fordulj el te is kedves Barátom, korunk egyháziatlanságának, szeretetlenségének e szomorú képeitől, mert

láthatsz mást is. Még vannak arany porszemek egyházunk történetének jelenében is, melyek a letűnt múltnak lelki fényességét tükrözik vissza. Szorgos kezek köveket, téglákat hordanak össze. Verejtékezve, de örömtől sugárzó arccal. Templom épül, iskola, vagy kulturház emelkedik emberverejtekből, retormátus lelkek áldozatából. Amott asszonyok indulnak munkába. Az egyik csoport ételt viszen az egyház szegényeinek, a másik vigasztalást Jézus nevében a gyötrődő betegeknek. Bogárhátú házak imádságos csöndjében szombatesténként pénzdarábok koppannak papir perselyek alján, hogy egy árvánk könyvét töröljék le, vagy egy hittérítőkötjuttassák közelebb Isten nevében vállalt munkájának céljához. Legények, lányok, mosolygó gyermekek serege vallásos összejöveleken szaval, énekel s a befolyt perselypénzt a jó édesanyának, egyházuknak ajánlja fel. Ezeknek láttán öröm és hálaéneklés csendül meg ajkainkon és Istenben bízva bizó hittel tekintünk jövőnk felé. Allj a velünk örvendezők közé te is kedves Barátom, hagyd ott az adakozás miatt zugolódo, szűkkeblűek csoportját. Légy áldozatra-kész tagja egyházunknak. Adakozzál, de ne azért, hogy adományod »hirlapilag nyugtáztassék«, hanem hálaadással mennyei Atyád kegyelméért, mely arra segített, hogy te adhatsz és nem a te számodra kell embertársaidnak adakozniok, mert »jobb adni, mint venni!« (Aplos. XX. 35).

Szeretettel köszönt

őszinte barátod :

Fodor Béla.

A visszautasított adomány.

Spurgeon eleveníti fel egyik predikációjában a következő esetet. Bizonyos Fuller A. nevű keresztyén körutrá indult, hogy a missziói munka javára gyűjtsön. Bekopogott egy régi jó emberéhez. Ez hallva, hogy miről van szó, ezt mondta: »No András, hát a te kedvedért adok 100 márkát.« A gyűjtő, nagy meglepetésre — visszautasította a pénzt. Az adakozó értelmetlenül nézett Fullerre, de kevés gondolkodás után kitalálta a visszautasítás okát. Majd a tárcájába nyulva megkértszerezte adományát e szavak kíséretében: »Miattad 100 márkát akartam adni, de a Krisztusért 200-at adok a misszióra.«

Ne a gyűjtőért adjatok, hanem a Krisztusért, akinek nevében kopogtatunk a házatok és a szívek ajtaján!

Nagy Lajos versei.

Új hiten.

*Napimádó keletről jöttem,
Pogány hitem ott törtem össze,
Konokságom a bűnbánatnak
Jordán vizében megfürösztve.*

*Tudatlan és esendő voltam,
A sorsom akkor így akarta,
Nem láttam a Sion hegy ormát,
Az olajfákat kőd takarta.*

*De jött a Szó és hűlt a Manna,
A Sinai csodásan fénylett,
Kettéhasadt az ég kárpitja
S az ígéretből szent törvény lett.*

*És szólt az Isten : „Én vagyok csak !
Rajtam kívül, oh, senki sincsen.
Az élet és a fő vagyok ma
S remény a fáradt rabbilincsen.*

*A szenvedőknek égi dicsfény,
Beteg szívekre gyógyító ír.
Örök ige, mit új lapokra
Már maga a Mindenható ír.”*

*Azóta útam bizva járom
És bennem égi vágyak kelnek.*

*Megittasult öreg zsoltárok
Szivemben új dalt énekelnek.*

*És felkent szám örömhírt hirdet,
Kezemben új hit égi könyve
S megadással hajtom le főmet
Az engesztelő szent küszöbre.*

Megbékélés.

*És elcsitul a szörnyű vész,
A béke visszatér a mélybe.
A rámosolygó ég alatt
Jézus hajol a víz fölébe.*

*Tekintete, mint égi fény,
Merőn siklik a tájon végig.
A pálmák alja már virrad
S a messze hegység újra kéklik.*

*Oh bűvös szer e szent mosoly,
Ez égi szem, e szent tekintet.
A menny dicső körébe von
És nyugalomba ringat minket.*

*Mi annyi bűnt és bajt okoz:
A bűsz harag, a szó, a láрма,
Hol megjelen, mind elcsitul
Az ő szelíd, hívó szavára.*

*És felderül a könnyes arc,
A bánat elsimul a mélyben.
A fátyolos szem felragyog
És újra süt a nap az égen.*

A zsibói ref. egyház története.

Zsibó a Szilágyság délkeleti sarkában fekszik. A Szamos völgyén lefelé haladó utas itt hallja a Szilágyszoónoki Egyház-megye területén az első kálvinista harangszót.

Lakóainak számát tekintve nem tartozik a nagy községek sorába, de volt idő, amikor oppidumnak — városnak emlegették a régi írások szerint. Van tehát alapja annak a tréfás szólás-mondásnak, mely azt tartja Zsibóról, hogy «ez a falu — város». A zsibói ember ma se tartja magát «falusinak» s bizony megsértődne, ha lálekozálan idegen annak nevezné.

A helység neve a régi írásokban különböző változatokban fordul elő Chybur (1205), Sybo (1423), Zybo (1460), Sibo (1545), Sibo oppidum (1582) és végül Zsibó — Jibou.

Mivel fontos útvonalba esett Zsibó, az élénk forgalom a Szamos mentén már a régi időkben ismertté tette. Erdély kapuja előtti fekvése sok történelmi esemény részesévé tette.

Szemben a községgel, a Szamos jobb oldalán, mint hatalmas piramis emelkedik a Rákóczihegy. Ugy néz le a Szamos völgyére, mint valami óriás őrszem. Ha tudna beszélni, bizony sok mindent elmondana a leltűnt évezredekről. Szeme előtt állott a hatalmas római birodalom egyik fontos erődtítménye, Dácia északnyugati sarkában a «Porolissum». Így mindennap láthatta az erős római seregek ragyogó sisakos vitézeit. Látta a népvándorlás elvonulását, Attila hűn vitézei után a honfoglaló magyar seregeket; Tuhutum vezér délceg magyarjait, tatár hordák pusztító hadait, majd a török idők keserves szenvedéseit. Látta a nagy Rákóczit, amint szerencsétlen zsibói csatája után Erdély felé vette útját hűséges kurucjával és szemtanúja volt az 1848—49-es szabadságharc egy gyászos eseményének, a zsibói fegyverletételnek is.

De sok vér hullott erre a földre, mennyi porladó esoni nyugszik itt szerte-széjjel! Ezek tanítanak meg minket arra, hogy milyen drága nekünk itt minden göröngy.

A XV—XVI. század folyamán a kusalyi Jakcsi család birtokához tartozik a község, de 1584-ben a Wesselényi Ferenc tulajdona lesz Sybo.

Ettől az időtől kezdve a magyar történelemben oly kiváló szerepet betöltő Wesselényi család irányítja Zsibó történetét. Az egyház keletkezésének éve: 1582.

A templom

1658 TATAROK

1701 RAKON. 2000 fel.

jóval korábbi eredetű, valószínűleg a 13. századból való, de csak a „kis templom” nevű rész az eredeti épület maradványa. Ezt igazolja a papi szék mögött az a kis, csücsíves, befalazott ajtó is, ami hajdan sekrestye ajtónak szolgált, de két góthikus ablaka is egészen elűt a főbbi ablakok formájától.

Jelenlegi alakját 1749-ben nyerte, amikor a kegyes és egyházát áldozatos szeretettel támogató br. Wesselényi István és felesége Dániel Polixena a templomot renováltatták. Erről szól a főbejárat fölötti latinnyelvű felirat, melynek közepén a Wesselényi és Dániel család domborművű kettős címerpajza áll: »Oh mi Urunk, Istenünk! mindez a gazdagság, amit gyűjtöttünk, hogy néked és a te szent nevednek házat építsünk, a te kezedből való és mindazok tiéd, I. Kron. 29. r. 16. v. Mi a tiedet és a tőled valókat felajánljuk Néked, szolgálj Wesselényi István és szolgálód Dániel Polixena. Jóságos Fiaisten, Istennek Igéje, ki érettünk testet öltöttél és megfeszítettél, fogadd el kegyesen. Istennek Báránya, ki elveszed a világ bűnét, könyörögi érettünk. Egyedül Istené a dicsőség. Mi urunk, Istenünk! tekints a te népednek könyörgésére, mellyel e házban imádkozik: hogy a te szemeid e házra nézzenek éjjel és nappal, és haligasd meg a te népednek könyörgését a te lakhelyedből, a mennyből, és meghallgatván légy kegyelmes. I. Kir. VIII. 28—30. Ez a szent hajlék megújított és javított az örök üdv 1749 diki évében. Szentelj meg Isten minket a te Igédde! Mert a te Igéd igazság!

A szószék és az urasztala lapja zsigó, szürke alabástromból készült szintén a renoválás alkalmával. A kehelyalakú, gyönyörű, ritkaságszámba menő szószék, templomunk legértékesebb darabja. A szószék koronájának belső részén ez olvasható: »Készült és megújított az Isten Igéje szolgájának, György Adámnak és Salamon S. H. György iskolamester idejében 1749». — kívül pedig ez áll: — »Oh mily szépek az Evangélium hirdetőinek lábai, aki békességet hirdet és szabadulást prédikál». A korona tetején az Anyaszentegyházat ábrázoló pelikan-madár látható, amint fiait saját vérével táplálja.

A mennyezet négyzetes mezőkre beosztott, festett padlózattal, melynek közepén a sugárzó nap képe látható e körirattal:

•Feltámad ti néktek, kik az én nevemet félitek, az igazság napja: Mal. IV. 2. 1749•.

○ Az egyházközség történetében küzdelmes és véres időszak a 17-ik század. Zsibó állandóan ki volt téve a háboruskodásokkal járó szenvedéseknek és zaklattatásoknak, melyek ebben az időben bőségesen ismétlődtek. Kemény János 1660-ban ezt írja: »A török pusztításokban zsibóiak alkalmasint maradtak ugyan, de a falu mind oda. A több faluknak is, kiknek népe oda, faluja megmaradt, kinek faluja elégett, népe benn maradt. Ala pasa mellé tatár is érkezett. Zsibón 15 asszony s 5 leány veszett oda gyermekkel, szolgálkkal; Turbuczán, Rónán kevés maradt».

○ A zsibói vásárok is sokat szenvedtek ezekben az időkben a török-tatár rabló csapatoktól. A szegény népnek a vásárra hajtott jószágait gyakran elhajtották s még szerencse volt, ha a pusztta életét megmenthette a kárvallott vásáros.

Ezeknek a véres időknek emlékét örökíti meg az az egyszerű, háziszőtt kendervászonnal terített, melyre készítője piros fonállal ezt írta: »Pálfi Anna ata ez éneklő székre való kezkenő Istennek való buzgóságból, fogadást tévén Istennek, hogy Isten, ha kiszabadítja pogáni kézbe». A másik végére ez van írva: »Az Isten tisztességére valamit hagj tehetsége szerint, az mire az Isten segítette nagy jó kedvel. Az Isten házában szóló mesterek eleiben. Sibon N. M. Ann. D. 1669».

+ A torony falában van egy befallazott sírkő, melyen egy nő alakja látszik karján kis gyermekével. A megromlott felirat szerint Sombori Zsuzsánna és József nevű fiacskája nyugosznak itt, kik a hagyomány szerint, a török pusztításnak lettek az áldozatai. A Temetőbércen, melyet egykor nagy erdőség övezett, a hagyomány szerint a tatárjárás idejében elhullottakat temették el.

Az egyház soha se volt gazdag anyagiakban, de a patrónus Wesselényi család és a hívek áldozatos buzgósága biztosította az egyház fejlődését. A már említett Wesselényi István báró és felesége adományai után az idősebb Wesselényi Miklós báró nemes lelkű felesége, Cserei Heléna tett 1815-ben az egyház részére alapítványt, mely papi fizetésül szolgált. De a hívek is kivették a részüket mindig a teherhordozásból. Az ezerhatszázas évek elején, akinek öt kalangya búzája termett, minden házasember két-két kalangya búzával tartozott a papnak. Akinek öt kalangya zabja, az egy kalangya zabot adott. Akinek nem volt búzavetése, az egy véka búzával, és akinek zabja, az tíz denárral adózott. Az az özvegyasszony, akinek »cimborában» szántó fia és vetése volt, egész bérrel, az pedig, aki fonásból élt, három sing vászonnal adózott. A nőtelen szolgálénytől semmit sem követeltek. De ha anyjával lakott, szántott, vetett és örökösben élt, akkor egész bért vetlek rajta, ha mindjárt nőtelen volt is.

•Ezek felett négy-négy pénzzel tartozott minden bérfizető

ember. Az egyik malomból, hogyha az egész héten forgott, két véka búzát kapott a prédikátor, a másik vasárnap napnyugtától fogva hétfőn estig az ő számára járt, de a molnárt illető részt ki kellett adni s azután egy harmadot a rektornak. »Ha egy háznál hat, vagy hét atyafiak laktak is és egy kenyéren, mindamellett, ha házasok voltak, külön-külön bérrel tartoztak. Egy-egy boglya szénát minden emberre kiróttak; aki nem adhatott szénát, az 24 denárt fizetett.

A szombati vámért 118 forint járt, melynek harmada a rektort illette. A rektornak ezenfelül minden házas ember egy kalangya búzát és egy fél kalangya zabot, vagy pedig a búza helyett tizenheted fél pénzt és a zabért öt denárt, az özvegy asszony másfél sing vásznat és — ha »cimborában« szántó fia volt — félbért adott, mint a papnak. A földeknek kétszeri szántásával a hívek tartoztak, de a prédikátor magvával vetették be. Fát úgy a papnak, mint a rektornak bőven adtak. »A réteket kaszálják, gyűjtik és behordják idejében az eklézsiabeli emberek a parokhiára«. Szőlő is volt egy jó darab, melyet az eklézsia művelt, de az már pusztulásnak indult.

A zsidói ref. hívek — ezek szerint — igen dicséretre méltó módon áldoztak ezelőtt 300 évvel egyházukért.

A klenodiumok,

+ templomi kegyeszerék nagy része szintén a Wesselényi István báró és neje Dániel Polixena adományából vannak. Egy aranyozott kehely, melynek az alján ez a felirat van: »Adta volt a pohárt sokkal kisebb formában néhai Sibai István Deák annó 1623«. Felül a kelyhen körül ez van írva: »Isten ditsőségére készítették L. B. H. V. I. és L. B. V. D. P. annó 1751. Az Hálaadásnak Pohára, melyet megszentelünk a Krisztus vérével való közösülésünk. I. Kor. X. 16.«

Egy nagy ezüstitányér (»I. Kor. X. 12 A mi atyáink mindnyájan megkeresztelkedtek a ködben és a tengerben és mindnyájan egy lelki eledelt öttek műveiknek L. B. H. W. I. és L. B. D. P. 1750.«) Egy kisebb aranyozott ezüstitányér (»L. B. W. I és L. B. D. P. Anno 1751.«). Egy keresztelő kis ezüst kanna 1750-ből.

Egy nagyobb és egy kisebb urasztali terítő, a Dániel Polixena kézimunkája diszesen himezve arany és ezüstsálakkal. A nagyobb terítő közepén két angyal által tartott kör alakú mezőben zöld hegy, rajta a győzelem lobogóját tartó bárány és W. I. D. P. betűk. 1749-ből. Az idők folytán elavult terítők már régóta nem használtattak és mint műbecsű régiségek — valószínűleg — muzeumba helyeztettek el.

○ 1782-ből van egy kisebb aranyozott urasztali kehely a Cserei Heléna adományából

○ Újabb időből származó edények: Egy aranyozott kehely, öz. Nagy Sándorné sz. Keller Lina adománya és ugyancsak 18le egy aranyozott kis tányér 1904-ből. Öz. Tallér Istvánné

sz. Kovács Ilona 1913-ban egy ezüst keresztelő kancsót és hozzávaló tálat készíttetett.

Terítők

adományoztak:

1879-ben	Fekete Ferencné	3	urasztali terítőt,
1890-ben	Mészáros Jánosné		
	sz. Borbély Mária	1	" "
1895-ben	Soós Ferencné		
	sz. Szuhányi Kati	1	" "
1899-ben	Fehér Máriskó	1	" "
1904-ben	Szuhányi Józsefné		
	sz. Varga Juliánna	1	" "
1910-ben	Mátyus Beta	1	" "
1912-ben	Özv. Mészáros Ferencné		
	sz. Szuhányi Borbála	1	" "
1913-ban	Több asszony adományából	1	" "
			és orgona terítőt
1913-ban	Özv. Daróczi I. Jánosné		
	sz. Soós Zsuzsanna	1	" "
1915-ben	Daróczi K. Zsuzsa	1	" "
1915-ben	Dr. Vass Józsefné	1	" "
			1 szószék és 1 orgona terítőt
1920-ban	Borbély Jánosné	1	" "
1926-ban	Daróczi Ilonka	1	" "

A szószékre terítőt adtak: Cseh Miklósné sz. Salamon Anna és özv. Cseh Jánosné sz. Fiklusz Pepi.

Orgona elé terítőt adott: 1902-ben Borbély Erzsébet.

A szószékre és orgona elé terítőt adtak az 1926-ban és 1933-ban konfirmált növendékek. Özv. Lőrincz B. Istvánné sz. Mészáros Ágnes, — ki harangadományával is beírta nevét az egyház aranykönyvébe — 1935-ben búzakalászos himzéssel és aranyrojtal díszített értékes zöld bársony szószék- és orgona-terítőt adott.

Kehelyterítők: Szuhányi Kati 1 drb. és Szuhányi Mária 2 darabot.

Harangok.

1. Az egyház legrégibb harangjának történetét nem ismerjük, csak annyit tudunk róla, hogy 484 font súlyú és szép hangú volt, de 1805-ben már meg volt repedve és újraöntést igényelt.

A harangkészíttetés irataiból kitűnik, hogy az öntést Retegi Nemes Lázár Áron harangöntő mesterre bízta az egyház, aki Zsibón neki is fogott a nagy munkának, de háromszori öntés után se találta az Eklésia elfogadhatónak az új harangot, mivel sem a nagysága nem egyezett a régivel, sem pedig a hangja nem közelítette még csak meg se a régi harangszép szavát. Így panasolja ezt 1805-ben Lőrincz István kurátor

atyánkfia Középszolnok vármegye tekintetes Tisztségének a „Sibói Ekklesia Tagjai összességének” a nevében.

A harangöntőmester maga is belátván munkája sikertelenségét, rettegi vagyonát köti le biztosítékkul és negyedszer is neki fog az öntésnek, mely ez alkalommal végre is kielégítően sikerült Felirata: „A harang öntetett az Isten dicsőségére a Sibai ref. Ekle költségeivel 1806.” 2

Ez volt a régi, messzehangzó nagy harang, mely 1917. febr. 28-ig hívogatta a híveket.

3 Emellett a harang mellett volt egy régebbi, kisebb harang is, amiről csak annyit tudunk, hogy 48-ban elvitték „honvéd”-nek. Az 1848–49-es szabadságharc idejében a zsidói ref. egyház is elküldötte tehát kisebb harangját, hogy a híres, széklei ágyúöntő Gábor Áron kézdivásárhelyi műhelyében ágyuvá formálódjék s a szabadság harcosa legyen.

A szabadságharc után 1852. szept. 10-én foglalja el állását az új kurátor, Fejér József, aki azt indítványozza az egyházi gyűlésen, hogy a forradalom alatt elajándékozott kisebb harang helyébe egy újat kellene szerezni. Az indítványt a gyűlés nagy lelkesen el is fogadja s a harangot Pap Antal szatmári harangöntő mesterrel el is készítteti az egyház.

4 1853. január 18-án Szatmárról meg is érkezett az új harang s miután elfogadtatott, meghatározatlik, hogy „protestáns vallásunk szertartása szerint nagy innepélyességgel tétessen fel és az Anya Szent Egyházba azon alkalommal felszenteltesék”. Ezt írja az akkori egyházi jegyzőkönyv. Ez a mi mostani középső harangunk. Felirata: A Sibai ev. reformáta Ekklesia öntette maga költségén, 1853. Súlyja 310 font.

Volt még e két harang mellett egy nagyobb és egy kisebb, ócska, hasadt csengettyű is. 1898-ban az általános óhajnak engedve gyűjtést indított az egyház, hogy a csengettyűk anyagának felhasználásával egy harmadik kis harangot készíttessen. A gyűjtés eredménye 92 forint volt, amit kipótolt az egyház a temető jövedelméből 165 forint 46 krajcárra, mert ennyibe került a Kolozsváron Andrásófszki mester által készített 120 kg.-os kis harang. Felirata: „A zsidói Ev. Ref. Egyház Híveinek adakozásából”. 1898.

5 Amint a 20 év előtti időre visszaemlékező hívek tanúsítják, a három haragnak igen szép összhangjuk volt.

De a gyászos emlékü világháború a templomoktól is megkövetelte az áldozatot. Megjött a behívó a harangok részére is. Le kellett szállniuk a tornyokból, hol eddig Isten dicsőségére szólottak, hogy a háború gyilkos eszközévé változzanak.

1917. február 28-án reggel utoljára huzzák meg a nagy és a kis harangot; d. e. 10–12 óra közt leszerelte és ledobatta a tornyból a hadvezetőség megbízottja két harangunkat a jelenlévő hívek csendes könnyező búcsúja mellett.

6 Ezután csak a megmaradt középső harang egyedül hívogatta a gyászos idők vigasztalást keresők lelkeit.

De már egy év múlva mozgalom indult harangalap létesítésére. A zsidói ifjuság egy nyári mulatság jövedelmét, 2605 koronát ad e célra.

Az Egregyvölgyi iparvasut építése alkalmával az érdekelt gazdák kikötése alapján a bányavállalat az új harangra 7500 Leit adott. Az említett földtulajdonosok: gr. Teleki Béla, Salamon András, Lőrincz B. András, Mátyus András, Juhász Béni, Vig József, Kulcsár N. István, Kulcsár N. Béla, Molnár Ágnes, Székely Gergelyné, Szuhányi József, Szuhányi Bériné és Posztós Lászlóné voltak.

A 367 kg.-os harangot a bukaresti Spireanu cég készítette el teljes elimerésre méltóan 45 100 Lei árban. Híveink mellett Zsidó egész közönsége szeretettel járult hozzá a hiányzó 35.000 lei összegyűjtéséhez.

November 30-án volt az új harang ünnepélyes beszállítása a vasuti állomásról a templomudvarra. A felvirágozott teherszállító kocsit 6 pár gyönyörű ökör húzta, melyeknek szarván diszes kendők lobogtak a kocsi mellett pedig magyarruhás lányok mentek, utána a presbíterium s a hívek sokasága vonult zsoldárokat énekelve a meglevő egy harangunk hangja mellett.

A harangszentelési ünnep december 7-én folyt le lélekemelő istentisztelet keretében.

A harangkeresztapaságot Balla Lőrinc — kovácmester nyerte el 2500 lejes adományával.

Ezekután most már a hiányzó kisharang beszerzésének a gondolata került előtérbe, ami úgy valósult meg, hogy egy buzgó hívünk özvegy Lőrincz B. Istvánné sz. Mészáros Ágnes 1928-ban teljesen a saját költségén készíttetett egy 95 kg.-os kis harangot 17 000 lei költséggel és azt az egyháznak adományozta. A nagyharagnál leírt módon történt a kisharang behozatala és május 20-án ünnepélyes felszentelése is. Felejtetetlen és könnyekig megható volt az a perc, mikor a harang megáldása közben a toronyban megcsendült a kisharang kedves, vidám hangja s pár pillanatra rá nagyobb testvérei is megszólaltak. A zsúfolásig megtelt templomban szem nem maradt szárazon.

Igy segítette Isten a zsidói egyházat arra, hogy ismét három harang szép hangja gyűjtse a híveket az Isten házába.

Orgona.

Az 1800-as évek elején már volt a zsidói templomban orgona, de az idők folyamán használhatatlanná lett s ezért új orgona készítése vált szükségessé, melynek költségét Zsidó közönsége igazi szeretettel hozta össze. Ebben a munkában igen nagy érdeme volt br. Wesselényi Béláné ömértóságának, aki egy nyári és egy téli mulatság rendezésével tekintélyes összeget szerzett az orgona részére a lelkes ref. asszonyok közreműködésével. 1885-ben a kézdivásárhelyi Kollonics orgona-

készítő mester készítette el az új orgonát 1200 forintért. Közbejött akadályok miatt a mester csak 1887-ben jöhetett el Zsibóra, hogy az orgonát felállítsa, de hamarosan elkészülve a munkával, dec. 11-én már megszólalt az új orgona a hívek nagy lelki gyönyörűségére.

1917-ben az orgonasípok nagy részét is elvitték hadicélra, de 1923-ban a hívek áldozatosságából ismét pótolhattuk ezeket.

Toronyóra

is volt már régebbi időtől fogva, mely mutatta az idő múlását. Ezt bizonyítja az 1772. esztendőben a „Sibai Ref. Nemes Eklésia Betsületes kurátora, Fejér György ő kegyelme számadása”, melyben megemlíti, hogy 48 dénárért faolajat vett az óra részére.

De ez az óra az 1850-es évek elején „a régiség miatt már évek óta nem jár”. 1853. jan. 30-án tartott egyházi gyűlésen Fejér József kurátor indítványozza, hogy: „miután a toronyóra több évektől fogva áll, vagy megigazitassék, vagy új vé tessék helyébe”. Az indítványt a gyűlés elfogadja s a szatmári órásmesterrel készítteti el az egyház az új órát „1000 váltó pengő forintokért”.

A harmadik és jelenleg is járó toronyóra 1919 óta mutatja az időt, sőt az éjszakai járó kelőt nemcsak ütésével, de ragyogó számlapjával is tudja figyelmeztetni az idő múlására, mióta 4 villanygőz vetíti rá pazar fényáradatát.

A régi paplakás

1761-ben épült. Amint egy régi emléktáblán olvasható: „E paplakát méltóságos Hadadi Wesselényi István rendeletére az ő drága, szomorú özvegye L. Bárány Dániel Polixéna az eklésziával együtt kegyes versengéssel építtette. H. R. S. 1761.”

Ez a régi paplak 1886-ig állott. A 125 esztendő azonban nagyon megviselte s ekkor már szükségessé vált a régi lebontása és egy új ház építése. Csak nagy akadály volt most a költség hiánya. Veress Sándor tiszteletes azonban egy jó tervet adott elő az egyházi gyűlésen, szorgalmi munka bevezetését javasolja, hogy a hívek ne terheltessenek igen meg a rovattal. Ez pedig abból állana hogy a pátrónus-udvartól vállalon az egyház részaratást s annak a jövedelme több éven át fordítassék a paplak építésére. A lelkes gyülekezet egyhanguan elfogadja a javaslatot s határozattá válik, hogy minden család négy kereszt búzát tartozik évente aratni mindaddig, míg erre szükség mutatkozik. De még így is nehezen ment a szükséges költség megszerzése s csak 1886 végére készült el az új paplak a jelenlegi iroda kivételével, ami későbbi hozzátoldás.

A templom és paplak jókarbantartása mindig gondja volt az egyháznak s ha szükség volt rá, készségesen sietett a gyülekezet adományaival az egyházi épületek megújítására.

Igy nagyobb javítások voltak 1772., 1879., 1887., 1892-ben, amikor a torony csinos bádogsisakkal szereltetett fel. Ez alkalomból érdemes megemlíteni a Csehi Miklós és barátai tevékenységét, kik két alkalommal is rendeztek házbált a torony bádög födele javára.

1923-ban a még mindig zsindegyházas templom-szentélyt bádögfödéllel lájja el az egyház 21 000 lej költséggel

A szószerk feletti boltív megkasadása egy nagyobb javítást igényelt, de az egész templom egy alapos renoválásra várt. 1934-ben a pénzügyi viszonyok annyira megromlottak, hogy egyházunk vezetősége nem is meri egy nagyobb szabású munkálatra gondolni. De Nőszövetségünk, mely már 6 évi munkásságával sok elismerésre méltó tettet vitt végbe egyházunkban, a lehetetlennek látszó feladatot is fényesen megoldotta. Betétpénzének nagyobb részét nem használhatta fel az általános bankválság következtében és mégis egy nyár folyamán 75.000 lelt tudott előteremteni a javítási költségekre. E helyen is ki kell fejeznünk elismerésünket és egyházunk köszönetét a buzgó Nőszövetségnek, de minden egyes hívünknek, kik sokszor tehetségüket meghaladó adománnyal járultak hozzá a nemes cél megvalósításához. Így aztán lehetővé vált, hogy a templom belső részén a régi vakolat teljesen levételezett és megújított, a meggyengült és megkopott padok kijavítottak és egészen újra festettek. A templom külső része is teljesen új és tartós festést kapott. Itt említjük meg hogy Nőszövetségünk a villanyvilágítást már 1931-ben bevezettette a templomba 12.500 lej költséggel, most pedig újabb 1600 lej költséggel a vezetéket a falba helyeztette el. Gyűlékezésünknek igazán örömmünnepe volt, amikor a szépen megújított templomban hálaát adhattunk Istennek, hogy a nehéz gazdasági viszonyok mellett is erre segített. A közműves munkálatokat Flóriánsics Sándor építész végeztette a legnagyobb elismerésre méltóan, igen előnyös díjazás mellett.

Veress Sándor lelkész idejében és kezdeményezése folytán épült a papilak telkének egyik sarkán egy tekintélyes, földszintes épület, mely kezdetben a zsinóbi takarékpénztár helyiségeül szolgált, később pedig az állami adóhivatal helyisége lett s így állandó és biztos jövedelmet hozott az egyháznak. 1930-óta ennek az épületnek egyik szárnya egyházi nagytéremmé alakítottatott át s azóta felbecsülhetetlen szolgálatot tesz egyházunknak a belmissziói munka végzése terén. Ezt a helyiséget is a Nőszövetség rendezte be asztalokkal, székekkel és kis színpaddal.

Ezenkívül van még a parokhia telkén az egyháznak a piactérre néző kis bérháza, mely jelenleg üzlethelyiségeül szolgál és egy kántortanítói lakás céljára vásárolt háza. Itt említjük meg, hogy 1925-ben a községi tanács a papilak előtt már omladozó régi kőkerítés helyébe 25.000 lej értékben kőalapra állított díszes, léces kerítést készíttetett.

Mindezek egyházunk történetének inkább a külső képét

mutatják, de látható alkotások és eredmények se lennének bizonyára, ha a lélek nem élne és hatna a szívekből kifelé

A templom mellett állott hajdan az egyház

iskolája,

ahol az istenfélelemben való keresztyén nevelés által építgette egyházunk a jövődőt.

Ezt a hivatását hűségesen is töltötte be iskolánk a reformáció elfogadása óta egészen 1895-ig. Ekkor azonban a folyton súlyosbodó iskolai terhek miatt az egyház átadta iskoláját a községnek, az pedig az államnak, nem sejtve, hogy az anyagi könnyebbségért egykor majd milyen felbecsülhetetlen árat fog fizetni.

Az imperium változás idején szervezett 5 tanerős felekezeti iskolánk 3 évi működés után bezáratott és annak újra való megnyitása a mai napig se sikerült.

Lelkészek, tanítók, gondnokok

az idők folyamán kimutathatóan ezek voltak:

- 1634-től Balai György.
 1656-tól Veresmarti János.
 1672—1677 Zilahy I. János, esperességet is viselt.
 1678 — Hétzei János.
 Csapai István (működési ideje ismeretlen)
 1726-tól Debreczeni Dániel.
 1748—1762. Györfi Ádám.
 1762—1770. Zsombori György.
 1770—1775 Zoványi Pál.
 1775—1781. Bereczky Lajos. *K.T.*
 1781—1815. Réthi József, 1817-ben esperes.
 1815—1831. Debreczeni Sámuel.
 1831—1834. Urházi György.
 1834—1844. Salamon István.
 1844—1848. Regéczi Nagy Pál.
 1849—1882. Kun Károly, ki meghalt Zsibón 1883. X. 31-én.
 1882—1912. Veress Sándor, " " 1912. VIII. 31.
 1913—1918. Dr. Boronkay Béla.
 1920—1944 Csutak Károly.
 1833-44 *MOLNAR ENDE* *Z. NAGY BEZÁ* ✓
 Rectorok: (hiányos feljegyzések nyomán)

1748. Salamon György.
 1798—1817. Butsi György.
 1817—1861. Kispál Sámuel.
 1826—1832. Veszprémi István.
 1862—1865. Verestói György.
 1865—1870. Végh Gyula.
 1870—1913. Kispál Miklós.
 1914—1923. Csendes Imre.
 1923— Bereczky Lajos.

Kurátorok kimutathatóan a következők voltak :

- 1770—1775. Fejér György.
 1775—1776. Opris János.
 1805. Lőrincz István.
 1817—1819. Nagypál József
 1832—1840. Daróczi János
 1840—1844. Soós János.
 1845—1846. Fejér József.
 1846—1852. Zörgő József.
 1852—1860. Fejér József másodszor
 1860—1862. Juhász András.
 1863—1875. Csehi János.
 1876—1901. Mátyus János
 1902—1906. Molnár István
 1907—1912. Daróczi K. György
 1913—1915. Juhász Béni
 1916—1918. Szekér Béni.
 1919—1922. Zörgő József
 1923—1925. Szép Béni.
 1926—1929. Salamon Sz. Sándor.
 1929—1936. Soós R. Albert
 1936— Szántó Ferenc

1781-ben, amikor az anyakönyvek vezetése elkezdődött, az egyház lélekszáma 500 volt; 1789-ben 529, 1802-ben 583, 1844-ben 697, 1886-ban 1237, 1890-ben 1318, 1900-ban 1390, 1910-ben 1489, 1920-ban 1675, 1930-ban 1768.

A hitélet

egyházunkban valamikor nagyon eleven volt és hathatós életformáló erejű. Jegyzőkönyveink bizonyítják, hogy az egyház a hiveknek valóban édes anyja volt, ki szeretettel táplált, nevelt, védett s ha kellett fenytett, dorgált és büntetett is az igaz, keresztyén, szentélet érdekében.

Az egyházi tanács elé idézés és megintés, az engedetlenek megbüntetése, urvacsorától való eltiltása napirenden volt; 1848 előtt pedig a botbüntetés is gyakori volt. Még ezelőtt 80 évvel is szigorúan büntette a egyház a káromkodókat, részegeseket és paráznákat. A viszálykodó házastársak az egyházi tanácshoz fordultak bajukkal s az egyház igazságot osztott, békéltetett s legtöbbször helyreállította az egyetértést.

De az idők folyamán lassankint kiveszett a hit ereje a szivekből, megcsökkent fegyelmező ereje s ezzel az erkölcsi élet is láthatólag megromlott. Ma azonban ismét megtanultuk az evangéliumi igazságot, hogy a "lélek az, ami megelevenít". Ez a felismerés indította meg egyházainkban mindenfelé az új lelki munkát.

Presbiteriumunk is felismerte, hogy nem csak az a feladata, hogy az épületek jó karbantartásáról gondoskodik csupán, hanem hogy az egyház életének legfőbb öre és irányítója

A jibou-i—zsibói ref. templom.

A jibou-i—zsibói ref. templom belseje.

A jibou-i—zsibói ref. Presbiterium.

Jibou-i—zsibói ref. Nőszövetség.

legyen az igaz hit ereje és az igaz keresztyén élet példaadása által. Ezért igyekszik az egyházi fegyelmet is visszaállítani.

Az egyház munkájának egy új szerve a

Nőszövetség.

1928-ban alakult meg és azóta áldásos munkát végez minden téren.

A hitélet fokozására vallásos estélyeket, szeretetvendégségeket, templomi ünnepélyeket rendez, rendszeres bibliaórát tart, támogatja az ifjúság hitéletének fejlesztését és a gyermekek vasárnapi iskolai nevelését. Állandó gondviselője a szegényeknek, árváknak és betegeknek.

Minden karácsonykor jelentős ruha- és élelmiszer adományt oszt ki. Vannak állandó segélyezésben részesülő szegényei. Az 1936. évi szegénységélyezés 15.000 lelt tett ki. A templom és kertjének rendbetartásáról gondoskodik. Az említett templomrenoválás, kultúrterem berendezés mellett beszerzett egy 10.000 leles harmóniumot, a papilak udvarán pedig egy igen jó kutat készítettett. Árvaház, diakonisszaintézet, kollektív részére minden évben elküldi adományát.

Ifjúsági egyletünk is buzgó tevékenységet fejt ki. Ének-kara, működvelő társulata s tagjai másnemű szereplése által elismerésre méltóan vesz részt minden vallásos és kulturális előadáson. Főcélja az ifjúság vallásos életének fejlesztése.

A vasárnapi iskola is drága ajándéka az Istennek arra, hogy ott a gyermekek megismerjék az ő leghűbb barátjukat: Jézust. A Jézus szeretete magához vonja a gyermeki szíveket, hogy bennük és általuk egy szebb jövődönnek a megteremtője legyen.

Egyházunk multja azt bizonyítja, hogy Krisztus a leg-súlyosabb időkben is védte és erősítette az ő Egyházát s áldott ígretünk van Tőle arra is, hogy Ő mindörökké velünk marad.

Velünk, ha mi is mindenkor az övéi leszünk!

Csutak Károly

telkész.

A prikulics.

A tanító olvastatja és magyarázza a VI. osztályban „A babonáról” c. olvasmányt. Többek között mondja, sokan azt hiszik, hogy prikulics is van. Aztán megkérdi, hogy láttak-e prikulicsot?

Egy tanuló nyújtja az ujját, majd így felel:

— Én láttam, — a mi falunkban is van egy Pitulics!

(Ez volt tudniillik a segédjegyző neve.)

Mily bölcs, mily jó vagy! . . .

Mily bölcs, mily jó vagy, Uram, Istenem,
ember felfogni sem tudhatja, nem!
Panasz, kívánság mennyi száll Feléd,
káromlás, átok, vádoló beszéd!
S hány-célu óhaj, panasz ostromol
Hozzád kiáltva bűnös, vad, botor
emberszájából, hogy nincs pillanat
igaz' Királynak érezned Magad,
Kinek csak hála s hódolat lehet
Minden tetteire méltó felelet.

Szántóvető esd: „Uram, adj esőt!” . . .
Adsz — s zúgolódnak a napfényesők
(míg hull áldásod a pazar s csudás):
„Na, kampec a mai kirándulás!”

„Bár vén vagyok, vén, — nyőszörög az agg —
tavaszt megérnem, óh Uristen, add!”
De fohászába menye bemekeg:
„Jó Atyám, vedd el már az őreget!”

Kárvalott gazda sertés-tetemen:
„Szüntesd a vészt már, édes Istenem!” —
Dögös cigány (míg részvétet mutat):
„Legalább az aprók hadd hulljanak!”

Faárus: „Adj csikorgó, nagy telet!” —
Nyomorgó: „Szünjenek fagyok, szelek!”
„Gyógyíts meg!” — nyög a haldokló beteg.
Koporsós: „Nem hálnak az emberek!”

„Békét!” — könyörg a katonakorú. —
Szállító: „Bárcsak lenne háború!”
Szomszéd szomszédra vérszomjjal mered
s megátkoz portát, asszonyt, gyermeket.
Nép népre törve bőszerű, sustorog
s egymásra esdi sújtó ostorod . . .

Mily bölcs, mily jó vagy, Uram, Istenem,
hogy királyságod csupa kegyelem,
hogy a világnak végét ne kiáltsd
megúnva átkot és ebugatást,
mely dúrván túlzóg néhány hő imát,
ha rebegője dicsőít, imád;
hogy elnézed nagyírgalmú szemekkel,
hogy Benned is csak embert lát az ember!

Tapsony Endre.

A diakonissza hivatás.

Arra kaptam megbízatást, hogy ezen a helyen írjak erről a nehéz, de boldog szent hivatásról, amelyet Isten különös kegyelméből én is betöltök. Talán sokan nem ismerik, talán sokan nem is láttak diakonissza testvért és ha láttak is nem tudják kik, mit akarnak, miért járnak más ruhában, mint a többi emberek. Ezt szeretném röviden, egyszerű szavakkal elmondani, hogy mindenki megértse s testvérét lássa a diakonissza testvérben.

Mit is jelent a diakonissza szó? Az Úr szolgáló leánya, aki egész életét odaáldozza az Úrnak, hálaából, mert megtapasztalta életében a szeretetet, a Krisztus szeretetét, aki életét adta érte. Egy csendes órán, vagy bibliaórán, vagy akárhol a szolgálatában csendben meghallotta a hívó szót, melyet mindenkinek egyszer meg kell hallani, hogy Isten hova állítja szolgálatba, család alapítást biz rá, vagy más helyen használja fel. Istennek egyaránt kedves minden szolgálat, ha azt az Ő akarata szerint töltjük be. Akit Isten hív a diakonissza szolgálatra, azt egy lelki családba állítja be.

Ne gondolja senki, hogy akit erre a szolgálatra hívott el, talán külömb másoknál. Őh nem. Éppen olyan bűnös, nyomorult, mint bárki más. Ezért, akit hív az Úr nem kérkedhetik, hanem alázatosan engedelmeskedik a hívásnak, amely elég kemény és szigorúan hangzik: hagyj ott családot, kényelmedet, vagyonodat, barátaidat, rangodat, eddigi munkádat s úgy jöjj el szolgálni az én betegeimnek, szegényeimnek, elhagyatott piszkos kis gyermekeimnek.

Sokan meghotránkoznak ezen, hogy Krisztus csak így fogadhatja el szolgálatunkat. Ezt csak a már ténylegesen dolgozó diakonissza testvér érti meg, hogy azért kívánja Krisztus, mert ezek mint nehéz terhek, nagyon

akadályozzák az előre való haladásban, a cél felé való igyekezésben. Ezzel is könnyíteni akar Krisztus rajtunk.

Az otthagytott család helyett más családot kap a diakonissza testvér, ahol a vérségi kapocs helyett, a szeretet köti össze a lelkeket. Az eddigi családját, ha jelenlétével nem is, de lelkileg sokkal jobban támogathatja, úgy hogy Isten kezeibe helyezi őket, imádkozik értük. Láttam azt, hogy milyen nehéz az olyan testvérnek, aki nem tudta családja gondjait az Úr kezébe letenni s megpróbálta ő hordozni. Ennek csak az lett a vége, hogy a teher visszafelé huzta, nem birt előre haladni s el kellett hagyni hivatását. Krisztus egész szívet kíván tőlünk. Ezért kell családukról így lemondani. Ezt megkönnyíthetik a szülők is, ha örömmel adják oda gyermekeiket az Úr szolgálatára. Örömteljesebb annak a leánynak a belépése, aki szülői áldásától kísérve jön a szolgálatba. Én hiszem, hogy az Ursten elhozza azt az időt, mikor boldogan imádkozva készíti elő az édesanyja leányát és ő magyarázza meg, hogy mi a diakonissza szolgálat s ezért hálát ad Istennek, hogy hálaáldozatul Neki adhatja gyermekét. A tanácslatom az, hogy az igazi, mély lelkű keresztyén családból jött testvér, könnyebben érti meg Isten dolgait és jobban tud haladni hivatásában. Ezért igen fontos, hogy a mi testvéreink ilyen környezetből kerüljenek be. De Istennek utjai csodálatosak és érthetetlenek. Sokszor épen az ellenkezőt használja fel az ő szolgálatára. Mindennél legfontosabb, hogy akit hív az Úr, az egészen adja oda magát, az „En-jét, Neki, hogy Ő formálja át. Ezért kell a diakonissza testvérnek lemondani minden olyan értékről, tehetségéről, amit a világban érvényesített, ami őt a világban nagyra tette, azt Pál apostollal a Krisztusért kárnak ítéli s mint haszontalan üres cserép oda álljon, hogy Ő töltse meg kegyelmének gazdagságával. Az így elbivott lelkek már az első hónapokban megtapasztalják Istennek kegyelmét. A kiképzés ideje alatt csodálatosan bontakozik ki lelkük. Megismerve a szentírást, mind közelebb jutnak Krisztushoz s ezen keresztül jobban megismerik saját magukat és meglátják, hogy milyen csiszolatlan kődarabok, amit Isten naponként a bibliaórákon, áhitatokon, csendesórákon vés, farag sokszor enyhébben, sokszor keményebben. Elmondja egy-egy testvér, hogy ő kint a világban milyen intelligens, értékes, körülrajongott valaki volt és itt látja meg Isten Igéjén keresztül, hogy ezek mind értéktelenek a Krisztus megismerése nélkül.

Lassan rájövünk arra, hogy Krisztus nem kíván tőlünk lehetetlent, csak azt, amit Ő az Ő életével nekünk megmutatott. Legtöképpen a teljes engedelmességet, „aki engedelmes volt mind halálig, mégpedig a keresztfának

haláláig.* De nem is nehéz az engedelmesség annak, aki szereti megváltó Krisztusát, annak nem nehéz parancsra engedelmeskedni, egyik napról a másikra elhagyni munkáját és egy más munkával cserélni fel, mert tudja, hogy mindenütt egyformán szolgálja az Urat, a mosóteknő mellett épen úgy, mint a betegápolásnál, vagy az öregek, vagy a gyermekek gondozásánál.

A diakonissza testvér megtapasztalta a Krisztus szeretetét, Aki életét adta érte s ezért ő is odaadja életét embertársaiért. Ezt olyan szépen mondja nekünk János apostol közönséges első levele 3. rész 16. versében: »Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az Ő életét adta értünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért.« Ebből mindenki könnyen megértheti, hogy a diakonissza testvér miért adja oda életét ingyen, de tulajdonképen nem is ingyen, mert ő már a fizetést megkapta.

Szeretetet kapva szolgálni akarunk embertársainknak. Mi tudjuk, hogy a Krisztus követségében járunk, hogy az Ő utgyengetői vagyunk. Eppen ezért olyan nehéz ez a hivatás. Tisztában vagyunk azzal, ha Krisztust követjük fel kell vegyük a keresztyét. A Krisztus utgyengetőinek nem könnyű. Ezt előre megmondotta Jézus, hogy üldözni fognak, hogy nem értenek meg és ez természetes is, hiszen Krisztust is üldözték, nem értették meg, akkor miért lennénk mi különben? De Ő mindezekre erőt ad nekünk. Erezzük, hogy milyen nehéz úgy megállni a szolgálatban, amint Pál apostol mondja, hogy »senkit semmivel meg ne botránkoztassunk, hogy a szolgálatunk ne szidalmaztassék«.

Hiába vagyunk tormaruhában, azért sokszor megkísértetünk, sokszor elesünk, sokszor elcsüggedünk, azért mert munkánkon nem látunk eredményt. Ezek az emberi gyarlóságok. Ilyenkor mi is csak azt tehetjük, hogy oda megyünk Krisztus keresztyéhez s vele együtt vivjük meg a harcot. Így nem marad elesve a diakonissza testvér.

Az én szolgálatomban az volt a legnehezebb, ha láttam, hogy nem értik meg ki vagyok s mit akarok. Ha láttam az emberek bűnben vergődését, ami azért van, mert nem ismerik Krisztust. Gyermekek között sokszor úgy éreztem, hogy nem érdemes, nincs eredménye a szolgálatomnak. Ilyenkor hallottam Isten szavát: csak hirdsd a magot a terméshez az én dologom.

Sokszor csüggedten megcsüggyentülve tértem haza egy-egy nyomortanyáról, hol a nyomorúságnál sokkal nagyobb baj volt a lelki nyomorúság. Ha néha megtudtam nyugtatni egy háborgó lelket, úgy éreztem, érdemes

volt életemet odaadni, már csak azért az egy lélekért is.

A nyár folyamán temettük el a szászvárosi református árvaházunk egyik legjobb gyermekét. Kolozsváron egy nemeslelkű kertész családnál volt elhelyezve. Isten pillanat alatt ragadta ki az élők sorából. Hirtelen halála igen megrendített, ismerve törekvő életét. Beszélgetve a családdal elmondták, hogy mindenük volt ez a megbízható, engedelmes gyermek. Bármit vesztettek volna nem fájna így. A végén megjegyezték, hogy ezen a gyermekben meglátszott a nevelés, amit a diakonissza testvérek az árvaházban elhintettek lelkében az Úristen gyilmölcse érlelte meg. Ha száz gyermek közül egy van ilyen, már van értelme a szolgálatnak.

Ezek az örömek, amit a diakonissza testvér megtapasztal a szolgálatán keresztül. Ezekért érdemes lemondani minden egyéb örömről.

Ha van a gyülekezetben olyan leánylélek, aki vágyik az ilyen örömekre, aki Krisztus szeretetét megtapasztalva, meghallotta a hívó szót, ne késlekedjék szolgálatát felajánlani az Úrnak, odaadni életét embertársaiért.

Es ha van olyan édesanya, aki kiváltságnak tartja, hogy a gyermekét az Úr szolgálatára adhatja, úgy örömmel vigye oda, hogy szolgálhasson.

Kolozsvár, Diakonissza Otthon,

Egy diakonissza testvér,

Leánykérés.

— Népszimű 1 felvonásban. —

Írta és zenéjét szerezte **ifj. Kádár Imre** varsolczi ref. lelkész.*

Személyek:

1. Nagy Ferenc kurátor
2. Mari a felesége
3. Pista a fia
4. Jutka a leánya
5. Tercsi a kisebbik leánya
6. Elek Bandi baptista legény
7. Agyag Lajos várost járt kőműves
8. Pipás Tót János harangozó
9. Csillag, primás
10. Romi, kontrás
11. Legények, leányok.

Szin: Jómódu, falusi szoba, közepén asztal, székek, hátul padláda és szublód stb., balra ajtó az udvarra, jobbra a házba. Idő este 7 óra.

— I. Jelenet —

Jelen vannak: Nagy Ferenc, Mari, Agyag, Elek, Jutka, Tercsi.

Nagy: | 50-es jómódu falusi gazda, ül az asztalnál, reácsap. | *Sirhattok, rihattok, elájúlhattok . . . , amit mondtam, megmondtam; nincs szükségem se egyenlőségre, se megkeresztelt boldogságra!*

Mari: | 40-es falusi asszony, Nagygyal szemben ül, szemét törli | *Ugyan hallgasson mán!*

Nagy: | mérgesen | *Óh, hogy ájulnál el mán te is! | kezét dörzsöli | most úgy is nagy kedvem vón az fleesztíshez!*

* A darabban előforduló dalok kottája hegedű- és zongora-kísérettel megrendelhető a szerzőnél 40 Leuért.

Elek: | 24 körüli jólötözött falusi legény a padládán ül | De kedves bátyám uram! Az nekem dicsekedésem, hogy mióta a világosságon járok, másokat is odavezessek. Aztán | megfogja a Jutka kezét | maradhat Jutka a maga hitén, míg meg nem ismeri jobban az igazságot.

Nagy: Már én fiam nem vetek egy földbe buzát meg málét, mert, vagy a búzát taposom le málékapáláskor, vagy a málét vágom le éretlenül aratáskor... Jobb azért, ha békét hagysz a lányomnak!

Jutka: | 20 éves szép leány, ül Elek mellett | Édesapám, telik az idő, nehéz a pártá.

Mari: | sóhaj | Nem nehezebb, mint a házasság.

Nagy: Nem... és nem! Van nekem papom, nem kell nekem, hogy éretlen gyerek predikáljon! Hiszen még egy bálban sem forgattad meg a lányomat.

Elek: Jaj, hogy képzél olyat! Hiszen a táncért vesztette el Keresztelő János a fejét.

Mari: Te meg, látom, azért veszted el a Jutkát.

Nagy: Mondjad fiam, eszel te almát?

Elek: Igen.

Nagy: Pedig látod, az almával vesztette el Adám az ártatlanságát. | Marira kacsint | Igaz, hogy Éva is segített neki.

Mari: Elég ebből a tudakosságból! Adja, — nem adja?

Nagy: Nem! Aki elhagyja az egyházát, az édesanyját, az elhagyja a feleségét is. Maradjon ő csak a világosságon..., mi pedig bűnösök, a Krisztus kegyelmében, ott legalább mindnyájan egyenlők vagyunk!

Agyag: | 25 éves városiasan öltözött, arrogáns fiú | Igaza van Bátyám! Így beszél, mintha elődást tartana, valamelyik városi szakszervezetben. Mindnyájan egyenlők vagyunk

Nagy: | megütődve | Én?... Veled?! Kell a keresztanyádnak, a te fekete kávéval nevelkedett, göthős, városiszakszervezeted! Külömb van nekem! A mult disznóöléskor is, mikor azt a 3 méter kolbászt megettem, két nap alatt helyreállott volna a szakszervezetem, ha az asszony ide nem csödit a körörvost.

Mari: A májára ment volna.

Nagy: Mentem volna én a doktor májára, ha ninesen olyan hosszú gólyalába.

Tercsi: | 18 éves ügyes leány, áll a Mari hátamegett | Miért nevelt idáig édesapám, ha nem hagy boldogulni?

Mari: Engedjük mi fiam; de megzavart ez a sok jelszó: egyenlőség, testvériség, nyomorúság, szegénység...

Agyag: | felugrik | Nyomorúság?! Hát van nagyobb nyomorúság, mint falun élni tudatlanságban s az urakat süvegelni?

Nagy: | feláll | Van!... Ehen kiabálni azok ellen, akik kenyeret adnak a kezetekbe! Világosságban járni, de sötét-ségben eszelekedni. Egyszóval kedves fiaim, vagy megszoktok,

vagy megszöktök! Ma este tartjuk a fiam születésnapját, melyre titeket is szívesen látunk, ha addig megváltoztok, — nektek könnyebben megy a köpenyegforgatás —; akkor beszélünk, ha nem, akkor ne is gyertek ide!

Agyag, Elek: Azon mi nem leszünk itt.

Mari: Jól van fiaim.

Agyag, Elek: Adjon Isten | mennek balra |

Jutka, Tercsi: Nem gondolják meg a dolgot?

Agyag: Én elvő vagyok! | el balra |

Elek: Szenvedek az igazságomért! | dacosan utána |

Jutka, Tercsi: Akkor minden hiába! | sirnak |

Nagy: | fellelegzik | A sáskajárás pedig elműla felőlünk. . .

Mari: | szomorúan | El, talán örökre.

Tercsi: Miért is nevelték fel engem?

Nagy: Muszájból . . . A tisztesség kedviért.

Jutka: Akkor mi feleslegesek vagyunk,

Mari: | megöleli a lányokat | Dehogy vagytok?! . . . de csak nem prédikálhatunk el benneteket?

| kint Pista énekel |

Tercsi: Jön Pista.

Pista: | kint, balfelől énekel |

I Lefutott egy hullócsillag, a csillagos égről.

Hull a könny egy szőke kislány, gyönyörű szeméből.

A szülei megtiltották, hogy ne várjon, felejtessen el engem.

Mit csináljak a szívemmel, hogy meg ne repedjen?

II. Jelenet.

Előbbiek, majd Pista

Nagy: Még csak az kell, hogy ez is valami szoknyával állítson bé, akkor kész lesz a boldogság.

Mari: Jobb lesz, ha abbahagyja mán! . . .

Nagy: Ne tálalj! Ugy jóllaktam már, hogy a méreg repezt ki.

Pista: | a végső sort fűtyörészve, jön balról, 25 éves csinos fiú | Adjon a Jó Isten! . . . | körülnéz | Valami baj van?

Jutka: | Tercsihez | Mondjad te!

Tercsi: | Jutkára mutat | Kérdezd tőle.

Mari: Kérők jártak . . .

Pista: Szerencsével?

Nagy: Reánk nézve . . .

Pista: Lehet gratulálni?

Mari: | Nagyra mutat | Neki igen . . .

Pista: Hogy-hogy?

Nagy: Ugy, hogy nem adtam őket oda, csak ha más árat ígérnek.

Pista: Szóval fuccs a mai mulatságnak?

Jutka: Most már táncolhat édesapám.

Nagy: Táncolok is . . . megyek megtöltök vagy két

lámpást, hogy világítsak a kérőknek, ha jönnek | két kancsóval jobbra el |

Mari: | utána kiált | Ölelgesse meg a hordókat, a leányait úgyse öleli senki!

Jutka: Elég baj . . . | sóhajt |

Mari: Megyek, utána nézek annak a fánknak | sóhajt | hátha kell valakinek . . . | Pistához | Tanáljatok már ki valamit! Hátha kicsaljuk a vén medvét a barlangból? | el jobbra |

Pista: Na ti benne vagytok . . .

Jutka: | szomorúan | Benne nyakig . . .

Tercsi: Én sülly . . . | kezd píttyeregni |

Pista: Ne búsulj fruska! | vigasztalja | jön még a tarlóra dér, ahogy a nóta mondja . . .

Mind: | énekelnek |

II. Hideg szél fútyöl a pusztán, nincsen virág a réten.
Nem szabad már szeresselek, megtiltották azt régen.
Hej pedig az én szívemnek, hiába is parancsolnak mások,
Amikor nem látja senki, titokban is csak utánad járok.

Jutka: | felugrik | Te Pista, én szököm! . . .

Pista: Szóksz te bizony mindjárt, akkorákat örömödben, | megöleli | mint egy parádés bolha . . . Ne féljetez lányok! Jön mindjárt az öreg Pipás harangozó, majd kísüt az valamit.

Lányok: | örülnek | Ez már igen!

Tercsi: Én megaranyoztatom a pipáját . . .

Jutka: Én meg akkora pakli dohányt veszek, hogy sze-kérrel kell utána menni a boltba.

III. Jelenet.

Előbbiek, Pipás, majd Nagy.

Pipás: Öreg, ravasz ember, egyszerűbben öltözve, nagy tájték pipával a szájában, jön balról | Adj Isten gyerekek! | körülnéz | Na mi baj? Megette a tyúk a kenyereket? . . . Nagyon repeda mécses...

Pista: | mimikáz | Pszt! Vihar van! . . .

Pipás: Dejszen elibe harangozok én . . . Mi van?

Jutka: Az édesapám . . .

Tercsi: Nem ad . . .

Pipás: | közelebb jön, leül | Hát kértek?

Pista: Elek Bandi kéri a Jutkát Agyag Lajcsi meg a Tercsit; édesapám meg balfelé sodorta a bajuszát.

Pipás: Hm! . . . elég baj, . . . de segítünk rajta.

Tercsi: János bácsi lelkem . . . | megöleli Pipást |

Pipás: | léle | Ezt sem mondták, mióta megházasodtam.

Jutka: Megteszi?

Tercsi: Nem bánja meg . . .

Pipás: | hamiskásan | Meg . . . de egy kis baj van . . .

| pipát tömne, de üres a zacskó | Hogy is mondtam csak?... üres pipával a nagypapám se tudott gondolkozni, . . . Azért hamar

ide egy pakli dohányt, meg egy kanesó bort, aztán ti lelkeim
| lányokhoz | tünjete el, amíg nem hívnak! . . .

Jutka: | komódról levesz egy pakli dohányt | Tessék!

Pipás: Ez már igen . . . Na de most már puce paszta.

Jutka, Tercsi: | jobbra el |

Pista: Gondolt már ki valamit?

Pipás: | akkurátusan a pipát tömi, rágyújt | Igen.

Pista: Mit?

Pipás: Azt, hogy jobb lesz, ha te hallgatsz, mert jön apád!

Nagy: | Jön jobbról két tele kanesóval, egyet az asztalra, másikat a komódra teszi, leül |

Pista: | 3 poharat tesz az asztalra, tölt |

Pipás: | feláll | Szerencsés jó estét Kurátor uram!

Nagy: | kezét fog | Szervusz, miben fő a fejed?

Pipás: Két varjút akarok reá megtanítani, hogy úgy daloljanak, mint a fülemile.

Nagy: Nehéz lesz a te, János!

Pipás: Nem a . . . , csak beléjük kell tanácskozni, hogy ők is fülemilék, meg aztán muzsikálok is nekik . . .

Nagy: Ha jól húzod, adok egy sonkát hegedűnek s egy szál kolbászt vonónak.

Pipás: Meg egy demizson bort gyantának s akkor kész az alkú.

Nagy: Ha sikerül, megemelem a . . .

Pipás: | bevág | A fizetésemet?

Nagy: | kacag | Dehogy, a kalapomat, a nagy tudományod előtt.

Mind: | isznak |

Nagy: Na rádbizom, de csak ügyesen! | jobbra el |

IV. JELENET

Előbbielek, Csillag, Romi.

Pista: | tölt | Kezdjük már! . .

Pipás: Bánja a kutya! | iszik, énekel |

Ének:

III. Ugy megdugtam a pipámat nem szelel a szára.

Nem kell annak a menyecske, ki a hetvent járja.

Ha megtömöm a pipámat jóféle bagóval;

Isten ugyse nem cserélek egy lecsapott gróffal.

| Közben **Csillag** és **Romi** falusi cigányok jönnek lopakodva balról, a nótá végét kísérik |

Pipás: | 1—2 üregeset fordul, lihegve megáll |

Csillag: Csókolom azs árányos kezseit náccságos úr!

Romi: Őh hogy csókold azs utsilin a krájcásárt, hát nem látod, hogy esák á hárángozsó?

Csillag: Hálgáss! Te sáppánbá fulládt poesegér, selel áza újád mind á pádlásbá menyen á háng!

Romi: Menyeu ázs órod jukába.

Pista: Csend Mórék!

Csillag: Igen osókolom kezeit.

Pipás: Tedd a füstre őket! Zajjal nem fogunk verebet... dugd el őket!

Pista: Mars az asztal alá! | cigányokhoz |

Csillag: Mi lesz ebből? ... | bujik az asztal alá |

Romi: | lemondóan | Nem ír ázs egész egy döglött libát.

| Csillag után bujik |

V. JELENET

Előbbiek. Elek, majd Agyag.

Pista: Üljünk komolyan! | kitesz még egy poharat |

Elek: | Szomorúan jön balról | Jó estét! | kezél |

Pipás: | foghegről | Adj Isten!

Elek: Itthon a Jutka? | levei |

Pipás: Neked nincs ...

Elek: Mi a kő?

Pipás: Ippeg az, hogy neki nem kő a te fizimiskád, szebb legényt kapott ...

Elek: Kit?

Pipás: Engemet la! De azért ne haragudj!

Pista: | tölt, Pipással isznak |

Elek: | eltolja a pohárt | Köszönöm!

Pipás: Na mi az? ... Nem izlik? Tölünk szégyelled magad?

Pista: Inkább félrefordulunk. | Pipással elfordulnak |

Csillag: | közben ellopja a poharat, kiüssza a visszatösz. | Utána nyúl a pohárnak Elek is, de már üres |

Pista: Hát te titokban iszol?

Elek: En igazán nem ... | megijed |

Pipás: Hát máj öcsém, ha te titokban iszol, előttünk meg világosságban jársz, akkor vigyázz, mert mi a sötétség-ből jobban látunk a világosságba. Ezért kár volt a hitedet megtagadni, mert még olyan se vagy mint mi, mert nem csak nekünk, de magadnak, sőt a Jó Istennek is azt hazudod, hogy megjavultál ...

Elek: Jaj csak el ne mondják valakinek!

Pipás: De mi aztán igen, ha meg nem duplázod!

Elek: Rugja meg a kakas, | iszik | csak a Terecit kapjam meg ...

Pista: Pedig azt addig nem kapod, amíg erről a fen-héjázásról le nem szoksz. Nem a pohár borban van a tesze-rekesed, hanem a lelkedben.

Elek: Meggyőztél! ... Mit kívánsz?

Pista: Légy a mienk mint régen! Nem szebb volt, mikor együtt jártunk a templomba?

Elek: Nincs nekem ott már helyem ...

Pista: De van! Három éve áll üresen és vár téged!

Elek: De mit szólnak az emberek?...

Pipás: Mit? | *Kacag* | Azt, hogy *Pipás Tót János* a legjobb doktor a világon, kigyógyította *Elek Bandit*,

Elek: Bár meggyógyítaná!

Pipás: Ha te akarod! kezet rá. | *Kezet fognak* |

Pista: | *cigányokhoz* | Na egy jó nótát!

Csillag: Bárd! | *rázendít* |

Mind: | *énekelnek* |

IV. Vékony haju piros alma, ha leszakad elgurul a bokorba.
Vékony dereku a babám, ha őlelem nem vagyok a pokolba
Leszállnék ha arra kérne,
A pokol mély fenekére utána,
Mert a pokol fenekén a nagy üstben is forró volna a szája.

Pipás: | *fütttyent* | Ihaj! Csuha!

Agyag: | *büszkén jön balról* | Jó estét Uraim! De vigan vannak az urak! | *kezel, leül* |

Pipás: Van annak, aki meg nem issza! | *iszik* |

Agyag: Én sem élek furulyaszóval! | *Vastag szivart vesz elő s rágyújt* |

Pista: Hogy érzi magát a szakszervezeted?

Pipás: Most nagyon tágul a szivbillentyűje, mert erősen rosszul van az egyenlősége.

Agyag: Pedig az lenne az igazi szép dolog... Egyenlőség, testvériség, minden közös...

Csillag: Abizsa!... Minden kezsés... | *elveszi az Agyag letett szivarját, utasán pőfékel* |... Elsíjjuk, a sívárunkát... elvessük a Tercsünket...

Romi: Elmulátjuk a hozsományát...

Csillag: | *Romihoz* | Kontrá! Hálkábbán!

Romi: Leüljük ázs én tizsenöt napomát...

Agyag: Hallgass már te rusnya cigány!

Csillag: Semmi rusnyá csigány | *kihuzza magát* | zsenés elvtárs ur!

Romi: Hángás... te Bibás! Nem érted a zsuri nyelvet, hogy muzsikáljál nyárbá gubábá.

Csillag: Ne diflámálj, hogy járjon át a csug a két füleden.

Pipás: Ne csináljatok itt cigányköztársaságot. | *Agyaghoz* | A Terci kéne?

Agyag: Olyan formán...

Pista: A tied lesz, ha az eszeden jársz!... Minek neked az a kóborlás?... Boldogabb vagy?... Gazdagabb letél?... Nagyobb a becsületed?... | *A vállára teszi a kezét* | Maradj itthon! Itt is felfér a munkás kéz! Építeni lehet itthon is!... Legalább megtanulod, hogy a vasárnap nem arra való, hogy a koresmában vitatkozzál, hanem hogy imádkozzál a templomban.

Agyag: Elfelejtettem én már imádkozni...

Pista: Megtaníta Terci... Szébb dolog az, mikor együtt

mentek a templomba, mintha a constaneai korzón spacéroznál...

Agyag: | megöleli Pistát | Fiu! ... Igazat mondassz? ...
Lehet?

Pista: | Hátba üti kedélyesen | Persze, hogy lehet! ...

Agyag: | Cigányokhoz | Húzd rá mórét!

Csillag: Igen, há les lövé! ...

Elek: Hát velem mi lesz? ...

Pipás: Elveszed a Jutkát ... s az édesanyádat az egyházadat, el nem hagyod soha, te tékozló gyerek! ... Mars vissza az édesanyádhoz! ... | tréfásan meglöki Eлект |

Elek: De nem adják ...

Pipás: Adják, ha én kérem ... olyan vőfély leszek mindjárt, mint annak a rendje ... Csak jönnének már! ...

VI. JELENET

Előbbie, Fiuk, leányok.

Kint | ének |

V. Ha az égen minden csillag szinaranyból lenne,
Egy csókodért lehoznám a rózsás kötényedbe.
Tudom te se kacsingatnál a faluban másra,
Ha egyszer megölelnélek Isten igazába.

| nótá telénél jönnek balról *fiuk és leányok*, a végét már bent éneklik |

Fiuk, leányok: Adjon Isten jó estét! | telőnek |

I. Fiu: Nincs jobb egy jó kézfogónál ...

Pista: | hamisan | Van a! ...

I. Leány: Micsoda?

Pipás: Két jó kézfogó.

I. Leány: Ne mondja! ... | összeség a többiekkel |

Pipás: Meg is lehet kezdeni! ...

Elek: De nincs kivel ...

VII. JELENET

Előbbie, Nagy, Mari, majd Jutka, Tercsi.

Nagy: | Marival jön jobbról | Dehogy nem, itt vagyunk!

Pipás: | feláll |

Mélyen tisztelt Gazda s háznép.

Az élet csak párosan szép.

Igy rendelte el az Isten,

Azért vagyunk mi most itten,

Hogy mind a két virágszálat,

Kérjük, hagyja el e házat.

S jöjjön el egy más hajlékba,

Erre választ kérünk még ma.

Mari: | odasug Nagynak | Csak okosan! ...

Nagy: Asszony! ... ne vedd el kedvem ... Tisztelt Kérő Uram, Fiaim és Gyülekezet! Nagy örömére szolgál tiszt-

telt házamnak a megjelenéseitek. de a leányokat csak úgy adom, ha tisztességes magyar református emberek maradtok holtotok napjáig | kérőkhöz | Megígértek?

Agyag, Elek: | felállnak szívükre teszik a kezüket | Meg!

Nagy: Akkor . . . , hogy az egyenlőség se szenvedjen csorbát három egyenlő részre osztom a vagyonomat.

Pipás: Ez már igen! | poharat fog | Isten éltesse az örömapát! | iszik |

Mind: Eljen sokáig! | akinek jut pohár iszik |

Pista: Hát a menyasszonyok hol vannak?

Mari: | Agyagékhoz | Nőzöttek meg már a konyhába, mert agyon sirják magukat. | Könnyezik |

Elek, Agyag: | sietnek | Azonnal . . . | jobbra ei |

Nagy: | Marthoz | Hát téged mi lelt?

Mari: | szemét törli | Semmi, csak megzavart ez a nagy öröm . . .

Nagy: Bár a beszélő szakszerveidet zavarta volna meg.

Elek: | Jutkával |

Agyag: | Tercsivel jönnek jobbról. |

Mind: Eljenek az új párok!

Jutka: | örül | Édesapám! . . . Igaz? . . .

Nagy: Igaz . . .

Tercsi: Én is? . . .

Nagy: Te is . . .

| Fiatalok összeülnek |

Mari: Még a vagyonát is felosztja . . . | Nagyhoz | Hát magának mi marad? . . .

Nagy: Itt maradsz te . . . | megöleli Mari | több dolog van veled, mint hatvan hold földdel . . .

Mari: | megriszi magát | Többet is érek én még!

Nagy: Gyere akkor nyissuk meg!

Mari: Az erszényt? . . .

Nagy: Dehogy . . . , a táncot . . . Vonóra purdék!

Romi: Felöltözeünk mik itt máma . . .

Csillag: Bándá! Esháng! | Stimmelnek |

Nagy: | Pipáshoz | Soh'se tudtam, hogy ilyen nagy hun-out vagy!

Pipás: | hirtelen jobbra beugrik, azonnal jön egy sonkával, melyet a mellére fog hokedülni, s egy dupla szál kolbásszal vonózik rajta, kacag | Saját kárán tanul az ember.

Cigányok: | rázendítenek |

Mind: | énekelnek, kiki a maga párjával táncol. |

Ének:

VI. Lerázzák a besztercei szilvát mikor érik.

Rögtön kell adni a leányt, ha egy szóval kéri.

Ha lerázták, ha felszedik, otthagyják a táját.

Hoppon maradt vénleány is hordhatja a pártát.

(Függöny.)

Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank R.-t. Tásnad.

Alapítási év : 1872.

Nyilvános áruraktár.

Az intézet a Tasnádi Takarékpénztár Egyesület és a Tasnádi Kereskedelmi és Iparkan. Rt. fuziójából alakult. A tőkében megerősödött intézet megfelel a banktörvény összes követelményeinek.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Elfogad betéteket kamatozásra. Folyósít kölcsönöket árukra, terményekre, váltókra. Beraktároz terményeket a vasút melletti 000000 közraktárában. 000000 Bérbead pánccs szekrény fiókokat.

A jibou-i—zsibói ref. papilak utcai oldala.

A jibou-i—zsibói ref. papilak az udvar felől.

A szilágyszolnoki ref. egyházmegye „Tanító értekezleté”-nek
Tásnad—Tasnádon tartott közgyűlése résztvevői.

Egy diakonissza testvér árvaházi családjával.

KÁDÁR ISTVÁN: VERSEK.

Egy szó.

Egy szó, szent szó, áldott szó,
Jó szó, magyar szó és igaz szó,
Ez a szó: Isten!

Szívemben, lelkemben,
Elmémben, testemben
Ez a szó: minden.

S ha hóval befújt életutak,
vagy göröngyös dűlők elé érek,
Csak ez a szó kell:
Isten!

S ha fáradt vagyok is,
Mégis tovább megyek,
Mert ez a szó: az igaz igazság,
Az élet, a jelen, a jövő,
A múlt, a: minden!

Karácsony a Meszesen.

Magas hegyek... Ósfenyők hazája,
Hegyi románok zordon laktanyája
Ez az öreg, őszhátú, magas
Meszes...

S ha csendben jön a Karácsonyéjjel
És hópelyhek szárnyán szerteszéjjel
Száll az angyalok szava:

„A mennyben Istennek dicsőség
Az embernek a földön békesség...”

Akkor a havas, a nagy hegység,
Kis házak, harag és ellenség,
Eltűnik, mint a lehelet,

S marad egy szikra Krisztusból:
Igaz testvéri szeretet!

A gyógynövény-gyűjtés, mint megélhetési lehetőség.

Írta: Bodor Kálmán.

Napról-napra nehezebb a megélhetés. Sok ezer a száma azoknak, akik kétségbeesve szaladgálnak valami munkaalkalom után, hogy a mindennapi kenyeret valahogy megkeressék. E nagy rohanásban észre se veszi az ember a lába alá került pénzt, hanem azt eltapossa, pedig ha lehajolt volna és azt az eltaposott gyógynövényt felvette volna, pénzt keresett volna.

Hány szegény magyar gyermeket lel lehetne ruházni, ha az iskolás gyermekek játszva összegyűjtenék az utjokba került burjánt. Hány szegény református tanító tudna segíteni a városban tanuló gyermekén, ha nem vetné meg, vagy nem lustálkodná el a gyógynövényekkel való foglalkozást.

A gyógynövény-gyűjtésnek eddig az értékesítés nehézsége volt a hátránya, mert kisebb mennyiségeket vagy egyáltalában nem lehetett eladni, vagy csak nagyon alacsony áron. Most Salaj megyében biztosítva van az eladás, mert egy gyógynövényértékesítő szövetkezetet alakítottunk »Mesesul« néven, melynek én, e cikk írója, vagyok a gyógynövény szakértője. Addig is, míg a szövetkezet a működését megkezdi én garantálom e naptárban felsorolt gyógynövények átvételét és azonnali kifizetését.

Csak gondosan és jól szárított növényért kaphatunk megtefelelő árat.

A megszáritandó növényt előbb meg kell tisztítani a földtől, elromlott részekről és eltávolítjuk róla az idegen részeket. Pl., ha csak a levél kell, kiválasztjuk a

hozzá keveredett szárrészeket, virágokat. Az összeszedett növényeket száraz, szellős padlásra vékony rétegben kitergetjük, naponként egyszer megforgatjuk, mindaddig, amíg tökéletesen meg nem száradtak és csak akkor gyűjtjük rakásra, ahol 5–6 napig utó-száradás végett hagyjuk és ha már nem melegedik át, akkor csomagoljuk bálákba. A már becsomagolt árut is szellős helyen kell tartani, és alá deszkát vagy ászoktát kell tenni, nehogy a földből nedvességet szívjon magába.

Általános szabály, hogy gyógynövényt csak árnyékos helyen szárítsunk, mert a napsugár felszívja a száradó növényben a hatóanyagot.

Most röviden sorra veszem azokat a gyógynövényeket, amelyeket el lehet adni és lefogom írni, a növény melyik részét, hogyan gyűjtjük.

A bodzata virágát harmat felszáradása után kosarakba kell szedni, mert zsákba szedve törődik és feketén szárad. A vastag szárrészeket le kell tépni és csak az egészen vékony szár maradjon rajta, mert a száradó növény a nedvességet a szárból magába szívja és megbarmul. Ezt a virágot minél gyorsabban kell szárítani, mert csak akkor lehet szép kénsárga prima árut előállítani. Legjobban sikerül a szárítás, ha vékony rétegben deszkán, papíron vagy ponyván *a napon* szárítjuk és mihelyt a virág száradt, rostan átdörzsöljük, hogy a szártól ne szívjon magába nedvességet. Csak a szép kénsárga árunak van jó ára. 6 kiló nyers virágból lesz egy kiló száraz áru, amiért 15–16 leit lehet elérni.

A hársfavirág kétféle, a korábban virágzó kislevellű vagy kőhársvirág és a későbbben virágzó nagy levelű ezüsthársvirág. A kőhárs értékesebb, éppen azért az külön gyűjtendő. Ha a kettőt összekeverik, úgy csak az olcsóbb ezüst hárs árát lehet elérni. A virágokata rajta levő bőrnemű nyelvecskével együtt kell szedni és árnyékban padláson kell szárítani. 2 és fél kiló nyers virágból lesz egy kiló száraz áru, melyért kőhársért 25 leit ezüst hársért 13 leit lehet elérni.

A széklűvirág nagyon keresett cikk, bármilyen mennyiséget el lehet adni. A gyűjtésnél vigyázni kell, össze ne tévesszük a hozzá nagyon hasonló kutyakaporról. A kamillának, vagyis széklűvirágnak kellemes illata van és jellemző reá, ha a kupos virágját ketté vágjuk, úgy annak a közepe lyukas, míg a kutyakapor bűdös és a virág belseje tömör. Csak rövid 1–2 centis szárral kell szedni a virágot, és árnyékban szellős helyen vékony rétegben elterítve kell szárítani, nehogy tekete pontot kapjon, mert akkor sokat veszít az értékéből. 1 kiló száraz áru előállítására 7 kiló nyers virág kell, 20–22 leit lehet elérni a széklűvirág kilójáért.

Az ökörlarkkóró utak mentén homokos legelőkön található, aransárga virágját veszik a gyógynövény-kereskedők.

Napon vagy kemence tetején gyorsan kell szárítani, mert csak akkor kapunk szép sárga, értékes árut. Ha lassan szárad, akkor megfeketedik, értéktelenné válik. A már kész száraz virágot papírral béelt ládában száraz helyen raktározzuk, mert különben a levegőből nedveséget szív magába és megfeketedik. 7 kiló nyers virágból lesz egy kiló száraz áru, melynek ára 50—60 lej.

A pipacs megszáritott szirmát keresik. Árnyékos szellős helyen, vékony rétegben elterítve kell szárítani, mert különben megpenészedik. Nedves, harmatos virágszirmot nem szabad leszedni, meg kell várni, amíg teljesen száraz lesz. 8 kiló nyers virágból lesz egy kiló száraz, melynek ára 45—50 lej.

Bükkös erdők vágásaiban nagy mennyiségben terem a nadragulya, amelyből bármilyen mennyiséget el lehet adni. Árnyékos, szellős helyen kell szárítani. A levelét és a gyökerét szokták gyűjteni. A leveleket nyáron, a gyökereket ősszel és télen szedik. Tekintettel arra, hogy a növény minden része nagyon mérges, azért a szedésnél és a szárításnál óvatosak legyünk, nehogy gyermek, vagy állat hozzájusson, 6 kiló nyers levél vagy 3 kiló nyers gyökér kell egy kiló száraz áru előállítására. A levél ára 9—10 lej a gyökér ára 7—8 lej.

Egyes helyeken, mint Sanislău környékén, nagy mennyiségben fordul elő a beléndek, amelynek az árnyékban szárított zöld levelét keresik. A beléndek nagyon mérges növény, ezért úgy a szedésnél, mint a szárításnál óvatosak legyünk. 6 kiló nyers levélből lesz egy kiló száraz áru, melyért 10—12 lejt lehet elérni.

Az ezerjófű vagy centória réten, vágásokban egyaránt nagymennyiségben terem. A földleletti virágos zöld részét gyűjtik és apró (gyermekcsukló vastagságú) kévécskébbe kötve árnyékban kiteszített dróton, vagy spárgán szárítják. Gyökér és sárgult szárrészletnek nem szabad a kévébe kerülni, azt le kell vágni.

4 kiló nyers növényből lesz egy kiló száraz áru, amelynek ára 8 lej.

Rétjeinken nagy mennyiségben terem a kömény, melynek magja keresett cikk. Kitakarított száraz áruért 15—16 lejt fizetnek.

Egy nagyon keresett cikk az anyarozs, amely a rozs növényünk élszköddő gombatermése. Nagyon mérges anyag, amiért tanácsos a rozs közül kiválasztani, hogy a kenyérbe jutva mérgezést okozzon. A rozs aratása előtt a kalászból szedik a szép árut, de csépléskor a

rostaaljból is ki lehet válogatni. Az idén 120 leit fizettek egy kiló anyarozsért.

Az őszi kikirics magját szintén keresik, így érdekes tavasszal a lekaszált réten a barázdákból gyermekkel kiszedetni, megszáradás után kicsépelgetni. Egy kiló kikiricsmagért 15—16 leit fizetnek.

A martilapu megszáritott levelét és virágát szintén jól értékesíthetjük. A levelet 5 centi szárral szedve árnyékos és szellős helyen kell szárítani. Vigyázni kell, nehogy az erdön termett nagy acsalaputszedessük, mert az értéktelen. A martilapu kisebb és a fonákján szőrös, míg az acsalapu nagy 20—30 centi átmérőjű és a fonákja nagyon eres és nem szőrös. 5 kiló nyers levélből lesz egy kiló száraz levél, amit 8 lejért vesznek meg.

A sárga virágszirmokat tavasszal gyűjtik, 7 kiló nyers virágból lesz egy kiló áru, 35 leiért lehet eladni.

A búzavirág árnyékban megszáritott szép kék szirmait 70 leiért lehet értékesíteni.

A kökény virágait árnyékban szárítjuk. 5 kiló nyers virágból lesz egy kiló áru, melyet 35 lejért vesznek meg.

Az árvacsalan világossárgás megszáritott virágszirmait 45—50 lejért lehet értékesíteni. Kemence felett, vagy vékony rétegben papíron padláson szárítjuk.

A kankalin virágját szintén keresik. Erdőkön, legelőkön nagymennyiségben található. Lehet szedni a virágfejet, amelyért megszáritva 15 leit adnak és lehet gyűjteni csak a sárga szirmot, amiért 50 leit fizetnek. Gyorsan kell szárítani, csak akkor lesz szép sárga, ezért napon, vagy kemence felett kell szárítani.

A körisbogár gyűjtése, ahol sok van, szintén kifizeti magát. A körisfát hajnalban meg kell rázni és az alája terített lepedőkről a lehullott körisbogarakat egy zárható üveg, vagy bádogg edénybe kell önteni, majd egy kanál benzint kell az edénybe önteni, amelynek gőze a körisbogarakat megöli. Az elpusztult bogarakat papírra, vagy lepedőre téve megszáritjuk és csak a tökéletesen megszáradt árut raktározzuk papírral bélelt ládába. Egy kiló száraz bogár 180—200 lej. Tekintettel arra, hogy a bogár nagyon mérges, munka közben ne nyuljunk a szemünkhöz vagy szájunkhoz és a gyermekeket tartsuk távol a száradó körisbogártól.

A felsorolt dolgok eladása biztosítva van, de aki komolyan akar foglalkozni gyógynövény-gyűjtéssel írjon egy válaszbélyeggel ellátott levelet címemre: Bodor Kálmán, Ulmeni, Salaj, én mindenben díjtalanul megadom a felvilágosítást.

Csuz- és köszvény-

bántalmak gyógyításánál jó tea használata fontos gyógytényező! Tapasztalat tény, hogy a hasonló teakeverékek között Prof. Dr. Páter csuz és köszvény elleni teája a legjobb. Ezen tűnemenyes hatású teakülönlegesség használata feleslegessé teszi a drága fürdőhelyek és kurák használatát. Ezen teától a csuz és köszvényben szenvedő otthonában olcsón és kényelmesen megszabadul bajától. Ezen tények igazolására itt közöljük a következő hitelesített nyilatkozatot: „Jimbolia, 1927. febr. 25. Izületi csuz és köszvénybántalmakban szenvedtem 1913 óta, végig jártam az összes gyógyfürdőket. Midez nem használt s erre 3 hónapon keresztül használtam Prof. Dr. Páter csuz és köszvény elleni teáját és ettől a köszvény okozta daganatok és csuzokozta nyílzáleti csomók elmultak. Szíveskedjenek felvilágosítani az ebben szenvedőket, hogy 8-14 napos teahasználat nem hoz gyógyulást, különösen, ha évek óta szenvednek a bajban B. P. kereskedő.” Prof. Dr. Páter csuz és köszvény elleni teája a megyeszékhelyek legtöbb gyógyszerárában s drogeriájában szonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságára az eredeti csomagolású teát néhány napon belül beszerezzi. Minden eredeti csomagon a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap útján a tea „Csillag” gyógyszerár, Braşov, Hosszu-uca 5 sz. ierszáttól rendelhető.

NAGY JÓZSEF

hengermalma

CAREI

Mű- és vándorlést,
darálást legelőnyö-
sebben vógez.

Allandóan üzemben.
Telefonszám: 118.

Az egyházközségek 1936. évi aranykönyvéből.

Acás—Akos. Urasztalára kenyeret és bort adtak: Marosán János, Nagy Ferencz, Balogh Ferencz M., Cséke Iván. Dolhai Zsigmond, Özv. Szilágyi Lajosné, Balogh László, Egyenként 150, összesen: 1050 lei. — Biktalvi Zsigmond géptulajdonos és munkásai az egyház terményét díjtalanul csépezték el: 1600 lei értékben. — Iskolafedésre: helybeli nőszövetség: 2700 lei. — Iskolatakarításra: F. Bagossy Anna 200 lei, Özv. Rátz Miklósné 200 lei. — Az egyház közszükségeire: ifj. Balogh László 100 lei. — Szászvárosi árvaháznak: Sarkadi Ferenc és neje Sós Eszter 100 lei, Dobai Péter 50 lei.

Bogdand—Bogdánd: Hívek az Urasztalát kenyérrel látták el, Nagy Zs. József árváinak 2382 leit, a tüzkárosultaknak közmunkán kívül 9627 leit adományoztak.

Benesat—Benedekfalva: Az Urasztalát kenyérrel és borral ellátták: Nagy János és neje, Csatári Ferencné, ifj. Joó Márton és neje, Derecskey János és neje, Gellérdt Károly és neje, Kóma Miklós, Nagy János egy üveg úrasztali boroskancsót ajándékozott.

Biuşa—Bósháza: Kaizler György dr. egész éven át ellátta az úrasztalát kenyérrel és borral. Vicsai István és neje konfirmációkor az úrasztalára kenyeret és bort adtak.

Bilghez—Bürgezd: Urasztalára kenyeret és bort adományoztak: Fazakas Mihály és neje, Szigeti István és neje, Nagy László és neje, Vincze Sándor és neje, Özv. Nagy Pálné. Kenyeret adományozott: Bernát Kálmánné. Bort adományozott: Fazakas András.

Deja—Desháza: Urasztalára kenyeret adtak: Nagy József presb. és neje, Oláh Imre presb. és neje, Molnár Kálmán és neje, Molnár Ferenc presb. és neje, Máté Lajos és neje, Molnár István presb. és neje, Oláh Lajos presb. és neje. — Bort egy ízben: Boros Miklós és neje. — Kerekes András világi képviselő 5 drb. énekes könyvet 200 lei értékben. — Kabay Erzsébet ajándékozott a szószékre, a papné és papi-székre vászontakarót, melynek himzését a konfirmált leányok végezték.

Dişod—Diósd: Kenyér az Urasztalára, értéke 350 lei. Adományozók: Püsök János Andrásé és neje, Püsök András

Ferié és neje, Szigeti Gerzson és neje, Szigeti Mózesné özv. Szilágyi József id. és neje, K. Püsök István és neje, Szigeti Dániel id. és neje. Püsök András Ferié szegények részére 100 leit.

Aghiros—Egrespatak: Az Urvacsorához adakoztak kenyeret: Szalánszki Józsefné 3 alkalommal, özv. Kui Cs. Ferencné, Jankó Lázár, Tóth Sándorné 1—1 alkalommal. Bort adtak: Boros János 2, Jankó Lázár, Almási László, Tóth Sándor, Szalánszki József 1—1 alkalommal. A karácsonyesti dalárda gyűjtése többek adománya: 1260 Lei, iskolai repertóriásokra többek adománya: 438 Lei, szódameteri levita részére többektől 200 Lei. Zabmagtár létesítésére többektől 50 véka zab.

Cáuaş—Erkávás: Urasztalára hivek 300 leit, karácsonyfa ünnep 324 lei, bál alkalmával többek: 2349.50 leit. Közmunkák hivek részéről 1500 lei. Lelkész és Dr. Kávássy Béla adománya 450 lei, összesen 4923.50 lei.

Chereuşa—Erkörös: Az egyház javára Bekees Miklós 50 leit adományozott.

Meşenţiu—Ermindszent: Az Urasztalára a hivek adományoztak kenyeret és bort. Közmunkában a hivek 10,000 Leit. Sziky Sándor urasztali önkansó kijavítását 100 Lei és 2 drb. sártisztítót 50 Lei értékben. Nőszövetség iskola részére 600 Leit. Veress János és Ujvári Endre 100 Leit. Nőszövetség gyermekek részére karácsonyfára 350 Leit, Kabai László 15 liter búzát.

Săcăşeni—Erszakácsi: Az Urasztalára kenyeret és bort adtak: Szabó Ferenc, Bondár István, özv. Tóth Istvánné, Sipos Gedeon, Salga Zoltán, Madácsy Albertné, Farkas András, Tóth Gusztáv, Kuthy Paula ny. tanítónő pénzadománya 100 Lei. A szászvárosi árvaháznak Kuthy Paula 269 lei, Szakáts Antal 139, Salga Béla 73, Bihari Sándorné 52, özv. Székelyhidiné Tóth Ilonka 52, Kovács Juliska 100, Uszakai Andrásné 100, özv. Papp Sándorné és családja (lpp) egyházi jótékony adománya 1000 Lei.

Eriu—Sâncraiu—Erszentkirály: Iskolás gyermekek karácsonyfájára begyűlt 325 Lei. Urasztalára kenyeret adtak: Nagy Lajosné, Budai Györgyné, Szabó Piroska, özv. Nagy Istvánné, Délezeg Elekné, Budai Erzsébet, Bátori Juliánna; bort adtak: Nagy Lajos, Szabó László, Szabó Piroska, özv. Nagy Istvánné, Kanyó Erzsébet, Budai Sándor, Szabó László és özv. Szabó Sándorné.

Sudurău—Erszodoró: Urasztala ellátására: Veres Károly, illetve Dr. V. Márton István 3, Molnár János egyházmegyei képviselő szintén 3 ízben bort, Molnár János ehm. képviselő 2, Barcza Dániel, Nagy Sándor ng., Uray Albert és Balogh János lelkész 1—1 ízben kenyeret adott. Dr. Veres Márton István a néhai Veres Károly fg. 50.000 Leies alapítványát az egyház pénztárába befizette azzal a kikötés-

fejfájás ellen Betrús, parxtilla!

sel, hogy ezen összesen csak ingatlan vásárolható, semmi más célra nem fordítható. Hívek adománya a gyermekek karácsonyfájára mintegy 600 lei értékben s hívek közmunkáttel címén mintegy 1200 lei.

Hotoan—Érhatvan: Urasztalára kenyeret és bort adtak: Vass Lajos, Ujvárosy Lajos, Délezeg Gábor, Benkő Béla, Kováts Vilma, Kováts Sándor. A gyermekek karácsonyfájára a hívek mintegy 350 Lei értéket adtak.

Páfal—Erszöllös: Hívek Urasztalára kenyeret és bort adtak.

Pátálusa—Szolnokháza: Hívek az Urasztalára kenyeret és bort adtak.

Hodod—Hadad: Híveink adománya toronybádog festésre 8030 Lei.

Nadişul—Hododului—Hadadnásd: Urvaesorához kenyeret és bort adtak: Balla Dániel, Togyer András, id. Szabó S. Sándor, Vincze G. András, Horváth Sarolta, öz. Varga Józsefné, Bartha Miklós, id. Szabó József, Kiss Sándorné Korond, Vincze A. János. Templomfedésre: Gróf Degenfeld Miksa 2500 Leit, a hívektől adomány készpénz és terményben 6217, a községtől 5000 leit. Iskolafenntartásra: Gróf Degenfeld Miksa úr termény és készpénz adománya 2 évre 3850 Lei.

Ip—Ipp: Kása Mihály árvaház javára 100 leit, ifj. Borzási Ferenc az egyház javára 50, öz. Bagoly Józsefné

az árvák javára 50, Krisán Jánosné az árvák javára 50, özv. id. Soós Ferenczné villámhárítóra 100, Soós Bálint az árvák javára 50, Tóth Márton az egyház javára 60 lelt.

Az Úrasztalára kenyeret és bort adtak: id. Soós Ferencz, Béres B. György, Faragó István, Bene Margit, id. Biró Imre, Fazakas Imre, Biró I. Ferencz, Szabó Lajos, özv. Rádi Miklósné

Camär—Kémer. Úrasztalára kenyeret adtak: Balla József 70, Csompó Miklós 70, Ifj. Zima Imre 70, Arday Mihály 70, Osváth Ferenc 70, Szabó Ferenc 70, Nagy Ferenc 35, bort Bereczki Bálint 30 lei értékben. **Szegényalakra:** Id. Bereczki Bálint 100, Varga József 100, Szörös Máté 50, Osváth Ferenc 50, Ifj. Zima Imre 50, Szabó Ferenc 20, Balla András 50, Gál R. Bálint 50, Debrenti B. Ferenc 50, Szörös Bálint 50, Meleg András 100, Dr. Hoffmann Frigyes 50, Szabó Ferenc egyházfi 20, Balla József 50, Lőrincz Imre 50, Szekrényes András 20, Lőrincz Dániel 30, Oláh K. Ferenc 50, Szekrényes K. András 20, Tóth József 50, Hadas Ferenc 100, Orbán András 100, Kelemen András 5, Zima M. Imre 5, Vad Tamás 10, Balla S. József 20, Szász József 5, Dombi Dániel 20, Zima J. András 5, Ifj. Szabó Bálint 7, Tóth D. Bálint 20, Ifj. Fazakas Ferenc 20, Szabó P. András 5, Bálint Mihály 10, Budai Bálint 20, Balog Sándor 4, Vad Bálint 5, Balla Pista 14. Id. Tóth P. Dániel 10 Leit. Terményben begyűlt 430 liter búza. — A ref. iskola karácsonyfájára többek adományából 753 lei. **Zalnoc-ról:** Az Úrasztalára kenyeret és bort adott Enyedy Mihályné.

Crasna—Kraszna: Úrasztalára kenyeret: Bogya Andrásné kurátorné, Boros Mihályné, Belle Gyuláné, Balogh Sándorné, Nánassy Ferencné, Kádár Imréné, Major Mihályné. **Bort:** Szűcs János, id. Katona János, Kemény Gusztávné, Br. Györfly Lajos, Mitruk Ferenc és Major Mihály adott — Br. Györfly család 3000 leit iskolára és 20 m³ tűzifát 3000 lei értékben — Tantestületi tisztelet 2090 lei — Ref. Nőszövetség 5345 lei. — Bibliakörösök gyűjtése 2412 lei. — Br. Györfly

„Elite Foto Atelier“

Zálaú, Str. Gh. Pop. No. 32.

**Fényképezési célokra
épült modern műterem**

Tulajdonos

PÁTER J. fényképész

Amatőr felvételeket a leggyorsabbabban dolgozzuk ki. Vidéki felvételeket külön díjazás nélkül csinálunk.

Szabó Kálmánnál

Zálaú, Főtér 1.

üveg, porcellán, lámpa, díszmű-
dru, villanycsillár, zseblámpa,
bőr kényeztetés, redikül, levető-
akna és utazólámpa, alpakka
eszközök, játékok, fényképé-
szeti cikkek, rádióalkatrészek,
Rosenthal, japán állvány kész-
letek és órák, színes üvegdruk,
**Philips és Telefunken rá-
diók 12 havi részletfizetésre**
a legolcsóbban beszerezhetők!

Lajos 200 lei jutalomkönyvekre, Legmann gyógyszerész 100, Kozma András 160, Geese Sándor 100, Kozma Ferencz 40 kg. buza, Birta Lajos 1 q buzát, Nagy József 500 Leit adományozott. Kádár Imre a czinterem vaskerítését lakkoztatta le 664 lei értékben.

Toghe—*Krasznaczigény*. Az Úrasztalára egész évben kenyeret adott: Losonczy Istvánné 150 lei értékben. — Az Úrasztalára egész évben bort adott: Balogh István sz. gondnok 144 lei értékben.

Horoat-Petenia—*Krasznahorvát-Petenye*: Az Úrasztalára kenyeret és bort adtak: Karácsony János, id. Oseke György, Frűhaufné Balogh Ilona, Keceli Gy. István, Matolcsy Károly, Székely Ferencz. — Az egyház részére: Frűhaufné Balogh Ilona 2 drb. kenyértakarót, Matolcsy Matild egy fehér vászon úrasztali terítőt adományozott. A férfi és a nőszövetség karácsonyi kántálásból begyűlt 1120 Leit ajándékozott részben a szászvárosi árvaház, részben az egyház javára. — Perselypénz: 751 lei.

Miháeni—*Krasznamihályfalva*: Az Úrasztalához kenyeret és bort adtak: Id. Miskolczi Sándor, Nagy Gusztáv, Fejlesztés Lajosné, Juhász Gergely, Kömőcz Zsigmond. Csák Zsigmond. Megyesi Mihály, közszükségletre: Csák Zsigmond 130, özv Baumgartner Istvánné 100, Balogh Aron 50, Tribli Károly 20, Petők Lajos 120, Berei Sándor 15 Leit, Az iskolai karácsonyfára pénzben többen 631 Leit, természetben 300 Leit.

Coseia—*Kusaly*: Úrasztalára kenyeret és bort adtak: Boda Jánosné, Buesi Márton, Dombi Ilona, Püsök József, Püsök Józsefné, Sipcs Endréné, Somogyi Józsefné. Kusaly község 22,500 Lei adománya építkezésre.

Archid—*Szilágykered*: Úrasztalára Pálur Miklós szilágysámsóni lelkész 5 l. bort, Varga B. Ferencz 2 l. bort Varga György gondnok énekeskönyvekre 100 Leit. Szorgalmi jövedelem: Egyházi földek közmunkája, értéke: 1500 Lei.

ERDEY SÁNDOR

fűszer-, festék-, cukorka- és csemegé-kereskedése

Zálan—Zilah.

Fényképeket, fénykép nagyításokat
a legmodernebb Szeifried fényképész műterme Táşnad.
kivitelben készít

Amatőrök részére filmek, papírok állandóan raktáron.

Lesmir—Lecsmér: Urasztalára kenyeret adtak: özv. Molnár Mihályné, Borzási S. Józsefné, Borzási Sz. Imréné, Szász Pálné, Máté Jánosné, Csapó Mihályné, Bort adtak: Borzási Bálint, Borzási S. József, Borzási Sz. Imre, Szász Pál, Máté Bálint és Csapó Mihály 500 lei értékben.

Leleia—Lele: A szászvárosi árvaházra adakoztak: Kállai Sándorné 52, id. Kulesár László 52, Deák Károly 20, Kállai Dezső 55, Fogyasztási Szövetkezet 52, özv. Papp Györgyné 51, Kovács Ida 76-50 leit. Külmisszióra: Kovács Ida 51, Kállay Dezsőné 52 leit. Urasztalát kenyérrel és borral ellátták: Kállay Dezső és neje, id. Varga Ferencné, id. Dobai Albert, Varga János, Kulesár Eszter, Deák Károly, id. Dobai Dániel, Petőh József és neje, Várdai Ferenc és neje, Erdőközi Zoltánné, összesen 400 lei értékben. Tengeri magtár részére adományozott: Deák Károly 26 liter szemes tengerit 50 lei értékben. Urasztali kendőt Kulesár Eszter 50 lei értékben. Közsékségletre: Lőke Károly 50, Enyedi József szilágyesehi gépész 50 leit, Istálló-hidláshoz hidlásdzska-anyagot 100 lei értékben. Közmunkát végeztek: Kulcsár László, Várdai Dániel, Kovács Sándor F.-é, Csomós Ferenc, Deák Károly, Deák László id, Erdődi Sándor 250 lei értékben.

Cehăluț—Magyarcsaholy: Urasztalára kenyeret és bort adtak Kovács Lajosné, Mogyorósi Kálmánné, Arkosi Balázs-né, Hajdu Mártonné két esetben, Kálmán József, Délczeg Zsigmondné, Nagy István. Urasztalát a tasnádcsányi szór-ványban is a hívek látták el kenyérrel és borral.

Gurushău—Megyargoroszló: Urasztalára kenyeret és bort a hívek adományoztak.

Căfălușu—Magyarkeczel: Urasztalára kenyeret és bort adtak: Seres A. Sándor, Hari K. Ferenc, Székely B. Sándor, özv. Hari Jánosné, Matolcsi Katalin, Boldi István bort, Seres A. Sándorné, Hari K. Ferencné, Székely B. Sándorné, özv. Hari Jánosné, Matolcsi Katalin, Boldi Istvánné kenyeret adományoztak 450 lei értékben. Egyháznak és iskolának ada-

Osváth
Ferenc
bőrkereskedő, Zălau

Raktáron tarti
cipész, csizmadia és
szíjgyártó mesterek
részére szükségessé
bőrrut és minden
e szakmába vágó
mellékalkatokat.

Sámuel Sámuel cég

Tulajdonos: **Leltner Bernát, Tășnad**

Fűszer- és vasüzlet, petróleum, benzín és mindennemű olajok nagyraktára. Adómentes petrol, benzín és olajok autorizációkra is kaphatók állandóan. Minden raktáron levő áru legolcsóbb beszerzési forrása. Cukor- és gyufagyári lerakat.

koztak a hivek pénzben vagy munkában 710 lei értékben. Karácsonyfára nősövetségi tagok 120 leit, Szilágyiné Székely Juliánna 50 irkát, Hari P. Sándorné 40, Fazekas Zoltánné süteményt 260 lei értékben. Orgona alapra az egyházi énekar közreműködésével egyháztagok gyűjtése 2144 lei.

Mineu—Menyő: Urasztalára kenyeret és bort adtak: ifj. Haraga Albert és neje, Bányai Imréné, Gergely Mózes és Láposy József, Balogh Lajos és neje, Nagy Zsigmond és neje, Bakeai Gyula és neje, Szabó József P. és neje 50—50 lei értékben. Toronyfedésre: Papp Zoltán 100, Papp Mária Magdolna 100, Baksai Gyula 100, ifjuság 70 lei, Papp Márton lelkész lemondott 5 évre a magtár használatáról, hogy az adódjék ki haszonbérbe s abból fedődjön be a magtár cseréppel, értéke 3200 lei. Bortár javára szőlőt adtak: Bányai János 7, Kis Sándor 2 és fél kgr. Iskolásgyermekek jutalomkönyvére közadakozásból 160 lei. A szülők adakozásából 100 gyermek részesült karácsonyi ajándékban. A Nősövetség a templomot saját költségén kívül-belül kitakarította, fedél széle alá deszkát vett, értéke 6000 lei.

Mocirla—Mocsolya: Az Urasztalára kenyeret adományoztak: Gebédi Jenő és neje Barta Róza 50, Boda Károly és neje Kiss Barta Zsuzsánna 50, ifj. Tolnai Ferenc és neje Máté Juliánna 50, Veress Juliánna 50, ifj. Bányai Ferenc és neje Kovács Ida 50, Simon Gyula és neje Wrebély Katalin 100 lej értékben. Az Urasztalához bort adományoztak: Gebédi Jenő és neje Barta Róza 39, Boda Károly és neje Kiss Barta Zsuzsánna 33, Balog Zsuzsánna 39, Balog Károly és neje Antal Juliánna 39 lei értékben. Veress Gy. Lajos kijavította a szószerk lépcsőjét 100 lej értékben. Az új lelkészlaképítésre a mocsolyai közbirtokosság adományozott 6988 Leit.

Mándu—Monó: Urvaesorai kellekerekre adományok: György István kenyeret 50, Mátyás Mihály bort 80, Tatár Mihályné kenyeret és bort 100, Budai Jánosné kenyeret 40, Babós Emma bort 60, Vicsi Anna kenyeret 20, Gergely István bort 24, id. Miklós János kenyeret 40, György István Ferenc bort

Takács Miklós

Hideg és meleg
ételek.

bodega és csemegeüzlete
Zálaú, Str. Ferdinand 9.

Duplapályájú
kuglízó.

Cseh Ferenc és Sándor

Vállalnak: leégett vagy lerothadt eséplők teljes felépítését, régi típusú eséplők legmodernebb típusra való alakítását stb.

Táşnad — Jud. Sălaj

72, György István kenyeret 50, Miklós János id. bort 50, György Istvánné kenyeret és bort 80 lei értékben, Soós Károly 100, Viesi Józsefné 50. Viesi Imre 50 leit adományoztak az egyház javára. Az adományok összege 916 lei.

Arinisz—Egerhát: Urasztalára kenyeret és bort adott: Özv. Molnár Mária 2 izben, Viesai István 3 izben, Bessenyei István 2 izben, felszázvágai Urvasora osztásra Kiss Sándor és felesége szolgáltatta a bort és kenyeret. Karácsonyfa ünnepélyre a hivek 283 leit adtak. Beck Jánosné az egyháznak 500 leit adott.

Doba Mare—Nagydoba: Urasztali adomány Pap Károly bor 50, Csapó Imre bor 50, Kis K. Elek kenyér 150 lei értékben. Bikfalvi István faadomány 300 lei értékben.

Doba Mică—Kisdoba: Toronyépítéshez faadomány: Ladányi Károly 60, Ladányi Lajos 70, Dobai Ferenc 35, Kiss Antal 60, Csapó Bálint 100, Szabó János 60, Kis Mihály Elek 80 lei értékben, pénzadomány: Tunyogi Dániel 100, Ladányi Gyula 100, Vigh Mózes 50, Kis Ákos 100, Máté Kálmán 100, Kis Ákos 100, Szabó János 50 lei. Urasztali adományok: Dobai Ferenc kenyér 150, Ladányi Károly bor 50, Kis János bor 70, Csapó Gerzon bor 50, Ladányi Vineze bor 25, Kis Etelka kenyér 25 lei értékben.

Naimon—Nagymon: Urasztalára kenyeret és bort adtak: Bécsi Sándorné, Szabó Lászlóné, Kulesár Gyuláné, Kulesár Józsefné, id. Bécsi Józsefné, Szabó László, ifju Kulesár Gyula, gróf Beldy Kálmán az iskola építéshez 1000 darab téglát, Lakatos Ferenc szilágyseséhi asztalos mester egy padlásajtót ajándékozott 300 lei értékben. Önkéntes adományok lelkész részére: Bécsi Zsigmond egy szekér tűzifa, Kulesár József 7 és fél, Kulesár Gyula 3, ifju Bécsi József 4 és fél, Dénes Károly 2, Vecsei György 6, Kulesár József 4 és fél, Kulesár Gyula 2 és fél, Szarvas József 2, id. Bécsi Lajos 3 és fél, Balogh Gyula 5, Vecsei György 5, id. Bécsi József 12 liter must.

KINCSES KÁROLY

vas- és festék-
kereskedése

ZALAU--ZILAH

A Prefectura mellett

Nagy József

bádogos mester

Tășnad

Elvállal mindennemű bádogos munkát, raktáron tart mindenféle bádog-edényeket, sparhelteket stb. Megrendelések, épületmunka, vagy bármilyen szolid árak mellett eszközöltetnek.

Mihai Viteazul-utca 12.

Sáncraiu Silvaniei—Szilágyszentkirály: Urasztali kenyeret és bort adtak: Daróczy Ferencné, Módi J. Zsigmondné, Tyukodi Lenke, Süle Ferencné, ifj. Moni Józsefné, Tokay Istvánné, Tolnai Berta, Daróczy Ferenc, Módi J. Zsigmond, Süle Ferenc, Moni András, Tokay István és Tolnai Berta.

Treznua—Ördögkut: Urasztali kenyeret és bort adott Farkas Endre egész évben, értéke 300 lei. Bay Ferenc fát ölkerítéshez, értéke 300 lei. Sütő János keresztelő-poharat és tálcát, értéke 80 lei. Sütő János kemencét készített, értéke 40 lei.

Bucium—Vármező: Bálint András 300, Varga Lukács 100 leit adományozott. Az Urasztalára kenyeret és bort egész évben Radies Györgyné adott 300 lei értékben. Szalacsi Ferenc cserepet 500 lei értékben, Kiss Ferenc 200, Szalacsi Albert 70 leit adományozott.

Becheni—Pele: Az Urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el. — Köszükségletekre adományozott: özv. Beke Antalné 100, az ifjuság 857, Kis Mária 50 leit. — Az Urasztalára ruhát Somogyi Anna I. és Bogdán Ilona adtak.

Săuca—Szódemeter: Az Urasztalát ellátták kenyérrel és borral: Id. Uzoní Sándor és neje négy ízben. Özv. Béres Jánosné, Czövek Ferencz és neje.

Rátin—Ráton: Az Urasztalára kenyeret adományoztak: B. Kovács Istvánné, özv. Szentmihályi Jánosné, Kovács Ferencné, özv. Birtalan Károlyné, özv. Szabó Andrásné, Vincze Sándorné. — Bort: Bölöni János, Birtalan Gáspár, Bréda Sándor, özv. Szabó Andrásné.

Sărmășag—Sarmășag: Bortára 22 egyháztag 96 liter bort 384 lei értékben, egy asztali neceterítőt 1000 lei értékben Erdei és neje urvaesora-osztásra kenyeret, Kocsis Laežkö Mihály bort adott 100 lei értékben. Összesen: 1484 Lei.

Ilisua—Selymesilosva: Az Urasztalára kenyeret és bort adtak: Balogh Sándor, Sipos Sándor, Gál M. Sándor, ifj. Varga József, Gál S. Sándor, Rákosi Bálint, Csobánka Miklósné, Szentkirályi Józsefné, Csóka P. Józsefné és Nagy La-

Sertésállományát megóvj a véstől,
ha annak ételébe „**Methylchlor**” tesz.

Kapható a készítőnél: Sz. Träger Lajos gyógy-
szerésznél Cehul-Silvaniei, Sălaj, Egy üveg 60 Lei.

„SOMEȘ”

textil- és divatruház, CEHUL-SILVANIEI.

Szilágycseh és vidéke legolcsóbb beszerzési forrása

jos. Egyházi célra: Fodor Lászlóné 3 liter bort, Szentkirályi Ferenc egy kis hordót, Gál Sándorné egy tortát és sült tyukot, Csóka P. Józsefné egy terítőt, id. Csóka László egy üveg bort, Király Péter egy koszoru szőlőt, Csobánka Jánosné egy tortát ajándékoztak. A hívek a templom alatti járda készítésénél köz munkában 1000 leit, a templomkerítés készítésénél anyagban, munkában és készpénzben 3177 leit adakoztak.

Uileacul-Şimleului—Somlyóujlak: Az Urasztalára kenyeret és bort adományoztak; Kelemen P. József és neje, Kocsis László Mihály és neje, Kis B. András, Kelemen A. András és neje, Kelemen M. Ferenc 100 leit, Z. Kiss Jánosné egy buzakoszorut értéke 100 lei.

Ulmeni—Sülelmed: Urasztalára kenyeret és bort adományozott: Récesey Endre 150 lei értékben. Boros Ferenc a templom bejárata elé homokot hozott 20 lei értékben, Bartha Gyula a kuthoz vasalásokat 50 lei értékben, Ürmösy Miklós az iskolások vizsgai jutalmazására 200 leit adományozott. Tóth Pista VII. o. tanuló az iskolának 1 lapátot ajándékozott 40 lei értékben. Az iskolás gyermekek karácsonyfájára a hívek összesen 638 leit adományoztak.

Ticău—Szamosczikó: Gróf Dégenfeld Miksa, iskola fűtésre 1500, tanítónő ellátásra 5000 Leit. Özv. Péchy Zsigmondné és Péchy Ferencz úrasztali kenyeret és bort adományoztak 150 lei értékben.

Arduzel—Szamosardó: Fodor Blanka 250 lei. — A hívek ellátták az úrasztalát egész éven át kenyérrel és borral. A felépítendő iskolához szintén a hívek adtak fuvarát a kő és a homok behozására.

Ser—Szer: Urvacsorai kenyeret és bort adtak; Kasza Bálintné, Szabó M. József, Orosz M. György és neje, Süti Ilona, Szabó István, özv. Kasza F. Mihályné, Szabó András és neje, Kun László és neje. — Az egyház közszükségleteire:

„DERMATA“

cipők nagy választékban, valamint saját készítményű és rendelésre készített lábbelik kaphatók szolid árak, pontos és gyors kiszolgálás mellett

WIEDER JAKAB üzletében Tâşnadon

Az üzlethelyiség Dr. Schwartz Dávid házában, a Főtéren van.

Lőke Józsefné 100, Berkovich Lázárné 100, Bántó Péter 20 lelt adományoztak.

Boghiş—Szilágybagos: Az Úrasztalára kenyeret és bort adományoztak: Kincses Józsefné, Kincses Lajosné, Birtalan Lászlóné, Szabó Józsefné, Tóth Györgyné, Orsós Danielné, Szabó Pálné, Kincses József 450 lei értékben, Birtalan Agnes úrasztali terítőt 300 lei értékben, özv. Miklós Andrásné egy darab ruhát 30 lei értékben, Birtalan Erzsébet egy kendőt 50 lei értékben, özv. Nagy Károlyné ruhaneműt 500 lei értékben, Szűcs Ida és Ilka úrasztali dísz 100 lei értékben, — A szász-városi árvaház javára adományoztak: Máté Józsefné 100, Szabó Krisztina 50, Miklós Károlyné 50, Miklós Erzsébet 10, Boér Györgyné 50 leit. — Az egyház részére Kethely István 500 leit adományozott. Összesen: 2190 lei.

Valcăul de jos—Alsóvalkő: Úrasztalára kenyeret és bort adományoztak: Darabán Jánosné, Márkus Sándor, özv. Márkus Józsefné, Nagy József, id. Márkus B. András ifj. Márkus B. András, S. Enesy András, Ecsedy Sámuel, Antal Lajos, Szűcs József és Luka Pálné 280 lei értékben. — Gyermekek karácsonyfájára gyűlt 220 lei. Összesen: 500 lei.

Borla—Szilágybála: Az Úrasztalára kenyeret és bort adományoztak: Ifj. Boné B. Márton, Péter Dezső, Bálint Balázs, Fazakas Agnes, Szilágyi Gergely, Bóné K. Lajos, Bálint János, Fodor Béla. — A gyermekek karácsonyfájára: Szövetkezet 200, Farkas László 60, Farkas István 17, Farkas Albertné 10, Kallós Gyula 5 leit. — Iskola-fenntartásra Nőszövetség 1300 leit. — Egyház fenntartásra Bóné M. Márton és Balla András 100—100 leit.

Bozieş—Szilágyborzás: Az Úrasztalára kenyeret és bort a hívek adták.

Cehu-Silvaniei—Szilágycseh: Dr. Simon István orgonaalapra 300, Diószeghi Erzsébet orgonaalapra 200, Nőszövetségnek 100, leánykörnek 100 leit. Nőszövetség 8000 leiért harmóniumot vásárolt. Strósz Györgyné ellátta az urasztalát kenyérrel egész évben 500 lei értékben, özv. Elekes Gyuláné

Jól felszerelt bőrüzletet nyitottam!

Tartok: mindenféle cipész, csizmadia, tinnár, szűcs és szíjgyártóknak szükséges bőr és kellék-árukat, denaturált-szeszt. Új kérekpárok, alkatrészek, kötélárak a legolcsóbb árban beszerezhetők

Szilágyi Ferenc bőrkereskedő, Cehu-Silvaniei

Szűcs- és szőrmeárak legszebb kivitelben szőrmebundák
legújabb divat szerint **Evert Istvánnál**
Carei Piaşa Brătianu, Főter, Kaufmann-féle ház.
Szőrmebundák nyári gondozása felelősség mellett!

papíszékre kalotaszegi terítőt 1000 lei értékben. A szegények segélyezésére adakoztak: Nőszövetség és a hívek 250 kgr. lisztet, 2800 lei pénzt, Stern Hermann 100 kgr. lisztet, Antal Ferenc és Kun Berta ellátta az Urasztalát egész évben virággal.

Cristur-Crișeni—Szilágfőkeresztur: Urasztalára kenyert és bort adtak: Özv. Sepsi Józsefné, Liguier Róza, Sepsi Lajos és neje Gombos Ágnes, ifj. Nagy Lajosné, Tóth János, özv. Mezey Sándorné, Dénes Miklós és neje Mezey Erzsébet, Parlagi Miklós és neje Mezey Ágnes, Rőka Károly egyh. megyei képviselő 5 drb. zsoltárt adományozott templomi használatra. Bortári tőke növelésére: Z. Dénes Sándor 3 kgr., Gergely József 2 kgr., Dénes András 2 kgr., Dénes István 5 kgr., Farkas József 3 és fél kgr. szőlőt, Kiss Gáspár és neje 69 liter bort ajándékoztak. Végh Samu a zilahi Wesselényi-Kollégium igazgatója a lelkeszi lakás részére 1 fűtőkályhát készíttetett 400 lei értékben.

Gárociu—Szilággyőreső: Urasztalát kenyérrel és borral ellátta Báró Wesselényi István. A papilakon épített kukorica kashoz adományozott Báró Wesselényi István 6 száz fát 600 lei értékben.

Lompirt—Szilágylompért: Az Urasztalát kenyérrel és borral ellátták: Lukács Istvánné, Albi Béla, Gál T. Józsefné, Demjén Katalin, Virág Dánielné, Lukács S. Ferencné, Id. Székely Sándorné, Lukács K. Sándor, Lukács Samuné és Ligó Pál.

Nasfalău—Szilágynagyfalu: Adományok: Parochia renoválására 8 q búzát, iskola részére 10 m. tűzifát Br. Bánffy János. Urasztalára 70 liter bort Br. Bánffy Albert. Közsükségletekre 500 leit Br. Bánffy János.

Panic—Szilagypanit: Urasztalára kenyert és bort adtak: Ifj. Kis C. József, ifj. Arday István, Arday Erzsébet, Domokos Ferenc, ifj. Deák Ferenc, ifj. Kis C. József, id. Deák Ferenc, Domoi Mózes és Kovács György. Egy fehér selyem urasztali terítőt adott Palkó Gyuláné.

Davidovics és Langsner

Magazin de fier
coloniale și făina

Tășnad.

vas-, fűszer-, és
lisztkereskedés

Nagy választéku raktár. Mindennemű vasárut, ugymint: rudvasat, abroncsvasat, fekete és horganyozott lemezeket, sodronyszeget, alkatrészeket, kész ekéket, mindennemű durva és finom vasárut, szerszámokat, gazdasági gépeket és felszereléseket, valamint mindennemű műszaki árut, ugyszintén vadászati cikkeket, ugy raktárból, mint gyárból, konyhafelszerelési és háztartási cikkeket, épület- és bútortavasításokat, festékeket, zománclakkokat, gépjárműket, favotia zsirokat, stb. mindent a legolcsóbb ár és a legpon-
tosabb kiszolgálás mellett árusít.

Pir—Szilágypár: Urasztalát kenyérrel és borral ellátták: Báthori István és neje, K. Kovács József és neje, Dr. Falussy Endre, A. Kovács József és neje, K. Póti Sándor és neje, ifj. Csókási Elek és neje. — Adományok a templomfedésre: Osizsár Sándor 100, Csókási János 100, Somogyi Károly és neje 100, Iskolás gyermekek 287, Kandel Imre 1000, Verecs József mészáros 500, Kálmán Géza 500, Kálmán Miklós 550, Ref. Nőszövetség 1000, Nőszövetség és Dalárda bái jövedelme 2218, Nőszövetségi előadások, tea-estély jövedelme 1197, Leánykör bái jövedelme 2300, Balogh Ilona 100 lelt Ref. Férfi dalárda az igazgatói lakás kamrájának építésére 500 lei, Kovács Böske az Urasztalára egy himzett kenyérterítőt, A szászvárosi árvaház részére 1—1 kendőt adományoztak: Szikszai Rozália, Verecs Berta, Somogyi Erzsike, Halmi Erzsike, Biró Berta, Pores Emma, Kovács Böske és Murvai Mária.

Pereceiu—Szilágyperecsén: Az Urasztalát ellátták kenyérrel és borral: Józsa K. Mihály, Tóth B. Dániel, Tóth B. Mihály, Báka L. Miklós, Papp Sándor, Báka I. István, Debre M. István, Debre József, Debre M. Mihály, id. Debre István 600 lei értékben, Nőszövetségi tagok adakozása betegsegélyezésre 350 lei, Hívek adakozása szegény egyháztag segélyezésre 1200 lei értékben, Gáspár István templom berendezés javításra 400 lei.

Samsud—Szilágyfiumson: Az Urasztalát kenyérrel és borral ellátták: Bántó Zs. Mihályné és neje, Széles M. Mihály, ifj. Bálint A. András, Bóbis Mihály és neje, Katona Miklós és neje, Kis M. György, Kis M. Miklós, Pálur Miklós.

Simleul-Silvaniei—Szilágyfiumlyó: Hívek egyház javára: 9895 lei, Nőszövetség és hívek iskola javára: 36333 lei, Nőszövetség és hívek szegények javára 74, Pataki József 5550, Id. Kassav Sándor harangalapra 1000, Magyar párt 1000, Szaploneczay Sándorné 1000, Nőszövetség 17.298 lelt.

Sălăji—Szilágyfiumlyó: Id. Benkő Elek 10 m. fát az iskola részére. Gyermekek vizsgái jutalmazására: Benkő Elek 100, Nagy György 50 lelt, Gyermekeledadásból és templomi-

Özv. Farmathy Istvánné és Fiai

hentes- és mészáros Simleul-Silvaniei Szilágyfiumlyó.

Naponta friss hentesáru, sertés-, marha- és borjúhús, mindennemű feldolgozott füstölt és nyers áru kapható.

A negyvenkét év óta Careiban fennálló

POLITZER

cég áruai és árai nem szorulnak reklámra.

ünnepélyből begyűlt 1126 lei. A gyermekek karácsonyfájára a hivektől 146 lei. A bortár részére többektől 29 liter must.

Záuan—Szilágyzovány: Az Urasztalára kenyeret és bort adtak: Fazakas Ferenc gondnok, id. Szabó András, Király P. János, Kovács N. László, ifj. Orbán G. Ferencz, özv. Dobay Lászlóné, Orbán D. János, Kása János 500 lei értékben. Néhai Inoze Kálmán $3\frac{1}{2}$ kat. hold szőlőt és gyümölcsöt temető céljára 35.000 lei értékben. Szülők ref. iskola fenntartására 4000 leit. Kétegyháztág a Dalárdának 400 leit. A diakonissza intézetnek bibl. jelz. 360 lei. Vizsgai jutalomkönyvekre 250 lei.

Tásnad—Tasnád: Építkezési alapra adományok: özv. Magyari Jánosné 100, Várdai Sándor 100, Nagy Károly 100, Zsisku József 250, Horváth Ferenc 150, Mizers Lajos 150, Veres Károly 100, id. Török Elek 50, Zsisku Ferenc 50, Katona Péter 50, Gáll Albert 50, Várdai Mihály 50, Tassy Gyula 50, Várdai Sándor 50, Vass Sándor 60, özv. Domokos Sándorné 52, Debreceni Lajos 88, Uszkay Gyula 52 leit. Kisebb adományok összege: 370 lei. — Közzükségleti célokra: Balogh Károly 50, Gáll Albert gyűjtése 182 lei, Rác Ferencz 1022, Délezeg Miklós gyűjtése 446 lei, Kiss Zsigmond gyűjtése 730, Kónya István gyűjtése 295, Szabó Lajos gyűjtése 790 lei. — Építkezésre: id. és ifj. Turóczy József 50—50 lei — Szegényalapr: Verlik Károly 100, N. N. 100, Gáll Albertné 50. — Szászvárosi árvaháznak: Ifj. Egyesület 200, Vasárnapi iskolások 229 leit. — Református Nőszövetség 100 lei. Lakatos Béla 200 lei. — Ref. Nőszövetség missziói célra 374 leit. — Templomkert gondozására 210 leit. — Vizsga és versenyjutalmazásra 590 leit. — Külmisszióra 56 leit. — Id. Keresztesi Sámuel isk. célra 400 lei. — Szegénytanulóknak és a karácsonyfára gyűjtésből 3431 lei. Timár iparosok 110, Bőrkereskedők 320, Salamon Lajos 80, Faff Lajos 50 lei, Nőszövetségi tagok tészta, gyümölcs 705 lei, Zoltán Lajos, Ilyés István, Szabó Géza és Kiss Imre egy pár lábbeli készítés 80

Fűszer-, vas- és rövidáru

valódi ZWACK-féle rum és likörök, saját
termésű és dugaszolt borok legolcsóbban

ANTAL IMRE cégnél Tásnad

„MERCUR“

illatszertár

Tásnad.

Cégtulajdonos: Bikfalvy

Rövidáru üzlet, Eredeti „Baeder“, „Lady“, „Legrain“, „Hudnut“, „Nivea“ gyártmányú áruk, úgymint: parfüm, kölnivizek, puder, arc- és kézfinomító krémek, szappanok, fogkrém, fogkefe, szájviz, női és férfiharisnya, kesztyű, nyakkendő stb. stb. Lajos. — Legolcsóbb beszerzési árak!

—80 lei. — özv. Illés Balázné urasztali terítő 1000 lei, Horváth Imréné szülei emlékére 1000 lei, özv. Biró Albertné egy virágváza Urasztalára 150 lei. — Az úrasztalára kenyeret adományoztak: Asztalán Jánosné, Kónya Józsefné, Fekete Jánosné, Váraljai Elekné, Papp Jánosné és özv. Biró Albertné 80—80 lei. Adományok összes értéke: 15673 lei.

Santáu—Tasnádszántó: Urasztalára kenyeret és bort adományoztak: Orosz Károly, Morvay Péter, Orosz András, Báthori János, Orosz László, Báthori Ferenc, Magyar György. — Templomjavításra: Kandel Farkas 500 leit. — Közsükségletre Morvay Péter 100 leit. — Perselyadomány a szászvárosi árvaház részére 352 lei. — A ref. Nőszövetség adománya közsükségletre 700 lei. — Az iskola gyermekek karácsonyfájára hiveink adománya 1000 lei.

Sárúad—Tasnádszarvad: Urasztalára kenyeret és bort Dallos András és neje 100, Főris László és neje kenyeret és bort 100, Főris József és neje kenyeret 50, Nagy Károly és neje bort 50, Főris Márton és neje kenyeret 50, Orosz Márton sz. gondnok és neje bort 50, Főris Ferenc és neje kenyeret és bort 100, Dallos József és neje kenyeret 50 és özv. Oláh Mihályné bort 50 lei értékben. — Közsükségletekre: id. Jámbar László és neje 50, Sipos Gergely és neje 50, ifj. Kiss Sándorné 20 lei. — Iskolai szükségletre: Oláh Zsigmond zilahai ny. pénzügyi tanácsos és neje 100, Oláh Albert és neje magtár-létesítésre egy mázsa búzát 400 lei értékben. — Új iskolához közmunka szolgáltatás egyháztagoktól 2300 lei értékben. Második iskola befedésére egyh. tagoktól termény 1126 lei értékben. Ugyancsak isk. részére termény 2094 lei értékben. Székely Emma örökösei 10 mázsa búzát 4000 lei értékben iskola-fenntartásra. — Árvaháznak karácsonyfa perselypénz 438 lei. Orosz Gizella árvaház javára 50 lei. Árvaházi perselygondozóktól 55 lei. — Karácsonyi szeretet vendégség jövedelme belmissziós otthon berendezésére 3021 lei. Külmissziói barátok perselypénze 134 lei.

•••••
Nő, férfi és gyerek siet, hogy
cipőit Veress Istvánnál beszerezhesse
Mert ő a legolcsóbb máma,
Saját készítményű a raklára.
Üslete Tasnádon, a Royallal szembe
Dívtos cipőit ott szerezzé Ön be.
Ha dívtos és jó cipőket akar,
Veress cipésznél szabassa ki hamar.
Mérték után készit:
Seorót, lakhot, bármil.

•••••

Liszt, fűszeráru
legolcsóbb
napi áron

Róth Dezső

fűszerüzletében

Carei.

Telefon: 50.

Várgolt—Varsolcz: Urasztalára adakoztak: Péter Bálint kenyeret és bort, Dénes M. Jakab kenyeret és bort, Bartus Irma kenyeret, Dénes Aladár bort, özv. Kis M. András kenyeret, Magyar Lajos bort, Ifj. Péter András kenyeret és bort, Dénes F. Ferenc kenyeret és bort.

Recea—Krasznarécse: Templomtorony renoválásra adakoztak: 1400 lelt, toronygömbre 1520 lelt.

Verveghiu—Vervölgy: Tóth Zs. Mihály az Urasztalára kenyeret adott hatszor.

Ulcium—Völcsök: Urasztalára kenyeret és bort adományoztak: Bene János, Szabó István Ján., id. Erdei György György, Szabó P. István, Erdei Mihály, Kántor György, Pávelka Rudolf, László István. — Hőgye Rózsa Ján. egy darab urasztali terítőt adott. — Az önkéntes adományok értéke körülbelül 600 lei.

Uileac—Szamosujlak: Versényi Pál főgondnok az Urasztalára egész évben kenyeret és bort adott, körülbelül 240 lei értékben.

Zălau—Zilah: Iskola fenntartására adakoztak: Kaizer Sándor 100, Madarász Berta 50, Diószeghy Sándor 50, Dr. Bölöni Zoltán 500, Turóczy Imre 100, Szentí Kálmánné 300, Ajtai Lajos (Oradea) 300, ifj. Kerekes Istvánné 100, Körtesi Miklós 200, László Ferenc 200, Kenyeres Lajos 100, Madarász Berta 50, Körtesi Miklós 200, Dr. Seres Károly 90, Dr. Bikfalvi István 100, Soós József 100, Seres Béla 100, özv. Lengyel Lajosné 1200, Kovács Istvánné 50 és özv. Körtesi Józsefné 50 lelt. Harang-alapra: Demeter József 50, Illyés Erzsébet 100, Kovács György és neje 100, Soós Ella 100 lelt. Perselypénz 1011'25 lelt. Egyházi szükségletekre adományok: Demeter József 150, Csók András 100, Petrik Károly (Debreceen) 330, Dr. Róth Hermanné 1000 lelt Templomfeljáró alapra: Luka Sándor szabó 60, dr. Gazda Endre 500 lelt, Templomfűtési alapra: özv. Szőke Lászlóné 50 lelt. A református iskola tanulóinak jutalmazására hívek adománya 1587 lelt. A szegény tanulók részére a zilahi „Magyar Párt” 4000

TÖRÖK IMRE

fűszer- és vegyeskereskedése

Carei-Nagykároly

Strada Stefan cel Mare 10.

Jutányos árak. Pontos kiszolgálás.

leit, Kulturterem céljaira N. N. 100 leit. Templom céljaira : Nagy Sámuel 50, Osváth Ferenc 150, Kenyeres Lajos 200, Nagy Mihály 224 leit, Kalvinházi harmonium beszerzésére Dr. Bikfalvy István 100 leit. Urasztali terítő Porcsalmi Ilona és Jolán hőmezővásárhelyi óvónők adománya 2000 lei értékben. Iskola majálisra adományok összege 3578 lei. Urasztalát kenyérrel és borral ellátták a hívek 1240 lei értékben. Özv. Máday Istvánné hagyománya 5000 lei, Nádudvary József és neje iskola fenntartására adományozott 5000 leit. Az adományok végösszege 32,400 25 lei.

Jibou—Zsibó: Urasztalára kenyeret és bort adományoztak: Gróf Teleki Béla, Lőrincz B. Istvánné, Lőrincz B. Béliné, Mátyás Éva, Fóris Miklós, Imre Miklósné, Vig János Rózsa 50 leit.

Somoşodorheiu—Szamosudvarhely: Urasztalára kenyeret Németi József sz. gondnok, bort Teleki Béla gróf adományozott.

FENYKEPEKET

minden nagyságban
izléses kivitelben készít
szit olesó árak mellett

Fotó Gáspár Márta Carei

Strada Pinteá Viteazul I.

Rosenberg Jenő

állami osztálysorsjegyek elárusítója Carei,
Adóbonok és állami kötvények vétele és eladása
A „Steaua României” Román Biztosító Társaság főügynöksége

A sălaj-solnoc-i—szilágy-szolnoki református egyházmegye névtára.

I. Egyházmegye.

A) Tisztviselők. *Esperes*: Kovács Zsigmond, *Főgondnok*: Dr. Kaizler György, *Lelkeszi főjegyző*: Köblös Endre, *Gondnok*: Dr. Gazda Endre, *Világi főjegyző*: Dr. Bölöny Zoltán, *Lelkeszi aljegyző*: Vadon Andor, *Világi aljegyző*: Dr. Kaizler Dezső, *Számvevő* *Tanügyi előadó*: Bartha Miklós, *Pénztáros*: Id. Kádár Imre, *Ügyész*: Dr. Szabó Sándor, *Belmissziói előadó*: Fodor Béla, *Műszaki előadó*: Pintér Béla, *Levéltáros* *Nyomtatványkezelő*: G. Kovács István, *Köri iskolaigazgatók*: 1. *A pir-i—péri körben*: Fejér Károly lelkész és Berey Károly tanító, 2. *A tásnadi—tasnádi körben*: Nagy Gusztáv lelkész és Székely Sándor tanító, 3. *A hododi—hadadi körben*: Paál Károly lelkész és Bántó István tanító, 4. *A csehul silvaniei—szilágycsehi körben*: lelkész és Török Sándor tanító, 5. *A zălaui—zilahi körben*: Id. Kádár Imre lelkész és Magyar Ákos tanító, 6. *A sim-leul-silvaniei—szilágysomlyói körben*: Fodor Béla lelkész és Puskás József tanító, 7. *A cămeri—kémeri körben*: Csompó András lelkész és Hégető Ferenc tanító, 8. *A jiboui—zsibói körben*: Csutak Károly lelkész és Demeter Kálmán tanító.

B) Egyházmegyei tanácsosok: *Lelkesziek*: Bereczky József, Nagy Gusztáv, Csompó András, Csutak Károly, Paál

Häuffel Sámuel

kelmefestő, vegytisztító
és gőzmosóda üzeme

Carei

str. Andrei Mureșan No. 63.

Üzlet: Calea I G Duca 30

Károly, Tóth János, *Világiak*: Br Blomberg Frigyes, Kerekes András, Nagy Sándor, Benkő Elek, Br Györfly Lajos, Dr Udvari József.

C) Tanácsbírák. *Lelkészek*: Vadon Andor, Fodor Béla, G. Kovács István, Fejér Károly. *Világiak*: Kerekes Ernő, Bay Ferenc, Dr Kősa Béla, Dr Bölöny Zoltán, Br Bánffy János.

D) Egyházkerületi képviselők. *Lelkészek*: Bartha Miklós, Bereczky József, id. Kádár Imre, *Világiak*: Dr Bölöny Zoltán, Gr Dégenfeld Miksa, Br Györfly Lajos.

E) Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselek: Aracsy Géza, Berey Károly, Demeter Kálmán, Székely Sándor.

II. Egyházközségek.

Rövidítések: ae = anyaegyház, te = társegyház, le = leányegyház, pu = utolsó posta, vá = vasuti állomás, lp = lelkipásztor, hl = helyettes lelkész, sl = segédlelkész, l = lévita, k = kántor, kt = kántortanító, t = tanító, tnő = tanítónő, fg = főgondnok, szg = számadógondnok, alg = algondnok, mtg = magtári gondnok, btg = bortári gondnok, emk = egyházmegyei képviselő, presb = presbiterek. (A zárójelben a első szám az egyházközség, a második szám a szórványok népeisége.)

1. Acás—Ákes, ae (1210), up vá helyben, lp Kürthy Zoltán, kt Török Ferenc, tnő Kabay Berta, fg és emk Cséke István, szg Balogh László, mtg Szabó András. *Presbiter*: Balogh László, Bartha István, Bekes Antal, Bikfalvi Zsigmond, Cséke Iván, Györfly György, Kapossi Lajos, Kiss Lajos, Mikola Zsigmond, Papp Zsigmond, Sulyok Sándor és Szabó András.

2. Bogdand—Bogdánd, ae (1147) pu helyben, vá Supurul de Jos—Alsószopor, lp Paál Károly, kt Balika István, tnő Handlery Kornélia, htnő Márton Piroška, emk Balogh György, szg Balogh Péter, mtg Nagy Baló György. *Presb*:

Steiger György

mészáros és hentes

Carei—Nagykároly

Strada Traian No. 16

Tiszta és figyelmes kiszolgálás!
Friss hentesárak!

Balogh György, Nagy B László, Nagy I Ferenc, Nagy Pál, Nagy Szabó László, Dull Ferenc, Nagy Kis András, Dull K Mihály, Kürti B Ferenc.

3. Biuşa—Bősháza, ae (375) pu Cehul-Silvaniei—Szilágy-cseh, vá Dr Raţiu, lp Benkő Gyula, k Demeter János, fg Dr Kaizler György, szg Péter László, mtg Péter Miklós, emk br Blomberg Frigyes, *Presbiter*: Boros István, Főrizs János, Horváthy Miklós, Péter Lajos, Péter Mihály, Péter Pál, Szilágyi József, Szilágyi Pál, Varga József, Vicsai Ferenc, Vicsai S József, Vicsai Mihály J.

4. Bilghez—Bürgezd, ae (664) pu Nasfalau—Szilágy-nagyfalu, vá Satu Mare in Sălaj—Szilágy-nagyfalu, lp Péter András, k . . . szg Bernát Kálmán, emk Szabó István. *Presbiter*: Baesadi János, Baesadi György, Győri Dávid, Fazekas András, Mike István, id Nagy András, Nagy Aron, Orgován Lajos, Papp Zsigmond, Szabó Károly, Szabó László, Vincze Imre.

5. Deja—Dősháza, ae (953) up Sălăţig—Szilágy-szeg, vá Cehul-Silvaniei—Szilágy-cseh, lp Kőpcezy Károly, kt Török Sándor, tnő Kubay Erzsébet, szg Nagy László, emk Mezey Kálmán. *Presbiter*: Petkes István, Molnár Béni, Molnár István, Molnár Ferenc, Oláh Imre, Oláh Lajos, Nagy Gyula, Nagy József, Fazakas Gyula, Nagy István, Molnár Sándor.

6. Dişod—Diosád, ae (1756) up Chilioara (Szilágykirva), vá Guruslău (Magyaroroszló) Lp. Tóth János, k Forgó József, tnők Tarsolyné Solymosi Sára és Mihályi Erzsébet, emk Varga Ferenc Pálé, szg Varga Ferenc Pálé, alg Baczó István, big Futó András Péteró és Püsök Ferenc. *Presb*: Deák András Andrásé, Deák András Danié, Elekes Ferenc Miklósé, Elekes Péter, Futó Mihály Ferencé, Futó Mihály Péteré, Kulcsár István G, Püsök András Ferencé, Püsök Ferenc Samué, Püsök István K, Püsök János Andrásé.

Szörv. Boesita—Magyarbaksa, (12) szg id, Imreh Endre.

7. Aghires—Egrespatak, ae (374) up helyben, vá Zălau (Zilah), Lp Végh Árpád, tnő Szűzné-Loy Erzsébet, k Kul Gy.

DACIA kereskedelmi iroda, Carei

Tulajdonos: **Broczkó Gyula.**

Telefonszám: 136.

Nyilvános telefonállomás.

Az Agricola-Fonclera bucareşti biztosító helyi főügynöksége. — Ingatlanok vétele, eladása. — Értékpapírok vétele és eladása. — Az ALLORA sorajegyzőelosztó helyi megbízottja — A világhírű PHILIPS-rádiók helyi lerakata, **Rádiók eladása 10-15 havi részletre is.** — Különböző gyári képviselők. — Bizományi eladásra elfogadok bármilyen dísz tárgyat. — **Utlevelek vízumoztatása.** — Hetenkint 3-szor kurirjárat.

András, emk dr. Szabó Sándor, szg ifj. Dobrai László, mtg ifj. Kui A. András. *Presb*: Almási László, Boros János, Kui F. József, Kui Lajos, Kui M. Mihály, Kui Sándor, Nagy András, Nagy László, Szalánczy György, Szalánczy József, Szeredai János M. Tóth Sándor.

8. Čauša—Érkávás, ae (141+227) up helyben, vá Ho-toan (Érhatvan), Lp Szentes István, emk Papp László, szg Papp László. *Presb*: Papp László, Szentesi Miklós, Kabai Gáspár, Bagosi Gyula, Délezeg József, Miskolezi Ferenc, Nagy Mihály, ifj. Rozsi Károly.

9. Chereuşa—Érkörös, ae (319) up és vá Santău (Tasnádszántó), Lp Fejér Károly, kt Keeskés Pál, emk Kaesó Kálmán, szg id. Jászfalvi Lajos. *Presb*: id. Kóka József, Török Elemér, Murguly Károly, Pores László, Szakács Imre, Molnár Lajos, Kaesó Kálmán, Szakács Lajos, Molnár Károly, Szováthi István, Szigeti Lajos, Szennyesi Ferenc.

Le Săuca—Szödemeter, (104) up helyben, vá Santău (Tasnádszántó), I Kiss János, szg Edelényi Károly.

10. Mécenţiu—Ermindszent, ae (218) up Čauša—Érkávás, vá Săcăşeni—Erszakácsi, Lp Tatár Mihály, kt Balogh Gáspár, fg és emk Nagy Lőrinc, szg Sziky Sándor. *Presb*: Balassy Miklós, Somogyi Gyula, Kabay Mihály, Nagy Sándor, Papp Gyula, Veres János, Somogyi Sándor, Kabai Sándor. *Szörv. Supurul de Jos—Alsószopor*, (50).

11. Săcăşeni—Erszakácsi, ae (300) up és vá helyben, Lp Salga Zollán, kt Kiss Albert, tnő Tárca Ida, emk Farkas József, szg Balla Géza. *Presb*: Bihari Sándor, Fábán Imre, Lovas József, Nagy Miklós J, Pató Pál, Pósa Márton, Sipos Gedeon, Sásváry József, ifj. Sidó Lajos, Szabó Jenő, Tóth Gusztáv, Tóth Zsigmond.

12. Eriu-Săncraiu—Érszentkirály, ae (629) up helyben, vá Săcăşiani (Erszakácsi), Lp Málnássy Sándor, kt Maksay Vincze, emk Kaizler Zoltán, szg ifj. Mészáros István. *Presb*: Balogh Béla, Délezeg Elek, Kaizler Zoltán, V. Nagy Gáspár,

Alexandru **BLAU** Sándor

depozit de petrol şi ulei **CAREI** — Telefon: 158.
Lakás: Reg. Carol 27. Raktár: állomás mellett Benzinkut. piacon.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát: benzin, petroleum és minden-
nemű kenőolajak, traktorok, automobílok és malmok részére.

Frast György

kádár-iparos

CAREI

Str. Nicolae Iorga No. 12.

Hus-szó kádak,
fafürdőkádak és
kész hordók állan-
dóan kaphatók.

Javítások szakszerű végzése.

Szabó Zsigmond, Szekeres János, Székely Károly, Vajda Menyhért.

13. **Sudurău—Erszodoró**, ae (220) up és vá Santău (Tasnádszántó). Lp Balogh János, emk Molnár János, szg Nagy Sándor. *Presb*: Antal Sándor, Balogh Ferenc, Bareza Dániel, Bán Lajos, Gellén Sándor, Jakab István, Nagy Imre, Uray Pál.

Le Hotoan—Erhatvan, (106) Lp Balogh János, szg Ujvárosy Lajos, *Presb*. Bátorkeszy Lajos, Gál Gusztáv, Kováts Zoltán, Kováts Sándor, Sziky Ödön, Losonezy Sándor, Sziky István.

14. **Pătal—Erszöllös**, ae (886) up Pătal, vá Mărgitha (Margitta), Lp Gellérddt Zoltán, kt Gellérddtő Nagy Erzsébet, tnő Fábriné-Oseh Irma, szg M. Szabó Imre, emk Kóthy István. *Presb*: Dolhai Imre, Szabó Zsigmond, Szarvadi Sándor, Zsisku Lajos, Horváth András, Péter Elek, Kiss Lajos, Kiss Zsigmond, dr Szabó Lajos, M. Szabó Imre, Polyák Miklós, id. Horváth Károly.

15. **Hodod—Hadad**, ae (1257) up helyben, vá Cehul-Silvaniei (Szilágycseh). Lp Máthé Samu, kt Bántó István, tnők Máthé Mária, Paniti Ágnes, pátrónusok: br Wesselényi István, gr Dégenfeld Miksa, emk gr Dégenfeld Miksa, szg Antal Balogh János, btg ifj Szakács Ferenc. *Presb*: Balogh I. Mihály, Balogh I. György, Balogh István P. Bányai Ferenc, Fogarassy Béla, Kulcsár Balogh János, Kulcsár A. István, Kulcsár Péter, Rácz István B. Sánta J. András, Szakács Mihály, ifj. Szakács György, Timár András, Timár István.

16. **Nadişul-Hododului—Hadadnadasd**, ae (636), up Hodod (Hadad), vá Cehul-Silvaniei (Szilágycseh), Lp Bartha Miklós, ktnő Nagy Zsuzsánna, emk Fogarassy Béla, szg Vincze A. János, mtg Cséres István. *Presb*: Cséres András, id. Kaszta András, Kaszta S. Ferenc, Lukács István, Nagy András, Sipos Pál, Szabó F. András, ifj Szabó A. Ferenc, Szabó Dániel, Vincze B. András, Vincze G. András, Vincze A. Ferenc.

17. **Ip—Ipp**, ae (919), up Ip, vá Ipu, Lp Kovács Sándor, emk Faragó István, szg Biró I. Ferenc. *Presb*: Béres F. Fe-

Véber Antal

szobafestő, mázoló és cimfestő

CAREI

Str. Nicolae Jorga 18 szám,

Elvállal és végez legszebb kivitelben templom- és szobafestést, mindennemű aranyozási munkákat, modern cimfestést, épületek és bútorok festését, érezését. Költségvetéssel díjtalanul szolgál

rene, ifj. Béres Zsigmond, Soós József, Biró Imre, Soós Ferenc, Csepei S. Bálint, Fazekas Imre, Zudar Imre, Soós Bálint, Pál Miklós, Kása István, Nagy János.

18. Camăr—Kémer, ae (2504), up helyben, vá Ip, Lp Varga József, kt Fejes István, emk Meleg András, szg Orbán András. Presb: Arday Mihály, Balla András, Balla József, Csompó Miklós, Gál Bálint, Gergely Bálint, Lőrinc Imre, Meleg András, Oláh András, Oláh Ferenc, Ozsváth Ferenc, Szabó Ferencz, Szoboszlai András, Szörös Bálint, Szörös Máté, Zima Imre.

Le Zálnoc—Zálnok, (45), szg Enyedi Mihály. Presb: Birtalan András, ifj. Enyedi Mihály, Fodor Nagy József, Galló Albert, Szabó Sándor.

19. Crasna—Kraszna, ae (3636), up helyben, vá Ciucea (Csucs), Lp id. Kádár Imre. igt Magyar Akos, kt Jakab Gyula, tnő Magyariné Szórády Ilona, fg. és emk. br. Győrffy Lajos, tisztb. gond. Szabó A. István, szg Hajas Márton, mtg Bogya András K., isk. gond. Tóth Miklós. Presb: Szász József, Vizaknai József, Németh Miklós, Mitruly Ferenc, Kocsis Dániel, Bogya F. Sándor, Seres Sándor, Birtalan Lajos, Vincze Dániel, ifj. Cseke Mózes, Major Mihály, Birta István, Kozma István, Boros Samu, Kabai Endre, Józsa István, Pap D. Ferenc, Szigyártó Samu, Nagy László, Szűcs József, Németh Ferencz, Nyeste Samu, Kovács Márton, Pap Lajos.

20. Teghea—Kraszneczégény, ae (68+147) up és vá Acás (Akos), Lp Máthé Lajos. emk Balassy György, szg Balogh István. Presb: Balogh János, Bartha Gyula, Fekete Miklós, Kása Lajos, Szabó Sándor.

Le Păfălușă—Szolnokháza, ae (165) kt Kovács József, szg Dobrosi Gyula. Presb: Dobi Mihály, Bartha József, Ecsedi Sándor, Galambos András, Horváth Adám, Kovács Gyula, Rózsa János, Rózsa Sándor.

21. Horoat Petenia—Krasznahorváth-Petenye, ae (460), up Crasna (Kraszna), vá Ciucea (Csucs), Lp Kaesó Sándor, kt Balla Mihály, szg Nagy Mihály, mtg Domokos Ferenc, emk

Kedvest a kedvesnek:

virágokat!

Cserepes virágok, vágott virágok, menyasszonyi csokrok, nyoszolyólányi csokrok, bál csokrok, névnap, születésnap és más alkalmi csokrok minden időnyben; koszorúk, babérkoszorúk, virágkosarak művészi kivitelben, olcsó árak; gyors és pontos kiszolgálás

Budaházyné virágüzletében **Carei** (a városháza épületben)

Matolesy Károly, tb presbiter id. Balla János. *Presb*: Balla Sándor, Bekő András, ifj. Bekő György, ifj. Bekő János, Boros András, Cseke György, Keceli Mihály, Matolesy János, Nagy Ferenc, Nagy Márton, Pethő Károly, Székely Ferencz.

22. Miháni—Krasznamihályfalva, ae (705), up és vá Acás (Akos), Lp Nagy Gusztáv, kt Lőrincz Imre, tnő Lőrinczné Tarpay Sára, emk Balogh János, szg Petők Lajos, mtg id. Kovács Miklós. *Presb*: Balogh János, id. Balogh Pál, Balogh Sámuel, Fekete György, Fekete Sándor, Geréb Károly, Juhász Gergely, Juhász Zsigmond, Kömöz Zsigmond, Miskolezi Gerzon, id. Miskolezi Sándor, Oláh István.

23. Coşeu—Kusaly, ae (281), up Chilioara (Szilágykirva) va Guruslău (Magyargoroszló). Lp Sipos Endre, ktnő, emk dr Sámli Béla, szg Somogyi Béla. *Presb*: Boda József, Bucsi Márton, Kis Mihály, Major András Püsök József, Szilágyi János, Szilágyi Odón, Szilágyi J. Péter.

Le Archid—Szilágykered. (463) kt Veress János, szg Varga György Bálinté, alg. Csáki Ferenc Józsefé, *Presb*: Csáki B. György, Gál P János, Sántha Ferenc, Szántó Bálint Ferenczé, ifj. Varga B András, Varga K Bálint Ferencé, Varga Ferenc Istváné, Varga K György Györgyé.

24. Leşmir—Leesmér, ae (393), up és vá Suplacul de Bereţtau (Berettyószéplak). Lp Szilágyi Károly, kt szg Máté János, emk Szabó Gerő. *Presb*: ifj Baranyi Ferencz Juhász Ferenc, Fazakas Imre, Fazakas Pál, Molnár Bálint, Máté Bálint, Szász Pál, Osapó Mihály, Borzási S József, Borzási J Pál.

25. Leleiu—Lele, ae (854), up Hodod (Hadad) vá Cehul-Silvaniei (Szilágycseh), Lp Kállay Dezső, kt Fábry Jenő, tnő Kállayné Ohoma Ida, emk id. Kulesár László, szg. Deák Károly, big Csomós Ferenc. *Presb*: id. Deák György, id. Dobai Dániel, id. Gál Zsigmond, id. Kulesár László, Lőke Károly, Pályi Kis József, Petők Zsigmond, Radnik László, ifj. Szikszai László, id. Varga Ferenc, Váradi Dániel.

26. Cehăluţ—Magyarcsaholy, ae (1080) up és vá Tâşnad

SZEGEDY LAJOS

kelmefestő vegytisztító üzeme

CAREI

Str. Andrei Mureşan 47.

Fest!

Tisztít!

(Tasnád), Lp Balogh Ferenc, kt Bódis István, tnő Ősz Róza emk Mezey Ferenc, szg Kovács Imre. *Presb*: Délezeg János, Délezeg József, Fejér Gyula, Gecsi Lajos, Hegyesi Sándor, Kovács Ferenc, Kálmán József, id, Mogyorósy Károly, Regőczy Gyula, Szávó András, Zsidó Albert, Zsidó Péter.

Szór. *Cean—Tasnádosány*, (114) k Titkos Kálmán, szg Székely Gyula. *Presb*: Barkó Károly, Dajka Imre, Egri Jeremiás, Kiss P. József.

27. *Guruslau—Magyargoroszló*, ae (555) up Borla (Szilágyballa), vá Guruslau, Lp Varga László, ktűő Gróza Laura, szg ifj. Futó Bálint, alg ifj. Dombi András, emk Délezeg Zsigmond. *Presb*: Bálint Bálint, Bálint Márton, Bálint P. Márton, Bálint P. István, Dombi Ferenc, Fekete Bálint, ifj. Futó Gy. Bálint, Ilyés P. István, Ilyés G. Péter, ifj. Ilyés L. László, ifj. Kondor András, Szilágyi Ferenc.

28. *Căfăluș—Magyarkecel*, ae (490) up Crașna (Kraszna), vá Zalău (Zilah) Lp Fazekas Zoltán, kt Csáki Jenő, emk Seres T. Benjámín, szg Seres T. László, mtg. ifj. Szőke Ferenc. *Presb*: Szöllősi S. Mihály, Böldi Mihály, Fazekas István, Hari K. Ferenc, Hari P. László, Hari P. Sándor, Seres A. Sándor, Székely B. Ferenc, Szöllősi Elek, Szöllősi K. Mihály, Nagy László, Torma Ferenc.

29. *Mineu—Menyő*, ae (449), up Salătig—Szilágyszeg, vá Cehul-Silvaniei—Szilágyszeg, Lp Papp Márton, tnő Pappné Katona Margit, emk Szabó József, szg Baksai Gyula, mtg Balogh Ferenc, btg Boda Mihály. *Presb*: Baksai Imre, Balogh Ferenc, id Bányai Lajos, Boda Mihály, Gergely Mózes, Kerekes Károly, Nagy József, Nagy Károly, Szabó Gyula, Szabó József, P. Tóth Miklós, Vasvári István.

30. *Mocirla—Mocsolya*, ae (724), up és vá Borla—Szilágyballa, Lp Simon Gyula, k Bányai Ferenc, szg Veres L. Lajos, emk Tasnádi Károly. *Presb*: Bartha J. Endre, Bartha Péter, Boros József, Kínéses János, Lakatos Gyula, Makuc Ferenc, Rácz G. Ferenc, Veress L. Ferenc, id Veress Gyula, Veress E. József, Veress Károly.

FRIDEC S. A. R.

pentru comerț de cereale și
industrie de morărit

C A R E I

Telefon: 60, 62.

31. Mănu—Monó, ae (506), up és vá Ulmeni-Sălaj—Sülelmed, Lp Magyary Domokos, ktnő Móráné Ösz Róza, szg György István, emk Soós Károly. *Presb*: Lakatos István, Lakatos Ferenc, id Miklós János, Vicsi Ferenc, Tóth János, Nagy András, Miklós Imre, Vicsai Ferenc Jánosé, Bertók István, Tóth Ferenc, György András, Vicsai Ferenc Ferencé.

32. Doba-Mare—Nagydoba, ae (377), up Săncraiuil-Silvaniei—Szilágyszentkirály, vá Crișeni—Czigányi, Lp G Kovács István, kt Puskás József, szg Kis K Elek, emk Csapó Ferenc. *Presb*: Almási Károly, ifj. Balog Ferenc, Bogdándi Vince, Boros Sándor, Csapó Ferenc, Csapó Imre, Csapó L János, Csapó Károly, id Kis J Elek, Kis K Lajos, id Pap Károly, id Tóth Sándor.

Te Doba-Mică—Kisdoba, (624), kt Demeter Kálmán, szg Dobai Ferenc, emk Csapó Ferenc. *Presb*: Csapó Bálint, Csapó Gerzson, Csapó Lőrinc, Kis Antal, Kis János, Kis Kálmán, Ladányi Gergely, Ladányi Károly, Nagy Zsigmond Tunyogi Károly, Tunyogi Gyula.

33. Naimon—Nagymon, ae (230), up Săncraiuil-Silvaniei—Szilágyszentkirály, vá Jibou—Zsibó, Lp Szabó László, kt Virágh László, szg Bécsi F Gyula, mtg Balogh S Lajos. *Presb*: id Bécsi József, Bécsi Zsigmond, Dénes István, Kádár Mihály, Kis K Gyula, Kulcsár József, ifj Bécsi Lajos, Tunyogi Sándor, ifj Komlóssy Zsigmond, Vécsei Károly.

Te Săncraiuil-Silvaniei—Szilágyszentkirály, (315) kt Papp Antal, emk Visky Péter, szg Süle József, mtg Szonogóth Zsigmond. *Presb*: Balog Károly, Ladányi Zoltán, Módí György, Módí János, Módí J Zsigmond, Módí Sándor, Nagy József, Ozsváth Gyula, Süle Ferenc, G Süle Sándor, Tóth József.

34. Trezna—Ördögkut, ae (60), up Trezna, vá Zălau—Zilah, Lp Molnár Mózes, fg id Ladányi Bay Ferenc, szg Sütő János. *Presb*: Bogdándi Lajos, Fazekas Gyula, Kulcsár Kálmán, Szabó József, Sütő Pál, Varga Sándor, id Bay Ferenc, emk Bay Ferenc.

Mészáros Lajos

hentes és mészáros

CAREI, Str. Ștefan cel Mare

Frisz vágásu marha- és sertéshusok!

Izletes hentesárak!

Tiszta és figyelmes kiszolgálás!

Te Bucium—Vármező, (60), k Kiss Ferenc, szg Fehér József, Presb: Szalacsi Ferenc, Betlendi János, Pataki József, Kiss Ferenc.

35. *Becheni—Pala, ae (746), up Săuca (Sződemeter), vá San-tău (Tasnádszántó), Lp Császár Gyula, kt Benke Béla, tnő Ben-kéné-Lengyel Eszter, emk Poroszlai Zsigmond, szg Somogyi József, Nagy Pál. Presb: Bogdán Balázs, Bogdán Ferenc, Bogdán József S, Kosztia Miklós, Somogyi József P, ifj. Szabó Imre, Szabó Lajos, Újlaki András, id Varga Mihály, id Veres Károly. Veszprémi Imre Zs.*

36. *Ratin—Răton, ae (394), up Crasna (Kraszna), vá Sim-leul-Silvaniei (Szilágysomlyó), Lp Kalló Gyula, k Bölöni János, emk Kiss Sándor, szg Birtalan Károly. Presb: Birtalan Gáspár, Dézsi István, Jakó Zsigmond, Kiss Sándor, Kovács Farkas, Kovács B István, Luka Mihály, id Szabó Gyula, Szabó Ferenc, Szabó Cs Sámuel, Vincze Sándor.*

37. *Sarmășag—Sarmaság, ae (2112) up és vá Sarmășag, Lp Vadon Andor, k Lázár Jenő, szg Kocsis Laci Miklós, Keresztes B Mihály, emk . . . Presb: Széri Sándor, Kovács P Bálint, Kupás Gy Sándor, Erdei Ferenc Mihályé, Varga György, André Pál, Széri Ferenc, Kupás György, Kovács Gyula, Kocsis Imre Sándor, Kovács P. Ferenc Ferencé, Kovács A. Sándor, Bai H. Mihály, Katona D. János, Erdei Elek, Keresztes P. Sándor.*

38. *Ilisua—Selymesilova, ae (617) up helyben, vá Sarmășag (Sarmaság), Lp Z. Nagy Lajos, k Demjén Mihály, emk dr Somogyi Kálmán, szg Erdei Sándor. Választó joga nincs.*

39. *Uileacul-Simleului—Somlyóujlak, ae (678+81), up Sim-leul-Silvaniei (Szilágysomlyó), vá Uileacul-Simleului, Lp Szabó Pál, k és emk Balázs Sándor, szg Z. Kiss József. Presb: Bóti Imre, Bóti Márton, ifj Debrenti József, György M. Ferenc, Nagy János, Orbán Imre, Posta Cs. Mihály, Tulkos Bálint, Vig F. András.*

30. *Ulmeni—Sülemed, ae (141+15), up és vá helyben, Lp dr Tapsony Endre, ktnő Horváth Sarolta, emk Péchy Ferenc,*

**Legelősebb
bevásárlási forrás**

JAKOB VITS LAJOS

GAREI, Piata Bratianu 10.

**Női és férfi szövetek
dus választékban**

szg Váncza Miklós. *Presb*: Bartha Lajos, Balogh Ferenc, Balogh János, Drágos József, Konez Dániel, Konez Miklós, Soós Károly, Váncza Dániel, Váncza István.

Te: Ticău—Szamosczikó, (181), ktnő Orbánné Kovács Klára, szg ifj Gergely János. *Presb*: Bene István, ifj Bene János, Fazakas Márton, Péchy Ferenc, Sárközi János F, Sárközi János I, Sárközi János Gy, Sárközi István I P.

Le: Ariniş—Egerhát: (134†63), Lp Müller Béla, szg Vicsay István. *Presb*: Bessenyei Imre, Bessenyei István, Fóris Mihály, Molnár János, Molnár József, id Püspöki Ferenc, Püspöki Imre.

41. Arduzel—Szamosardó, ae (450), up és vá Ulmeni (Sü-lelmed), Lp Mody Pál, k Tóth Miklós, emk Bodor Kálmán, szg Szabó István. *Presb*: Erdőközi András, Fóris György, ifj Molnár Miklós, Tóth Pál György, Nagy István J, Tóth Pál Mihály, Kis Tóth János.

42. Ser—Szér, ae (800) up Bogdánd, vá Boesa (Román-baksa) Lp Kun László, kt Varró Lőrinc, tnő Varróné-Fábry Magda, emk Kerekes István, szg Szabó András, mtg Kis Kasza Oserés József. *Presb*: Antal László, Balogh László, id Mihály Bálint, Bagy Orosz Ferenc, Orosz M György, id Petkes András, Sütő József, Szabó György, Szabó K. József, Varga Péter, Vincze Gergely.

43. Boghiş—Szilagybagos, ae (1290†69) up helyben, vá Satu-Mare in Sălaj, Lp Tóth György, k Bodola Lajos, emk Kincses József, szg Szűcs Lajos. *Presb*: Bogár Bálint, id Kincses György, Kincses G János, Kincses József, Kincses Márton, Lukács J József, Márkus Sándor, Nagy Bernát, Nagy Pál, Orsós Dániel, id Szabó Pál, id Szűcs Mihály.

Le: Valoaul de Jos—Alsóvalkó, (248), l Sarkady Encsy András, szg Furu András, mtg Antal István. *Presb*: Antal Lajos, Ecsedi Samu, Kátai Ferenc, Márkus Sándor, Nagy József.

44. Borla—Szilagyballa, ae (1058), up és vá helyben, Lp Fodor Béla, kt Péter Dezső, tnő Péterné-Tunyogi Erzsébet,

„ERIKÁ“

A legolcsóbb bevásárlási forrás a legolcsóbb

•• árak mellett. ••

Szíves pártfogást kér:

TÖRÖKISTVÁN

* Frank és Noth edg volt
alkalmazottja.

cipőüzlet

Carel, P. Bratianu No. 14.

Telefon 133.

emk dr Bölöni Zoltán, szg Szilágyi Gergely, alg Bóné K. Lajos. *Presb*: Bonezidai Péter, Bóné B. József, ifj Bóné B. Márton, Demjén Lajos, Demjén Mihály, Domokos Lajos, Fazakas Sándor, Mátyás Márton, Mátyás Bálint, Simon Gergely, Simon József, Szilágyi János.

45. *Bozics—Szilágyország*, ae (410), up és vá Satu Mare in Sălaj. (Szilágynagyfalu), Lp Bethlondy Endre, emk Ősz D. György, szg Ősz Mihály. *Presb*: Ősz D. György, Ősz D. József, Demjén József, Nagy József, Kása György, Nagy Ferenc, Nagy J. György, Nagy J. Pál, Fazekas János, Tönkö István, Horváth István.

46. *Cehul-Silvaniei—Szilágyország*, ae (2739), up és vá helyben, Lp kt Papp József, emk Rácz Béla, szg Kiss József. *Presb*: Antal Sándor, Balla Mihály, Balla András, Bálint István L., Hunyadi Ferenc, Komáromy József, Lakatos István, Lakatos Ferenc, Lakatos János, Lőrincz János, Mészáros Sándor, Pályi Kis József, Rácz Béla, dr Simon István, Szőke N. Ferenc Jánosé.

47. *Cristuri-Criseni—Szilágyfőkeresztúr*, ae (755), up helyben, vá Criseni (Göresőn vártelek), Lp Mentő István, kt Salamon Gyula, tnő Szabó Margit, emk Róka Károly, szg Dénes Miklós. *Presb*: Dénes Miklós, Dénes András, Dénes Lajos, Dull Sándor, Farkas József, Joó Imre, Kiss Gáspár, Kis József, id. Kiss István, Kiss Miklós, ifj. Luka Károly, ifj. Nagy Lajos, Parlagi Miklós.

48. Gárceau—Szilágygöresön, ae (640), up helyben és vá Crişeni (Göresönvárttelek), Lp Wass Lajos, ktnő Kováts Piroska, fg és emk br Wesselényi István, szg Dudás József Jánosé. Presb: Dudás István, Fazakas Miklós, Fazakas Tr, Ferenc, Fazakas Tr Gergely, Major Dénes, Major Gergely, Cs. Major György Gergelyé, Major János Gergelyé, ifj. Major János K, Major Samu Cs.

49. Chiesd—Szilágykövesd, ae (284), up és vá Sarmaság (Sarmaság) l. Várady Rezső, szg Varga Lajos, alg Katona György Gy, emk Rettegthy Árpád. Presb: Kövér Sándor, Katona György Gy, Katona Gyula, Keresztes János.

50. Lompirt—Szilágylompért, ae (675), up Ilişua (Selymesilosva), vá Sarmaság (Sarmaság), Lp Alby Béla, k Gál T. József, szg Demjén Bálint, mtg Sólyom Mihály, emk Séra Ferenc. Presb: Lukács K. Sándor, Demjén Zsigmond, Szabó Mihály, Gombos Sándor, Lukács M. Sándor, Gál M. Ferenc, Lukács G. Sándor.

51. Năşfălu—Szilágnagyfalu, ae (1863), up és vá helyben, Lp K. Gőcz Lajos, kt Végh Béla, tnő Elekesné Kovács Anna, emk br Bánffy János, szg Fazakas F. J. András. Presb: Bánffy János, Csiki Sándor, Osorvási Sándor, Csorvási András, Farnas Pál, Fazakas F. J. András, ifj. Fazakas F. János, Keserű Pál, Lengyel Károly, Nagy András Ösz Ferenc, Somogyi B. J. János, Somogyi László, Szabó D Ferenc, Szabó D Pál, Székely Sándor, Szilágyi András, Szűcs G. Mihály, Szűcs J. Mihály, Tótos Gy István.

52. Paníc—Szilágypanit, ae (409), up Zalău (Zilah) vá Hercelean (Haraklány), Lp Palkó Gyula, ktnő Máthé Ilona, emk Maoskássy Attila, szg Kövendi József, mtg ifj Kis C József, Presb: Arday János, Arday Károly id. Deák Ferenc, ifj. Deák Ferenc, Dombi Mózes, Domokos Ferenc, ifj. Domokos György, Fazakas György, Fazakas Mihály, ifj. Kis C. József, Kovács György, Ozsváth Mihály.

53. Pir—Szilágypir, ae (1548), up helyben, vá Santău (Tasnádszántó), Lp Kilin György, kt Tömpe Ferenc, tnők

Róth Testvérek

Női- és férfiszövetek,
fehérművésznak
és menyasszonyi
szövetek

CAREI, Piaţa Bratianu 10. szám.

Tömpéné Antal Erzsébet, Vajda Mária, emk Murvai Pál, szg Szilágyi Zsigmond, alg N. Murvai József, Presb: Osókási Imre, id. Halmi Sándor, Katona Ferenc, Murvai Imre, Murvai Pál, Péli Sándor, P. Somogyi Pál, Szikszai Zsigmond, Szűcs István, Veress József, Szathmári András, V. Somogyi Zsigmond.

54. **Pereceu**—Szilágypercesen, ae (1452), up és vá Simleul-Silvaniei (Szilágyssomlyó), Lp Igrác László, k Balogh Dezső, emk Balogh Endre szg Gáll János. Presb: Tötös B. Mihály, Gáspár István, Kóka Mihály, Debre M. Mihály, Báka I. Miklós, Gergely Miklós, Józsa B. Ferenc, Bákay L. Miklós, Fehér Zs. János, Tötös J. Márton, Bagoly Miklós, Papp Sándor.

55. **Samsud**—Szilágsámson, ae (1174) up és vá Borla (Szilágyballa) Lp Pálur Miklós, k Eltető János, emk dr Kaizler Dezső, szg Balogh Márton. Presb: Balogh Márton, id Bálint A. András, Bántó Zs. Mihály, Domokos András, Domokot, Győray, Eltető János, Gyulai Antal, Juhász Miklós, Kiss A I György, Kisjuhácz András, Nagy Zs. Ferenc, Péli József, Péli Lőrinc, id Szabó Sándor, ifj Széles M. Ferenc, Szilágyi F. György.

56. **Simleul-Silvaniei**—Szilágyssomlyó, ae (1259) up és vá helyben, Lp Köblös Endre, si Nagy Ernő, fg és emk dr Udvari József, szg Szabó István, pénztáros Horváth Zsigmond, igt Fodor László, tnők Keresztes Nagy Mária, Zoványi Berta. Presb: Elekes János, Gergely Sándor, Horváth Zsigmond, Karanesi Ferenc, Kattrá Endre, Kállay Ferenc, Kovács István, Kovács Lőrinc, Molnár József, id Nagy Mihály, Papp Lajos szabó, Papp Lajos villanyszerelő, dr So, mogyi Kálmán, Szabó István, Szekeres Elek, Szodoray László, M. Thordai Sándor, dr Udvari József, Ursz Sándor, Veress István.

57. **Salatiq**—Szilágysszeg, ae (173) up helyben vá Cehul-Silvaniei (Szilágyeseh) HLP Biró Zoltán, ktnő Páll Matild, fg és emk Benkő Elek, szg Pályi Kiss István. Presb: P. Kis

BOLEMAN PÁL

épület- és díszműbádogos

CAREI

Calea I. G. Duca 30. Lakás: Str. Vasile Lucaciu No. 4

Templomok, tornyok, középületek és magánházak szakszerű befedése. Vízvezetékek szerelése a szók jókarban tartása. Javításokat jutányosan végez.

Megbízható,

elismert

jó munka.

Zsigmond, Kiss László, Nagy József, Bálint József, Bálint István, Kiss Dezső, Farkas Zsigmond, Nagy Lajos.

Le Benesat—Benedekfalva, (100) k Tóth Miklós fg Gellért Károly, szg Nagy János *Presb*: Apai Miklós, Bitai János, Dobai Zsigmond, Keményfi Lajos.

Le Someş Uileac—Szilágyvujlak, (24) fg Versényi Pál, szg Püspöki János *Presb*: László György, Szigeti György.

58. *Zăuan—Szilágyozovány*, ae (1163), up helyben, vá Satu-Mare in Salaj (Szilágynagyfalva), Lp. Csompó András, kt Hégető Ferenc, emk Visky János, szg Fazakas Ferenc. *Presb*: Bara I. Bálint, Bara I. János, Bara I. Miklós, Egri P. Imre, Fazakas Ferenc, Király B. László, Kovács N. László, id Nemes László, Orbán L. András, Orbán G. Ferenc, Orbán G. Gergely, Orbán D. János, Orbán Pál, Somogyi János, Szabó András.

59. *Tasnád—Tasnád*, ae (1592), up és vá helyben, Lp Bereczky József, kt Székely Sándor, tnök: Bartha Mária, Székelyné-Benkő Etelka; emk dr Kósa Béla, szg Simon Lajos, *Presb*: Barabás Kelemen, Bikfalvi Albert, Ilyés István, Kapusi Géza, id Keresztessy Sámuel, Koritsánszky Gyula, dr Kósa Béla, Kulcsár László, Mezey Ferenc, Mizers Lajos, Rácz Ferenc, Simon Gyula, Simon Lajos, dr Simó Sándor, Szabó Ferenc, Szabó Lajos, Székely Sándor, Toperczer József, Ujvári Lajos, Veress Károly, id, Vass József, ifj Vass József, Veszprémi Ferenc, Zoltán Lajos.

60. *Santău—Tasnádszántó*, ae (321), up és vá helyben, Lp Kovács Zsigmond esperes, slp Farkas Sándor, kt Berey Károly, emk Balogh Miklós, szg Morvay Péter. *Presb*: Balogh Miklós, Báthori János, Bogdán András, Fekete Miklós, Horváth Károly, Lukács Béla, Magyar György, Némethi László, Orosz András, Orosz Bálint, Orosz László, Szabó Mihály.

61. *Sărauad—Tasnádszarvad*, ae (422), up és vá Tasnad (Tasnád), Lp Bodoár László, igkt Kelemen Károly, tnő Vargháné-Benkő Sára, emk Oláh Zsigmond, szg Orosz Márton, mtg Török Imre, *Presb*: Fóris László, Székely

Bartha István

műasztalos

CAREI

Str. A, Vaida Voevod 16.

Állandóan raktáron tartok háló- ebédlő-szoba bútorokat,

Vállalom oltárok és ikonosztások készítését,

Tervekkel és költségvetésekkel díjmentesen szolgálok.

Károly, id Dallos József, Székely Mihály, Oláh Zsigmond, Balogh Endre, Mille Márton, Szilágyi Sándor, ifj Székely Márton, Dallos Miklós, Pákai József, Oláh Bálint.

62. Vársolt—Varsolo, ne (952), up helyben, vá Simleul-Silvaniei (Szilágysomlyó). Lp ifj Kádár Imre, emk Dénes Lajos, szg Dénes Ambrus, mtg Szabó Antal, isk Csernyi Sándor, Presb: Bálint B. Miklós, Bréda János, Bréda Miklós, Csernyi Sándor, Dénes Lajos, Dénes P. Mihály, Dénes V. Mihály, Dénes V. A. Mihály, Kasza Miklós, Kis F. Ferenc, Kis M. Ferenc, Major Ferenc, Péter Miklós.

Le: Recea—Krasznarócse, (103), kt Nyárády Lajos, helyettese Nagy Sándor, szg Utó László, Presb: Boros Albert, Boros Gábor, Boros József, Kovács József, Nagy Károly, Pap Mihály Utó János.

63. Verveghiu—Vervölgy, ne (596), up Sâncraiu Silvaniei (Szilágyszentkirály), vá Jibou (Zsibó) Lp Szűcs János, ktő Honecs Piroška, emk Balogh I. Sándor, szg id. Boros Lajos, Presb: Balogh Béla, Balogh I. Mihály, Balogh I. Sándor, Bányai József, Márton B. Bálint, Szipoly Antal, Tóth Gerson, Tóth Károly, Tyukody Antal, Tyukody Kálmán, Tyukody Lajos, Végh Sándor.

64. Uliciug—Völesök, ne (526), up Cehul-Silvaniei (Silágycseh), vá Băsești-Uliciug (Illésfalva Völesök), Lp Fikker Dénes, k Kántor István, szg Pávelka Rudolf, emk Péntek Béla, Presb: Szabó P. István, id Szabó István Jánosné, Erdei György György, Szabó József felső, Vass István, Szabó István P. László István, Péter György, Erdei Mihály, Szabó László, Vári András, Erdei Pál Jánosé.

65. Zălau—Zilah, ne (5129), up és vá helyben, Lp.. sl Dávid György, ktg Aracsy Géza, t Koós Mihály, tnők: Czirk Anna, Virágh Erzsébet, özv Fóris Béláné—Orbán Mária, ovónő Nagy Irma, fg. slg id Osváth Endre, pénztáros Róka Károly, emk Nagy Sándor tanár, Presb: Kerekes Ernő, Bajkó Viktor, dr Szabó Sándor, dr Gazda Endre dr Bölöni Zoltán, Kiss Béla, Péntek Béla, Szabó Zsigmond, id Kerekes Ist-

Szenzációs teljesítmény Dura-Optimával!
Telepes készüléknél akkumulátor helyett

DURA-OPTIMA fűtőelemet

használjon, mely egy Dura-Rex-Triple Anódelemet
évig is eltart és

ha állandó zavartalan vételt biztosítani kíván! Minden
vizszonteladónál kaphatók. DURA-MŰVEK RT. Timișoara

ván, Bagó Sándor Araacsy Géza, Lénárt Sándor, Biró Miklós, Zoványi Lajos, Oláh Zsigmond, Szilágyi János, Székely Miklós, Nagy Sándor tanár, Végh Samu, Diószeghi József, Józsa Vince, dr. Kaizler Dezső, dr. Kaizler György, Fogarassi Lajos, dr. Sári Béla, Tönkő József, Papp István, Halmágyi Albert, Kerekes András, Kovács János Materny János, Barabás András, Kövendi Péter, Takács István, Osváth Endre, Örvédy István, Farkas János, Szilágyi Ferenc, Kula Sándor, Mezei Ferenc, Rózsa Sándor, Lehoczky János, Erdei László, Kiss József, Simonfi Sándor, Mátyás István, Nagy Sámuel, Kenyeres Lajos

66 libou—Zsibó, ae (1741), up és vá helyben, L. Csutak Károly, k Bereczky Lajos, ig és emk gr Teleki Béla, szg Szántó Ferenc, Presb.: Bereczky Lajos, Brájer János, Csatlós János, Daróczy György, Juhász István, Kulesár N István Lőrincz B. Benjámín, Lőrincz József, Pál János, Salamon András, Soós R. Albert, Soós József,

Le: Someşodorheiu—Szamosudvarhely, (56), szg Németi József, Választójoga nincs.

Mindenféle üveg- és porcellán-áruk, valamint románcozott edények, evőeszközök és konyhai felszerelések legolcsóbban

SONNENSCHNEIN SALAMON

üveg és porcellánáru üzletében szerezhethők be

CAREI, Főter

Ólomkristály nászajándék-tárgyak nagy választékban. Villany-égek minden nagyságban kaphatók. Izléses képkeretezés.

PATAKY FERENC

fűszerüzlete

CAREI, str. Soarelui 8.

Mindenféle fűszeráruk a legnagyobb választékban
jutányos árak mellett!

Klein József Ursus söresarnoka és bodegája a Casa Noastră bank palotájában **Carei.**

Saját termésű zamatos ceani rizling, ezerjó és furmin borok. Mindenféle hideg felvágottak. Friss füstölt áruk. Az ország legjobb márkájú világos és barna sörének állandó friss csapolása.

Pontos és gyors kiszolgálás.

A

Abrudbánya (Abrud, jud. Alba). Állatvásár márc. 4., máj. 6., július 29., szept. 30. és dec. 23. — Hetivásár hétfőn.

Aga (Brestová, jud. Timiş-Torontál). Állat- és kirakóvásár ápr. 8. és okt. 4.

Aknaszugatag (Oena-Sugatag, jud. Maramureş). Állat- és kirakóvásár febr. 5., ápr. 23., szept. 17. és okt. 22. — Hetivásár esütőtökön.

Alămor (jud. Sibiu). Állatvásár márc. 4. és szept. 3. — Kirakóvásár márc. 5. és szept. 4.

Aléll (Cil, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 11., július 18., okt. 31.

Alezina (Alţina, jud. Sibiu). Állatvásár febr. 18—19. és aug. 29—30. — Kirakóvásár febr. 20. és aug. 31.

Algyógy (Geoagiu, jud. Hunedoara). Állatvásár ápr. 6., július 1., szept. 3. és dec. 18. — Kirakóvásár ápr. 8., július 3., szept. 5. és dec. 20.

Alkenyér (Şibot, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár május 21. és nov. 8. — Hetivásár hétfőn.

Almakerek (Mălâncrav, jud. Târnava-Mare). Kirakóvásár márc. 12., június 13. és szeptember 30.

Alsóárpás (Arpasul de jos, jud. Făgăraş). Állatvásár márc. 21., júl. 4., szept. 20. és okt. 9. — Kirakóvásár márc. 22., július 6., szept. 21. és okt. 11.

Alsóegregy (Unguraş, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár március 31., jun. 23., szept. 29. és dec. 22.

Alsójára (Iara, jud. Turda). Állatvásár febr. 13., ápr. 28., július 13. és szept. 28. — Kirakóvásár febr. 16., május 1., júl. 16. és október 1.

Alsókomána (Comana de jos, jud. Făgăraş). Állatvásár jan. 30., május 24. és szept. 14. — Kirakóvásár jan. 31., május 25. és szept. 15.

Alsóporumbák (Porumbacul de jos, jud. Făgăraş). Állatvásár április 14. és szept. 1. — Kirakóvásár április 16. és szeptember 3.

Alsórákos (Racoşul de jos, jud. Târnava-Mare). Állatvásár ápr. 23., jun. 23., szept. 20. és dec. 7. — Kirakóvásár ápr. 24., jun. 24., szept. 21. és december 8.

Alsósimánd (Şimandul de jos, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 5—6., május 7—8. és szept. 10—11. — Hetivásár pénteken.

Alsószolesva (Sălcuţa de jos, jud. Turda). Állat- és kirakóvásár ápr. 11., május 8., június 30., aug. 10., okt. 20., dec. 10.

Alsószombattfalva (Sâmbătă de jos, jud. Făgăraş). Állatvásár ápr. 22., május 31. és szept. 14. — Kirakóvásár ápr. 23., június 2. és szept. 15.

Alsószopór (Supurul de jos, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár febr. 4., ápr. 22., július 1., aug. 22., okt. 28. és dec. 9.

Alsótótfalu (Sărbi, jud. Oradea). Hetivásár kedden.

Alsóucea (Ucea de jos, jud. Făgăraş). Állatvásár ápr. 17. és szept. 23. — Kirakóvásár ápr. 18. és szept. 24.

Alsóvaskó (Vălcău de Jos, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár márc. 15–16., jun. 14–15., szept. 20–21. és dec. 13–14.

Alsóvárány (Vrani, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár július 24. és okt. 26.

Alsóvenetze (Venetia de Jos, jud. Făgăraş). Állatvásár márc. 2., július 7. és szept. 24. — Kirakóvásár márc. 3., jul. 8. és szept. 25.

Alsóviat (Viştea de Jos, jud. Făgăraş). Állatvásár ápr. 4., július 11. és aug. 25. — Kirakóvásár ápr. 6., július 12. és augusztus 27.

Alsózsuk (Jucul de Jos, jud. Cluj). Állatvásár május 1.

Alvincz (Vinţul de Jos, jud. Alba). Állatvásár márc. 13., jun. 22., szept. 13. és nov. 23. — Kirakóvásár márc. 15., június 24., szept. 15. és nov. 25. — Heti-
vásár szerdán.

Apold (Apold, jud. Târnava-Mare). Állatvásár március 26. és dec. 3. — Kirakóvásár március 28. és dec. 5.

Aranymező (Brăbeni, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár febr. 3., május 5., aug. 4. és nov. 3. — Heti-
vásár szerdán.

Aranyosegerbegy (Agârbiciu, jud. Târnava-Mare). Állatvásár március 20. és okt. 29. — Kirakóvásár márc. 21. és október 30.

Aranyosegerbegy (Vlăsoara, jud. Turda). Állatvásár jan. 10–12., márc. 26–28., jul. 20–22. és nov. 12–14. — Kirakó-
vásár jan. 13., márc. 19., július 23. és november 15.

Aranyogyéres (Câmpia-Turzii, jud. Turda). Állatvásár jan. 31., július 5. és okt. 18. — Kirakóvásár febr. 3., július 8. és október 21.

Aranyosmedgyes (Mediaşul-Aurii, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 20., ápr. 3., május 8., június 26., aug. 7., okt. 30. és december 18. — Heti-
vásár pénteken.

Arduş (Ardeş, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 8., ápr. 5., május 24., július 5., szept. 20., nov. 1. és dec. 13. — Heti-
vásár hétfőn.

Asszonyfalva (Frâna, jud. Târnava-Mare). Állatvásár ápr. 12. és okt. 1. — Kirakóvásár ápr. 14. és okt. 2.

Atya (Atia, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár ápr. 7–10., aug. 28–31., és október 5–8.

Avasfelsőfalva (Negreşti, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár március 12.

ápr. 7., május 14., június 18., július 16., aug. 20., szept. 21., nov. 19. és dec. 10. — Heti-
vásár pénteken.

Avasujváros (Oraşul-Nou, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár márc. 11., május 1., június 18., aug. 15. és okt. 25. — Heti-
vásár hétfőn.

A

Agostonfalva (Agostin, jud. Târnava-Mare). Állatvásár márc. 29., július 2., szept. 12. és dec. 15. — Kirakóvásár márc. 30., július 3., szept. 13. és dec. 16.

Ákos (Acăş, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár ápr. 3., aug. 7. és dec. 4.

B

Balavásár (Bălăuşeri, jud. Târnava-Mică). Állatvásár márc. 2., máj. 7., jul. 16., szept. 12. és dec. 19. — Kirakó-
vásár márc. 3., máj. 8., jul. 17., szept. 13. és dec. 19. — Heti-
vásár pénteken.

Balázsfalva (Blaj, jud. Târnava-Mică). Állatvásár ápr. 7., jun. 30., szept. 26. és dec. 4. — Kirakóvásár ápr. 9., július 2., szept. 28. és december 6. — Heti-
vásár csütörtökön.

Balázstelke (Blăjeş, jud. Sibiu). Állat-
vásár ápr. 12–13., június 27–28., szept. 20–21. és nov. 9–10. — Kirakóvásár ápr. 14., jun. 29., szept. 22. és nov. 18.

Balázstelke (Blăjeş, jud. Târnava-Mică). Állatvásár április 12–13., június 27–28., szept. 20–21. és nov. 9–10. — Kirakóvásár ápr. 14., jun. 29., szept. 22. és november 11.

Bánlak (Banloc, jud. Timiş-Torontál). Állat- és kirakóvásár ápr. 4. és nov. 1.

Baráthely (Brăteni, jud. Târnava-Mare). Állatvásár március 10., aug. 31., okt. 28. és dec. 28.

Barátka (Bratea, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár ápr. 22., július 1., aug. 19. és dec. 9. — Heti-
vásár pénteken.

Barczarosnyó (Râşnov, jud. Braşov). Állatvásár jan. 24. és július 11. — Kirakóvásár jan. 25. és július 12.

Barlafalu (Borleştii, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 30., márc. 27., május 15., jul. 10., szept. 11. és nov. 13.

Barót (Baraolt, jud. Treischaune). Állatvásár jan. 31–febr. 2., jun. 15–16., aug. 18–20. és nov. 9–11. — Kirakó-
vásár febr. 1–3., jun. 17., aug. 21. és november 12.

Balta (Bata, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár febr. 2., május 1., aug. 6. és nov. 21.

Bălănez (Balint, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár ápr. 7., június 2., szept. 1. és december 1.

Bánffyhunyard (Huedin, jud. Cluj). Állatvásár jan. 27., márc. 30., május 25., július 27., aug. 24., szept. 21., nov. 23. és dec. 31. — Kirakóvásár jan. 28., március 31., máj. 26., július 28., aug. 25., szept. 22., nov. 24. és dec. 22. — Hetivásár minden kedden.

Băzna (Bazna, jud. Târnava-Mică). Állatvásár márc. 29. és július 29. — Kirakóvásár ápr. 1. és aug. 1.

Belényes (Beius, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár febr. 4., ápr. 22., július 22. és okt. 28. — Hetivásár csütörtökön.

Belincz (Belin, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 1. és okt. 1.

Bendorf (Bunceti, jud. Târnava-Mare). Állatvásár febr. 10—11. és aug. 15—16. Kirakóvásár febr. 12. és aug. 17.

Bereczk (Brejc, jud. Treiscaune). Állat- és kirakóvásár febr. 1., aug. 9. és november 8.

Berekszó (Bărsău, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár jan. 29., febr. 26., márc. 26., ápr. 30., május 28., június 25., július 30., aug. 27., szept. 24., okt. 29., nov. 26. és december 31.

Berethalom (Biertan, jud. Târnava-Mare). Állatvásár ápr. 14., szept. 2. és dec. 20. — Kirakóvásár ápr. 17., szept. 5. és dec. 23.

Berzászka (Berzasca, jud. Caras). Állat- és kirakóvásár június 13—14. és október 26—27.

Beszterezse (Bistrița, jud. Năsăud). Állatvásár febr. 14—16., május 14—16., aug. 19—24. és nov. 21—23. — Kirakóvásár május 17., aug. 25. és nov. 24.

Bethlenháza (Bethausen, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár ápr. 30., jun. 25., szept. 24. és dec. 17.

Bethlenszentmiklós (Sănniclăuș, jud. Târnava-Mică). Állatvásár ápr. 22—24., szept. 18—20. és dec. 10—12. — Kirakóvásár ápr. 25., szept. 21. és dec. 13. — Hetivásár Kedden.

Bél (Beliu, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár ápr. 6., jun. 1., szept. 7. és okt. 19. — Hetivásár szerdán.

Bihardiőszeg (Diosig, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár márc. 14., május 2., szept. 12. és dec. 12. — Hetivásár szerdán.

Bikszád (Biesad, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jun. 29., aug. 15. és szeptember 8.

Billed (Biled, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 20., jun. 12. és október 2.

Bodzaforduló (Intorsura-Buzăului, jud. Braşov). Állatvásár márc. 15., jun. 29., szept. 29. és dec. 15. — Kirakóvásár március 16., június 30., szept. 30. és dec. 16.

Boksánhánya (Bocşa-Montana, jud. Caras). Állat- és kirakóvásár márc. 23., május 15., július 3., szept. 25. és nov. 20.

Bolkács (Bălcăciu, jud. Târn-Mică). Állatvásár márc. 15. és nov. 6. Kirakóvásár márc. 19. és nov. 9.

Bolya (Buia, jud. Târnava-Mare). Állatvásár március 25. és okt. 25. — Kirakóvásár márc. 27. és okt. 27.

Bonehida (Bontida, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jan. 13., márc. 31., jun. 29., aug. 20. és okt. 20.

Bonyha (Bachnea, jud. Târn-Mică). Állatvásár július 28—30., szept. 27—29. és dec. 12—14. Kirakóvásár július 31., szept. 30. és dec. 15.

Borgóprund (Prundul-Bărgăului, jud. Năsăud). Állatvásár jan. 7—8., április 12—13., június 30., július 1. és október 27—29. — Kirakóvásár jan. 9., apr. 14., július 2. és okt. 30.

Borosbenedek (Benic, jud. Alba). Állatvásár máj. 12. és szept. 5. Hetivásár hétfőn.

Borossebes (Sebiş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 20., június 29., szept. 28. és dec. 7. — Hetivásár csütörtökön.

Borsa (Borşa, jud. Maramures). Állat- és kirakóvásár máj. 29., aug. 20., okt. 2. és nov. 5—7. Hetivásár szerdán.

Bozovics (Bozovici, jud. Caras). Állat- és kirakóvásár ápr. 6., május 18., okt. 5. és december 14.

Brassó (Braşov, jud. Braşov). Állatvásár ápr. 7., június 20. és okt. 24. — Kirakóvásár okt. 25.

Brád (Brad, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár március 3., jun. 2., szept. 1. és dec. 1. — Hetivásár csütörtökön.

Bucsin (Bucium, jud. Făgăraş). Állat- és kirakóvásár március 18., szept. 2. és december 15.

Bucsony (Bucium, jud. Alba). Állat- és kirakóvásár márc. 30., június 25. és okt. 13.

Buza (Buza, jud. Someş). Állatvásár jan. 9., ápr. 20., július 26. és okt. 24. — Kirakóvásár jan. 10., ápr. 21., július 27. és okt. 25.

Bürkös (Bărgăuș, jud. Târnava-Mare). Állat- és kirakóvásár május 9. és nov. 7.

Cs

Csák (Ciacova, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 7., jun. 30., aug. 25., okt. 13. és nov. 10.

Csákgörbő (Gărbău, jud. Someş). Állatvásár jan. 14., március 4., május 6., június 17., aug. 29. és szept. 7. — Kirakóvásár jan. 15., március 5., május 7., június 18., aug. 30. és szeptember 8.

Csatád (Lenaheim, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 6., ápr. 24. és okt. 9.

Csene (Cenei, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 24., aug. 24. és okt. 24.

Csermő (Cerreiu, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 22—23., ápr. 9—10., július 2—3. és okt. 29—30. — Heti-
vásár esütőtökön.

Csernăfalva (Cernatu, jud. Braşov). Állat- és kirakóvásár máj. 3. és szept. 20.

Csikrákos (Răcul, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár ápr. 27. és nov. 27. — Heti-
vásár kedden.

Csikszentdomokos (Săndominic, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár március 16—18. és okt. 7—9.

Csikszentgyörgy (Ciucsângeorgiu, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár ápr. 13—14. és december 21—22.

Csikszentmárton (Sănmartin, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár május 12. és november 7—8.

Csikszentsimon (Sănsimion, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár március 13—14., július 24—25. és okt. 5—6. — Heti-
vásár esütőtökön.

Csikszereďa (Mercurea-Ciuc, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár febr. 19—20., ápr. 28—29., június 29., július 10—11., szept. 26—27. és dec. 11—12. — Heti-
vásár szerdán.

Csizér (Cizer, jud. Salaj). Állat- és kirakóvásár febr. 8., május 17., aug. 2. és nov. 1. — Heti-
vásár hétfőn.

Csuzsa (Ciucea, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jan. 8., ápr. 25., július 30. és okt. 26. Heti-
vásár esütőtökön.

D

Darlacz (Dârlos, jud. Târnava-Mare). Állatvásár márc. 18., június 19. és okt. 8. — Kirakóvásár márc. 20., június 21. és okt. 10.

Dánaş (Daneş, jud. Târn.-Mare). Állat-
vásár március 2., június 17. és okt. 2. — Kirakóvásár március 5., június 20. és október 5.

Dányán (Dăia, jud. Târnava-Mare). Állat-
vásár ápr. 4. és okt. 10. — Kirakó-
vásár ápr. 6. és okt. 12.

Déda (Deda, jud. Mureş). Állat- és ki-
rakóvásár jun. 16., ápr. 4. és szept. 18.

Dés (Dej, jud. Someş). Állat- és ki-
rakóvásár febr. 1., ápr. 15., június 1.,
aug. 14., okt. 15. és december 13.

Delta (Deta, jud. Timiș-Torontal). Állat-
és kirakóvásár márc. 19., jun. 11.,
okt. 10. és nov. 26.

Déva (Deva, jud. Hunedoara). Állat-
vásár jan. 11—12., május 10—11., július
31., aug. 1. és okt. 27—28. — Kirakó-
vásár január 14., május 13., aug. 3. és
okt. 30. — Heti-
vásár szerdán.

Dézna (Dezna, jud. Arad). Állat- és
kirakóvásár márc. 12., május 7., szept.
10. és nov. 19. — Heti-
vásár szombaton.
Dicsőszentmárton (Dicioşănmartin, jud.
Târn.-Mare). Állatvásár febr. 26—28.,
ápr. 28—30., július 21—23., okt. 12—14.
és dec. 7—9. Kirakóvásár márc. 1., máj.
2., július 24., okt. 15. és dec. 10. Heti-
vásár szerdán.

Ditré (Ditrău jud. Cluj). Állat- és ki-
rakóvásár jan. 31., febr. 2., ápr. 28—30.,
július 14—16. és nov. 22—24. — Heti-
vásár kedden.

Domásnya (Domaşnea, jud. Severin). Állat-
és kirakóvásár ápr. 9., július 4.,
október 31. és december 19.

Drág (Dragu, jud. Cluj). Juhvásár
ápr. 20., júl. 5. és aug. 17. Állatvásár
júl. 6., aug. 18. és nov. 7. Kirakóvásár
ápr. 21., júl. 7., aug. 19. és nov. 8.

Drágomérfaľva (Dragomireşti, jud.
Maramureş). Állat- és kirakóvásár jan.
15., ápr. 11., júl. 23. és nov. 19. Heti-
vásár hétfőn.

Drágos (Drăguş, jud. Făgăraş). Állat-
és kirakóvásár febr. 27. és július 21.

Drassó (Draşov, jud. Sibiu). Állat-
vásár ápr. 10. és aug. 28. Kirakóvásár
ápr. 11. és aug. 29.

Dridif (Dridif, jud. Făgăraş). Állat-
vásár március 27. és szept. 25. — Kirakó-
vásár március 29. és szept. 27.

E

Eczel (Ațel, jud. Târnava-Mare). Állatvásár febr. 11., ápr. 21., aug. 8. és dec. 3. — Kirakóvásár febr. 14., ápr. 24., aug. 11. és dec. 6.

Egeres (Aghireș, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár febr. 3., ápr. 7., június 2., aug. 4., okt. 6. és dec. 1. Hetivásár minden esütörtökön.

Egerhát (Ariniș, jud. Sălaj). Állatvásár ápr. 12., júl. 19., szept. 13. és dec. 19. — Kirakóvásár ápr. 13., júl. 20., szept. 14. és dec. 20. — Hetivásár pénteken.

Egres (Igris, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár szept. 4.

Erdőszáda (Ardușat, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár márc. 2., jún. 1., aug. 24. és nov. 9.

Erdőszentgyörgy (Sâng. de Pădure, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár márc. 18., július 2—3., okt. 26. és dec. 11—12. — Hetivásár szerdán.

Erked (Archita, jud. Târnava-Mare). Állatvásár ápr. 19—21. és okt. 13. — Kirakóvásár ápr. 24. és okt. 16.

Erzsébetváros (Dumbrăveni, jud. Târn.-Mică). Állatvásár jan. 24—26., márc. 23—25., jún. 7., júl. 2—4., szept. 18—20. és nov. 17—19. Kirakóvásár jan. 27., márc. 26., jún. 11., júl. 5., szept. 21. és nov. 20. Hetivásár szombaton.

Etéd (Atid, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár jan. 31., máj. 21., szept. 20.

É

Élesd (Aleșd, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár márc. 2—3., jún. 16—17., szept. 22—23. és dec. 15—16. Hetivásár esütörtökön.

Érmihályfalva (Valea lui Mihail, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár márc. 3—4., jún. 16—17., szept. 20—30. és dec. 15—16. Hetivásár esütörtökön.

F

Făeșd (Făget, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 2., márc. 9., ápr. 6., jún. 12., júl. 25., aug. 11., okt. 22. és dec. 2.

Farkasuszó (Fărcașa, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár márc. 4., júl. 1. és okt. 7.

Farkaslaka (Lupeni, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár máj. 5., aug. 16. és nov. 9.

Fehérvölgy (Albac, jud. Turda). Állat- és kirakóvásár máj. 1., szept. 11. és okt. 25.

Feketehalom (Codlea, jud. Brașov). Állatvásár ápr. 24. és szept. 29. — Kirakóvásár ápr. 25. és szept. 30.

Felek (Avrig, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 19., június 1., aug. 12. és okt. 1. Kirakóvásár jún. 2., aug. 13. és okt. 2.

Felkenyér (Vinerea, jud. Hunedoara). Állatvásár ápr. 19. és dec. 27. — Kirakóvásár ápr. 22. és dec. 30. — Hetivásár hétfőn.

Felmér (Felmer, jud. Făgăraș). Állatvásár ápr. 1. és szept. 1. — Kirakóvásár ápr. 2. és szept. 2.

Felsőpián (Pianul de sus, jud. Alba). Állat- és kirakóvásár márc. 15—16., júl. 15—16. és okt. 10—11.

Felsőzálláspatak (Sălașul de sus, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár ápr. 21. és szept. 27.

Felsőzsilvagy (Asuajul de sus, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 20., márc. 17., jún. 30. és dec. 22.

Felsőzombatfalva (Sâmbătă de sus, jud. Făgăraș). Állat- és kirakóvásár ápr. 12. és aug. 9.

Felsővisó (Vîscul de Sus, jud. Maramureș). Állat- és kirakóvásár márc. 5., aug. 13., okt. 1. és nov. 12. Hetivásár esütörtökön.

Feltót (Tăuți, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 11. és aug. 29. — Hetivásár hétfőn.

Felvincz (Unirea, jud. Turda). Állatvásár jan. 8., jún. 5., aug. 20., okt. 3. és nov. 16. Kirakóvásár jan. 11., jún. 8., aug. 23., okt. 4. és nov. 19.

Fogaras (Făgăraș, jud. Făgăraș). Állatvásár márc. 15., jún. 2., szept. 7. és dec. 4. Kirakóvásár márc. 17., jún. 4., szept. 9. és dec. 5.

Forotik (Porotic, jud. Caraș). Állat- és kirakóvásár ápr. 27., szept. 7., okt. 12.

Földvár (Feldioara, jud. Brașov). Állatvásár márc. 24. és dec. 13. Kirakóvásár márc. 25. és dec. 14.

G

Galgó (Galgău, jud. Someș). Állat- és kirakóvásár ápr. 10., jún. 28., szept. 5. és nov. 19.

Gátalja (Gătaia, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 23., júl. 23., okt. 22.

Gertenyes (Ghereniş, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 10., ápr. 10., július 10. és okt. 10.

Gizellafalva (Ghizela, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 21. és szept. 21.

Görgényszentimre (Gurghiu, jud. Mureş). Hetivásár szombaton.

Gyalu (Ghila, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár ápr. 20., júl. 24. és dec. 11. Hetivásár pénteken.

Gyergyóalfalu (Joseni, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár febr. 21–23. és okt. 28–30. — Hetivásár kedden.

Gyergyóhékas (Bicazul-Ard., jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár ápr. 7–9.

Gyergyóremete (Remetea, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jun. 5. és nov. 6.

Gyergyószentmiklós (Gheorgheni, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jun. 12–14., szept. 3–7. és dec. 10–12. Hetivásár szombaton.

Gyertyámos (Cărpiniş, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 3., június 12. és szept. 18.

Gyimesbükk (Ghimes-Faget, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jan. 20–22. és aug. 22–24. — Hetivásár hétfőn.

Gyimesközéplek (Lunca de Jos, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár márc. 29., ápr. 1. és okt. 29–30.

Gyórok (Ghioroc, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár márc. 15–16. és szept. 30–31. — Hetivásár csütörtökön.

Gyulafehérvár (Alba-Iulia, jud. Alba). Állatvásár febr. 5–6., ápr. 9., május 15–16., júl. 23–24., szept. 27–28., nov. 9–10. és dec. 14–15. Kirakóvásár ápr. 12., júl. 26., szept. 30. és dec. 17. Hetivásár kedden és szombaton.

Gyülvész (Giulvăz, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 12., aug. 12. és okt. 7.

H

Hadad (Hodod, jud. Salaj). Állat- és kirakóvásár jan. 11–12., márc. 8–9., máj. 17–18., jun. 14–15., júl. 26–27., szept. 20–21., okt. 18–19. és nov. 22–23. — Hetivásár kedden.

Hagymásápos (Lăpuşel, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 30., márc. 25., máj. 21., aug. 6., okt. 24. és dec. 6.

Halmágy (Hălmeag, jud. Făgăraş). Állatvásár ápr. 11. és okt. 15. — Kirakóvásár ápr. 12. és okt. 16.

Halmágyesues (Vărfurile, jud. Arad). Hetivásár kedden.

Halmi (Halmeu, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 22., febr. 19., márc. 26., ápr. 16., máj. 16., június 25., július 23., aug. 20., szept. 17., okt. 22., nov. 19. és dec. 17. Hetivásár kedden és pénteken.

Havaszikerék (Răteni, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár márc. 9–11., júl. 29–30., aug. 13–14. és nov. 16–18.

Háromalmás (Almaş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 4., ápr. 5., aug. 9. és okt. 4. — Hetivásár kedden.

Hátszeg (Haţeg, jud. Hunedoara). Állatvásár jan. 30–31., ápr. 6–7., aug. 12–13. és szept. 5–6. — Kirakóvásár febr. 2., ápr. 9., aug. 15. és szept. 8. — Hetivásár hétfőn.

Havasmező (Poienile de sub Munte, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár máj. 7., aug. 6. és okt. 8.

Hégen (Hendorf, jud. Târn.-Mare). Állatvásár ápr. 14., júl. 14. és nov. 8. — Kirakóvásár márc. 17. és júl. 1.

Héjjasfalva (Vânători, jud. Târn.-Mare). Állatvásár márc. 27., júl. 20., szept. 27. és dec. 1. — Kirakóvásár márc. 28., júl. 20., szept. 27. és dec. 2.

Hidalmás (Hida, jud. Cluj). Állatvásár ápr. 5., június 14., szept. 25. és dec. 9. Kirakóvásár ápr. 6., június 15., szept. 26. és dec. 10. Hetivásár minden hétfőn.

Holczmány (Hosman, jud. Sibiu). Állatvásár ápr. 7–8. és szept. 22–23. — Kirakóvásár ápr. 9. és szept. 24.

Homorod (Homorod, jud. Târn.-Mare). Állatvásár márc. 15., jun. 28. és nov. 15. — Kirakóvásár márc. 17., júl. 1. és nov. 17.

Homoródbene (Beia, jud. Târn.-Mare). Állatvásár febr. 20., aug. 20. és nov. 20. — Kirakóvásár febr. 23., aug. 23. és nov. 23.

Homoróddaróc (Drăuşeni, jud. Târn.-Mare). Állatvásár febr. 26. és nov. 20. Kirakóvásár márc. 1. és nov. 1.

Homoródkőhalom (Rupea, jud. Târn.-Mare). Állatvásár jan. 7., ápr. 7., július 22. és okt. 7. — Kirakóvásár jan. 9., ápr. 10., július 25. és okt. 10.

Homoródszentmárton (Mărtiniş, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár febr. 11–14., május 13–16., szept. 1. és nov. 19.

Honeztő (Gurahont, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 7., május 9., aug. 29. és nov. 14. Heti vásár hétfőn.

Hortobágyfalva (Cornăţel, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 31., aug. 1. és dec. 15. Kirakóvásár ápr. 1. és aug. 2.

Hosszúaszó (Valea-Lunga, jud. Târn-Mică). Állatvásár febr. 23., jun. 20. és okt. 23. Kirakóvásár febr. 26., jun. 23. és okt. 26.

Hunyaddobra (Dobra, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár ápr. 23., jun. 23., szept. 8., okt. 26. és dec. 6. — Heti vásár kedden.

I

Illéfalva (Băgeşti, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 4., ápr. 26., okt. 4. és nov. 29.

Illyefalva (Ilieni, jud. Treiscaune). Állatvásár jan. 10., máj. 15. és szept. 10.

Ipp (Ipu, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár márc. 29., jun. 28., szept. 27. és dec. 27. — Heti vásár hétfőn.

Ispánmező (Spermezeu, jud. Someş). Állatvásár máj. 19. és szept. 9. — Kirakóvásár máj. 20. és szept. 10.

J

Jánosföldsé (Johanisfeld, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 15. és okt. 15.

K

Kaeza (Caţa, jud. Târn-Mare). Állatvásár máj. 6. és szept. 15. — Kirakóvásár máj. 7. és szept. 16.

Kuránsebes (Caransebeş, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 29—30., ápr. 30—máj. 1., aug. 4. és okt. 6.

Karczfalva (Cârţa, jud. Cluc). Állat- és kirakóvásár márc. 7—9., jun. 21—24. és okt. 13—15.

Karczfalva (Cârţa, jud. Făgăraş). Állatvásár márc. 20. és jul. 20. — Kirakóvásár márc. 21. és jul. 21.

Katona (Cătina, jud. Cluj). Állatvásár febr. 1—2., ápr. 25—26., jul. 25—26., okt. 25—26. Kirakóvásár febr. 3., ápr. 27., július 27., okt. 27.

Kákófalva (Cacova, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár febr. 4., máj. 22., jul. 26. és nov. 4.

Kálnok (Călnic, jud. Sibiu). Állatvásár július 3. és dec. 2. — Kirakóvásár jul. 4. és dec. 3.

Kányaháza (Călineşti, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár márc. 26., július 30., nov. 3. és dec. 17.

Kányád (Ulieşul, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár ápr. 3—7., aug. 13—17. és nov. 3—7.

Kápolnás (Căpâlnas, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 1., ápr. 23., márc. 9., jun. 24., szept. 8. és nov. 8.

Kápolnok-Monostor (Copălnie-Mănăstur, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 26., ápr. 15., június 1., aug. 26., okt. 15. és dec. 6. Heti vásár szerdán.

Kászonalitz (Plăeşii de Jos, jud. Ciuc). Állat- és kirakóvásár ápr. 29—30., jul. 1. és nov. 25—26.

Kerelőszentpál (Sănpaul, jud. Târn-Mică). Állatvásár ápr. 10., jun. 1., aug. 25. és dec. 27. Kirakóvásár ápr. 13., jun. 4., aug. 28. és dec. 30.

Keresd (Criş, jud. Târn-Mare). Kirakóvásár jan. 7., jun. 12. és okt. 12.

Kerülő (Chereuş, jud. Arad). Heti vásár szerdán.

Kémer (Cămar, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 25—26., ápr. 19—20., jul. 26—27. és nov. 1—2. — Heti vásár hétfőn.

Kézdivásárhely (Tg.-Săcuesc, jud. Treiscaune). Állatvásár jan. 10—11., május 16—17. és okt. 27—28. Kirakóvásár jan. 12—13., május 18—19. és okt. 29—30.

Kihéd (Chişed, jud. Odorheiu). Állatvásár febr. 13., május 16. és nov. 29. Kirakóvásár febr. 16., május 19. és dec. 2.

Királydaróc (Crajdoroh, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 6., ápr. 9., máj. 28., július 23., szept. 10., nov. 12., dec. 24. Heti vásár csütörtökön.

Királyhalma (Crihalma, jud. Târnava-Mare). Állatvásár márc. 25., július 1. és dec. 1. Kirakóvásár márc. 26., jul. 2. és dec. 2.

Királykegye (Tirol, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár márc. 3. és szept. 1.

Kisapold (Apoldul Mic, jud. Sibiu). Állatvásár jan. 2. és aug. 10. Kirakóvásár jan. 3. és aug. 11.

Kisjenő (Chişineu-Criş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 20—21., jul. 20—21., szept. 21—22. és dec. 8—9. Heti vásár kedden.

Kiskapus (Copsa-Mică, jud. Târnava-Mare). Állatvásár ápr. 21. (juh), ápr. 25., jun. 29., aug. 20. és okt. 13. Kirakóvásár ápr. 28. és aug. 23.

Kiskend (Chendul-Mic, jud. Târn.-Mică). Állatvásár febr. 19. és nov. 4. — Kirakóvásár febr. 22. és nov. 7.

Kismihăld (Mehadica, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 26., ápr. 20., júl. 13. és nov. 16.

Kisselyk (Șeica-Mică, jud. Târn.-Mare). Állatvásár márc. 6., jun. 21. és nov. 8. Kirakóvásár márc. 9., jun. 24. és nov. 11.

Kissink (Cineșor, jud. Făgăraș). Állatvásár márc. 25., júl. 15. és okt. 20. Kirakóvásár márc. 28., júl. 16. és okt. 21.

Kiszető (Chizău, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 11., ápr. 28., június 18. és okt. 15.

Klopodia (Clopodia, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 7., ápr. 7., aug. 4. és okt. 6.

Kolozs (Cojocna, jud. Cluj). Állatvásár ápr. 19. és nov. 2. — Kirakóvásár ápr. 20. és nov. 3. — Hetivásár minden hétfőn.

Kolozsborsa (Borșa, jud. Cluj). Állatvásár febr. 23., máj. 5., aug. 4. és okt. 3. Kirakóvásár febr. 24., máj. 6., aug. 5. és okt. 4. Hetivásár minden pénteken.

Korond (Corund, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár jan. 15., május 11., júl. 1. és aug. 22.

Körösfeketető (Negreni, jud. Cluj). Állat- és kirakóvásár jan. 14., márc. 11., ápr. 15., máj. 27., július 8., aug. 19., okt. 14. és nov. 25.

Kovászna (Covasna, jud. Treiscaune). Állatvásár febr. 10., május 1., júl. 21. és nov. 10. Kirakóvásár febr. 11., május 2., júl. 22. és nov. 11.

Kővárhosszúfalva (Satulung, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 9., máj. 18., jun. 29. és szept. 21.

Kozmás (Cozmeni, jud. Cluc). Állat- és kirakóvásár jan. 22—23. és aug. 19—20.

Kőboldogfalva (Sântămarin de piatra, jud. Hunedoara). Állatvásár jan. 13., ápr. 20. és okt. 4.

Körösbánya (Baia de Criș, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár márc. 15., jun. 15., szept. 21. és dec. 21. Hetivásár szerdán.

Körösbükény (Butești, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 31., jun. 13., aug. 29. és dec. 19. Hetivásár pénteken.

Krassóvermes (Vermez, jud. Caraș). Állat- és kirakóvásár május 8. és okt. 9.

Kraszna (Crasna, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 18—19., ápr. 12—13., május 24—25., júl. 12—13., aug. 30—31. és okt. 11—12. Hetivásár kedden.

Krasznabélték (Beltug, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 23., febr. 20., márc. 27., ápr. 24., május 15., június 19., július 17., aug. 14., szept. 18., okt. 16., nov. 13. és dec. 18.

Kudzsir (Cugir, jud. Hunedoara). Állatvásár ápr. 2., júl. 20., szept. 14. és dec. 17. Kirakóvásár ápr. 3., júl. 21., szept. 14. és dec. 18. Hetivásár szombaton és vasárnap.

Kurtya (Curtea, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár május 21. és szept. 14.

Kürpöd (Chirpăr, jud. Sibiu). Állatvásár jan. 28. és márc. 31. Kirakóvásár jan. 30. és ápr. 2.

Kürtös (Curtici, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 29—30., ápr. 30., május 1., júl. 30—31. és nov. 26—27. Hetivásár hétfőn és csütörtökön.

L

Letka (Letka, jud. Someș). Állatvásár ápr. 16., júl. 8., aug. 31. és nov. 6. Kirakóvásár ápr. 17., júl. 9., szept. 1. és nov. 7.

Liebling (Liebling, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 10. és szept. 7.

Lisa (Lisa, jud. Făgăraș). Állat- és kirakóvásár márc. 9. és aug. 6.

Lovrin (Lovrin, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 12., jun. 25., szept. 10. és okt. 29.

Lővete (Lueta, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár jan. 13—15., ápr. 3—5., júl. 30—aug. 1. és okt. 13—15.

Lugos (Lugoș, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár febr. 8., márc. 22., május 3., jun. 28., aug. 9., okt. 18. és dec. 13.

M

Magyarberkesz (Berchez, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 13., márc. 10., ápr. 23., május 11., július 13., július 29., szept. 9., okt. 28. és nov. 2.

Magyareséka (Ceica, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár jan. 13., jun. 30. és okt. 6. Hetivásár szerdán.

Magyarfrata (Frata, jud. Cluj). Állatvásár máj. 5—6., aug. 1—2., nov. 7—8. Kirakóvásár máj. 7., aug. 3., nov. 9.

Magyarigen (Ighiu, jud. Alba). Állatvásár jun. 4. és okt. 24. — Kirakóvásár jun. 7. és okt. 25. Hetivásár pénteken.

Magyarlápós (Târgu-Lăpuș, jud. Someș). Állatvásár jan. 18. és márc. 20. — Kirakóvásár jan. 19. és márc. 20.

Magyarpécska (Rovine, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár május 14—16. és szept. 17—19. Hetivásár szerdán és szombaton.

Makkfalva (Ghindari, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár jun. 21., szept. 6. és nov. 28. Hetivásár pénteken.

Margitta (Marghita, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár január 5—7., márc. 23—25., ápr. 27—29., jul. 13—15., szept. 14—16. és nov. 2—4. Hetivásár pénteken.

Marosherkesz (Birchiș, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 15., ápr. 25. és jun. 12.

Maroshorsa (Bărzava, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár márc. 6., május 15., jun. 19., jul. 31., okt. 9. és dec. 18. Hetivásár hétfőn.

Marosillye (Iliu, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár jan. 7., márc. 25., jun. 6., aug. 15., szept. 29. és nov. 22.

Maroshévíz (Toplița, jud. Mureș). Állat- és kirakóvásár jun. 27—30., ápr. 22—25., jul. 7—10. és okt. 2—5. Hetivásár hétfőn.

Marosludas (Ludus, jud. Turda). Állatvásár márc. 1., május 1., okt. 1. és dec. 10. Kirakóvásár márc. 1., május 4., okt. 4. és dec. 10.

Marospetres (Petriș, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 24., ápr. 3., június 10—11., jul. 19—20., okt. 14. és dec. 20.

Marosugra (Ogra, jud. Târn-Mieci). Állatvásár ápr. 29—30., jun. 15—16., szept. 13—14. és dec. 15—16. Kirakóvásár máj. 2., jun. 18., szept. 16. és dec. 18. — Hetivásár pénteken.

Marosujvár (Ocna-Mureșului, jud. Alba). Állatvásár ápr. 12. és aug. 9. — Kirakóvásár ápr. 8. és aug. 12. — Hetivásár pénteken.

Márkod (Mărculeni, jud. Mureș). Állat- és kirakóvásár márc. 27—29. és nov. 17.

Mármaros-Sziget (Sighet, jud. Maramureș). Állat- és kirakóvásár szept. 3., okt. 8. és dec. 17. Hetivásár pénteken.

Marpod (Marpod, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 1. és aug. 10. Kirakóvásár márc. 3. és aug. 12.

Mártonfalva (Motișul, jud. Târn-Mare). Állatvásár márc. 16., jun. 7. és nov. 2. Kirakóvásár márc. 17., jun. 8. és nov. 3.

Mártonhegy (Șomărtin, jud. Păgăraș). Állatvásár ápr. 22., jul. 28. és nov. 4. Kirakóvásár ápr. 25., jul. 31. és nov. 7.

Medgyes (Mediaș, jud. Târn-Mare). Állatvásár márc. 7—9., ápr. 10—12., május 28—30., jul. 9—12., szept. 27—29. és nov. 27—29. Kirakóvásár márc. 10., jul. 13., szept. 29. és nov. 30.

Mezőhodon (Papiu Ilarian, jud. Turda). Állat- és kirakóvásár jun. 20. és szept. 14.

Mezőméhes (Miheșu, jud. Cluj). Állatvásár jan. 21. Kirakóvásár jan. 22.

Mezőőrös (Răciu, jud. Mureș). Állat- és kirakóvásár márc. 20—23., jul. 20—22. és nov. 1—3. Hetivásár hétfőn.

Mezőszentmihály (Sântimihail de câmp, jud. Cluj). Állatvásár jan. 25., márc. 25., július 25. és okt. 25. — Kirakóvásár jan. 28., márc. 28., július 28. és okt. 28. Hetivásár szerdán.

Mezőtelegd (Tileagd, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár április 6. és dec. 7. Hetivásár pénteken.

Mezőzáh (Zăul de Câmpie, jud. Turda). Állatvásár ápr. 8. és szept. 18. Kirakóvásár ápr. 10. és szept. 20.

Mihálczfalva (Mihail, jud. Alba). Állatvásár márc. 6. és szept. 20. — Kirakóvásár márc. 7. és szept. 21. Hetivásár pénteken.

Mikeszása (Micăsasa, jud. Târn-Mieci). Állatvásár jan. 25., máj. 17. és okt. 10. Kirakóvásár jan. 28., máj. 20. és okt. 13.

Mikóújfalva (Miefulău, jud. Treiscaune). Állat- és kirakóvásár febr. 15—16., máj. 5—6., jul. 19—20. és nov. 14—15.

Misztótfalu (Tăuți-Magherus, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár márc. 26., ápr. 30., szept. 24. és nov. 19. Hetivásár szombaton.

Mócs (Mociu, jud. Cluj). Állatvásár febr. 15., 16., ápr. 4—5., aug. 16., 17., okt. 18—19., dec. 18—19. Kirakóvásár febr. 17., ápr. 6., aug. 18., okt. 20., dec. 20. Hetivásár kedden.

Monor (Monor, jud. Năsăud). Állatvásár május 29—30. és szept. 25—26. Kirakóvásár május 31. és szept. 27.

Morgonda (Mărghindeal, jud. Făgăraș). Állatvásár ápr. 21., aug. 23. és okt. 21. Kirakóvásár ápr. 23., aug. 25. és okt. 23.

Móriezföld (Moritfeld, jud. Timiș-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 20., máj. 8., aug. 21. és nov. 6.

Muzsna (Moşna, jud. Târn.-Mare). Állatvásár febr. 2., ápr. 17. (juh), ápr. 21. Kirakóvásár febr. 4. és ápr. 24.

N

Nagyajta (Aita-Mare, jud. Treiscaune). Állatvásár febr. 15., jun. 2. és dec. 28. Kirakóvásár febr. 10., jun. 2. és dec. 28.

Nagyapold (Apold-Mare, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 17—18. és nov. 17—18. Kirakóvásár márc. 19. és nov. 19.

Nagybacon (Bătanii-Mari, jud. Treiscaune). Állatvásár jan. 21., ápr. 13., jul. 31. és okt. 7. Kirakóvásár jan. 22., ápr. 14., aug. 1. és okt. 8.

Nagybánya (Baia-Mare, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 13—14., márc. 30—31., jun. 22—23., aug. 24—25. és nov. 9—10. Heti vásár kedden és pénteken.

Nagybaromlak (Vorumloc, jud. Târn.-Mare). Állatvásár ápr. 2. és szept. 7.

Nagybáród (Borod, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár márc. 14., ápr. 18., május 2., aug. 8., szept. 26. és okt. 3. Heti vásár hétfőn.

Nagyborosnyó (Boroşneul-Mare, jud. Treiscaune). Állatvásár febr. 20., május 22., aug. 21. és nov. 6. Kirakóvásár febr. 21., május 23., aug. 22. és nov. 7.

Nagyekemező (Proştea-Mare, jud. Târn.-Mică). Állatvásár jan. 29., ápr. 6., jun. 10. és okt. 26. Kirakóvásár febr. 1. és jun. 13.

Nagyenyed (Álud, jud. Alba). Állatvásár jan. 22—23., márc. 1., máj. 5—6., jul. 10., aug. 16—17., okt. 13—14. — Kirakóvásár jan. 23., máj. 8., aug. 19. és okt. 16. Heti vásár hétfőn, csütörtökön.

Nagyenyed (Cenadul-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 13., jun. 19., okt. 9. és dec. 4.

Nagysanád (Cenadul-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 13., junius 19., okt. 9. és dec. 4.

Nagydisznód (Cişnadie, jud. Sibiu). Kirakóvásár jun. 30. és aug. 29.

Nagyhalmagy (Hălmaş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 12., ápr. 9., jul. 2. és szept. 10. Heti vásár szombaton.

Nagyilva (Ilva-Mare, jud. Năsău). Állat- és kirakóvásár jan. 23., ápr. 28—30., aug. 4. és okt. 19—21.

Nagykapus (Copşa-Mare, jud. Târn.-Mare). Állatvásár aug. 21. Kirakóvásár aug. 24.

Nagykároly (Carei, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár ápr. 26., jul. 5., nov. 1. és dec. 20. Heti vásár hétfőn, szerdán és pénteken.

Nagylak (Nădlac, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 6., ápr. 24., jul. 2. és szept. 29. Heti vásár hétfőn és csütörtökön.

Nagylőzna (Lozna, jud. Someş). Állatvásár jan. 21., ápr. 8., jul. 8. és szept. 28.

Nagyludas (Ludoşul, jud. Sibiu). Állatvásár ápr. 15. és szept. 27. Kirakóvásár ápr. 16. és szept. 28.

Nagykomfós (Comloşul-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár febr. 28., jun. 12., aug. 28. és nov. 13.

Nagykövéres (Chevereşul-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 10., jun. 9., aug. 4. és nov. 3.

Nagysajó (Şicu, jud. Năsăud). Állatvásár jan. 14., ápr. 14., jul. 14., és okt. 9. Kirakóvásár január 15., április 15., jul. 15. és október 10.

Nagysármás (Sărmaş, jud. Cluj). Állatvásár jan. 18—19., ápr. 18—19., jun. 9., aug. 27—28., okt. 8—9., dec. 4—5. Kirakóvásár jan. 20., ápr. 20., jun. 10., aug. 29., okt. 10. és dec. 6. — Heti vásár minden csütörtökön.

Nagyselyk (Seica-Mare, jud. Târnava-Mare). Állatvásár márc. 1., május 29., jun. 2—3., aug. 28. és dec. 10—11. Kirakóvásár márc. 3., jun. 6., aug. 30. és dec. 13.

Nagysink (Cincul, jud. Făgăraş). Állatvásár febr. 19., május 27., szept. 30. és dec. 9. Kirakóvásár febr. 22., május 30., okt. 3. és dec. 9.

Nagysomkut (Somcuta-Mare, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 28., márc. 1., ápr. 18., máj. 30., aug. 8., nov. 7. és dec. 19. Heti vásár hétfőn.

Nagyszalonta (Salonta, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár febr. 18., ápr. 15., jun. 17. és nov. 18. Heti vásár pénteken.

Nagyszében (Sibiu, jud. Sibiu). Juhvásár ápr. 26—28., szept. 7—9., marhahvásár jan. 5—6., ápr. 29—30. és szept. 10—11. Lovásár jan. 7—8., máj. 1—2., jun. 29—30., szept. 12—13., okt. 30. és nov. 2. — Kirakóvásár jan. 9., máj. 3. és szept. 15.

Nagytaimács (Tălmăciu, jud. Sibiu). Állatvásár febr. 27., jun. 23. és nov. 3. Kirakóvásár febr. 28., jun. 24. és nov. 4.

Nagyteremő (Tîrîmia, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár febr. 16. és nov. 29.

Nagytopoly (Topolovául-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 14., jun. 14., szept. 14. és dec. 14.

Nagyvárad (Oradea, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár márc. 11—17., jun. 24—30., szept. 9—15. és dec. 9—15. Heti-
vásár hétfőn.

Nagyzerénd (Zerind, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jun. 11—12., május 16—17., szept. 6—7. és nov. 21—22. Heti-
vásár csütörtökön.

Nagyzsám (Jamul-Mare, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár febr. 17., ápr. 17., szept. 4. és nov. 10.

Nászód (Năsăud, jud. Năsăud). Állat-
vásár márc. 20—21., május 25—26., aug. 31., szept. 1. és nov. 6—7. Kirakóvásár márc. 22., május 27., szept. 2. és nov. 8.

Németszenpéter (Sânpetru-German, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakó-
vásár aug. 16.

Néranádus (Naiduş, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár febr. 2. és okt. 14.

Niczkyfalva (Nitchişoara, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 22. és aug. 6.

Nyárádköszvényes (Mătrici, jud. Mu-
reş). Állat- és kirakóvásár febr. 6—7., ápr. 30., aug. 18—19. és okt. 30—31.

Nyárádmagyarós (Magherani, jud. Mu-
reş). Állat- és kirakóvásár febr. 3., ápr. 7., aug. 2. és nov. 12.

Nyárádszereda (Merc, Niraj, jud. Mu-
reş). Állat- és kirakóvásár febr. 21—22., május 2—3., jul. 29—30. és dec. 7—8. Heti-
vásár szerdán.

Nyárádtő (Ungheni, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár jan. 7—10., jul. 12—16. és okt. 8—12. Heti-
vásár szerdán.

O

Obesenyő (Begenova-Veche, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 14., aug. 13. és okt. 15.

O-Béba (Beba-Veche, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 8., jun. 8. és szept. 8.

Obabaforgács (Obabaforgaci, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 20., máj. 26., jul. 14. és okt. 27.

Oklánd (Ocland, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár okt. 24.

Omlás (Amnaş, jud. Sibiu). Állatvásár febr. 10. és jul. 5. Kirakóvásár febr. 11. és július 6.

Ómoldova (Moldova-Veche, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár ápr. 7. és aug. 28.

Óradna (Rodna, jud. Năsăud). Állat-
vásár febr. 20—21., május 1—3., június 25—28., aug. 7—9., okt. 29—30. és dec. 14—15. Kirakóvásár febr. 22., május 4., jun. 27., aug. 10., okt. 31. és dec. 17.

Oravicabánya (Oraviţa, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár márc. 12., jul. 16. és okt. 8.

Órczyfalva (Orţişoara, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 22.

Órlát (Orlat, jud. Sibiu). Állatvásár ápr. 7. és aug. 27. Kirakóvásár ápr. 8. és aug. 29.

Orsova (Orşova, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár május 1—3. és szept. 17—19.

Ósínka (Şinca-Veche, jud. Făgăraş). Állat-
vásár márc. 9., ápr. 29., jul. 20. és okt. 25. Kirakóvásár márc. 10., ápr. 30., jul. 21. és okt. 26.

Ószenlyörgy (Sângeorz-Băi, jud. Năsăud). Állatvásár febr. 3—4., május 23—24., szept. 3—4. és dec. 1—2. Kirakó-
vásár febr. 5., május 25., szept. 5. és dec. 3.

Ótohán (Tohanul-Vechi, jud. Braşov). Állatvásár márc. 26. és szept. 15. Kirakó-
vásár márc. 27. és szept. 16.

Ö

Ökrös (Ucuiş, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár márc. 8., jun. 7., szept. 13. és dec. 13. Heti-
vásár kedden.

Örményszékes (Armeni, jud. Sibiu). Állat- és kirakóvásár febr. 5. és jul. 19.

Öszény (Izvin, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár febr. 1., máj. 21. és dec. 1.

P

Páncélesch (Panticeu, jud. Cluj). Állat-
vásár jun. 23. és szept. 9. Kirakóvásár jun. 24. és szept. 10. Heti-
vásár kedden.

Pankota (Pâncota, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 26—27., ápr. 29—30., aug. 6—7. és okt. 8—9. Heti-
vásár szerdán és szombaton.

Papole (Păpăuţi, jud. Treiseaune). Állat- és kirakóvásár febr. 7., május 30., aug. 15. és okt. 31.

Parajd (Praid, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár márc. 16., október 12. és dec. 14.

Pálos (Paloş, jud. Târn.-Mare). Állatvásár márc. 10., júl. 31. és dec. 5. Kirakóvásár márc. 11., aug. 1. és dec. 6.

Perjámos (Periam, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 24., jún. 15., szept. 24. és nov. 14.

Pészak (Pesac, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 1., jún. 24. és okt. 14.

Petrozsény (Petroşani, jud. Hunedoare). Állatvásár május 13. és okt. 13. Kirakóvásár május 15. és okt. 15. Hetivásár pénteken.

Pécska (Pecica, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár márc. 19—20., aug. 20—21. és nov. 26—27. Hetivásár hétfőn.

Piski (Simerin, jud. Hunedoara). Állatvásár febr. 26—27., júl. 15—16., szept. 11—12. és okt. 23—24. Kirakóvásár márc. 1., júl. 18., szept. 14. és okt. 26. Hetivásár csütörtökön.

Polyán (Poiana, jud. Sibiu). Állatvásár júl. 11—12. és szept. 19—20. — Kirakóvásár júl. 13. és szept. 21.

Poplaka (Poplaca, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 10—11. és szept. 27—28.

Preásmár (Prejmer, jud. Braşov). Állatvásár febr. 2. és aug. 5. Kirakóvásár febr. 3. és aug. 6.

Puj (Pui, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár május 1. és okt. 14. Hetivásár szombaton.

Pusatahidegkut (Hideaga, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 25., márc. 8., ápr. 26., jún. 7., aug. 23. és nov. 15. Hetivásár csütörtökön.

R

Radnót (Ierant, jud. Târn.-Mică). Állatvásár jan. 2—4., márc. 9., jún. 29. és nov. 1. Kirakóvásár jan. 5., márc. 12., júl. 2. és nov. 4. Hetivásár pénteken.

Remetemező (Pomi, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár febr. 13., ápr. 24., jún. 12., júl. 31., okt. 2. és dec. 11.

Repszeg (Regele Carol, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 25., márc. 29., jún. 28. és szept. 27.

Resica (Resiţa, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár ápr. 8., júl. 15., szept. 9. és okt. 28.

Riomfalva (Richişul, jud. Târn.-Mare). Állatvásár márc. 25. és nov. 13. Kirakóvásár márc. 27. és nov. 15.

Románbogát (Bogatul Român, jud. Sibiu). Állat- és kirakóvásár ápr. 8., júl. 5. és okt. 26.

Románlápós (Lăpuş, jud. Someş). Állatvásár márc. 17., jún. 14., aug. 6. és dec. 6. Kirakóvásár márc. 18., jún. 15., aug. 7. és dec. 7.

S

Sajtény (Şeitin, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 2—3. és nov. 19—20. Hetivásár szombaton.

Sárafalva (Sarafola, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 26. és aug. 27.

Sárkány (Şercaia, jud. Făgăraş). Állatvásár május 8., aug. 21. és nov. 9. Kirakóvásár május 11., aug. 23. és nov. 11.

Sárkőz (Livada, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 23., febr. 12., márc. 13., ápr. 17., május 14., jún. 19., júl. 16., aug. 21., szept. 17., okt. 16., nov. 13. és dec. 3.

Sármáság (Sărmăşag, jud. Salaj). Állat- és kirakóvásár jan. 27—28., április 7—8., május 26—27., aug. 18—19., okt. 12—13. és nov. 24—25. Hetivásár szerdán.

Segesvár (Şighişoara, jud. Târn.-Mare). Állatvásár jan. 15—16., márc. 13—14., jún. 21—22., szept. 15—16. és nov. 1—2. Kirakóvásár márc. 16., jún. 24. és nov. 4.

Selénd (Şilindia, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár május 29., okt. 9. és dec. 18. Hetivásár kedden.

Semesnye (Simişna, jud. Someş). Állat- és kirakóvásár jan. 22., ápr. 29., aug. 29. és nov. 1.

Seprös (Şepreuş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár ápr. 8., júl. 1. és okt. 28. Hetivásár pénteken.

Sepsiszentgyörgy (Sft. Gheorghe, jud. Treiscaune). Állatvásár febr. 24., ápr. 27., július 6., okt. 12. és dec. 21. Kirakóvásár febr. 25., ápr. 28., júl. 7., okt. 13. és dec. 22.

Siklód (Şiclod, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár jan. 20—23., márc. 4—7., júl. 12—15. és nov. 15—18.

Soborsin (Săvârşin, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár febr. 14., április 1., május 13., jún. 15., aug. 18., okt. 1. és dec. 3. Hetivásár csütörtökön.

Somkerék (Sintereag, jud. Someş). Állatvásár febr. 2. és jun. 23. Kirakóvásár febr. 3. és jun. 24.

Sóvárád (Sărăteni, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár márc. 7—9., május 5—7., aug. 27—29. és dec. 21.

Sülietmed (Ulmeni, jud. Salaj). Állat- és kirakóvásár jan. 12—13., ápr. 6—7., jun. 22—23., aug. 24—25. és okt. 19—20. Hetivásár szerdán.

Strigysszentgyörgy (Streisângeorgiu, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár május 6., szept. 14. és dec. 18.

Sz

Szabéd (Săbed, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár ápr. 14—16. és okt. 4—6. Hetivásár pénteken.

Szákul (Sacul, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár jan. 15., ápr. 15., jul. 15. és okt. 15.

Szálárd (Sălărd, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár febr. 2., május 4., aug. 3. és nov. 2. Hetivásár szerdán.

Szamoskrassó (Cârâseu, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 2., febr. 6., márc. 6., ápr. 10., május 1., jun. 3., jul. 3., aug. 14., szept. 3., okt. 9., nov. 6. és dec. 4.

Szárhegy (Lăzarea, jud. Ciuc). Állat- és kirakóvásár aug. 15. és nov. 1.

Százahúz (Săşăuș, jud. Sibiu). Állatvásár ápr. 20., jul. 27. és okt. 7. Kirakóvásár ápr. 21., jul. 28. és okt. 8.

Szászesór (Săsciori, jud. Alba). Állatvásár márc. 28., okt. 24. és dec. 18. — Kirakóvásár márc. 30., okt. 26. és dec. 20. — Hetivásár vasárnap.

Szászhalom (Hundrubechiu, jud. Târn-Mare). Állatvásár jul. 5. és nov. 12. Kirakóvásár jul. 6.

Szászskabánya (Sasca-Montana, jud. Caras). Állat- és kirakóvásár május 7—8., május 23—24., szept. 21—22. és nov. 3.

Szászkeresztur (Criş, jud. Târn-Mare). Állatvásár jan. 22. és aug. 29. Kirakóvásár jan. 25. és szept. 1.

Szászkézd (Saschiz, jud. Târn-Mare). Állatvásár jan. 10., május 20., aug. 1. és nov. 20. 22. Kirakóvásár jan. 12., május 22., aug. 2. és nov. 25.

Szászlekeence (Lechinţa, jud. Năsăud). Állatvásár febr. 27—28., ápr. 23—24., május 30—31., szept. 19—20. és dec. 18—19. Kirakóvásár márc. 1., ápr. 25., jun. 1., szept. 21. és dec. 20.

Szásznádas (Nadeş, jud. Târn-Mica). Állatvásár febr. 2., ápr. 25. és okt. 28. Kirakóvásár febr. 5., ápr. 28. és okt. 31.

Szászszorbé (Gârbova, jud. Sibiu). Állatvásár máj. 15—16. és okt. 29—30. — Kirakóvásár máj. 17. és okt. 31.

Szászrégen (Reghin, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár febr. 11—18., máj. 1—10., jul. 30., aug. 1—10. és okt. 15—23. Hetivásár csütörtökön.

Szászsáros (Şaroşul, jud. Târn-Mare). Állatvásár ápr. 7—8. és okt. 22—23. Kirakóvásár ápr. 10. és okt. 25.

Szászsebes (Şebeş, jud. Alba). Állatvásár jan. 26., márc. 4., ápr. 21., máj. 30., aug. 21. és nov. 4. — Kirakóvásár jan. 29., márc. 5., ápr. 24., június 1., aug. 24. és nov. 5. Hetivásár csütörtök.

Szászszentlászló (Laşleac-Mare, j. Târn-Mare). Állatvásár febr. 15., jul. 15. és okt. 15. Kirakóvásár febr. 18., jul. 18. és okt. 18.

Szásztyukos (Ticuşul-Vechi, jud. Făgăraş). Állatvásár febr. 11., jun. 24. és nov. 1. Kirakóvásár febr. 13., június 26. és nov. 3.

Szászváros (Orăştie, jud. Hunedoara). Állatvásár márc. 11., jun. 1., okt. 1. és dec. 3. Kirakóvásár márc. 14., jun. 4., okt. 4. és dec. 6. Hetivásár pénteken és szombaton.

Szászvolkány (Vulcani, jud. Braşov). Állatvásár márc. 9. és aug. 29. Kirakóvásár márc. 10. és aug. 30.

Szatmár (Satu-Mare, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jun. 22—23., márc. 26—27., máj. 28—29., jul. 23—24., szept. 17—18., nov. 19—20. Hetivásár szerdán.

Szék (Sic, jud. Someş). Állat- és kirakóvásár febr. 24., jul. 8., szept. 27., okt. 18. és nov. 30.

Székelyhid (Săcueni, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár febr. 24—25., április 13—14., május 5—6., május 31., jun. 1., jun. 30., jul. 1., szept. 29—30., nov. 24—25. és dec. 22—23. Hetivásár pénteken.

Székelyhodos (Hodosă, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár jan. 25—26., ápr. 14—15. és szept. 19—20. Hetivásár pénteken.

Székelykál (Căluşeri, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár jan. 19—21., márc. 15—18., május 22—25. és okt. 1—3. Hetivásár kedden.

Székelykeresztur (I. G. Duca, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár február 21., május 1—3., jul. 4—6., szept. 8—10. és 28., nov. 14—16. Hetivásár szombaton.

Székelyudvarhely (Odorheiu, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár február 2., márc. 3., május 28., szept. 28., okt. 4. és dec. 21. Hetivásár kedden.

Székesut (Secusigiu, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár jan. 25., júl. 27. és okt. 23.

Székesveresegyház (Roşia de secus, jud. Târn-Mica). Állatvásár márc. 26—27., szept. 20—21. és dec. 17—18. — Kirakóvásár márc. 28., szept. 22., dec. 19.

Székudvar (Socodor, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 22—23., ápr. 2—3., július 16—17. és nov. 12—13. — Hetivásár szombaton.

Szellindek (Slănic, jud. Sibiu). Állatvásár jun. 1. és okt. 14. — Kirakóvásár jun. 2. és okt. 15.

Szellistye (Sălişte, jud. Sibiu). Állatvásár ápr. 4—5., június 11—13. és okt. 5—6. — Kirakóvásár ápr. 6., jun. 14. és okt. 7.

Székesszeg (Sălsig, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár január 18., március 23., jun. 28., aug. 2., okt. 11. és december 13. — Hetivásár pénteken.

Szemlak (Semeac, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár márc. 20., június 19. és okt. 23. — Hetivásár kedden.

Szentegyházsfalu (Vlăhiţa, jud. Odorheiu). Állat- és kirakóvásár március 9. és november 26.

Szentjobb (Săniob, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár ápr. 4., aug. 1. és szeptember 8. — Hetivásár hétfőn.

Széphely (Jebel, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 21—22., jun. 1., szept. 1. és okt. 20—21.

Szépvíz (Frumoasa, jud. Ciuc). Állat- és kirakóvásár jan. 4—6., ápr. 11—13., június 27—29. és szept. 16—19. — Hetivásár szombaton.

Szerdahely (Mereuren, jud. Sibiu). Állatvásár febr. 22—23., jun. 25—26. és nov. 9—10. — Kirakóvásár febr. 24., jun. 27. és nov. 11.

Szilágyballa (Borta, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár május 11. és szeptember 6—7.

Szilágyeseb (Cehul-Silvaniei, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár febr. 24—25., április 14—15., május 19—20., júl. 7—8., aug. 18—19., szept. 29—30., nov. 3—4. és dec. 15—16. — Hetivásár csütörtökön.

Szilágygörcsön (Gârceini, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár március 22., június 28., szept. 27. és november 15.

Szilágynagyfalva (Nuşfalău, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 13—14., március 10—11., május 5—6., július 21—22., szept. 22—23. és nov. 10—11. Hetivásár csütörtökön.

Szilágyosmtyó (Simleul-Silv., jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár február 13., márc. 19—20., május 28., június 25—26., aug. 7., szept. 3—4. és december 10—11. — Hetivásár hétfőn és pénteken.

Szinleze (Svinîta, jud. Severin). Állat- és kirakóvásár március 22., június 10., október 25. és december 8.

Szinyérváralja (Seini, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 8., febr. 26., ápr. 16., május 28., júl. 23., aug. 27., okt. 15. és nov. 26. Hetivásár csütörtökön.

Szováta (Sovata, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár jan. 7—8., április 10—11., július 12—13., szeptember 30., okt. 1. és december 19—20.

Szöllös (Seleuşul, jud. Târn-Mare). Állatvásár ápr. 8., aug. 13. és dec. 8. — Kirakóvásár ápr. 11., aug. 16. és dec. 11.

Szunyogszék (Tânjari, jud. Braşov). Állatvásár április 1. és okt. 10. — Kirakóvásár ápr. 2. és október 11.

Szurduk (Surdac, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár jan. 19—20., április 20—21., július 22—23. és október 11—12.

T

Tarnova (Târnava, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár jan. 6., ápr. 7., július 7., okt. 6. — Hetivásár csütörtökön.

Tasnád (Tâşnad, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár febr. 5., március 19., április 29., június 18., aug. 27., okt. 8. és nov. 12. — Hetivásár pénteken.

Tatrag (Târlungeni, jud. Braşov). Állatvásár febr. 10., május 2., aug. 16. és nov. 10. — Kirakóvásár febr. 11., máj. 3., aug. 17. és nov. 11.

Teke (Teaca, jud. Mureş). Állat- és kirakóvásár jan. 30., febr. 1., ápr. 1—14., május 20—21., június 25—27. és nov. 3—5. — Hetivásár hétfőn.

Teles (Telciu, jud. Năsăud). Állatvásár január 20—21., április 3—4., jun. 1—2., és szept. 15—16. — Kirakóvásár jan. 23., április 5., június 3. és szept. 17.

Temesfőzes (Fibiş, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár febr. 8., máj. 9. és nov. 7.

Temeskenéz (Satchinez, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 15., aug. 15. és nov. 15.

Temesrékás (Recaş, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár febr. 20., jun. 3., aug. 31. és okt. 29.

Temesvár (Timişoara, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 17—18., jun. 2., aug. 16., szept. 30. és dec. 19.

Toldalag (Toldal, jud. Mureş). Állat-kirakóvásár március 1., július 1. és nov. 1. — Hetivásár szerdán.

Topánfalva (Câmpeni, jud. Turda). Állat- és kirakóvásár febr. 13., július 9., aug. 28. és nov. 5.

Torda (Turda, jud. Turda). Állat- és kirakóvásár március 6—7., ápr. 18—19., június 21—22., szept. 5—6. és okt. 28—30.

Tordaszentlászló (Săvârlia, jud. Cluj). Állat és kirakóvásár ápr. 24—25. és okt. 25—26. Hetivásár minden hétfőn.

Tornya (Turnu, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár április 9., július 9., nov. 12. — Hetivásár csütörtökök.

Torockó (Trăscău, jud. Alba). Állatvásár máj. 13., okt. 7. Kirakóvásár máj. 14. és okt. 8. Hetivásár szerdán és szombaton.

Törökszákos (Sacoşul-Turcesc, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 17. és nov. 17.

Tótvárad (Vărădia de Mureş, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár január 7., április 21., június 16. és szept. 14.

Tóvis (Teliuş, jud. Alba). Állatvásár febr. 17—18., ápr. 26—27., jun. 24—25., aug. 25—26. és nov. 5—6. Kirakóvásár febr. 20., ápr. 28., jun. 26., aug. 28. és nov. 8. Hetivásár szerdán.

Tyukó (Ciuchici, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár febr. 2., május 21., aug. 6. és okt. 26.

Turea (Turji, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 25., márc. 22., jun. 21., aug. 23. és nov. 16.

Turterebes (Turulung, jud. Satu-Mare). Állat- és kirakóvásár jan. 4., febr. 1., márc. 1., ápr. 6., máj. 3., jun. 7., július 5., aug. 2., szept. 6., okt. 4., nov. 1. és dec. 13. Hetivásár hétfőn.

U

Ujarad (Aradul-Nou, jud. Arad). Hetivásár kedden.

Ujmoldova (Moldova-Nouă, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár április 30., július 22. és november 2.

Ujpécs (Pecini-Nou, jud. Timiş-Torontal). Állat és kirakóvásár ápr. 3., aug. 7. és okt. 23.

Ujszékely (Săcueni, jud. Odorheiu). Kirakóvásár január 31., április 9. és október 14.

Ujvár (Uivar, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 10., aug. 22. és okt. 10.

Uzdlszentpéter (Sânpetru de Câmp, jud. Cluj). Állatvásár ápr. 1., 2., jul. 10—14. és okt. 24—25. — Kirakóvásár ápr. 3., jul. 15. és okt. 26.

Uzon (Ozun, jud. Treiscaune). Állat- és kirakóvásár március 23., június 1., jul. 20., szept. 7. és december 7.

V

Vadász (Vânători, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár április 6., június 22., okt. 12. és december 14.

Vajdaháza (Voivodeni, jud. Cluj). Állatvásár márc. 21. és szept. 20. — Kirakóvásár márc. 22. és szept. 21.

Vajdahunyad (Hunedoara, jud. Hunedoara). Állatvásár március 23., máj. 25., június 26., aug. 26. és nov. 11. — Kirakóvásár márc. 26., május 21., június 29., aug. 29. és november 14. — Hetivásár szombaton.

Vajdaréce (Vaida-Rece, jud. Făgăraş). Állat- és kirakóvásár január 18., márc. 21. és aug. 1.

Várboksán (Boeşa-Română, jud. Caraş). Állat és kirakóvásár március 8. és május 6.

Várhegy (Sarmiseghetuza, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár május 1. és október 14.

Várjas (Variaş, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 3., szept. 4. és okt. 30.

Vármező (Buciumi, jud. Sălaj). Állatvásár február 7., május 16., aug. 8. és nov. 7. — Kirakóvásár február 8., máj. 17., aug. 9. és nov. 8. — Hetivásár csütörtökök.

Vaskóh (Vascau, jud. Oradea). Állat- és kirakóvásár február 4., április 1., jun. 3., aug. 5., okt. 7. és december 2. — Hetivásár szombaton.

Végyár (Tormac, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár ápr. 22., június 17—19., szept. 16—18. és nov. 26—27.

Világos (Sírja, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár január 22., március 12., június 4., aug. 13., szept. 24. és nov. 26. — Hetivásár szerdán és vasárnap.

Vinga (Vinga, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár máj. 21., aug. 20., okt. 20. és dec. 2.

Vingárd (Vingard, jud. Alba). Állatvásár febr. 10., máj. 11. és szept. 10. Kirakóvásár febr. 12., máj. 12. és szept. 12. — Hetivásár hétfőn.

Vlaakna (Ocna-Sibiului, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 29—31., aug. 3—5. és dec. 17—19. — Kirakóvásár ápr. 1., aug. 6. és dec. 20.

Volla (Voila, jud. Făgăraş). Állatvásár május 3., aug. 16. és okt. 24. — Kirakóvásár május 5., aug. 18. és okt. 25.

Vurpod (Vurpăr, jud. Sibiu). Állatvásár márc. 15. és júl. 1. — Kirakóvásár márc. 16. és júl. 2.

Z

Zágör (Zagăr, jud. Târn-Mică). Állatvásár jan. 18., ápr. 6., jún. 27., szept. 5. és nov. 12. — Kirakóvásár jan. 20., ápr. 8., jún. 27., szept. 7. és nov. 14.

Zalatna (Zlatna, jud. Alba). Állatvásár márc. 17—18., jún. 16—17., aug. 20—31. és nov. 19—20. — Kirakóvásár márc. 19., jún. 18., szept. 1. és nov. 21. Hetivásár szombaton.

Zám (Zam, jud. Hunedoara). Állat- és kirakóvásár január 16., március 23., május 21., július 8., aug. 29., szept. 14. és nov. 30. — Hetivásár szombaton.

Zárand (Zărand, jud. Arad). Állat- és kirakóvásár márc. 5—6., ápr. 30., május 1., szept. 10—11. és dec. 10—11. — Hetivásár hétfőn.

Zernest (Zărneşti, jud. Braşov). Állatvásár május 5. és szeptember 20. — Kirakóvásár május 6. és szeptember 21.

Ziflah (Zălau, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár január 27—28., március 3—4., április 14—15., június 2—3., július 25—29., szept. 1—2., okt. 20—21. és dec. 8—9. — Hetivásár szombaton.

Zsibérk (Jibert, jud. Târn-Mare). Állatvásár május 1., aug. 1. és dec. 20. — Kirakóvásár május 2., aug. 2. és dec. 21.

Zsibó (Jibou, jud. Sălaj). Állat- és kirakóvásár febr. 10—11., márc. 17—18., május 12—13., június 16—17., július 14—15., aug. 14—15., július 14—15., aug. 11—12., okt. 6—7. és dec. 2—3. — Hetivásár csütörtökön.

Zsldovin (Berzovia, jud. Caraş). Állat- és kirakóvásár március 26., május 28., július 30. és okt. 29.

Zsldve (Jidveiu, jud. Târn-Mică). Állatvásár jan. 15., máj. 15., szept. 4. és nov. 22. Kirakóvásár jan. 18., máj. 18., szept. 7. és nov. 4.

Zsombolya (Jimboia, jud. Timiş-Torontal). Állat- és kirakóvásár márc. 26—27., jún. 25—26., szept. 3—4. és nov. 5—6.